

**ЕДИНЕН
МНОГОГОДИШЕН
НАЦИОНАЛЕН
КОНТРОЛЕН ПЛАН
НА Р БЪЛГАРИЯ
за храни, фуражи,
здравеопазване на
животните, хуманно
отношение към тях и
защита на растенията**

1 януари 2015 г. – 31 декември 2017 г.

Съдържание:

0. Служба за връзка

I. Въведение

II. Общи национални стратегически цели

III. Определяне на компетентните органи, националните референтни лаборатории и делегираните контролни органи

IV. Организация и управление на официалния контрол, извършван от компетентните органи

V. Планове за действие в непредвидени случаи и взаимопомощ

VI. Разпоредби за одит от компетентните органи

VII. Мерки за гарантиране на съответствието с оперативните критерии от Регламент (ЕО) № 882/2004

VIII. Преразглеждане на ЕМНКП

СЪКРАЩЕНИЯ

МЗХ	Министерство на земеделието и храните
МЗ	Министерство на здравеопазването
МВР	Министерство на вътрешните работи
ДПАВ	Дирекция „Политики по агрохранителната верига”
ДДППП	Дирекция „Директни плащания и пазарна подкрепа”
БАБХ	Българска агенция по безопасност на храните
ОДБХ	Областна дирекция по безопасност на храните
ИАСАС	Изпълнителна агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол
РЗИ	Регионална здравна инспекция
ФСК	Фитосанитарен контрол
ЦОР	Център за оценка на риска
ЗХОЖКФ	Дирекция „Здравеопазване и хуманно отношение към животните, и контрол на фуражите”
ГДКК	Главна дирекция „Контрол и координация”
ВО	Вътрешен одит
ЛДКК	Лабораторни дейности и контрол на качеството
КХГК	Контрол на храните и граничен контрол
ЗЖ	Здравеопазване на животните
КХ	Контрол на храните
РЗК	Растителна защита и контрол
ВМП	Ветеринарномедицински продукти
НДНИВМИ	Национален диагностичен научноизследователски ветеринарномедицински институт
ЦЛВСЕЕ	Централна лаборатория за ветеринарно-санитарна експертиза и екология
ЦЛХИК	Централна лаборатория за химични изпитвания и контрол
ЦЛКР	Централна лаборатория по карантина на растенията
ЕМНКП	Единен многогодишен национален контролен план
ЦУ	Централно управление
ГИП	Граничен инспекционен пункт
ВУ	Ветеринарен участък
СЖП	Странични животински продукти
ТСЕ	Трансмисивни спонгиформни енцефалопатии
ТЗ	Териториално звено
СОП	Стандартна оперативна процедура
EUROPHYT	Системата за бързо оповестяване за установени огнища от карантинни вредители
TRACES	Информационна система за проследимост на търговията с животни, суровини и храни от животински произход

НАССР	Система за анализ на опасностите и критичните контролни точки
RASFF	Система за бързо предупреждение за храни и фуражи
ЕК	Европейска комисия
SCPAFF	Постоянен комитет по растения, животни, храни и фуражи
EFSA	Европейски орган по безопасност на храните
ФАО	Организация по прехрана и земеделие
СОЗЖ	Световна организация по здравеопазване на животните
СЗО	Световна здравна организация
ПРЗ	Продукти за растителна защита
ГДЗИ	Главен държавен здравен инспектор
НРЛ	Национална референтна лаборатория
ЗХ	Закон за храните
ЗВД	Закон за ветеринарномедицинската дейност
ЗПООПЗПЕС	Закон за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз
ЗКНВП	Закон за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите
ЗППМ	Закон за посевния и посадъчен материал

**СЛУЖБА ЗА ВРЪЗКА В Р БЪЛГАРИЯ ЗА ОБМЕН НА ИНФОРМАЦИЯ
ОТНОСНО ЕДИННИЯ МНОГОГОДИШЕН НАЦИОНАЛЕН КОНТРОЛЕН
ПЛАН ЗА ХРАНИ И ФУРАЖИ, ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ НА ЖИВОТНИТЕ И
ХУМАННО ОТНОШЕНИЕ КЪМ ТЯХ**

Министерство на земеделието и храните	
Адрес:	бул. „Христо Ботев” № 55 София 1040
Е-мейл адрес:	GKostadinova@mzh.government.bg
Телефон:	00359 2 985 11 301
Факс:	00359 2 981 67 32

Българска агенция по безопасност на храните	
Адрес:	бул. „Пенчо Славейков” № 15 А
Е-мейл адрес:	ceo@bfsa.bg
Телефон:	00359 2 9159820
Факс:	00359 2 9549593

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Единният многогодишен национален контролен план за храни, фуражи, здравеопазване на животните, хуманно отношение към тях и защита на растенията (ЕМНКП) на Р България е изготвен в съответствие с изискването на чл. 41 на Регламент (ЕО) № 882/2004 на Европейския Парламент и Съвета за официалните проверки, които се извършват с цел верификация на изискванията на закона за храните и фуражите, изискванията за здравеопазване на животните и хуманно отношение към тях и чл. 29ж от Закона за храните.

Планът обхваща период от три години - от 1 януари 2015 година до 31 декември 2017 година.

II. ОБЩИ НАЦИОНАЛНИ СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

II. 1. Общи цели

Общите цели на единния многогодишен национален контролен план на Република България са:

- постигане на високо ниво на защита на здравето на потребителите, чрез осигуряване на ефективно прилагане на европейско и национално законодателство на всички етапи на производство, преработка, съхранение, внос, транспорт и търговия по хранителната верига;
- да се осигури ефективно изпълнение на съответното законодателство на Общността и в частност Регламент (ЕО) № 882/2004;
- да се осигури ефективно изпълнение в Р България на Закона за храните, Закона за ветеринарномедицинската дейност, Закона за фуражите и Закона за защита на растенията, прилагането на съответните изисквания, поддържане на системите за официален контрол и други подходящи дейности за наблюдение и мониторинг на всички етапи на производството, преработката и разпространението на храните и фуражите;
- да се осигури функциониране в Р България на ефективна система на официален контрол и наблюдение върху изпълнението на правилата за безопасност на храните и фуражите, здравеопазване на животните и хуманно отношение към тях;
- осигуряване на гъвкав и пропорционален подход за защита здравето на хората, животните и растенията, отчитайки интересите на консуматора;

С оглед изпълнението на горепосочените цели се следват принципите на пропорционалност, подотчетност, постоянство, прозрачност и планиран резултат. Прилагат се предписани планове за действие, които са съобразени със задълженията на Р България, съгласно законодателството на ЕС.

Изпълнението на ЕМНКП се осъществява от съответните компетентни власти със съдействието на централните правителствени институции и органите на местните власти на територията на страната. Осъществява се координиран подход на всички институции, осъществяващи контролни дейности.

II. 2. Специфични цели

II. 2.1. Здравеопазване на животните

- предпазване здравето на животните от възникване на заразни заболявания;
- предпазване здравето на хората от възникване на зоонози;
- даване на възможност за свободна вътреобщностна търговия и износ за трети страни на основание здравния статус на животните;

Стратегическа цел ЕМНKP 2015-2017	Оперативна цел За 2015 г.	Индикатори за целево състояние	Индикатори за текущо състояние в края на годината
Опазване на територията на страната и Общността от проникване и разпространение на остри заразни заболявания по животните, някои от които се предават и на хората.	Усъвършенстване на системата за здравеопазване на животните и на механизмите за профилактика и контрол на болестите по животните.	1. Оценка и анализ на епизоотичната обстановка, на рисковете от поява и разпространение на определени болести, на евентуалните последици, изразени с икономически показатели, на състоянието и ефективността на действащите противоепизоотични мерки, на уязвимостта на системата за здравеопазване на животните. 2. Определено е приемливото (допустимото) ниво на риск и адекватното ниво на защита. 3. Очертани са тенденциите за развоя на епизоотичната обстановка. 4. Определени са приоритетните болести и са идентифицирани рисковите фактори. 5. Определени са начините за тяхното неутрализиране. Избрана е стратегия за профилактика и контрол на болестите по животните и са актуализирани целите, задачите и обхвата на ДПП и програмите за надзор 6. Осигурено е дългосрочно финансиране на програмите и са обезпечени чрез сключване на договори за изпълнението им, 7. Създадена е готовност за ранна диагностика и ликвидиране на социално и икономически значими заразни болести по животните в т.ч. и на зоонози.	1. намаляване на броя на положителните проби при изпълнение на Държавна профилактична програма /ДПП/ и програми за надзор 2. Намаляване броя на установените несъответствия толкова ниско, колкото е разумно постижимо. 3. Намаляване честотата на инспекциите и вземането на проби поради повишаване ефективността на самоконтрола и съответствие на операторите с изискванията на законодателството 4. Подобряване на готовността на страната за ранна диагностика и ликвидиране на зоонози и заразни заболявания по животните 5. Постигане/ поддържане на статут на свободна от заболявания страна 6. увеличаване на биологическата сигурност в т.ч. животновъдните обекти, добивните и преработвателните предприятия, лабораториите и звената, съхраняващи или работещи с микроорганизми и токсини.
Да се осигури функциониране в Р България на ефективна система на официален контрол и наблюдение върху изпълнението на правилата за безопасност на храните и фуражите, здравеопазване на животните и хуманно отношение към тях;	Доброволно прилагане на по-високи стандарти за хуманно отношение към животните (ХОЖ) в животновъдни обекти и по време на транспорт	1. Създадени стимули за стопаните за прилагане на правилата за защита и хуманно отношение към животните и наложени санкции при неизпълнението им . 2. Проведени семинари и разяснителни кампании за информиране на обществеността и популяризиране на правилата за защита и хуманно отношение към животните . 3. повишаване компетентността на персонала, работещ с животни за предотвратяване или ограничаване болката и страданието при тяхното отглеждане, транспортиране, клане, обучение, провеждане на опити и т.н., както и за запознаване с правните норми, задължения и санкции при неспазването им.	1. Намален процента на констатираните несъответствия със стандартите за защита и хуманно отношение към животните. 2. Намаляване на броя на жалбите от страна на потребителите 3. Увеличен процента на операторите, които са повишили своята квалификация и прилагат по-високи стандарти за защита и хуманно отношение към животните.
Ефективен контрол върху обезвреждането на странични животински продукти	Усъвършенстване на системата за контрол върху обезвреждането на странични животински продукти	Разработване и стриктно прилагане на план за действие за прилагане на националното и европейско законодателство	1. Цялостна или частична отмяна на забраната за търговия с живи свине 2. Увеличаване на процента на преработените СЖП от заден двор

--	--	--	--

II.2.3. Трансмисивни спонгиформни енцефалопатии (ТСЕ) и странични животински продукти (СЖП)

Осигуряване на по-добър здравен статус на страната по отношение географския риск за СЕГ и ТСЕ.

Осигуряване на безпрепятствена търговия с другите държави-членки, както и с трети страни.

Осигуряване на безопасни фуражи за изхранване на селскостопанските животни.

Гарантиране спазване на фуражната забрана, свързана с трансмисивни спонгиформни енцефалопатии, с оглед да не се допусне риск за здравето на хора и животни;

Гарантиране спазване на вътревидовата фуражна забрана във връзка с храненето на сухоземни животни от даден вид с преработени животински протеини, получени от животни от същия вид.

II.2.4. Внос на животни и храни от растителен и животински произход

- Осигуряване на високо ниво на защита здравето на потребителите чрез предотвратяване пускането на пазара на Общността и на Република България на храни от неживотински произход, внос от трети страни.
- Постигане на ефективно прилагане и изпълнение на европейското и националното законодателство по отношение контрола върху вноса ;
- Опазване територията на страната и ЕС от проникване и разпространение на остри заразни заболявания по животните някои от които засягат и хората, чрез осъществяване на ефективен граничен ветеринарномедицински контрол и спазване на ветеринарномедицинските изисквания при внасяне, изнасяне и транзитно преминаване на:
 - ✓ животни;
 - ✓ зародишни продукти;
 - ✓ суровини и храни от животински произход;
 - ✓ странични животински продукти и продукти, получени от тях;
 - ✓ фуражи;
- Опазване територията на страната и ЕС от трансгранично пренасяне и разпространение на карантинни вредители по растенията и растителните продукти, осигуряване износа на растения и растителни продукти, съгласно фитосанитарните изисквания на страната вносител;
- Опазване територията на страната и ЕС при внос на „високорискови“ храни от неживотински произход, попадащи в обхвата на специфични регламенти и решения на ЕС;
- Недопускане на внос на пратки с храни от неживотински произход и материали и предмети в контакт с храни с несъответстващи на определените в законодателството норми за замърсители.

II. 2.5. Храни, хигиена на храните и ГМО

- Поддържане и правилно функциониране на единна контролна система по цялата хранителна верига, която да гарантира изпълнението на изискванията, установени в законодателството в областта на храните и защита здравето и интересите на консуматорите, чрез извършване на редовен, ориентиран към риска, качествен и гъвкав контрол;

- Оптимизиране на работата на контролните органи чрез подобряване на координацията между всички нива на контрол, като се вземат под внимание отговорностите и потоците на информация;
- Намаляване на случаите на кризи, свързани с консумацията на храни и предпазване на потребителите от измами и незаконни практики с храни.
- Гарантиране правото на потребителите на информиран избор и безопасно ползване на храните, чрез осигуряване на системен контрол върху изпълнението на изискванията на общото и специфично законодателство, относно предоставяне на информация за храните от стопанските субекти в хранителната промишленост, съгласно определените им отговорности;
- Провеждане на ефективен контрол върху генетично модифицирани храни, контрол на пускането на пазара, проследяването и етикетването на храни, които съдържат или са произведени от ГМО, с цел да се гарантира информиран избор на потребителите;
- Провеждане на ефективен здравен контрол върху бутилираните натурални минерали, изворни и трапезни води предназначени за питейни цели, наричани по-нататък „бутилирани води” и обектите за производство на бутилирани води, с цел защита здравето на населението и интересите на потребителите;
- Осигуряване на независима и прозрачна контролна дейност, подобряване на формите и начините за предоставяне на информация на обществеността за резултатите от провеждания здравен контрол чрез провеждане на системна медийна политика;
- Прилагане на подхода за оценка на риска при провеждане на здравния контрол върху бутилираните води и обектите за производство на бутилирани води, осигуряване на ефективен здравен контрол при внос на бутилирани води от трети страни;
- Предприемане на незабавни мерки от страна на МЗ, като звено за контакт, с цел опазване на човешкото здраве при получаване на нотификации по Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF)
- Недопускане разпространението на хранителни заболявания, включително проучване и ограничаване на възникналите взривове;
- Повишаване качеството и ефективността на контрола чрез провеждане на обучение с оглед поддържане на знанията и компетентността на държавните здравни инспектори

II. 2.6. Фуражи и хранене на животните

- Постигане висока степен на защита на здравето на хората, здравето на животните и околната среда посредством провеждане на ефективен контрол на всички етапи от производство, преработка, съхранение, внос, транспортиране, разпространение, включително хранене на животни чрез прилагането и изпълнението на европейското право и националното законодателство по фуражите;
- Да се гарантира предпазване на потребителите от измами, заблуди и незаконни практики с фуражи;
- Гарантиране на редовен и ориентиран към риска контрол на процесите при операторите от фуражния сектор – на всеки етап от производство, преработка, съхранение и разпространение на фуражи, вкл. хранене на животни;
- Осигуряване ефективно функциониране в Р България на ефективна система на официален контрол на фуражи, относно съдържание на нежелани и забранени субстанции, както и контрол за съответствието им с предоставената на клиентите информация;

- Осигуряване на ефективен контрол върху генетично модифицирани фуражи, контрол на пускането на пазара, проследяването и етиктирането на фуражи, които съдържат или са произведени от ГМО, с цел информиран избор на потребителите;
- Осигуряване на ефективен контрол на производството, отпускането, транспортирането и употребата на медикаментозни фуражи, с цел да се ограничи до възможния минимум рискът от предлагане на пазара на суровини и/или храни от животински произход за консумация от хора, които съдържат над максимално допустимите концентрации фармакологично активни лекарствени субстанции, фиксирани в приложимото законодателство;

Специфичните цели в сектор „Фуражи” се определят ежегодно от отдел „Контрол на фуражите”, дирекция ЗХОЖКФ, като същите се включват в Указанията за работа по изпълнение на Рамков план за контрол на фуражите по контролна система „Фуражи и хранене на животните” за съответната календарна година.

II. 2.7. Ветеринарномедицински продукти (ВМП) и остатъци от ВМП

- Осигуряване производството, търговията и употребата на качествени, безопасни и ефикасни ВМП в съответствие с изискванията на европейското и националното законодателство и европейските стандарти за качество.
- Осъществяване на постоянен контрол на ВМП от производителя до крайното им прилагане върху животните.
- Надзор на пазара, по отношение качеството на предлаганите ВМП.
- Инспекции по фармакологична бдителност на притежателите на лицензи за употреба на ВМП.
- Осъществяване на стриктен контрол върху употребата на ВМП върху продуктивни животни и спазване на карентните срокове.
- Последователен и постоянен контрол върху остатъци от ВМП и замърсители в живи животни и продукти от животински произход на всички нива на добив и преработка на суровините, в изпълнение изискванията на Директива 96/23/ЕО.
- Ефикасна и единна система за контрол върху използването на непозволени вещества и следене на определен брой остатъци от фармакологично активни субстанции и замърсители от околната среда.
- Предприемане на адекватни действия за проследимост на причините за наличена ВМП и замърсители от кололната среда в проби по НМПКО.
- Предприемане на ефективни действия, съгласно национално законодателство, с цел да се избегнат повторни нарушения при констатирано наличие на остатъци в суровини и храни от животински произход.
- Разширяване обхвата на търсени субстанции от ВМП, замърсители от околната среда и включване на нови матрици в проби, взети в изпълнение на мониторинговия план за контрол на остатъци, основаващ се на най-често употребявани ВМП.
- Спазване нивата и честотата на вземане на проби.
- Ефективна координация между звената извършващи официален контрол върху остатъци от ВМП и замърсители от околната среда.

II. 2.8. Продукти за растителна защита (ПРЗ) и остатъци

- Осигуряване на висока степен на защита на здравето на хората, животните и околната среда посредством ефективен контрол върху производство, пускането на пазара, преупаковането, съхранението и употребата на продукти за растителна защита.

- Гарантиране, че предлаганите на пазара продукти за растителна защита са ефикасни, разрешени и годни за употреба.
- Постигане на устойчива употреба на продуктите за растителна защита при производството на растения и растителни продукти, предназначени за храна или за фураж, спазвайки изискванията на Добрата растителнозащитна практика (ДРЗП) и внедряване на принципите на интегрираното управление на вредителите.

II. 2.9. Растително здраве

- Опазване територията на страната и другите държави-членки на ЕС от внасяне и разпространение на регулирани вредители по растенията и растителните продукти, осигуряване износ на растения и растителни продукти в съответствие с фитосанитарните изисквания на страната вносител;
- Осигуряване прилагането в Р България на Международната конвенция по растителна защита и всички законови и подзаконови нормативни актове в областта на растителното здраве, прилагането на съответните изисквания, поддържане на системите на официален контрол и другите подходящи дейности за наблюдение и мониторинг на всички етапи на производството, преработката и разпространението на растения и растителни продукти;
- Защита на растенията и растителните продукти от икономически важни вредители, чрез правилна употреба на продуктите за растителна защита (ПРЗ) при производството на растения и растителни продукти, в т.ч. и растения предназначени за фураж, спазвайки изискванията на Добрата растителнозащитна практика (ДРЗП) по култури, като се съчетават методите на прогнозата с принципите за устойчива употреба на продуктите за растителна защита (ПРЗ);
- осъществяване на ефективен контрол върху продуктите за растителна защита и торове, с цел производството на безопасна растителна продукция, защита здравето на хората и животните и опазване на околната среда от замърсяване, посредством осигуряване изпълнението на европейското и национално законодателство на всички етапи на пускане на пазара, производство, съхранение, преупаковане, търговия, внос, транспорт и употреба на продукти за растителна защита и торове.

II.2.10. Храни с традиционно специфичен характер, защитени географски указания и защитени наименования за произход

- да се осигурят мерки на национално ниво за прилагане на европейското законодателство в областта на контрола на земеделски продукти и храни със защитени географски означения и традиционно специфичен характер и по-конкретно на Регламент (ЕО) № 882/2004 и на Регламент (ЕС) № 1151/2012 на ЕП и на Съвета относно схемите за качество на селскостопанските продукти и храни;
- да се изпълняват разпоредбите на българското законодателство и по-конкретно на Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз, на Наредба № 16 от 14.09.2007 г. за подготовка и представяне на искания до Европейската комисия относно земеделските продукти и храни със защитени географски означения и традиционно специфичен характер, за контрол за съответствие с продуктова спецификация и поддържане на база данни на производителите и контролиращите лица /обн. в ДВ, бр. 79 от 2.10.2007 г./ и Наредба № 6 от 5.06.2011 г. за специфичните изисквания при осъществяване на официалния контрол върху употребата на

защитени географски означения и храни с традиционно специфичен характер (Обн. в ДВ, бр. 39 от 20.05.2011 г.);

- да се обезпечи постоянен официален контрол върху правомерната употреба на земеделски продукти и храни със защитени географски означения и традиционно специфичен характер при производители, преработватели, вносители и търговци с оглед осигуряване на защитата на права върху интелектуална собственост;
- да се обезпечи контрол за съответствие на произвежданите земеделски продукти и храни със защитени географски означения и традиционно специфичен характер със спецификацията на такива продукти.

II.2.11. Биологично производство

- да се осигури ефективно изпълнение на съответното законодателство на Общността и в частност Регламент (ЕО) № 882/2004 и Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета от 28 юни 2007 г. относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 2092/91 и регламентите по прилагането му;
- да осигури система на надзор и контрол, която да гарантира изпълнението на предварително установени от законодателството изисквания;
- да се осигури координация на всички нива на контрол между компетентните органи и Контролиращите лица получили Разрешение от Министъра на земеделието и храните за извършване на контрол за спазване правилата на биологично производство съгласно разпоредбите на чл. 18, ал. 1 от Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз (ЗООПЗПЕС).

II.2.12. Генетично модифицирани семена и посадъчен материал

- провеждане на ефективен контрол на пазара на семена и посадъчен материал, в съответствие с разпоредбите на Закона за посевния и посадъчен материал (ЗППМ) и Закона за генетично модифицирани организми (ЗГМО);
- повишаване на конкурентноспособността на българските селскостопански продукти в условията на членството на България в ЕС.

III. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА КОМПЕТЕНТНИТЕ ОРГАНИ, НАЦИОНАЛНИТЕ РЕФЕРЕНТНИ ЛАБОРАТОРИИ И ДЕЛЕГИРАНИТЕ КОНТРОЛНИ ОРГАНИ (ВКЛЮЧВА И КАТЕГОРИЗАЦИЯ НА РИСКА)

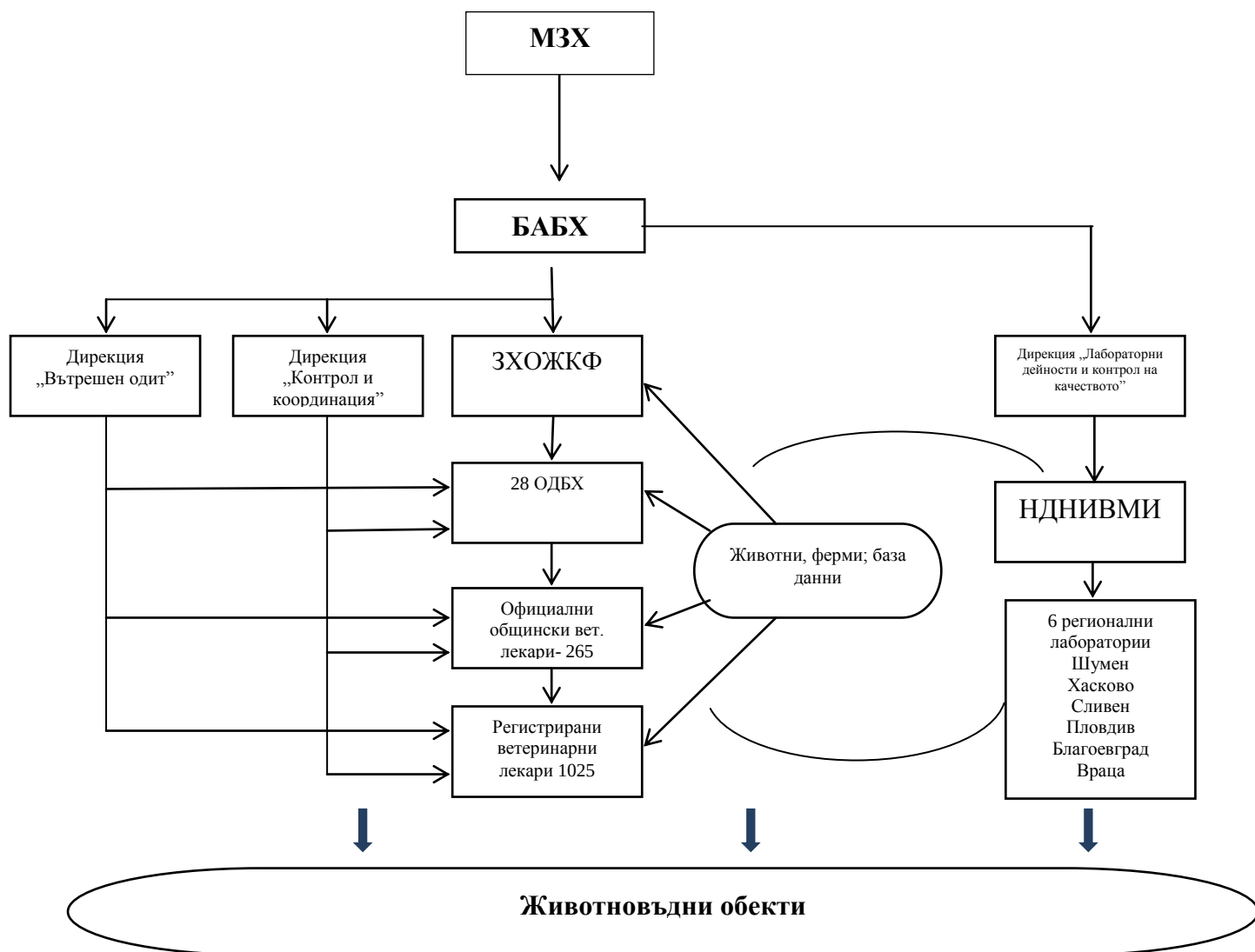
III. 1. Здравеопазване на животните

Българска агенция по безопасност на храните (БАБХ) е компетентен орган, който осъществява контрол по спазване изискванията за здравеопазване на животните и хуманно отношение към тях.

Територията на Република България е разделена на 28 области, които прилагат регионалната политика на органите на централното управление. Областният управител се назначава от Министерски съвет. Местното управление в България е организирано в 264 общини.

Дирекция “Здравеопазване и хуманно отношение към животните, и контрол на фуражите” (ЗХОЖКФ) към Централно Управление на БАБХ е отговорна за контрол на здравеопазването и хуманно отношение към животните, както за прилагане на законодателството в тази област. Дирекция ЗХОЖКФ ръководи и координира

дейността на Областните дирекции по безопасност на храните (ОДБХ) по отношение на ЗЖ, ХОЖ и КФ. Дирекцията отговаря за изготвянето на процедури и инструкции за контрол за ОДБХ.

На територията на Р България има 264 общини, като контролът във всяка от тях се осъществява от официален ветеринарен лекар (ОВЛ), който извършва проверки в стопанствата в областта на здравето на животните и хуманното отношение към животните и упражнява надзор на действията на регистрираните ветеринарни лекари (РВЛ), упражняващи частна ветеринарномедицинска практика. На 1025 частни ветеринарни лекари е възложено изпълнението на мерките по Държавната профилактична програма, мерки по Програмите за надзор и ликвидиране на болести по животните, някои мерки по Програмата за надзор на трансмисивни спонгиформни енцефалопатии (ТСЕ) и наблюдение за спазване на изискванията за хуманно отношение към животните в стопанствата.

След приемането на годишните програми за контрол, ОДБХ извършват официален контрол и докладват резултатите на ЦУ на БАБХ. Този контрол се осъществява от инспектори и официални ветеринарни лекари. Методите за извършване на инспекциите и вземането на проби са описани в процедурите и инструкциите за специфични проверки, изготвени от ЦУ на БАБХ. ОДБХ използват тези процедури, насоки и контролни списъци за проверки, но в определени случаи те могат да разработят своя собствена документация.

Мониторингът на прилагането на програмите за контрол се извършва от ръководителите на съответните отдели в ОДБХ и в определени случаи от служители на БАБХ на централно ниво. Резултатите от официалния контрол се докладват от ОДБХ ежеседмично, ежемесечно и на тримесечие (като се изпращат по имейл и поща) в зависимост от определената честота в процедурите за контрол.

В областта на здравето на животните се осъществява ежемесечен мониторинг на прилагането на програмата за контрол, извършван от централното управление и от отдела за здравеопазване и хуманно отношение към животните в ОДБХ. В една ОДБХ ръководителят на отдела за здравеопазване и хуманно отношение към животните установи недостатъчно прилагане на програмите за мониторинг на класическа чума по свинете, бруцелоза по говедата и програмата за ваксинация срещу антракс въз основа на месечните доклади от ОВЛ. В такива случаи се предприемат мерки за коригиране на изпълнението през следващите месеци, които се обсъждат по време на срещите с ОВЛ.

На централно ниво Дирекция ЗХОЖКФ осъществява ежемесечно мониторинг на изпълнението на плана (количествена проверка на извършените спрямо планираните проверки). При откриване на несъответствия се изпраща обратна информация с насоки за корекция.

Проверките по здравеопазване на животните и за спазване изискванията за хуманно отношение към животните се извършват на базата на одобрен от изпълнителния директор на БАБХ годишен план.

Основните функции на отдел „Здравеопазване на животните”, Дирекция ЗХОЖКФ са:

1. изготвя държавната профилактична програма и списъка на заразните болести по чл. 118, ал. 1 от ЗВД;
2. изготвя програмите за надзор и ликвидиране на болести по животните:
 - а) програма за контрол и ерадикация на класическа чума при домашни и диви свине;
 - б) програма за надзор на инфлуенца при домашни и диви птици в Р България;
 - в) програма за надзор и ликвидиране на Нюкясълската болест по птиците;
 - г) програма за надзор на синия език по преживните животни;
 - д) програма за надзор на трансмисивните спонгиформни енцефалопатии;
 - е) програма за надзор на салмонелозата при кокошки носачки от рода *Gallus gallus*;
 - ж) програма за надзор на салмонелозата при бройлери;
 - з) програма за надзор на салмонелозата при пуйки;

и) програма за надзор на салмонелозата в развъдни стада птици;
к) програма за надзор на болестта шап при чифтокопитни животни;
л) програма за надзор върху здравословното състояние на рибите, отглеждани в промишлени и животновъдни ферми;

м) програма за надзор и ликвидиране на болестта бяс на територията на Р България.

3. методически ръководи дейността на териториалните звена към БАБХ – областните дирекции по безопасност на храните по изпълнение на мерките, предвидени в програмата, списъка и програмите за надзор върху болестите по животните;

4. изготвя схеми за дезинфекция, дезинсекция, дератизация и девастация и ги представя за утвърждаване от изпълнителния директор на БАБХ;

5. участва в изготвянето на програми за опазване на околната среда от вредните въздействия на животновъдството;

6. контролира дейността на обектите за обезвреждане на странични животински продукти и продукти, получени от тях;

7. организира и координира дейността в системата на БАБХ по осъществяване на контрола при изхранване на селскостопанските животни;

8. събира и обобщава месечните отчети на териториалните звена към БАБХ за извършените профилактични мероприятия при изпълнение на държавната профилактична програма и програмите за надзор;

9. одобрява отчетите на териториалните звена за заплащане труда на регистрираните ветеринарни лекари на ветеринарна практика;

10. планира и организира доставките на имунологични ВМП, необходими за изпълнение на държавната профилактична програма и на програмите за надзор върху заразните болести;

11. изготвя необходимите документи за обявяване на болестите по чл. 47 от Закона за ветеринарномедицинската дейност (ЗВД) пред Световната организация за здравеопазване на животните (СОЗЖ);

12. уведомява чрез компютърната система за спешно обявяване на болести (ADNS) държавите – членки на ЕС, за констатираните болести;

13. изготвя и представя доклади до Европейската комисия и до компетентните органи на държавите – членки на ЕС за епизоотичната обстановка в страната;

14. изготвя междинни и окончателни финансови доклади до Европейската комисия (ЕК) за отчитане изпълнението на програмите за надзор и ликвидиране на болести по животните, които се съфинансират от ЕК;

15. регистрира и обявява по реда на чл. 124 от ЗВД констатираните на територията на страната заразни болести;

16. изготвя и изпраща ежемесечно международен и вътрешен бюлетин за обявените в страната заразни болести на териториалните звена към БАБХ и вътрешен бюлетин на ФАО, СОЗЖ и СЗО;

17. изготвя становища при съгласуване на проекти на нормативни актове и отговори по постъпили запитвания, свързани с дейността й;

18. изготвя и участва в изготвянето на проекти на нормативни актове, свързани с дейността на дирекцията;

19. разработва програми за предотвратяване и ликвидиране на последствията при кризи, които могат да нанесат или са нанесли щети на животновъдството;

20. контролира провеждането на карантината на внесени животни;

21. контролира спазването на спазването на изискванията за хуманно отношение към животните и ветеринарномедицинските изисквания към животновъдните обекти и зоохигиенните параметри при отглеждане на животни в тях;

22. дава становища по заявленията за издаване на разрешителни за изнасяне на живи животни, зародишни продукти и странични животински продукти.

23. организира и участва в работата на комисиите за имунологични ВМП;
24. контролира спазването на ротационната програма за профилактика на кокцидиозата по животните;
25. контролира събирането и обезвреждането на умрели животни от цялата територия на страната;
26. разработва програми за обучение по здравеопазване на животните;
27. организира събирането, обработката и отчитането на информацията от териториалните звена на БАБХ и обектите с епизоотично значение, свързана с идентификацията на животните и с регистрацията на животновъдните обекти;
28. изготвя справки, анализи и информации относно:
 - а) поголовиата на животните и тяхното движение;
 - б) собствениците на животни;
 - в) обектите с епизоотично значение;
29. методически ръководи и контролира прилагането на мерките за профилактика, ограничаване и ликвидиране на болестите по животните;
30. участва в организирани от ЕС работни срещи по здравеопазване на животните, хуманно отношение към тях, регистрация на животновъдните обекти и идентификация на животните;
31. обменя информация чрез информационните системи на ЕС - за проследяване на търговията с животни, зародишни продукти и странични животински продукти (TRACES) и за спешно обявяване на болести (ADNS).

Дейността на отдел „Здравеопазване на животните” е насочена за минимизиране на риска от поява и разпространение на остри и екзотични заразни болести по животните, имайки предвид географското положение на страната ни.

III. 2. Хуманно отношение към животните

Българска агенция по безопасност на храните е компетентен орган, който контролира спазването на изискванията за хуманно отношение към животните. Дирекция “Здравеопазване и хуманно отношение към животните, и контрол на фуражите” към ЦУ на БАБХ е отговорна за контрол на здравеопазването на животните и хуманно отношение към животните (ХОЖ), както и за осъществяване на контрол при прилагане на законодателството в тази област. Дирекция ЗХОЖКФ координира и ръководи дейността на ОДБХ по отношение на ХОЖ.

Отдел „Хуманно отношение към животните” към Дирекция „Здравеопазване и хуманно отношение към животните” има за цел да гарантира, че правата на животните са спазени и има следните дейности:

A. Хуманно отношение по време на транспорт:

Експертите в отдела са ангажирани с подобряване на хуманното отношение към животните.

Съгласно Регламент (ЕО) № 1/2005 на Съвета относно защитата на животните по време на транспортиране и свързаните с това операции и за изменение на директиви „Никой не може да транспортира животни или причини да бъдат транспортирани животни по начин, който е вероятно да причини нараняване или незаслужено страдание за тях“.

С цел спазване изискванията в националното и европейско законодателство в сферата на хуманното отношение по време на транспорт експерти от отдела извършват следните поддейности:

- Издаване на лиценз за превоз на живи животни за кратки и продължителни пътувания;
- Ежеседмично поддържане на регистър на издадените лицензи за превоз на живи животни съгласно чл. 166 от ЗВД и въвеждане на актуална информация за одобрените превозни средства в информационната система на БАБХ;

- Прилагане на чл. 24. ал. 2 на Регламент (ЕО) 1/2005 – подаване на сигнали от и до други контактни точки по Регламент (ЕО) 1/2005 във връзка с констатирани нарушения на хуманното отношение по време на транспорт;

- Методически ръководи и координира дейността на ОДБХ по спазване на правилата за защита и хуманно отношение към животните по време на транспорт.

Планирането на проверките за официалния контрол за хуманното отношение и защита на животните се извършва на база анализ на риска и с необходимата честота, като се взема под внимание идентифицираните рискове, свързани с хуманното отношение и защита на животните констатирани при предишните проверки. Анализът на риска се основава на откритите несъответствия при отглеждането на телета за уговяване, свине и птици (кокошки носачки и бройлери), както и откритите несъответствия по време на транспорт на животните, съгласно изискването на законодателството.

Като допълнение към разработените писмени указания и обучения и с цел гарантиране благосъстоянието на животните транспортирани от Р България за Р Турция, БАБХ изисква всички транспортни средства, които се използват да бъдат одобрени и да отговарят на изискванията за превоз на животни с продължителност над 8ч. независимо, че необходимото време за транспорт е под 8 ч.

При извършване на проверки за спазване изискванията за хуманно отношение към животните, при констатиране на нарушения се предприемат следните действия:

- Издава се предписание за отстраняване на несъответствието в срок от по-малко от 3 месеца, без незабавни действия за административни и наказателни санкции;

- Издава се предписание за отстраняване на несъответствието в срок от повече от 3 месеца, без незабавни действия за административни и наказателни санкции;

- Административни и наказателни санкции, съгласно Закона за ветеринарномедицинската дейност (ЗВД) и Закона за Защита на животните (ЗЗЖ)

За улеснение при извършването на официалния контрол дирекция ЗХОЖКФ към ЦУ на БАБХ е изготвила инструкции, процедури, писма, заповеди и други документи в сферата на хуманното отношение към животните.

Документите са публикувани на интернет страницата на БАБХ: http://babh.government.bg/bg/actualno-department-health&article_id=107.html.

Проверките за спазване изискванията за хуманно отношение към животните се извършват на базата на одобрен от изпълнителния директор на БАБХ годишен план. Планирането на проверките за официалния контрол за хуманно отношение и защита на животните се извършва на основание анализа на риска и с необходимата честота, като се взема под внимание идентифицираните рискове, свързани с хуманното отношение и защита на животните, констатирани при предишните проверки. Анализът на риска се основава на откритите несъответствия при отглеждането на телета за уговяване, свине и птици (кокошки носачки и бройлери), както и откритите несъответствия по време на транспорт на животните, съгласно изискването на законодателството.

В случай на необходимост, експерти от отдел ХОЖ в Дирекция ЗХОЖКФ организират обучение на инспекторите, които участват в проверки за ХОЖ.

Проверките се осъществяват от официални ветеринарни лекари/инспектори към ОДБХ и от длъжностни лица – ветеринарни лекари на граничните инспекционни пунктове в страната. Във всяка от 28-те ОДБХ има по един ветеринарен лекар - отговорник по ХОЖ, както и официални ветеринарни лекари във всяка община.

Инспектори от отдел „Контрол на храните” към ОДБХ са отговорни за контрола по спазване изискванията за ХОЖ по време на клане.

Информация за проверките на общинско ниво се предоставя в дирекция ЗХОЖКФ ежемесечно във ветеринарномедицински отчет по образец - форма 12 ВД.

Законът за защита на животните и ЗВД дават правомощия на полицията да осъществява проверки за спазване изискванията за ХОЖ по време на транспорт.

Проверките се извършват на случаен принцип на мястото на натоварване, на мястото на пристигане, по време на транспорт, на пазарите, както и на изходните пунктове на страната ГИП – Капитан Андреево.

В съответствие със ЗВД, в случай на констатиране на нарушения по време на проверките за спазване изискванията за ХОЖ се предприемат следните действия:

- Издава се предписание за отстраняване на несъответствието в срок от по-малко от 3 месеца, без незабавни действия за административни и наказателни санкции;
- Издава се предписание за отстраняване на несъответствието в срок от повече от 3 месеца, без незабавни действия за административни и наказателни санкции;
- Административни и наказателни санкции;
- Във връзка с чл. 27 (2) на Регламент (ЕО) № 1/2005 са представени основните нарушения констатирани при проверките за спазване изискванията за хуманно отношение по време на транспорт, както и мерките предприети от българските власти за тяхното отстраняване:
- При неспазване изискванията на Регламент (ЕО) № 1/2005, се налагат необходимите санкции на физическите и юридическите лица, съгласно Закона за ветеринарномедицинската дейност, като в неговото изменение от 25.01.2013 г. санкциите за нарушения на изискванията за хуманно отношение към животните са завишени от 10 до 40 пъти.

С цел гарантиране на публичността информация за констатираните нарушения и предприетите действия се публикува на интернет страницата на БАБХ.

III. 3. Трансмисивни спонгиформни енцефалопatii (ТСЕ) и странични животински продукти (СЖП)

Дирекция ЗЖХОКФ към БАБХ контролира прилагането на Регламент (ЕО) № 999/2001 относно правилата за предотвратяване и ликвидиране на някои трансмисивни спонгиформни енцефалопatii и Регламент (ЕО) № 1069/2009 по отношение здравните правила към страничните животински продукти.

По отношение на Регламент (ЕО) № 999/2001 дирекцията контролира вземането на проби за изследване за ТСЕ в т.н. „задни дворове” и по-специално клането на здраво заклани преживни животни за собствена консумация.

По отношение на страничните животински продукти дирекцията извършва официален контрол на екарисажите в гр. Шумен и гр. Варна, както и изгарянето на месокостното брашно в циментовия завод в с. Бели извор, обл. Враца. За целта, на трите места са назначени официални ветеринарни лекари, които ежедневно контролират дейността по приемане, преработка и обезвреждане на страничните животински продукти.

Официалният контрол по спазване на фуражната забрана, свързана с трансмисивни спонгиформни енцефалопatii, с оглед да не се допусне риск за здравето на хора и животни по смисъла на чл. 4, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 882/2004 е възложен на Българска агенция по безопасност на храните. Контролните функции на БАБХ по отношение на фуражи са разписани в чл. 34 на Закона за фуражите (ДВ, бр.55/2006 г. и измененията му).

Контролът се организира от отдел „Контрол на фуражите”, дирекция ЗХОЖКФ към Българската агенцията по безопасност на храните и физически се извършва от областните дирекции по безопасност на храните, съгласно Устройствения правилник на БАБХ.

Отдел „Контрол на фуражите“, дирекция ЗХОЖКФ чрез ОДБХ контролира спазването от страна на операторите от фуражния сектор на тоталната фуражна забрана (чл. 7 и Приложение IV към Регламент (ЕО) № 999/2001) и вътревидовата фуражна забрана (чл. 11 от Регламент (ЕО) № 1069/2009) по отношение на преработените животински протеини.

Контролът във връзка със спазването на фуражните забрани е лабораторен, документален и физически, по цялата верига на производство и разпространение на фуражите, с цел проверка на съответствието с пряко приложимото право на ЕС и националното законодателство.

Контролът за спазването на фуражните забрани се извършва съвместно с контрола по контролна система „Фуражи и хранене на животните“. Същият се извършва от инспекторите, отговорни за официалния контрол на фуражи в ОДБХ.

III. 4. Внос на животни и храни от растителен и животински произход

Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ) е компетентният държавен орган, който осъществява официалния граничен контрол при внасяне, изнасяне и транзитно преминаване на суровини и храни от животински произход, живи животни, странични животински продукти и продукти, получени от тях, специфични растителни продукти, фуражи, храни от неживотински произход и материали и предмети в контакт с храни.

Централен компетентен орган е отдел „Граничен контрол“ към Дирекция „Контрол на храните и граничен контрол“ при ЦУ на БАБХ, който:

- прилага законодателството в областта на граничния контрол;
- осигурява правилното интерпретиране и приложение на правните норми;
- осигурява координация между компетентните власти;
- събира и анализира данните, отнасящи се до вноса и транзита, извършените инспекции и взетите проби;
- методически ръководи и координира дейностите на ОДБХ, свързани с граничния контрол;
- координира дейностите по изпълнение на поети от Република България задължения по конвенции, споразумения и други документи, свързани с граничния контрол по безопасност на хранителната верига, специфични растителни продукти, растения, продукти за растителна защита и торове;
- участва в разработването на образци на документи за изнасяне на животни и зародишни продукти съгласно изискванията на приемащата страна;
- изготвя оперативна информация, справки и становища по въпросите на граничния контрол;
- изготвя предложения до изпълнителния директор на агенцията във връзка с реконструкция, ремонт и оборудване на съоръженията за граничен контрол;
- осъществява взаимодействие с другите органи от задължителния граничен контрол;
- изготвя проекти на нормативни актове, свързани с дейността ѝ;
- участва в работната група към Междуправителствения съвет по въпросите на граничния контрол, в работни групи с представители на ведомствата, които извършват задължителния граничен контрол, и в работни групи, срещи, семинари, конференции, проекти и други мероприятия в страната и в чужбина, свързани с граничния контрол;
- участва в разработването на програми за обучение на инспекторите, осъществяващи граничния контрол;
- обменя информация чрез информационните системи на ЕС - TRACES, RASFF;
- изготвя становища по заявленията за издаване на разрешителни за изнасяне на животни и зародишни продукти;
- извършва проверки на дейността на граничните инспекционни пунктове за спазване на процедурите при осъществяването на граничния контрол, съгласно изискванията на чл. 8, параграф 3 на Регламент (ЕО) №882/2004;

- участва в изготвянето на критерии за оценка на риска на граничните инспекционни пунктове при внасяне и транзитно преминаване;
- проверява и заверява официални документи, свързани с дейността ѝ;
- участва в изготвянето на Единен национален многогодишен контролен план, предоставя данни за докладване на изпълнението му и контролира изпълнението му в частта, свързана с функциите ѝ;
- на всеки три месеца експерти от отдел ГК изготвят и представят доклади до ЕК, които включват общ брой пратки, от тях подложени на лабораторни изследвания и % на несъответствията, в които докладват резултатите от извършения официален контрол при внос на храни от неживотински произход с произход от трети страни. Докладите се изпращат в утвърдени образци и по утвърдена от Комисията форма на отчет, която за пратките в обхват на Регламент (ЕО) 669/2009 се променя/актуализира за всеки следващ отчет. Резултатите от извършения задължителен граничен контрол се анализират от експерти на ЕК и се включват в доклад, който се публикува на страницата на Комисията и се изпраща за сведение до всички държави-членки.

Дейността на отдела се осъществява от началник отдел - 1 бр., главни експерти - 3 бр., ст.експерт - 1 бр. и главен специалист - 1 бр.

Оперативният контрол се извършва от **граничните инспектори на граничните инспекционни пунктове (ГИП)**, които са на пряко подчинение на Областните дирекции по безопасност на храните (ОДБХ). Официалният контрол включва извършването на документални, идентификационни и физически проверки включително вземането на проби с честота, разписана в съответното законодателство. Официалният контрол на търговските пратки на продукти от животински произход, фуражи и живи животни се извършва от граничните ветеринарни инспектори на 8-те одобрени от ЕК гранични инспекционни пунктове : Пристанище Бургас, Пристанище Варна Запад, Брегово, Калотина, Капитан Андреево, Златарево, Гюешево и Аерогара София. Официалния контрол на храни от неживотински произход се извършва на определени гранични пунктове, определени пунктове за внос, контролни пунктове. Освен посочените ГИП, съществуват и входящи гранични пунктове: ГКПП - Летище Пловдив, Пристанище Силистра, Пристанище Лом, Пристанище Видин ферибот, Пристанище Оряхово ферибот, Аерогара Варна, Аерогара Бургас, Логодаж, жп Димитровград, Стразимировци, Връшка чука, Малко Търново и Лесово, на които се извършва единствено контрол при внос на продукти от животински произход, предназначени за лична консумация от пътниците - съгласно Регламент (ЕО) № 206/2009, както и контрол на влизащите в страната домашни любимци, съпровождащи пътниците, съгласно Регламент (ЕО) № 998/2003.

Общи нормативни актове, касаещи контролната дейност на компетентните органи:

На интернет страницата на БАБХ www.babh.government.bg и на интернет страницата на отдел „Граничен контрол“ www.nvms-gvc.com се поддържа актуалното законодателство в областта граничния контрол.

В съответствие с член 4, параграф 5 на Регламент (ЕО) № 882/2004, са изготвени писмени процедури за взаимодействие и обмен на информация в рамките на БАБХ.

Процедурите за обмен на информация осигуряват постоянен поток на информация по контролната дейност, което гарантира постигане на специфичните цели.

III.5. Храни, хигиена на хранитеи ГМО

III.5.1. Храни, хигиена на храните (с изключение на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води) и ГМО

Българската агенция по безопасност на храните е компетентният държавен орган за осъществяване на официален контрол в Република България по смисъла на законодателството на Европейския съюз, който е определен съгласно чл. 2 от Закон за Българската агенция по безопасност на храните (Обн., ДВ, бр. 8 от 25.01.2011 г.).

Официалният контрол на храните по смисъла на чл. 4, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 882/2004 (с изключение на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води) е възложен на Българска агенция по безопасност на храните (БАБХ) по силата на чл. 28, ал. 1 от Закона за храните (ЗХ). Контролните дейности на БАБХ по отношение на храните са разписани в чл. 28-30а на ЗХ.

Дирекция „Контрол на храните и граничен контрол“ е част от специализираната администрация в структурата на БАБХ. Дирекцията е структурирана в четири отдела, три от които са с определени функции в организиране и координиране на контрола на храните: отдел „Контрол на производствени предприятия и обекти за търговия на едро“, отдел „Контрол на обекти за търговия на дребно“ и отдел „Контрол на материали и предмети за контакт с храни, биохрани, защитени географски наименования и хранителни добавки“. Физически контрол на храните се извършва от отделите КХ към Областните дирекции по безопасност на храните, съгласно Устройствения правилник на БАБХ.

В чл. 23 от Устройствения правилник на БАБХ (*обн., ДВ, бр. 15 от 18.02.2011 г., посл. изм. и доп., ДВ, бр. 91 от 18.10.2013 г.*) са разписани дейностите на дирекция „Контрол на храните и граничен контрол“: координира дейността на областните дирекции по безопасност на храните (ОДБХ) по контрола на безопасността и качеството на суровините, храните, материалите и предметите, предназначени за контакт с храни; координира контролната дейност и в междинните предприятия за съхранение и предприятията за преработка на странични животински продукти; следи за хуманното отношение към животните по време на клане; при необходимост извършва съвместно с други компетентни органи или самостоятелно проверки за безопасността на храните; участва в разработването на критерии за оценяване на риска в обектите за храни и контролира правилното им прилагане; изготвя и предлага Националния контингенс план по безопасност на храните и организира и следи за неговото изпълнение; изготвя доклади с резултати от проведен контрол и за изпълнението на Национален план за осъществяване на контрол за безопасността на храните; обменя информация чрез информационните системи на Европейския съюз - TRACES, RASFF; участва и в изготвянето на Единен многогодишен план за контрол, предоставя данни за докладване на изпълнението му и контролира изпълнението му в частта, свързана с нейните функции.

Съгласно чл. 30 от Устройствения правилник на БАБХ, Областните дирекции по безопасност на храните осъществяват дейността си на територията на съответната област, като отделите „Контрол на храните“ към тях контролират: безопасността и качеството на суровини и храни, материали и предмети, предназначени за контакт с храни в обектите за производство, съхранение и търговия; събирането, съхранението и транспортирането на страничните животински продукти и продуктите, получени от тях; междинни предприятия за съхранение и предприятия за преработка на странични животински продукти; транспортните средства, превозващи суровини и храни, странични животински продукти и продукти, получени от тях.

Съгласно чл. 22 от Устройствения правилник на БАБХ, Дирекция „Лабораторни дейности и контрол на качеството“ (ЛДКК) осъществява контрол относно генетично модифицирани храни. Дирекцията разработва Национална програма за контрол на генетично модифицирани храни, координира и следи за изпълнението ѝ от ОДБХ. Дирекцията разработва Стандартни оперативни процедури (СОП) за вземане на проби във вътрешността на страната и на Граничните инспекционни пунктове за анализ на ГМО, СОП за извършване на проверка на ефективността на официалния

контрол на генетично модифицирани храни, извършван от ОДБХ, съгласно чл. 8, параграф 3 от Регламент 882/2004 г. Дирекция ЛДКК извършва проверки на ефективността на официалния контрол на генетично модифицирани храни, осъществяван от служителите в ОДБХ съгласно програма, утвърдена от изпълнителния директор на БАБХ. Провежда обучения и методически ръководи контрола относно ГМО в храни.

Общи нормативни актове, касаещи контролната дейност на компетентните органи:

На интернет страницата на БАБХ се поддържа актуалното законодателство в областта на храните, както следва:

Пряко приложимо право на Европейския съюз:

<http://www.babh.government.bg/bg/legislation-eu.html>

Национално законодателство:

<http://www.babh.government.bg/bg/legislation-bg.html>

Обхват на контролните дейности:

Официалният контрол се извършва систематично, на базата на риска и с подходяща честота с цел осигуряване безопасността на храните, като се вземат предвид:

- установените рискове за безопасността на храните, свързани с производството и търговията с храни, с процесите, материалите, веществата, дейностите или действията, които могат да повлияят на безопасността на храната;
- водената документация от производителите и търговците на храни по отношение на съответствието с нормативните изисквания;
- документираните от компетентните органи данни за установени при предишни проверки несъответствия в дейността на производителя и търговеца с нормативните изисквания;
- надеждността на извършваните от производителя или търговеца собствени проверки в обекта.

Официалният контрол се извършва на всички етапи на производство, преработка и дистрибуция на храни и предмети, предназначени за контакт с храни и включва: контрол на обектите за производство и търговия с храни; контрол на употребата и процесите по управление при производство и търговия на храните, материалите, веществата, дейностите или действията, включително транспортирането на храни, материали и предмети, предназначени за контакт с храни.

Контролни дейности:

- контрол на сградите и прилежащите им площи, инсталациите, оборудването, транспортните средства, свързани с производството и търговията с храни, материали и предмети, предназначени за контакт с храни и хранителни добавки;
- контрол на суровините, съставките, добавките и другите продукти, които се използват за производство на храни, полуготовите и готовите храни, вкл. Остатъци от ВМП и замърсители от околната среда в и/или върху храните;
- контрол на технологичните процеси за производство и търговия на храни;
- контрол на миещите, почистващите, дезинфекционните, дезинсекционните и дератизационните препарати и процеси;
- оценка на съответствието на етиктирането, представянето и рекламата на храните с общото и специфично законодателство, относно представяне на информация за храните;

- контрол на личната хигиената на персонала, зает с производството и търговията с храни, материали и предмети, предназначени за контакт с храни и хранителни добавки;
- оценка на добри практики за производство и търговия с храни, система за управление на безопасността на храните, система за анализ на опасностите и определяне на критични контролни точки (НАССР) или процедури в съответствие с нейните принципи, когато цялостното внедряване на системата е неприложимо, технологична документация;
- проверка на записите по системата за управление на безопасността на храните, доказващи правилното ѝ приложение и ефикасност;
- проучване на писмени материали и други записи, които могат да са от значение за оценката за спазване изискванията на законодателството в областта на храните;
- отчитането на показанията и проверка на записите на данните от измервателните уреди в обектите;
- контрол, извършван със собствените измервателни уреди на компетентния орган за проверка на измерванията, направени от стопанските субекти в областта на храните;
- вземане на проби и образци за провеждане на анализи и изследвания;
- всяка друга дейност, необходима за да гарантира постигането на съответствие със законодателството в областта на храните.

Официалният контрол в обектите, подлежащи на контрол от страна на БАБХ, в частност „Контрол на храните” се извършва:

а) Планово – извършва се по предварително изготвен план. Честотата на заложените проверки е съобразена с предварително направена оценка на риска в съответния обект и заложи на централно ниво теми за проверка.

б) Извънпланово:

- по сигнали и жалби на граждани;
- извънредни – при кризисни ситуации, при официални и религиозни празници и други събития, свързани с повишаване на риска от хранителни инциденти и измами с храни;
- цели – свързани със сигнали за идентично нарушение на законодателството в отделен сектор на производството или търговията с храни.
- проверки за кръстосано съответствие по Законоустановено изискване за управление № 11, съгласно Регламент (ЕО) №73/2009 на Съвета за установяване на общи правила за схеми за директно подпомагане в рамките на общата селскостопанска политика и за установяване на някои схеми за подпомагане на земеделските стопани.

Канали за отчитане и обмен на информация

В съответствие с член 4, параграф 5 на Регламент (ЕО) № 882/2004, са изготвени писмени процедури за взаимодействие и обмен на информация в рамките на БАБХ. Чрез тях се уреждат сътрудничеството, координацията и обмена на информация при изпълнението на интегриран контрол за безопасност и качество на храни и материали и предмети, предназначени за контакт с храни.

Процедурите за обмен на информация осигуряват постоянен поток на информация по контролната дейност, което гарантира постигане на стратегическите и конкретните цели на многогодишния план.

Резултатите от контрола периодично се довеждат до знанието на заинтересованите експерти и инспектори. Информацията се анализира, с цел да послужи за оценка на ефективността на интегрирания контрол.

Компетентните органи имат право:

1. на свободен достъп до всички обекти за производство и търговия с храни, както и до транспортните средства;
2. да изискват сведения и документи, свързани с производството и търговията с храни, и да получават копия от тях;
3. да вземат проби и образци за лабораторни анализи и изследвания;
4. да посочват в писмен вид конкретно установените от тях отклонения от нормативните изисквания, без да дават указания за начина на отстраняване;
5. да предлагат на държавната приемателна комисия за въвеждане в експлоатация на строежите в Република България решение за отказ за приемане на обекти за производство и търговия с храни, когато установят съществени нарушения на нормите и изискванията, определени с нормативен акт;
6. да спират експлоатацията на обекти за производство и търговия с храни или на части от тях временно или завинаги при установяване нарушения на нормите и изискванията, определени с нормативен акт;
7. да извършват мониторинг;
8. да спират реализацията на храни, които пряко или косвено застрашават здравето на хората, и да разпореждат те да бъдат върнати, отнети, унищожени, преработени или използвани за други цели;
9. да съставят актове за констатиране на административни нарушения;
10. да ограничават достъпа до обектите под възбрана чрез удостоверителни знаци;
11. да ограничат или забранят пускането на пазара на храни;
12. да предприемат необходимите действия за гарантиране безопасността на храните и съответствие с нормативните изисквания;
13. да предприемат всякакви други действия, необходими за изпълнение на правомощията им. Компетентните органи провеждат дейностите по контрола на принципа на прозрачността, като за целта предоставят своевременно необходимата информация относно контролните си дейности на обществеността.

При изпълнение на своите задължения компетентните органи са длъжни да пазят в тайна научаваните от тях факти и обстоятелства, които имат поверителен характер или съставляват тайна, с цел защита интересите на физическите и юридическите лица.

Българската агенция по безопасност на храните извършва и оценка на съответствието на качествените характеристики на храните с изискванията на национални стандарти и стандарти, разработени от браншови организации и одобрени от компетентен орган, и технологични документации.

Генетичномодифицирани организми

Съгласно Закона за генетично модифицирани организми (ГМО), Закона за храните и Закона за фуражите БАБХ осъществява контрол върху предлагане на пазара на ГМО, включително култивиране на ГМО, генетично модифицирани храни и фуражи.

За обезпечаване на контрола при изпълнение на Директива 2001/18/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 март 2001 година относно съзнателното освобождаване на генетично модифицирани организми в околната среда, Законът за генетично модифицирани организми (ЗГМО) и Решение на МС за забрана за отглеждане на ГМО е разработена от дирекция „Лабораторни дейности и контрол на качеството“ в БАБХ процедура за вземане на проби от растения за изследване на генетично модифицирани организми на базата на план за контрол при регламентирано и нерегламентирано отглеждане на полето на генетично модифицирани висши растения в България за 2014 г. Пробите растения се изпращат за изследване на ГМО в лаборатория към Изпълнителна агенция по околна среда към МОСВ, която е

определена в ЗГМО. Дирекцията отговорна за контрола по спазване изискванията на Директивата и ЗГМО е „Растителна защита и контрол“ при ЦУ на БАБХ.

За обезпечаване на контрола при изпълнение на Регламент (ЕО) № 1829/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 22 септември 2003 година относно генетично модифицираните храни и фуражи и Регламент (ЕО) № 1830/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 22 септември 2003 година относно проследяването и етиктирането на генетично модифицирани организми и проследяването на храни и фуражи от генетично модифицирани продукти и Закона за храните е разработена от дирекция „Лабораторни дейности и контрол на качеството“ в БАБХ Национална програма за контрол на генетично модифицирани храни, процедура за вземане на проби от храни за изследване на генетично модифицирани организми и процедура за извършване на проверка на ефективността на официалния контрол на генетично модифицирани храни, осъществяван от областните дирекции по безопасност на храните в съответствие с чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004. Дирекцията отговорна за контрола по спазване изискванията на Регламенти (ЕО) № 1829/2003 и № (ЕО) 1830/2003 по отношение на храните и Закона за храните относно ГМО е дирекция „Лабораторни дейности и контрол на качеството“ при ЦУ на БАБХ. Дирекция ЛДКК осъществява контрола и координацията на 28-те ОДБХ по изпълнението на Национална програма за контрол на генетично модифицирани храни, прави анализи и отчита резултатите от проведения контрол на генетично модифицираните храни. Лабораторията, която се използва за официалния контрол на ГМО в храните е акредитирана за този вид анализи и се определя по реда на ЗОП.

За обезпечаване контрола на фуражите съгласно Регламенти (ЕО) № 1829/2003 и (ЕО) № 1830/2003 и Закона за фуражите са изготвени процедура за вземане на проби за целите на официалния контрол на фуражите по отношение на наличието на генетично модифициран материал, за който е в ход процедура за даване на разрешение или за който разрешението е изтекло, процедура за вземане на проби от фуражи на ГИП и във вътрешността на страната за целите на официалния контрол на фуражите, всяка година се изпълнява Рамков план за контрол на фуражи. Отделът отговорен за контрола по спазване изискванията на Регламенти (ЕО) № 1829/2003 и (ЕО) № 1830/2003 по отношение на фуражите и Закона за фуражите относно ГМО е „Контрол на фуражите“ към дирекция „Здравеопазване и хуманно отношение към животните, и контрол на фуражите“ при ЦУ на БАБХ.

Контрол при вноса на ГМО при мониторинг и съгласно Решения за изпълнение на Комисията се осъществява от отдел „Граничен контрол“ към дирекция „Контрол на храните и граничен контрол“. За целта са изготвени от дирекция „Лабораторни дейности и контрол на качеството“ процедури за вземане на проби от храни и фуражи на ГИП за анализ на ГМО.

III.5.2. Бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води

Компетентни органи към министерство на здравеопазването за упражняване на официален контрол на бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води са:

- Главен държавен здравен инспектор;
- Дирекция „Обществено здраве“ (Д „ОЗ“);
- 28 Регионални здравни инспекции (РЗИ) - дирекция „Обществено здраве“ към всяка РЗИ и дирекция/отдел „Лабораторни изследвания“ към 9 РЗИ.

Главен държавен здравен инспектор, дирекция ОЗ към МЗ и РЗИ контролират прилагането на законодателството в областта на бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води.

Главният държавен здравен инспектор организира, контролира, координира и ръководи дейността Регионалните здравни инспекции.

Дирекция „Обществено здраве”

- разработва и съгласува проекти на нормативни актове в областта на храните, в т.ч. и бутилираните води;
- разработва здравни изисквания и норми в областта на храните, в т.ч. и бутилираните води;
- разработва и съгласува проекти на нормативни актове, които транспонират актове на Европейския съюз;
- организира разрешителната и регистрационната дейност и поддържа регистри в областта на бутилираните води;
- координира изпълнение на програми и проекти и дейности в областта на храните и храненето на населението.

Регионалните здравни инспекции осъществяват държавната политика по опазването на общественото здраве и държавният здравен контрол на територията на съответната област. РЗИ е юридическо лице на бюджетна издръжка - второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към министъра на здравеопазването, със седалище населеното място - административен център на областта и е структурирана в обща и специализирана администрация.

Дирекция „Обществено здраве” като част от специализираната администрация на РЗИ:

1. извършва систематичен и насочен здравен контрол по спазването на здравните изисквания в обекти с обществено предназначение (в т.ч. и обектите за производство на бутилирани води и водоизточници, които се използват за производство на бутилирани води), на продукти, стоки и дейности със значение за здравето на населението (в т.ч. и бутилирани води) и на фактори на жизнената среда;

2. контролира спазването на здравните изисквания към лицата, работещи в детски заведения, специализираните институции за деца и възрастни, водоснабдителните обекти, предприятията, които произвеждат и търгуват с храни в т.ч. и , бръснарските, фризьорските и козметичните салони, по отношение на тяхното здравословно състояние;

3. извършва контрол върху химичните вещества и смеси за изпълнение на изискванията по чл. 25, т. 1, 2, 7, 10 и 18 - 22 от Закона за защита от вредно въздействие на химичните вещества и смеси;

4. извършва контрол по спазване на установените с нормативен акт забрани и ограничения за тютюнопушене;

5. извършва контрол по изготвянето и спазването на седмичните учебни разписания;

6. извършва контрол по спазване на установените с нормативен акт забрани и ограничения за реклама и продажба на алкохолни напитки;

7. взема проби и образци за лабораторни анализи в количества, необходими за извършване на изследвания;

8. издава предписания за провеждане на задължителни хигиенни мерки в случаите, предвидени в закон;

9. съставя актове за установяване на административни нарушения;

10. прави предложения до директора на РЗИ за налагане на принудителни административни мерки в случаите, предвидени в закон;

11. участва съвместно с дирекция "НЗБ" в анкетирането на епидемичните взривове, възникнали по хранителен, воден и контактно-битов път, и извършва контрол по изпълнението на предприетите мерки за тяхното ограничаване и ликвидиране;

12. съвместно с митническите власти извършва дейности за недопускане на внос на стоки, застрашаващи здравето на населението;

13. извършва контрол върху дейността на службите по трудова медицина и изготвя информация за здравето състояние на работещите на територията на съответната област;

14. предприема действия по издаване на разрешение за извършване на дейности по разрушаване или демонтаж на азбест и/или азбестосъдържащи материали;

15. участва в състава на експертните съвети по устройство на територията, съгласува при необходимост устройствени схеми, общи устройствени и подробни устройствени планове, участва в оценката на съответствието на инвестиционните проекти, когато тя се извършва с приемане от експертен съвет на одобряващата администрация или по искане на физически или юридически лица, дава становище по готовността на строежите за въвеждането им в експлоатация по реда на Закона за устройството на територията;

16. разработва и участва в изпълнението на регионални програми и проекти в областта на здравния контрол;

17. участва в изпълнението на международни и национални програми и проекти в областта на здравния контрол;

18. събира, обработва и обобщава оперативната информация относно дейността по държавния здравен контрол.

Дирекция или отдел „Лабораторни изследвания” към РЗИ:

1. извършва лабораторни изпитвания и измервания:

а) за обективизиране на държавния здравен контрол;

б) за осъществяване мониторинг на факторите на жизнената среда;

в) по искане на физически и юридически лица;

2. участва при необходимост в набирането на проби за лабораторни изпитвания и измервания по т. 1;

3. участва в дейността по анализиране и оценяване на данните за състоянието на факторите на жизнената среда и здравния статус на населението на територията на съответната област;

4. извършва изследвания, свързани с провеждане на мерки за ограничаване, намаляване и ликвидиране на негативните ефекти от въздействието на факторите на средата от екологични произшествия, аварии и бедствия върху здравето на населението;

5. изготвя комплексна документация във връзка с процедурите по акредитирането и преакредитирането на лабораториите;

6. осигурява високо качество на извършваната лабораторна дейност чрез спазване и поддържане изискванията на внедрената Система за управление на качеството съгласно БДС EN ISO/IEC 17025 и/или БДС EN ISO/IEC 17020;

7. осигурява изпълнението на изискванията за метрологична проследимост на използваните средства за измерване;

8. създава и поддържа база данни с резултати от лабораторните изследвания/измервания и извършва периодичен анализ и оценка на данните;

9. участва в национални и международни изпитвания за пригодност.

Структура на компетентните органи за упражняване на държавен здравен контрол

Канали за отчитане и обмен на информация

Потокът на информация по контролната дейност се осъществява на хоризонтално и вертикално ниво.

Вертикално обмена се осъществява в структурите на МЗ – от ГДЗИ и Д „ОЗ“ към регионалните структури и обратно. Всяка РЗИ изготвя годишен отчет за резултатите от контролната си дейност.

Регионалните структури обменят информация на хоризонтално ниво за резултатите от контролната си дейност по компетентност и при необходимост.

Дирекция „ОЗ“ анализира резултатите от контрола и обмена на информация, както и изготвя справки и указания към регионалните структури за усъвършенстване на контрола в областта на бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води.

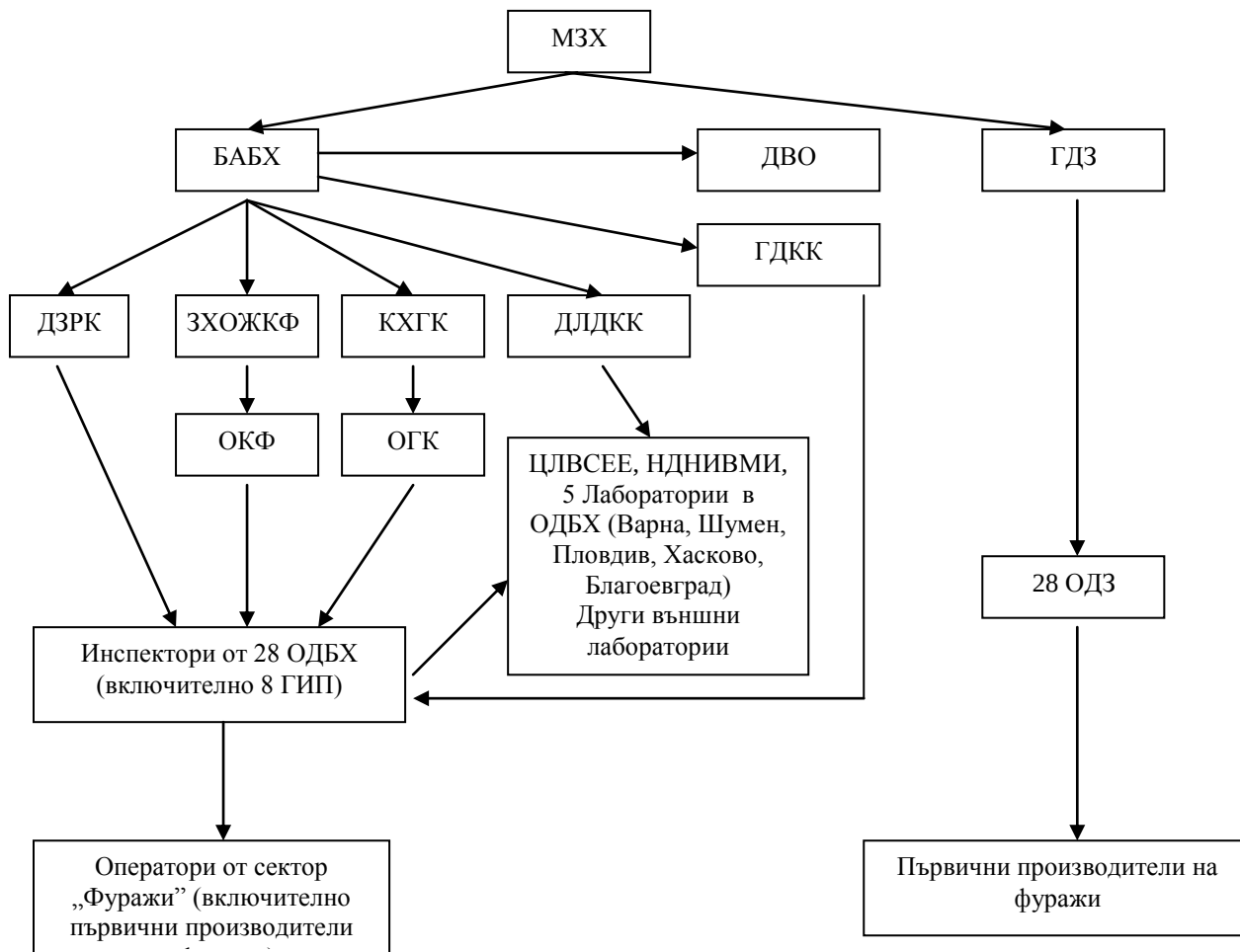
III. 6. Фуражи и хранене на животните

Официалният контрол на фуражи по смисъла на чл. 4, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 882/2004 е възложен на Българска агенция по безопасност на храните (БАБХ). Контролните функции на БАБХ по отношение на фуражи са разписани в чл. 34 на Закона за фуражите (ДВ, бр.55/2006 г. и измененията му).

Контролът се организира от отдел „Контрол на фуражите“, дирекция ЗХОЖКФ към Българската агенцията по безопасност на храните и физически се извършва от

областните дирекции по безопасност на храните, съгласно Устройствения правилник на БАБХ.

Структура на дирекциите в системата на БАБХ, имащи отношение към безопасността на фуражите

ГИП – Граничен инспекционен пункт

ГДЗ – Главна дирекция „Земеделие“

ОДЗ – Областни дирекции по земеделие

ЗХОЖКФ – Дирекция „Здравеопазване и хуманно отношение към животните, и контрол на фуражите“

ОКФ – Отдел „Контрол на фуражите“

ДЛДКК – Дирекция „Лабораторни дейности и контрол на качеството“

ДЗРК – Дирекция „Защита на растенията и контрол“

ЦЛВСЕЕ – Централната лаборатория по ветеринарно-санитарна експертиза и екология

КХГК – Дирекция „Контрол на храните и граничен контрол“

ОГК – Отдел „Граничен контрол“

МЗХ – Министерство на земеделието и храните

НДНИВМИ – Националният диагностичен научноизследователски ветеринарномедицински институт

БАБХ – Българска агенция по безопасност на храните

ОДБХ – Областна дирекция по безопасност на храните

ДВО – Дирекция „Вътрешен одит“

Области на компетентност

Българска агенция по безопасност на храните, чрез отдел „Контрол на фуражите“, дирекция ЗХОЖКФ, контролира фуражите съгласно пряко приложимото право на Европейския съюз и националното законодателство в областта на фуражите – Закон за фуражите (ДВ бр. 55/2006 и измененията му) и Закон за подпомагане на

земеделските производители (съответно Наредба № 3 от 29.01.1999 г. за създаване и поддържане на регистър на земеделските производители) и подзаконовите нормативни актове, издадени по прилагането им.

Отдел „Контрол на фуражите”, дирекция ЗХОЖКФ при БАБХ методически ръководи и координира дейността на ОДБХ по осъществяване на контрола по качество и безопасност на фуражите, регистрацията и одобряването на обекти за производство, съхранение и търговия; хигиена на фуражите и специфичните изисквания за проследяемост на фуражите.

Общи нормативни актове, касаещи контролната дейност на компетентните органи:

На интернет страницата на БАБХ се поддържа актуалното законодателство в областта на фуражите, както следва

Пряко приложимо право на Европейския съюз:

<http://bfsa.bg/bg/legislation-eu-regulations.html>

Национално законодателство:

<http://bfsa.bg/bg/legislation-bg.htm>

Контролът по фуражите обхваща:

- производство и търговия с фуражи;
- нежелани вещества и продукти във фуражите;
- проследимост на фуражите;
- система за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF), в частта за фуражи;
- условия и ред за одобрение и регистрация на производители и търговци на храни за животните;
- хигиена на фуражи;
- изисквания за обръщение на фуражни суровини;
- производство, пускане на пазара и употреба на фуражни добавки;
- изисквания за производство и търговия с комбинирани фуражи;
- фуражи със специално предназначение;
- съответствие на фуражи с декларираните показатели;
- етикетирание на фуражи;
- наличие на забранени и неразрешени фуражни добавки;
- граничен контрол на фуражи – изпълняван от отдел „Граничен контрол” към дирекция „Контрол на храните и граничен контрол” към БАБХ;
- контрол на генетично модифицираните фуражи;
- влагане на медикаментозни премикси във фуражи, производство, търговия и употреба на медикаментозни фуражи.

Канали за отчитане и обмен на информация

В съответствие с член 4, параграф 5 на Регламент (ЕО) № 882/2004, са изготвени писмени процедури за взаимодействие и обмен на информация в рамките на БАБХ. Чрез тях се уреждат сътрудничеството, координацията и обмена на информация при изпълнението на интегриран контрол за безопасност и качество на фуражи.

Процедурите за обмен на информация осигуряват постоянен поток на информация по контролната дейност, което гарантира постигане на стратегическите и конкретните цели на многогодишния план.

Резултатите от контрола периодично се довеждат до знанието на заинтересованите експерти и инспектори. Информацията се анализира, с цел да послужи за повишаване на ефективността на интегрирания контрол.

III. 7. Ветеринарномедицински продукти (ВМП) и остатъци от ВМП

Българската агенция по безопасност на храните, чрез Дирекция „Контрол на ветеринарномедицински продукти“ контролира употребата, производството, търговията, съхранението, рекламата на ветеринарномедицински продукти /ВМП/, както и пускането на пазара на ветеринарномедицински продукти, които се състоят или съдържат генетично модифицирани организми или комбинация от генетично модифицирани организми. Дирекцията координира и контролира подаваната информация в системата за фармакологична бдителност и предоставя чрез нея на компетентните органи на държавите членки и на ЕАЛ информация за подозираните сериозни нежелани лекарствени реакции, наблюдавани на територията на страната.

Официалният контрол на ВМП се осъществява на централно и регионално ниво от инспектори от дирекция „Контрол на ветеринарномедицински продукти“ и областните дирекции по безопасност на храните.

Дирекция „Контрол на ветеринарномедицински продукти“ (КВМП) методически ръководи и координира дейността на ОДБХ по осъществяване на мерките за официален контрол при производството, търговията, съхранението, употребата и рекламата на ВМП.

Дирекция КВМП изготвя годишна инспекционна програма за официален контрол на ВМП и я представя за утвърждаване от изпълнителния директор. Контролът върху търговията с ВМП, както и употребата на ВМП във фермите се извършва от ОДБХ съгласно Годишната инспекционна програма, в която са определени честотата и реда за извършване на проверките на базата на оценка на риска. ОДБХ представят тримесечни доклади в дирекция КВМП за изпълнението на Годишната програма.

Пробите за лабораторни изследвания на ВМП се вземат от инспектори от централно или регионално ниво, съгласно процедура за вземане на проби. Пробите се изпращат за изследване в лабораторията за контрол на ВМП на Националния диагностичен научноизследователски ветеринарномедицински институт.

Официалният контрол върху остатъци от ВМП се извършва на централно и обласно ниво. За тази цел, в изпълнение на Директива 96/23/ЕО, дирекция ЛДКК съвместно с ЦЛВСЕЕ ежегодно изготвя Национална мониторингова програма за контрол на остатъци от ВМП и замърсители от околната среда в живи животни и продукти от животински произход (НМПКО). Всяка година при определяне нивата и честотата на вземане на проби, дирекция ЛДКК се позовава на информация за:

- Най-често употребяваните ВМП, подадена от дирекция КВМП;
- Добити количества суровини от животински произход през предходната година, съгласно данни от дирекция КХГК;
- Предложение на дирекция ЗХОЖКФ за областни служби, които да бъдат включени при изпълнение на план проби от ферма.

На основание „Нива и честота на вземане на проби“ от Директива 96/23/ЕО, дирекция ЛДКК изготвя годишния план за вземане на проби и изпраща същия в областните дирекции.

Официалният контрол се извършва при спазване на нивото и честотата на вземане на проби (Приложение IV от Директива 96/23/ЕС, Решение на Комисията 98/179/ЕС и Приложение I от НМПКО - Стратегия за вземане на проби, на основание Наредба 119/2006 г.). Във всяка областна служба, със заповед на директора е определен отговорник по НМПКО, който следи за изпълнение на регионалния план за контрол на остатъци. Пробовземането се извършва от инспектори и официални ветеринарни лекари в ОДБХ. Обект на пробовземане са живи животни, на ниво животновъден обект и от суровини от животински произход – на ниво производствена единица. На база изпълнение плана за остатъци от ВМП и замърсители областната служба изготвя и изпраща в дирекция ЛДКК ежемесечни отчети и тримесечни справки за взети проби по

план и получени протоколи от изпитване. Дирекция ЛДКК анализира и обобщава данните за изпълнение на програмата.

Пробите по НМПКО се анализират в ЦЛВСЕЕ, а за тези за които няма капацитет се използват външни лаборатории.

Съгласно заповед на изпълнителния директор на БАБХ, директора на ЦЛВСЕЕ е определена контактна точка към ЕК за остатъци от ВМП и замърсители от околната среда.

При несъответстващ резултат с наличие на остатъци от ВМП, директорът на ЦЛВСЕЕ информира директора на съответната ОДБХ, обект на пробовземане, изпълнителния директор на БАБХ и директора на дирекция ЛДКК.

На основание писмо на изпълнителния директор, директорът на областната служба със заповед определя комисия, която да извърши проследимост и установи причините, довели до установеното несъответствие. Проследяването, вземането на съмнителни проби, последващи мерки и действия при потвърдителен резултат с наличие на остатъци от ВМП се предприемат от страна на ОДБХ. На база извършените проверки и направените констатации, директорът на ОДБХ изпраща в дирекция ЛДКК доклад за действията на официалния контрол по случая.

Дирекция ЛДКК:

- Анализира, координира и следи за изпълнение на мониторинговия план за контрол на остатъци.
- Координира действията при проследяване на несъответстващия резултат, изготвя и съхранява досие за всеки отделен случай.
- Изпраща в ЕК данни за установените несъответствия през предходната година.
- Изготвя и предлага за одобрение на изпълнителния директор „Програма за извършване на верификация на ефективността на официалния контрол, осъществяван от служителите в ОДБХ при изпълнение на НМПКО (съгласно чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004).

Европейско законодателство

- Директива на Европейския парламент и на Съвета 2001/82/ЕО от 6 ноември 2001 г. относно кодекса на Общността за ветеринарните лекарствени продукти.
- Директива 96/23/ЕО на Съвета от 29 април 1996 г. относно мерките за наблюдение на определени вещества и остатъци от тях, в живи животни и животински продукти.
- Решение на комисията 98/179/ЕС от 23 февруари 1998 за определяне на подробни правила за вземане на официални проби за мониторинга на определени вещества и остатъци от тях в живи животни и животински продукти.
- Регламент (ЕО) № 470/2009 на Европейския Парламент и на Съвета от 6 май 2009 година относно установяване на процедури на Общността за определяне на допустимите стойности на остатъчни количества от фармакологичноактивни субстанции в храни от животински произход, за отмяна на Регламент (ЕИО) № 2377/90 на Съвета и за изменение на Директива 2001/82/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и на Регламент (ЕО) № 726/2004 на Европейския парламент и на Съвета.
- Регламент (ЕО) № 37/2010 на Комисията от 22 декември 2009 г. относно фармакологично активни субстанции и тяхната класификация по отношение на максимално допустимите стойности на остатъчни количества в храните от животински произход
- Регламент (ЕО) № 396/2005 на Европейския парламент и на Съвета от 23 февруари 2005 г. относно максимално допустимите граници на остатъчни вещества от

пестициди във и върху храни или фуражи от растителен или животински произход и за изменение на Директива 91/414/ЕИО на Съвета.

- Регламент (ЕО) 1881/2006 за установяване на максималните нива замърсители в хранителни продукти.
- Регламент (ЕО) № 733/2008 на Съвета от 15 юли 2008 г. относно условията за внос на селскостопански продукти с произход от трети държави след аварията в атомната електроцентрала в Чернобилската.
- Регламент за изпълнение (ЕС) № 351/2011 на Комисията от 11 април 2011 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 297/2011 за налагане на специални условия, регулиращи вноса на фуражи и храни с произход или изпратени от Япония, след аварията в ядрената централа „Фукушима“.
- Регламент (ЕО) № 124/2009 на Комисията от 10 февруари 2009 г. за определяне на максимално допустимите граници за наличието на кокцидиостатици или хистомоноостатици в храни в резултат на неизбежното преминаване на тези вещества в нецелеви фуражи.

Национално законодателство

- Закон за Ветеринарномедицинската дейност (ДВ бр.87/1.11.2005 г.).
- Закон за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите (ЗКНВП).
- Наредба №119 (ДВ, бр. 6 от 2007 г.) за мерките за контрол върху определени субстанции и остатъци от тях в живи животни, суровини и храни от животински произход, предназначени за консумация от хора и Директива 96/23/ЕО на Съвета от 29 април 1996 година относно мерките за наблюдение на определени вещества и остатъци от тях, в живи животни и животински продукти и за отмяна на Директиви 85/358/ЕИО и 86/469/ЕИО и Решения 89/187/ЕИО и 91/664/ЕИО.
- Наредба № 60 от 9.05.2006 г. за изискванията към данните, които съдържа документацията за издаване на лиценз за употреба на ветеринарномедицински продукти. Издадена от министъра на земеделието и горите, обн., ДВ, бр. 50 от 20.06.2006 г., в сила от 20.06.2006 г., изм. ДВ. Бр.92 от 20 Ноември 2009г.
- Наредба № 69 от 16.05.2006 г. за изискванията за Добрата производствена практика при производство на ветеринарномедицински продукти. Издадена от министъра на земеделието и горите, обн., ДВ, бр. 49 от 2006 г., в сила от 16.06.2006 г., изм. ДВ. бр.6 от 22.01.2010 г.
- Наредба № 65 от 16.05.2006 г. за изискванията към обектите за търговия на едро с ветеринарномедицински продукти. Издадена от министъра на земеделието и горите, обн., ДВ, бр. 47 от 2006 г., в сила от 9.06.2006 г.
- Наредба № 62 от 9.05.2006 г. за изискванията към данните върху опаковката и в листовката за употреба на ветеринарномедицински продукт. Издадена от министъра на земеделието и горите, обн., ДВ, бр. 47 от 2006 г., в сила от 9.06.2006 г.
- Наредба № 64 от 16.05.2006 г. за условията и реда на подаване на информация по фармакологична бдителност. Издадена от министъра на земеделието и горите, обн., ДВ, бр. 47 от 9.06.2006 г., в сила от 9.06.2006 г.
- Наредба № 66 от 16.05.2006 г. за изискванията към ветеринарномедицинските аптеки. Издадена от министъра на земеделието и горите, обн., ДВ, бр. 47 от 2006 г., в сила от 9.06.2006 г.
- Наредба № 83 от 18.07.2006 г. за изискванията към данните, които съдържа документацията за издаване на лиценз за употреба на хомеопатични ветеринарномедицински продукти. Издадена от министъра на земеделието и горите, обн., ДВ, бр. 63 от 4.08.2006 г., в сила от 4.08.2006 г.

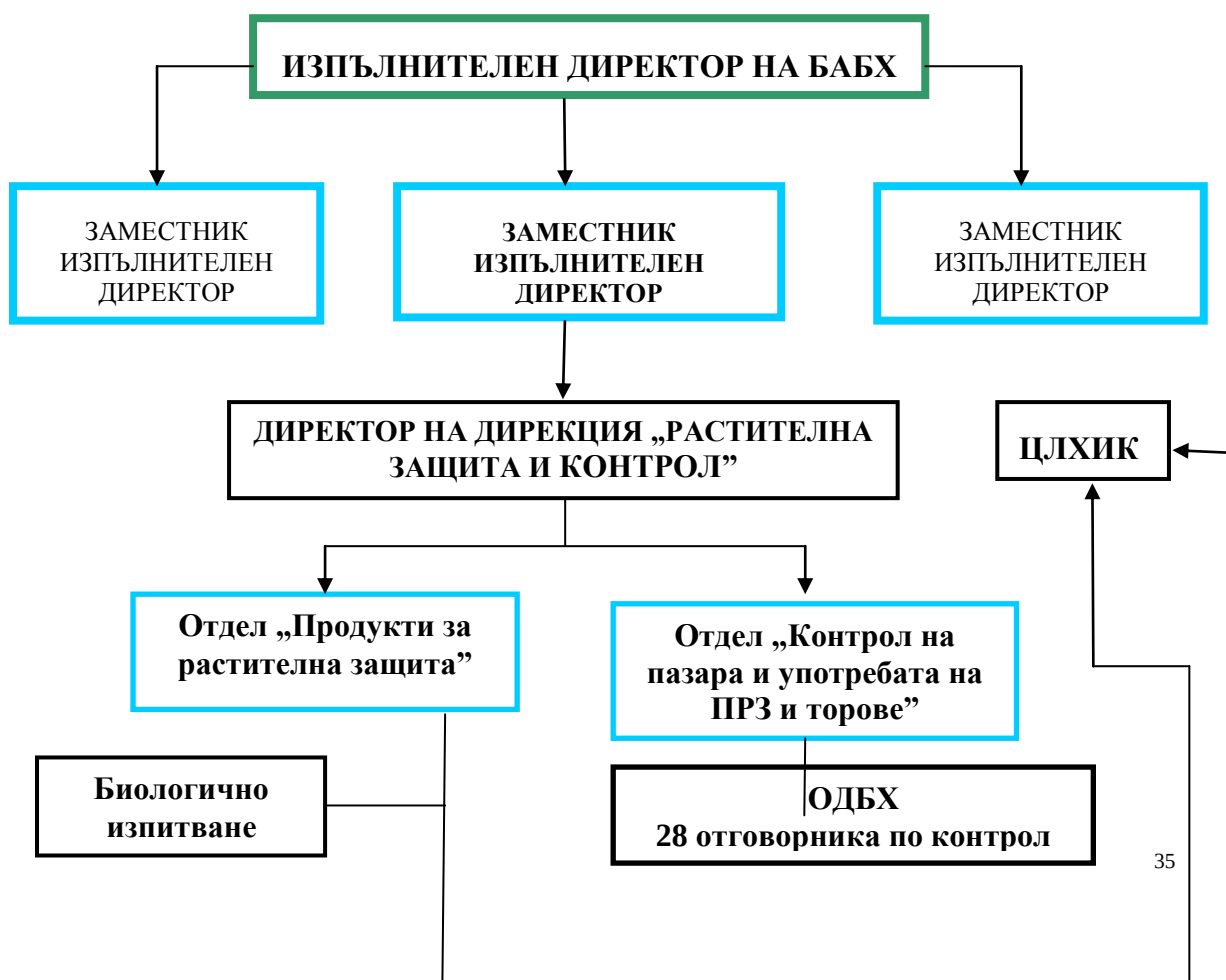
- Наредба № 14 от 8 май 2009 г. За ограничения за употребата на определени субстанции с хормонално или тиреостатично действие и на бета-агонисти при животни, от които се добиват суровини и храни, предназначени за консумация от хора въвеждат изискванията на Директива 96/22/ЕО на Съвета, Директива 2003/74/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и Директива 2008/97/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, Издадена от министерството на земеделието и храните, Обн. Дв. Бр.37 от 19 май 2009 г.

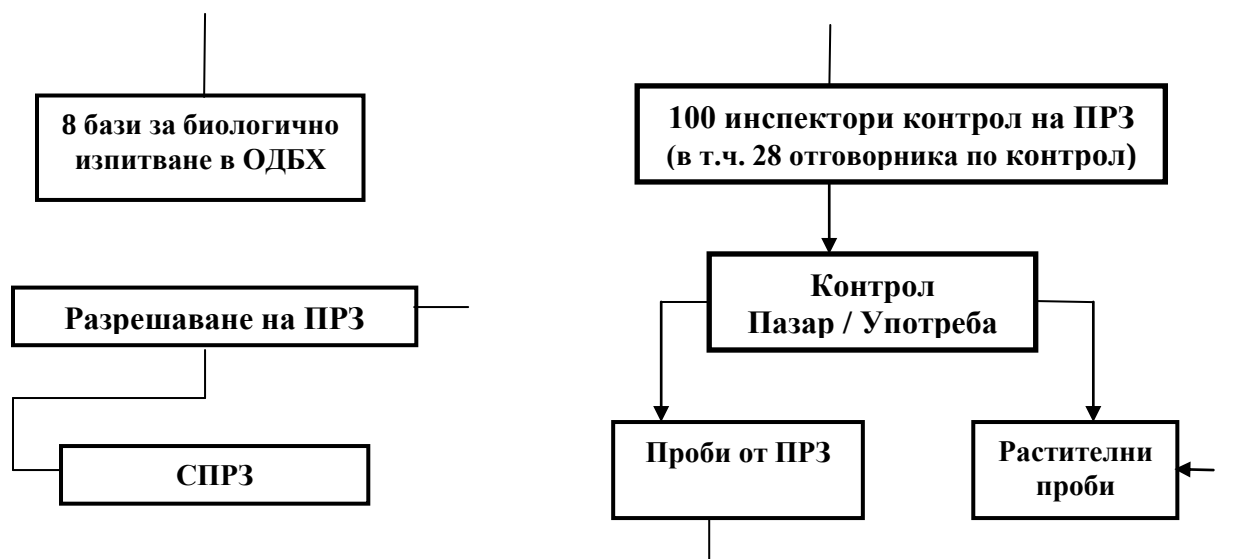
III.8. Продукти за растителна защита (ПРЗ) и остатъци

Българската агенция по безопасност на храните е компетентния държавен орган, който осъществява официалния контрол при условията, по реда и съгласно правомощията уредени в Закона за защита на растенията и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, по отношение разрешаването за пускане на пазара на продуктите за растителна защита и регистрацията на торове, с цел производството на безопасна растителна продукция, защита здравето на хората и животните и опазване на околната среда от замърсяване. Българската агенция по безопасност на храните контролира пускането на пазара, производството, съхранението, преупаковането, търговията, вноса, транспорта и употребата на продукти за растителна защита и торове в Р България.

Дирекция „Растителна защита и контрол”, отдел „Контрол на пазара и употребата на ПРЗ и торове” към БАБХ методически ръководи и координира контрола на ПРЗ и торове, осъществяван от отделите „Растителна защита” към ОДБХ, съгласно Устройствения правилник на БАБХ.

Дирекция „Растителна защита и контрол” е част от специализираната администрация в структурата на БАБХ. Дирекцията включва четири отдела, от които отдел „Контрол на пазара и употребата на ПРЗ и торове” осъществява методическото ръководство на инспекторите от ОДБХ, които извършват контрол на ПРЗ и торове.

Области на компетентност

- Разрешаване на продукти за растителна защита и регистрация на торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества и хранителни субстрати за пускане на пазара и употреба;
- Контрол върху производството, вноса, преупаковането, съхранението, пускането на пазара, предлагането за продажба, търговията и употребата на продукти за растителна защита, активни вещества, адюванти, торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества и хранителни субстрати;
- Контрол върху производството, съхранението, вноса и въвеждането на неодобрен активни вещества на територията на Република България, които са предназначени за производство на продукти за растителна защита, само с цел износ от територията на страната за употреба в трета държава или в друга държава членка, в която са разрешени;
- Контрол върху лицата, които търгуват и преупаковат продукти за растителна защита и които извършват биологично изпитване и специализирани растителнозащитни услуги;
- Биологично изпитване на продукти за растителна защита и техни смеси;
- Контрол върху интегрираното производство на растения и растителни продукти;
- Контрол върху декларирания състав и годност на предлаганите на пазара продукти за растителна защита и торове;
- Контрол при прилагането на Регламент (ЕО) № 2003/2003 и Регламент (ЕО) № 1107/2009.

Нормативна база, касаеща контролната дейност на БАБХ по отношение на продуктите за растителна защита и торовете

На интернет страницата на БАБХ се поддържа актуалното законодателство в областта на продуктите за растителна защита и торове, както следва:

Европейско законодателство:

<http://www.babh.government.bg/bg/legislation-eu-regulations.html>

<http://www.babh.government.bg/bg/legislation-eu-directives.html>

Българско законодателство:

<http://www.babh.government.bg/bg/legislation-bg-laws.html>

<http://www.babh.government.bg/bg/legislation-bg-regulations.html>

Обхват на контролните дейности:

А. Официалният контрол на пазара на ПРЗ се извършва при:

- Производители на ПРЗ;
- Цехове за преопаковане на продукти за растителна защита;
- Складова база за съхранение и търговия с продукти за растителна защита (ПРЗ);

- Селскостопански аптеки;
- Нерегламентирани обекти (всеки един обект извън регистрираните).

Обхват на контрола са регламентирани обекти, в които се произвеждат, преопаковат, съхраняват, преопаковат, предлагат за продажба и търгуват продукти за растителна защита – производители на ПРЗ, складове, цехове, селскостопански аптеки, както и нерегламентирани обекти - пазари, магазини, тържища и др.

- БАБХ издава удостоверения за осъществяване на дейностите търговия с ПРЗ и преопаковане на ПРЗ и поддържа Регистър на фирмите, получили удостоверение, който е обществено достъпен.
- Вписва в регистър лицата, които извършват фумигация на растения, растителна продукти и други обекти и които обеззаразяват семена за посев и поддържа регистър на фирмите.

Част от контролната дейност върху продуктите за растителна защита е вземането и анализирането на проби от тях, за установяване на съответствие с показателите, одобрени при разрешаването на продукта.

Б. Официалният контрол върху употребата на ПРЗ се извършва при земеделски производители на растения:

- Броят на инспекциите се планира на база % (процент) от регистрираните земеделски производители на растения предназначени за храна и за фураж, както и земеделски производители, които не са регистрирани по Наредба № 3 за създаване и поддържане на регистър на земеделските производители.

• Обектите на контрол се определят от инспекторите от ОДБХ, въз основа на категоризиране на риска, в зависимост от анализа на риска, определен при спазване на изискванията и реда, посочени в „Процедура за анализ на риска при определяне на обектите за контрол на употребата на ПРЗ при първично производство на земеделски култури, предназначени за храна или за фураж”, утвърдена от изпълнителния директор на БАБХ.

- Обхват на контрола са земеделските производители, които прилагат продуктите за растителна защита при производството на растениевъдна продукция.

• Данни за регистрираните земеделски производители са ползвани от Регистъра на земеделските производители на растителна продукция, който се води от Министерство на земеделието и храните.

Контролът включва:

- **Документален контрол** - водене на дневници.

Контрол на терен - приложение на продукти за растителна защита с наземна техника, авиационна техника, обеззаразяване на семена и извършване на фумигация на растения, растителни продукти и други обекти. Контролът обхваща вземане на растителни проби от растения предназначени за храна или за фураж по Национална програма за контрол на остатъци от пестициди в и върху храни от растителен и животински произход и за

идентификация на употребените ПРЗ. (НПКОП). Дирекция ЛДКК организира и инициира всички срещи по изготвянето на НПКОП. НПКОП се изготвя от ЛДКК, а се изпълнява от дирекция РЗК,и КХГК.

В. Официалният контрол на торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества и хранителни субстрати се извършва в:

- Обекти за производство на торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества и хранителни субстрати;
- Обекти за опаковане или преопаковане на торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества и хранителни субстрати;
- Складова база за съхранение и търговия с торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества и хранителни субстрати;
- Селскостопански аптеки и други търговски обекти, в които се предлагат торове- в зависимост от спецификата на обектите за търговия се планират и определен брой целеви проверки.

III.9. Растително здраве

Българската агенция по безопасност на храните, чрез дирекция “Растителна защита и контрол” е компетентният държавен орган по отношение на растителното здраве, икономически важните вредители и фитосанитарния контрол както и контрола при съответствието на качеството на пресните плодове и зеленчуци със стандартите на Европейския съюз, а именно:

1. методически ръководи и координира дейността на ОДБХ в областта на растителната защита, и задълженията на Република България по Международната конвенция по растителна защита; качеството на пресните плодове и зеленчуци
2. участва в разработването на проекти на нормативни актове, регламентиращи обществените отношения в областта на растителното здраве;
3. изготвя методически указания и инструкции, свързани с прилагането на фитосанитарното законодателство;
4. разработва образци на фитосанитарни документи, свързани с дейността ѝ;
5. изготвя годишен работен план за осъществяване на фитосанитарния контрол;
6. организира, ръководи и контролира мероприятията по ограничаване и ликвидиране на огнища от карантинни вредители;
7. изготвя справки, становища, информации и отчети, свързани с дейността ѝ;
8. участва в разработването на програми за обучение на инспекторите;
9. подготвя и участва във вътрешни и международни обучения на фитосанитарни инспектори, свързани с изменения на европейското и националното законодателство по изпълнение на програмите за мониторинг за карантинни вредители, и в обучения, организирани и финансирани от ЕК, в съвместни срещи и обучения с членове на националните асоциации на производители и оператори на регулирани растения и растителни продукти на национално и регионално ниво;
10. изготвя ежегодни доклади за резултатите от проведените мониторингови програми по изпълнение на контролни директиви и решения на ЕК за предприемане на извънредни спешни мерки;
11. участва в Постоянния комитет по растително здраве към ЕК, в работни групи по растително здраве при Съвета и в други международни мероприятия;
12. участва в изготвянето на Единния многогодишен национален контролен план на Република България за храни, фуражи, здравеопазване на животните и хуманно отношение към тях и растително здраве (ЕМНКП), предоставя данни за докладване на изпълнението му и контролира изпълнението му в частта, свързана с функциите ѝ;

13. участва в междуведомствени работни групи по въпроси, свързани с фитосанитарния контрол;
14. извършва проверки на ОДБХ относно извършвания фитосанитарен контрол;
15. разглежда искания и предложения от ОДБХ, свързани с осъществяване на растителната защита;
16. извършва обмен на информация и анализ чрез системата за бързо оповестяване за установени огнища от карантинни вредители в страната, задържани такива пратки от внос или пратки с установена зараза при движението им между държавите членки (EUROPHYT);
17. организира, ръководи и координира контрола за съответствие на обявеното качество на пресните плодове и зеленчуци с нормативно установените изисквания за качеството;
18. поддържа национален регистър на търговците на пресни плодове и зеленчуци и система за извършване на анализ и оценка на риска;
19. организира дейностите по наблюдение върху развитието на икономически важни вредители при основни земеделски култури;
20. прави предложения до изпълнителния директор на агенцията за обявяване на масова проява на вредители;
21. изготвя списъка на икономически важните вредители по стратегически земеделски култури;
22. участва в изготвянето на списъка на биологичните агенти, които могат да се внасят и използват в страната;
23. организира система за превенция, контрол и управление при възникване на биологични бедствия - масова поява на вредители, огнища от карантинни вредители.

Нормативна база, касаеща контролната дейност

Обща правна уредба:

- Директива 2000/29/ЕС за защитните мерки срещу въвеждането в Общността на вредители по растенията или растителните продукти и срещу тяхното разпространение в Общността;
- Закон за защита на растенията;
- Закон за административните нарушения и наказания.

Специфична правна уредба, касаеща контролната дейност:

- Наредба № 1 за фитосанитарен контрол. С наредбата се въвеждат изискванията на:
 - Директива на Комисията 94/3/ЕО от 21 януари 1994 г., въвеждаща процедура за нотификация на залавяне на пратка или вредител от трети страни, представляващ неизбежна фитосанитарна опасност.
 - Директива на Комисията 93/51/ЕЕО от 24.VI.1993 г., установяваща правилата за транспортиране на някои растения, растителни продукти или други стоки през защитена зона и за транспортирането на растения, растителни продукти или други стоки, произхождащи от и транспортирани вътре в защитената зона.
 - Директива на Комисията 98/22/ЕО от 15 април 1998 г., определяща минималните условия за провеждане на проверки за растително здраве в Общността, на инспекционните постове, различни от тези по местоназначение - на растения, растителни продукти и други обекти, идващи от трети страни.
 - Директива на Комисията 92/105/ЕЕС от 3 декември 1992 г., въвеждаща степен на стандартизация за растителни паспорти, използвани за движение на определени растения, растителни продукти или други обекти в Общността, и въвеждаща

детайлните процедури, свързани с издаването на такива растителни паспорти, и условията и детайлните процедури за тяхната смяна.

- Директива на комисията 92/70/ЕЕС от 30.VII.1992 г., утвърждаваща подробните правила за надзор, който да се извършва с цел признаването на защитени зони в Общността.
- Директива на Комисията 92/90/ЕЕС от 3 ноември 1992 г., въвеждаща задължения, на които са обект производители и вносители на растения, растителни продукти и други стоки, и въвеждаща детайлите по тяхната регистрация.
- Директива на Съвета 2000/29/ЕС от 8 май 2000 г. за защитните мерки срещу въвеждането в Общността на вредители по растенията или растителните продукти и срещу тяхното разпространение в Общността.
- Наредба № 68 от 16 май 2006 г. за фитосанитарни проверки на внасяните от трети страни растения, растителни и други продукти, осъществявани на места, различни от определените за въвеждане на територията на европейската общност. Наредбата въвежда Директива на Комисията 2004/103/ЕС от 7 октомври 2004 г. относно проверки за идентичност и за растително здраве на растения, растителни продукти или други обекти, включени в част Б от приложение V на Директива на Съвета 2000/29/ЕС, които могат да се извършват на място, различно от мястото на въвеждане в общността, или на място в непосредствена близост и определяща условията, свързани с тези проверки.
- Наредба № 11 от 11 април 2001 г. за борба с бактериалното гниене по картофите, причинявано от бактерията *Ralstonia solanacearum* (Smith) Yabuuchi et al. (Загл. изм. ДВ, бр. 71 от 2006 г.) - въвежда Директива на Съвета 98/57/ЕС от 20 юли 1998 г. за контрол на *Ralstonia solanacearum* (Smith) Yabuuchi et al.
- Наредба № 38 за борба срещу листозавивачките по карамфила – въвежда Директива 74/647/ЕЕС. Обн. ДВ. бр.98 от 16 ноември 2001г., изм. ДВ. бр.8 от 22 януари 2002г., изм. ДВ. бр.64 от 8 август 2006 г.
- Наредба № 20 за борба срещу рака по картофите, причиняван от гъбата от *Synchytrium endobioticum* (Schilb.) - въвежда Директива 69/464/ЕЕС;
- Наредба № 17 от 3 юни 2010 г. за контрол на картофените цистообразуващи нематоди. В сила от 01.07.2010 г.
- Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 19 за борба срещу пръстеновидното гниене по картофите, причинявано от *Clavibacter michiganensis* (Smith) Davis et al. ssp. *sepedonicus* (Spieckermann et Kotthoff) Davis et al. - въвежда Директива 93/85/ЕС, Обн. ДВ. бр.62 от 13 юли 2001г., изм. ДВ. бр.8 от 22 януари 2002г., изм. ДВ. бр.74 от 8 септември 2006 г.
- Наредба № 1 за условията, при които вредители, растения, растителни и други продукти се използват за научно-изследователски цели и селекции - въвежда Директива 95/44/ЕЕС, Обн. ДВ. бр.8 от 22 януари 2002г., изм. ДВ. бр.71 от 1 септември 2006 г.
- Наредба № 11 за борба срещу бактериалното кафявото гниене по картофите, причинявано от бакт. *Ralstonia solanacearum* (Smith) Yabuuchi et al. С тази наредба се въвежда Директива на Съвета 98/57/ЕС от 20 юли 1998 г. за контрол на *Ralstonia solanacearum* (Smith) Yabuuchi et al. Обн. ДВ. бр.40 от 20 април 2001г., изм. ДВ. бр.8 от 22 януари 2002г., изм. ДВ. бр.71 от 1 септември 2006 г.
- Наредба № 56 от 9 май 2006 г. определяща образците на официалните фитосанитарни сертификати и на фитосанитарните сертификати за реекспорт, съпровождащи растения, растителни и други продукти от трети страни.
- Наредба № 82 от 22 юни 2006 г. за защитените зони в европейската общност, изложени на особен фитосанитарен риск.

- Регламент 690/2008 на Европейската комисия от 4 юли 2008 година относно признаване на защитени зони в Общността, изложени на специфични фитосанитарни рискове.

III. 10. Храни с традиционно специфичен характер, защитени географски указания и защитени наименования за произход

Съгласно Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз (ЗПООПЗПЕС), Министерът на земеделието и храните провежда политиката по качество, съгласно Регламент (ЕС) № 1151/2012 на Европейския парламент и на Съвета относно схемите за качество на селскостопанските продукти и храни, както и регламентите по неговото прилагане. Дирекция „Директни плащания и промоции“ в Министерството на земеделието и храните чрез отдел „Промоции на земеделски продукти“ изпълнява функциите на национален компетентен орган съгласно европейското законодателство за земеделски продукти и храни със защитени географски означения и традиционно специфичен характер. Дирекция „Директни плащания и промоции“ разглежда искания до Европейската комисия за вписване, изменение, възражение и заличаване на вписване в европейските регистри на защитените географски означения и на храните с традиционно специфичен характер. В рамките на националната процедура исканията се разглеждат и предлагат на министъра на земеделието и храните за одобрение или не от Постоянна междуведомствена консултативна комисия по географски означения и храни с традиционно специфичен характер.

Към функциите на дирекция „Директни плащания и промоции“ се включва също така и процедурата за даване на разрешение за упражняване на контролна дейност и упражняване на надзор върху дейността на контролиращите лица. За получаване на разрешение кандидатстват контролиращи лица, които са получили акредитация за съответствие с изискванията на Стандарт EN 45011 - ISO/IEC Ръководство 65 (който ще бъде заменен от Стандарт EN ISO 17065:2012 от 15 септември 2015 г.). Контролиращите лица могат да са местни и чуждестранни лица – търговци по смисъла на Търговския закон или на законодателството на държава членка на ЕС, или на държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство. Те получават разрешение за осъществяване на контрол за съответствие със спецификацията при производители на земеделски продукти и храни със защитени географски означения и традиционно специфичен характер. Съгласно ЗПООПЗПЕС, при разглеждането на заявления за даване на разрешение на контролиращи лица участва и Постоянната междуведомствена консултативна комисия по географски означения и храни с традиционно специфичен характер, която предлага на министъра решение за даване на разрешение или за мотивиран отказ. Заповедта на министъра на земеделието и храните, с която се дава разрешението, се публикува в ДВ и на електронната страница на Министерството на земеделието и храните. Контролът за съответствие със спецификацията се осъществява съгласно разпоредбите на Наредба № 16 от 14.09.2007 г. за подготовка и представяне на искания до Европейската комисия относно земеделските продукти и храни със защитени географски означения и традиционно специфичен характер, за контрол за съответствие с продуктовата спецификация и поддържане на база данни на производителите и контролиращите лица /обн. в ДВ, бр. 79 от 2.10.2007 г./.

Контролиращите лица се вписват в база данни за контролиращи лица, която се публикува на електронната страница на Министерството на земеделието и храните.

Надзор върху дейността на контролиращите лица (получили разрешение по гореописания ред) се извършва на базата на представяни по официален път копия от протоколи за всяка извършена проверка от тях и на база годишни обобщаващи отчети,

както и на извършвани проверки на място.

Съгласно ЗПООПЗПЕС, акредитираните контролиращи лица, при кандидатстване за получаване на разрешение от министъра на земеделието и храните, са задължени да представят и сключени договори с лаборатории за извършване на анализи при осъществяване на контрола за съответствие със спецификациите. Съгласно Стандарт EN 45011 за общите изисквания за органите, които извършват сертификация на продукти, договорите им трябва да са сключени с лаборатории, които покриват изискванията на Стандарт EN ISO/IEC 17025 за общите изисквания, на които трябва да отговарят лабораториите за изпитване.

Официалният контрол върху земеделски продукти или храни, които съответстват на чл.2 от Закона за храните, включително на защитени географски означения и храни с традиционно специфичен характер по смисъла на чл. 36 и 37 от Регламент (ЕС) № 1151/2012, се осъществява от Българската агенция по безопасност на храните по Закона за храните в съответствие с изискванията на Регламент (ЕО) № 882/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно официалния контрол, провеждан с цел осигуряване на проверка на съответствието със законодателството в областта на фуражите и храните и правилата за опазване здравето на животните и хуманното отношение към животните.

Проверките по отношение на официалния контрол на храни с традиционно специфичен характер, защитени географски указания и защитени наименования за произход в търговската мрежа са заложи в регионалните планове за контрол на отдели "Контрол на храни" при ОДБХ и се извършват съгласно процедури, утвърдени от изпълнителния директор.

III. 11. Биологично производство

Съгласно Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз, министърът на земеделието и храните провежда политиката на качество съгласно Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета относно биологичното производство и означаването на биологичните продукти и Регламент на Комисията (ЕО) № 889/2008 относно определянето на подробни правила за прилагането на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета.

От началото на 2009 г. започна прилагането на ново законодателство в областта на биологичното производство:

- Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета от 28 юни 2007 г. относно биологичното производство и етиктирането на биологични продукти и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 2092/91 и регламентите по прилагането му.
- Регламент на Комисията (ЕО) № 889/2008 от 5 септември 2008 г. за определяне на подробни правила за прилагането на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета относно биологичното производство и етиктирането на биологични продукти по отношение на биологичното производство, етиктирането и контрола.

Министерство на земеделието и храните осъществява държавната политика, свързана с надзор и контрол в областта на биологичното производство и гарантира спазването на изискванията на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета от 28 юни 2007 г. относно биологичното производство и етиктирането на биологични продукти и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 2092/91 (*ОВ, бр. L 189 от 20.7.2007 г., стр. 1*) и неговите регламенти за изпълнение, които образуват правната рамка в областта на биологичното производство на равнище ЕС.

На национално ниво правилата за биологично производство се уреждат със Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз и Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г. за прилагане на правилата на биологично производство на растения, животни и аквакултури, растителни,

животински продукти, продукти от аквакултури и храни, тяхното етикетиране и контрола върху производството и етикетирането.

С Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г. се определят условията и редът за:

1. прилагане на правилата на биологично производство на растения, животни и аквакултури, растителни, животински продукти, продукти от аквакултури и храни, тяхното етикетиране и контрола върху производството и етикетирането им съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета от 28 юни 2007 г. относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 2092/91 (ОВ, бр. L 189 от 20.7.2007 г., стр. 1) и Регламент (ЕО) № 889/2008 на Комисията от 5 септември 2008 г. за определяне на подробни правила за прилагането на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти по отношение на биологичното производство, етикетирането и контрола (ОВ, бр. L 250 от 18.9.2008 г., стр. 1);

2. създаване и поддържане на информационна база данни на:

а) производители, преработватели и търговци на земеделски продукти и храни, произведени по правилата за биологично производство;

б) лица, които осъществяват контрол за спазване на правилата за биологично производство на земеделски продукти и храни и означаването им съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 834/2007;

в) посевен, посадъчен материал и семена от картофи, произведени по правилата на биологично производство;

3. прилагане на правила за преход към биологично производство;

4. прилагане на правила за внос от трети държави на биологични растения, животни и аквакултури, растителни, животински продукти, продукти от аквакултури и храни съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1235/2008 на Комисията от 8 декември 2008 г. за определяне на подробни правила за прилагането на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета по отношение на режима за внос на биологични продукти от трети държави

5. издаване на разрешение за контролна дейност и последващ официален надзор върху дейността на контролиращите лица, в т.ч. делегиране на задачи на контролиращите лица съгласно чл. 27, параграф 5 от Регламент (ЕО) № 834/2007;

6. състава и функциите на постоянната междуведомствена консултативна комисия по биологично земеделие, наричана по нататък "комисията";

7. официален контрол на биологично произведени земеделски продукти и храни в търговската мрежа по чл. 25, ал. 3 - 6 и чл. 25а, ал. 1 от Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз (ЗПООПЗПЕС);

8. взаимодействие с институции, които имат компетенции по отношение на надзора и контрола в биологичното производство.

Отдел „Биологично растениевъдство и животновъдство” в Дирекция „Биологично земеделие и растениевъдство“, МЗХ е компетентно звено по смисъла на чл. 1, ал. 3 на Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г. за прилагане на правилата на биологично производство на растения, животни и аквакултури, растителни, животински продукти, продукти от аквакултури и храни, тяхното етикетиране и контрола върху производството и етикетирането за осъществяване на държавната политика, свързана с надзор и контрол в областта на биологичното производство и гарантира спазването на изискванията на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета от 28 юни 2007 г. относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти. В тази връзка отдел „Биологично растениевъдство и животновъдство” е разработил вътрешни правила за организацията на дейността си, които са одобрени от Директора на дирекция „Биологично земеделие и растениевъдство”.

Официален контрол върху биологичното производство

Съгласно чл. 18 от ЗПООПЗПЕС контролът за спазване правилата на биологичното производство се осъществява от контролиращи лица. Контролиращите лица са местни и чуждестранни лица – търговци по смисъла на Търговския закон или на законодателството на държава-членка на ЕС, или на държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, и получили разрешение от министъра на земеделието и храните. Съгласно разпоредбите на чл. 19, ал. 2 от същия закон Контролиращите лица трябва да притежават сертификат за акредитация, издаден от Изпълнителна агенция „Българска служба за акредитация“, съответно от органа за акредитация на държавата - членка на Европейския съюз, или на държавата - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, в която е седалището на лицето, с който се удостоверява съответствие с изискванията на стандарт EN 45 011, съответно ISO/IEC Guide 65. На официалната страница на Министерството на земеделието и храните се поддържа и актуализира информационна база данни на лица, получили разрешение от Министъра на земеделието и храните да осъществяват контрол за съответствие на биологичното производство.

За издаване на разрешения за контрол за спазване правилата на биологичното производство съгласно чл. 18, ал. 1 от ЗПООПЗПЕС се извършват административни проверки за съответствие на представената от заявителя документация по чл.19 и чл.20 от ЗПООПЗПЕС с фактическите условия за извършване на контролна дейност; проверки в офиса на заявителя за установяване на фактическото съответствие на представените данни със заповед на министъра на земеделието и храните. Резултатите от проверките се представят за становище на Постоянната междуведомствена консултативна комисия по биологично земеделие, след което министърът на земеделието и храните разрешава със заповед извършването на контролна дейност по смисъла на чл. 18, ал. 1 от ЗПООПЗПЕС.

С цел гарантиране на извършвания от Контролиращите лица контрол, компетентния орган, делегиращ контролни задачи на контролните органи, получили разрешение да осъществяват контрол за спазване правилата на биологичното производство съгласно чл. 18, ал. 1 на ЗПООПЗПЕС, осъществява годишен надзор над контролиращите лица, съгласно разпоредбите на чл. 18, ал. 2 от ЗПООПЗПЕС и член 27 от Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти по отношение на биологичното производство, етикетирането и контрола, гарантиращ компетентността, обективността и ефективността на контрола. Извършват се административни проверки в офиса на контролиращите лица за установяване на съответствието на процедурите за извършване на контрол и сертификация, каталог на санкциите при установяване на нарушения, техническо оборудване, досиета на персонала. Извършват се проверки на досиета на оператори, с които контролиращото лице има сключен договор за контрол и сертификация. Извършват се контролни наблюдения на физически инспекции, извършвани от инспектор на контролиращо лице, на оператори, включени в система на контрол. Министърът на земеделието и храните с доклад и приложено заключение се информира за резултатите от годишните надзорни проверки.

Със Заповед на министъра на земеделието и храните е създадена междуведомствена работна група за изготвяне на „Процедура за осъществяване на официален контрол на биологично произведени земеделски продукти и храни в търговската мрежа” и „Процедура за осъществяване на внос на биологично произведени продукти и храни от трети държави”. Същите са одобрени от министъра на земеделието и храните и възложени на изпълнителния директор на Българска агенция по безопасност на храните за прилагането им. Съгласно разпоредбите на чл.34, ал.7 от Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г., Изпълнителният директор на БАБХ уведомява писмено министъра на земеделието и храните в тридневен срок за всеки

осъществен внос на биологични продукти по ал. 1 - 3, като в уведомлението посочва количеството и вида им.

Съгласно разпоредбите на чл. 25а, ал.1 от ЗПООПЗПЕС, официалният контрол върху земеделски продукти или храни, които съответстват на чл. 2 от Закона за храните, включително върху употребата на биологично произведени храни и продукти по смисъла на чл. 27 от Регламент (ЕО) № 834/2007, се осъществява от Българската агенция по безопасност на храните по Закона за храните в съответствие с изискванията на Регламент (ЕО) № 882/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно официалния контрол, провеждан с цел осигуряване на проверка на съответствието със законодателството в областта на фуражите и храните и правилата за опазване здравето на животните и хуманното отношение към животните.

Съгласно разпоредбите на чл. 25а, ал. 4 изпълнителният директор на Българската агенция по безопасност на храните представя ежегодно до 31 март на министъра на земеделието и храните подробен годишен отчет за извършените проверки по ал. 1, констатираните нарушения и наложените санкции за предходната година, съответните последващи проверки и списък на лицата, върху които е упражнен контрол.

Съгласно разпоредбите на чл. 27 от Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета от 28 юни 2007 г. относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2092/91 (*ОВ, L 189/1 от 20 юли 2007 г.*) държавите-членки създават система за контрол и определят един или повече компетентни органи, които да отговарят за контрола във връзка със задълженията, наложени с настоящия регламент в съответствие с Регламент (ЕО) № 882/2004.

Компетентният орган може да делегира контролни задачи на един или повече контролни органи. В този случай държавите-членки определят органите, отговарящи за одобрението и надзора на такива органи.

Отговорен компетентен орган

Съгласно разпоредбите на чл. 16 от Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз (ЗПООПЗПЕС), Министърът на земеделието и храните провежда политика на качество съгласно Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета от 28 юни 2007 г. относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2092/91 (*ОВ, L 189/1 от 20 юли 2007 г.*). Политиката на качество обхваща правилата за биологично производство на земеделски продукти и храни по смисъла на Регламент (ЕО) № 834/2007. Дейността на министъра на земеделието и храните се подпомага от постоянна междуведомствена консултативна комисия по биологично земеделие.

Съгласно разпоредбите на чл.1, ал. 2 от Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г. за прилагане на правилата на биологично производство на растения, животни и аквакултури, растителни, животински продукти, продукти от аквакултури и храни, тяхното етикетиране и контрола върху производството и етикетирането (*изм. и доп. ДВ. бр.63 от 1 Август 2014г.*) (Наредба 1 от 7 февруари 2013 г.), Министърът на земеделието и храните е компетентен орган при провеждане на политиката на Европейския съюз (ЕС) и националната политика в областта на биологичното производство, надзора и контрола по смисъла на чл. 16, ал. 1 от ЗПООПЗПЕС.

Компетентното звено, определено съгласно Устройствения правилник на Министерството на земеделието и храните (МЗХ), е отдел „Биологично растениевъдство и животновъдство” в Дирекция „Биологично земеделие и растениевъдство“.

Съгласно разпоредбите на чл. 1 ал. 4 от Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г., Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ) е компетентен орган при

осъществяване на официален контрол съгласно ал. 1, т. 4 и 7 на основа на одобрени от изпълнителния директор на БАБХ процедури.

Съгласно разпоредбите на чл. 18 от ЗПООПЗПЕС, контролът за спазване правилата на биологичното производство се осъществява от контролиращи лица. Контролиращите лица са местни и чуждестранни лица - търговци по смисъла на Търговския закон или на законодателството на държава - членка на ЕС, или на държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, и получили разрешение от министъра на земеделието и храните. Министърът на земеделието и храните или оправомощени от него лица осъществяват надзор върху контролиращите лица.

Контролът се осъществява въз основа на договор между производителя на земеделския продукт или храна и контролиращото лице. В едномесечен срок от сключването на договора с контролиращо лице вносителите и производителите на земеделски и хранителни продукти представят в Министерството на земеделието и храните писмена информация относно дейността си.

За извършване на контролна дейност контролиращите лица получават разрешение от министъра на земеделието и храните, в което се вписва кодов номер.

Делегиране на задачи, свързани с официалния контрол

Съгласно чл. 18, ал. 2 от ЗПООПЗПЕС Министърът на земеделието и храните или оправомощени от него лица осъществяват **надзор върху контролиращите лица**, на които са делегирани контролни задачи. Със заповед на министъра на земеделието и храните са оправомощени лица, които да извършват:

- проверка на съответствието на представената от кандидата за осъществяване на контролна дейност документация, с фактическите условия за извършване на контролната дейност;
- осъществяват надзор над контролиращите лица.

Съгласно разпоредбите на чл. 41, ал. 1 от Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г., контролиращите лица спазват разпоредбите на Регламент (ЕО) № 834/2007, Регламент (ЕО) № 889/2008, ЗПООПЗПЕС и Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г., при изпълнение на дейностите по контрол и сертификация, за което подписват декларация съгласно приложение № 4 от същата наредба.

III.12. Генетично модифицирани семена и посадъчен материал

Области на компетентност

Компетентен орган по отношение контрола на ГМО семена на територията на РБългария е Изпълнителна агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол (ИАСАС). Тази функция е възложена на ИАСАС в Закона за генетично модифицираните организми и Закона за посевния и посадъчен материал.

ИАСАС е второстепенен разпоредител с бюджетни средства към министъра на земеделието и храните с 6 териториални звена.

Структурата на ИАСАС включва обща и специализирана администрация. Специализираната администрация е организирана в две дирекции: „Сортоизпитване апробация и семеконтрол” (САС) и дирекция „Централна лаборатория”.

Вземането на проби за целите на контрола се осъществява от инспектори на главна дирекция САС, оторизирани за тази цел със заповед на изпълнителния директор на ИАСАС за изпълнение на чл.115, ал.1 от ЗГМО.

Общи нормативни актове, касаещи контролната дейност на компетентните органи:

На интернет страницата на ИАСАС се поддържа актуалното законодателство в областта на семената и посадъчния материал, както следва:

<http://iasas.government.bg/bg/legislation.html>

Обхват на контролните дейности:

Официалният контрол при ГМО семената и посадъчния материал обхваща всички производствени етапи при производство и търговията на семена и посадъчен материал: производство, заготовка, търговия, разфасоване и преупаковане на семена в регламентирани и нерегламентирани обекти и внос от трети страни. На същия контрол подлежат и семената и посадъчния материал, доставяни от фирми за целите на сортоизпитването за признаване на нови сортове за вписване в Официалната сортова листа на РБългария и за защита правата на селекционера

Проверките се извършваха на полето, в предприятията за производство на семена, в предприятията за заготовка на семена, в складове за съхранение, по време на транспорт и при внос от трети страни на местата където се съхраняват семената от внос.

Контролни дейности:

- тестване на проби от партидите семена, произведени и/или търгувани в Република България за наличие на ГМО в дирекция „Централна лаборатория” на ИАСАС
- проверка по документи (при етикетиране на семената се спазва изискването от ЗППМ „За семена от генетично модифицирани сортове на всеки етикет или придружаващ документ, поставен върху опаковките или придружаващ партидата семена, се отбелязва, че сортът е генетично модифициран“ и проверка дали семената са от разрешени за засяване ГМО сортове).

Официалният контрол в обектите, подлежащи на контрол от страна на ИАСАС се извършва:

- Планово – извършва се по предварително изготвен план за територията на всяко териториално звено на ИАСАС съгласно стандартна оперативна процедура за документиране на проверките за съответствие със ЗППМ. Обектите за проверка през календарния месец и датите за провеждане се утвърждават от изпълнителния директор в края на месеца, предхождащ проверките. Честотата е съобразена и с развитието на съответните култури и активните месеци за търговия на семена.
- Извънпланово: по сигнали и жалби на граждани;

Канали за отчитане и обмен на информация

Обменът на информация се осъществява двупосочно на ниво организация между централното управление и териториалните звена и извън организацията – хоризонтално с бизнес операторите, други държавни структури като Агенция „Митници”, БАБХ, сродни офиси на държавите членки на ЕС и др. и вертикално с МЗХ, Европейската комисия и др.

При контрола на ГМО семена ИАСАС има ефективно и ефикасно сътрудничество с БАБХ в областта на контрол при внос на семена от трети страни. БАБХ информира ИАСАС за всеки внос на семена, вносителя и за мястото на което се намират семената.

III. 13. Център за оценка на риска

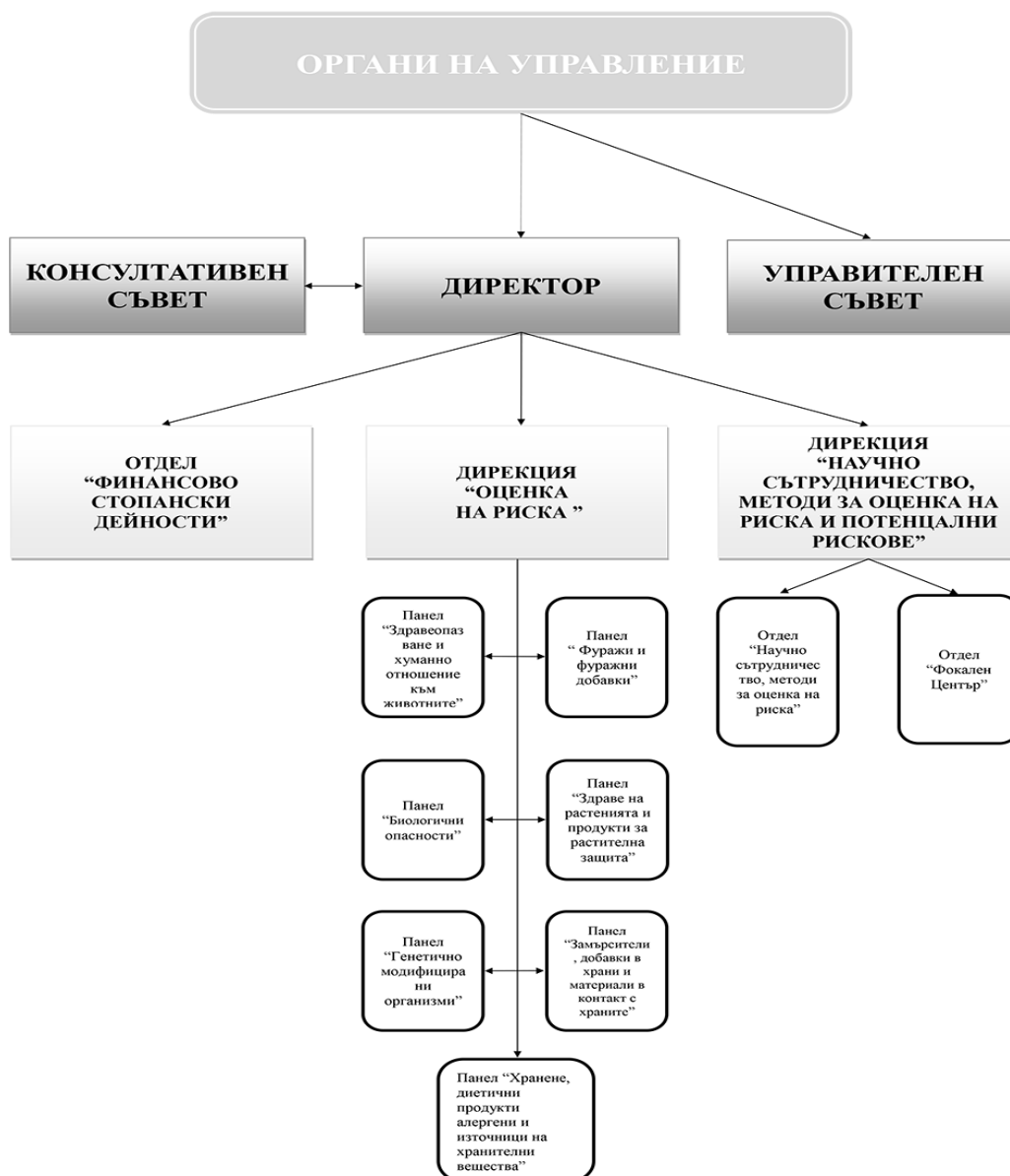
Центърът за оценка на риска (ЦОР) извършва независима научна оценка на риска по отношение на безопасността на храните, здравето на човека, здравеопазването

на животните и хуманното отношение към тях, добавките в храните и фуражите, генетично модифицираните организми, диетичните продукти, храненето и алергените, материалите и предметите, предназначени за контакт с храни, ензими, ароматизанти и спомагателни вещества, биологични опасности, замърсители, здравето на растенията и растителната защита.

ЦОР извършва независима научна оценка чрез пряко възлагане от Европейския орган по безопасността на храните (EFSA) и по възлагане от други държавни органи и физически и юридически лица.

ЦОР е самостоятелно юридическо лице в структурата на Българската агенция по безопасност на храните, третостепенен разпоредител с бюджетни кредити към министъра на земеделието и храните. Органи на управление на ЦОР са директорът и управителният съвет.

Със създаването на ЦОР, към него функционира и Българският фокален център на EFSA, чиято основна дейност е популяризирането на дейностите на EFSA чрез разпространение на научна информация на национално ниво.

III.14. Лаборатории за официален контрол

III.14.1. Национални референтни лаборатории

Дирекция „Лабораторни дейности и контрол на качеството“ е част от структурата на Българската агенция по безопасност на храните. В състава ѝ са включени експерти от различни области на приложение – ветеринарна медицина, химия, санитарна химия и микробиология.

Дирекцията извършва следните основни дейности:

- координира и контролира лабораторно-диагностичните изследвания и анализи експертизи, свързани със здравеопазването на животните, фуражите, суровините, храните, материалите и предметите, предназначени за контакт с храни, ГМО, продуктите, съдържащи, състоящи се или произведени от ГМО и анализите свързани с качествените характеристики на храните, произведени по национални и браншови стандарти, утвърдени от БАБХ;
- събира, обобщава и анализира информация относно извършването на лабораторно-диагностична дейност за целите на официалния контрол;
- координира и подпомага дейността на Специализираните структури за научно изследователска и лабораторно диагностична дейност и Областните изпитвателни лаборатории.
- участва в разработването на програми за обучение и повишаване квалификацията на лабораторните специалисти от агенцията;
- води регистър на лабораториите, съгласно Закона за ветеринарномедицинската дейност свързани с дейностите на агенцията;
- изготвя предложение до изпълнителния директор за определяне на лабораториите, които ще извършват изследвания за целите на официалния контрол съгласно европейското право;
- извършва проверката на ефективността на официалния контрол в съответствие с чл. 8, параграф 3, буква а) от Регламент (ЕО) № 882/2004, с цел верификация на съответствието за дейностите от своята компетентност;
- изготвя и координира изпълнението на програми за контрол на:
 - а) остатъци от ВМП и замърсители от околната среда в живи животни, храни и продукти от животински произход (НМПКО);
 - б) остатъци от пестициди в и върху храни от растителен и животински произход (НПКОП),
 - в) химични и микробиологични замърсители,
 - г) генетично модифицирани храни и други съгласно изискванията на законодателството.
 - д) на антимикробната резистентност на причинителите на зоонози.
- методически ръководи и координира дейността на ОДБХ при планиране и осъществяване контрола на продукти, съдържащи, състоящи се или произведени от ГМО, използвани като храна, суровини, компоненти и съставки за тяхното производство;
- събира, обобщава и анализира информация за спазването на изискванията на Европейското и национално законодателство относно ГМО.
- изготвя становища и участва в работни групи по въпроси, свързани с ГМО.
- методически ръководи и координира дейността на ОДБХ при планиране и осъществяване контрола за изпълнение на НМПКО;
- участва в изготвянето на Държавната профилактична програма, на програмите за надзор и ликвидиране на болести по животните и координира изпълнението им в частта лабораторно-диагностични изследвания;
- участва в изготвянето на Единния многогодишен национален контролен план на Република България за храни, фуражи, здравеопазване на животните и хуманно

отношение към тях и растително здраве (ЕМНКП), предоставя данни за докладване на изпълнението му и контролира изпълнението му в частта, свързана с функциите ѝ;

- координира и организира провеждането на междулабораторни сравнителни изпитвания за пригодност и ринг тестове на лабораториите, свързани с дейността на агенцията, и референтните лаборатории на ЕС;
- подпомага лабораториите в подготовката им за акредитация, преакредитация и разширяване обхвата на акредитацията им;
- участва в изработването на проекти на нормативни актове и образци на документи, свързани с дейността ѝ;
- изготвя становища и отговори на постъпили в агенцията запитвания, свързани с дейността ѝ;
- участва в експертни комисии, съвети и работни групи в страната и в чужбина по въпроси, свързани с лабораторните дейности в агенцията;
- организира и участва в извършването на оценка на съответствието на качествените характеристики на храните с изискванията на национални стандарти и стандарти, разработени от браншови организации и одобрени от компетентния орган;
- изготвя проекти на заповеди, процедури и други документи, свързани с дейността ѝ;
- дава становища по документацията за оценка на съответствието на качествените характеристики на храните с изискванията на национални стандарти и стандарти, разработени от браншови организации;
- участва в изработването и актуализирането на проекти на стандарти, стратегии и други нормативни документи, свързани с качествените характеристики на храните;
- участва в обучения и проекти, свързани с дейността на дирекцията.
- методически ръководи и координира дейността на ОДБХ при планиране и контрол на продукти произведени по утвърдени национални и браншови стандарти;
- събира, обобщава и анализира информация за спазването на изискванията за съответствието на качествените характеристики на храните с изискванията на национални стандарти, технологични документации, стандарти, разработени от браншови организации и одобрени от компетентния орган.

Съгласно Устройствения правилник на БАБХ, дирекция ЛДКК осъществява ефективна координация между централното, регионалното и местното ниво с цел организиране вземането на проби за изследване в определени лаборатории.

Дирекцията съвместно с дирекции КХГК, РЗК ЦОР и специализираните структури ЦЛВСЕЕ и ЦЛХИК, ежегодно изготвя Национална програма за контрол на остатъци от пестициди в и върху храни от растителен и животински произход (НПКОП), съгласно Регламент за изпълнение (ЕС) 400/2014 на Комисията относно координирана многогодишна контролна програма на Съюза за 2015, 2016 и 2017 г. за гарантиране спазването на максимално допустимите граници на остатъчни вещества от пестициди във и върху храни от животински и растителен произход и за оценка на потребителската експозиция на тези остатъчни вещества.

Дирекцията, съвместно с дирекции КХГК, КВМП, ЗХОЖКФ и ЦЛВСЕЕ ежегодно изготвя и координира изпълнението на Националната мониторингова програма за контрол на остатъци от ВМП и замърсители от околната среда в живи животни и продукти от животински произход (НМПКО), в изпълнение на Директива 96/23/ЕС.

Дирекция ЛДКК, съвместно с дирекции КХГК, РЗК и специализираните структури ЦЛХИК и ЦОР изготвя Национална програма за контрол на храни за съдържание на химични замърсители и добавки, материали и предмети предназначени за контакт с храни и храни обработени с йонизиращи лъчения.

Изпълнители на Програмата са ОДБХ, ЦЛХИК и външни акредитирани лаборатории, определени от ЦУ на БАБХ, съгласно изискванията на Закона за обществените поръчки.

III.14.1.1. Национални референтни лаборатории в системата на МЗХ

Българска агенция по безопасност на храните

В изпълнение на задълженията регламентирани в чл. 33, ал. 1 от Регламент (ЕО) № 882/2004 и съгласно Регламент (ЕО) № 208/2001 - Приложение VII, със Заповед № РД 09-773/15.09.2011 г. на Министъра на земеделието и храните са определени Националните референтни лаборатории (НРЛ) в системата на Българска агенция по безопасност на храните (БАБХ).

Националните референтни лаборатории са акредитирани съгласно стандарт БДС EN ISO/IEC 17025 и имат изградена и функционираща Система за управление на качеството. Лабораториите са оборудвани с необходимата аналитична апаратура, разполагат с високо квалифициран персонал и прилагат стандартите и методите, съгласно действащото европейско и национално законодателство, в съответната област на изпитване.

Съгласно чл. 32, ал. 5, т. 3 от Закона за храните, дирекция ЛДКК, съвместно с НРЛ организират и провеждат междулабораторни изпитвания на рутинните лаборатории, в своята област на компетентност. При провеждане на междулабораторните изпитвания се спазват правилата на BAS 18 „Процедура за провеждане на междулабораторни сравнения и изпитвания за пригодност“ на ИА БСА и стандарт БДС EN ISO/IEC 17043:

Със заповед на изпълнителния директор на БАБХ всяка година се утвърждава график за провеждане на междулабораторните изпитвания през годината провеждани от НРЛ с участието на областните изпитвателни лаборатории в структурата на БАБХ и частни лаборатории.

НРЛ в системата на БАБХ извършват изпитвания и като рутинни лаборатории, в сферата на своята компетентност. НРЛ сътрудничат с референтните лаборатории от ЕС, на която съответстват в своята сфера на компетентност, участват в организираните от нея сравнителни изпитвания и обучения.

При определянето на лабораториите за изследвания на проби, взети при официалния контрол, от дирекция ЛДКК се прилагат изискванията на чл. 12 и приложение VII на Регламент (ЕО) № 882/2004 и на чл. 33, ал. 2 от Закона за храните.

За Национални референтни лаборатории (НРЛ) за опазване **здравето на животните** са определени следните лаборатории в Националния диагностичен научноизследователски ветеринарномедицински институт (НДНИВМИ):

Към изпитвателна лаборатория секция “Екзотични и особено опасни инфекции”:

1. НРЛ „Класическа и Африканска чума по свинете“
2. НРЛ „Шап и Везикулозна болест по свинете“
3. НРЛ „Африканска чума коне“
4. НРЛ „Инфлуенца А и Нюкясълска болест по птиците“
5. НРЛ „Син език“.

Към изпитвателна лаборатория секция „Аквакултури и болести по водни животни и пчели“:

1. НРЛ “Заболявания по рибите, двучерупчести мекотели и ракообразни болести“.

Към Национален център по здравеопазване на животните (НРЦЗЖ):

1. НРЛ „Бяс и контрол на ефективността на ваксинирането“
2. НРЛ „Бруцелоза“
3. НРЛ „Трансмисивни спонгиформни енцефалопatii“ (ТСЕ)
4. НРЛ „Паразитозоозии – трихинела, ехинококус и анизакис“
5. НРЛ „Лептоспироза“
6. НРЛ „Туберкулоза и антракс“
7. НРЛ „Ензоотична левкоза по говедата“

В структурата на БАБХ към НДНИВМИ функционират като рутинни и две изпитвателни регионални лаборатории в Стара Загора и Велико Търново.

За Национални референтни лаборатории (НРЛ) за храни и фуражи са определени:

В НДНИВМИ към Национален център за безопасност на храните са включени следните НРЛ:

1. НРЛ „Салмонели, Кампилобактер и Антимикробна резистентност“;
2. НРЛ „Листерия и Ешерихия коли“;
3. НРЛ „Морски биотоксини“;
4. НРЛ „Водно съдържание на птиче месо“;
5. НРЛ „Животински протеини във фуражи“;

Към Областна дирекция по безопасност на храните София - град за НРЛ е определена:

1. НРЛ „Мляко и млечни продукти“.

Централна лаборатория за химични изпитвания и контрол (ЦЛХИК) е лаборатория, извършваща анализ на остатъци от ПРЗ и замърсители в храни и продукти от растителен произход в изпълнение на Националната контролна програма за контрол на остатъци от пестициди и Национална контролна програма на замърсители (нитрати, микотоксини, тежки метали и калай) .

В Централна лаборатория за химични изпитвания и контрол са включени следните Национални Референтни Лаборатории:

- 1. НРЛ за еднокомпонентни методи за анализ на остатъци от пестициди в продукти от растителен характер;
- 2. НРЛ за анализ на остатъци и пестициди в плодове и зеленчуци, включително продукти с високо водно и киселинно съдържание ;
- 3. НРЛ за анализ на микотоксини в храни от растителен произход
- 4. НРЛ за изпитване на тежки метали в храни от растителен произход

В ЦЛХИК се извършват анализи за остатъчни количества от пестициди в зеленчуци и плодове – пресни, замразени или сушени и продукти от преработката им; житни (зърнени) и продукти от преработката им; чай, билки и подправки; вино, съгласно действащото европейско и национално законодателство.

ЦЛХИК е единствената лаборатория в България, която извършва анализи на активни бази на ПРЗ и торове за съответствие, съгласно годишните планове за контрол провеждан от Компетентния орган.

В ЦЛХИК е въведена основна процедура по качеството ОПК 509-1 „Планиране, участие, анализ и оценяване на резултатите от участие на лабораторията в междулабораторни сравнения и изпитвания за пригодност”. Разработен е ФК 509-3

„План за участие в междулабораторни сравнения и изпитвания за пригодност за периода 2013-2016 г.“.

FK 509-1.PDF

Централна лаборатория по ветеринарно-санитарна експертиза и екология (ЦЛВСЕЕ) е единствената лаборатория в БАБХ извършваща анализ на остатъци от ВМП и замърсители от околната среда в живи животни и продукти от животински произход в изпълнение на Националната мониторингова програма за контрол на остатъци от ВМП и замърсители от околната среда в живи животни и продукти от животински произход (НМПКО).

В ЦЛВСЕЕ за НРЛ са включени следните лаборатории:

1. НРЛ за остатъци от препарати с анаболен ефект и неразрешени субстанции в биологични течности, суровини и храни от животински произход (за група А1 Стилбени, производни на стилбени, техните соли и естери, А2 Антитироидни агенти, А3 Стероиди, А4 Лактони на резорциловата киселина, вкл. зеранол, А5 Бета-агонисти и А6 Съединения включени в Таблица 2 на Регламент № 37/2010/ЕС от Приложение I на Директива 96/23/ЕС);

2. НРЛ за остатъци от ветеринарномедицински продукти в биологични течности, суровини и храни от животински произход (за група Б1 Антибактериални субстанции, вкл. сулфонамиди, квинолони, Б2а Антихелминти, Б2б Антикоксидийни, вкл. нитроимидазоли, Б2г Седативи, Б2д Нестероидни противовъзпалителни лекарствени продукти и Б3д Багрила от Приложение I на Директива 96/23/ЕС);

3. НРЛ за остатъци от замърсители от околната среда в суровини и храни от животински произход (за група Б2в Карбамати и пиретроиди, Б3а Органохлорни пестициди, вкл. PCBs, Б3б Органофосфорни пестициди, Б3в Химични елементи и Б3г Микотоксини от Приложение I на Директива 96/23/ЕС);

4. НРЛ за остатъци от гама-емитиращи радионуклиди във води, напитки, фуражи, суровини и храни (група Б3е от Приложение I на Директива 96/23/ЕС);

5. НРЛ за безопасност и качество на пчелен мед и пчелни продукти.

В ЦЛВСЕЕ в изпълнение на основна процедура по качеството ОПК 509-2 Участие на лабораторията в междулабораторни сравнения и изпитвания за пригодност е разработен ФК 509-10 План за участие в междулабораторни сравнения и изпитвания за пригодност е разработен за периода 2013-2016 г.

FK-509-10.pdf

Австрийската агенция за здраве и безопасност на храните по силата на сключено с БАБХ споразумение и съгласно разпоредбите на чл. 33, § 1 от Регламент (ЕО) № 882/2004, изпълнява функциите на НРЛ за Полициклични ароматни хидрокарбони (РАН) в храни и фуражи за Р България.

III.14.1.1.2. Лаборатории (различни от националните референтни лаборатории)

Лабораториите определени за официален контрол са акредитирани за всички свои дейности, съгласно изискванията на стандарт БДС EN ISO/IEC 17025, имат изградена и функционираща Система за управление на качеството, оборудвани са с необходимата аналитична апаратура, разполагат с високо квалифициран персонал и прилагат стандартите и методите, съгласно действащото европейско и национално законодателство, в съответната област на изпитване.

В структурата на БАБХ функционират девет регионални изпитвателни лаборатории, намиращи се към следните Областни дирекции по безопасност на храните (ОДБХ) – София – град, Благоевград, Варна, Враца, Габрово, Пловдив, Сливен, Хасково и Шумен. Лабораториите са акредитирани съгласно изискванията на EN ISO/IEC 17025 и извършват изследвания в областта на здравеопазване на животните и безопасността на храните и фуражите. Със Заповед на Министъра на земеделието и храните, са определени лабораториите за официален контрол, на основание чл. 32, ал. 1 и 2 от Закона за храните и съгласно изискванията на чл. 12 на Регламент (ЕО) № 882/2004 и Регламент (ЕО) № 2075/2005. Регионалните изпитвателни лаборатории извършват изпитвания на проби взети от повече от един регион в страната, съгласно Заповед за разпределение. Тяхната работа методологически се координира и ръководи от дирекция ЛДКК при ЦУ на БАБХ и НРЛ. Лабораториите участват ежегодно в сравнителни изпитвания с цел доказване на своята компетентност.

Националният диагностичен ветеринарномедицински институт в София е специализиран орган на БАБХ за диагностиката и изследователски дейности в областта на здравето на животните и безопасността на храните.

Централна лаборатория за химични изпитвания и контрол (ЦЛХИК) извършва анализи за нуждите на официалния контрол върху продуктите за растителна защита и торове, на активни бази на ПРЗ и торове за съответствие, съгласно Националните годишни планове за контрол, които изпълнява компетентния орган. Лабораторията извършва анализи за нуждите на официалния контрол, съгласно Национална програма за контрол на остатъци от пестициди в и върху храни от растителен и животински произход, за оценка на нивата на пестицидни остатъци в растителната продукция при прибиране на реколтата и съответствието им с определените максимално допустими количества от пестициди, Национална програма за контрол на храни за съдържание на химични замърсители и добавки, материали и предмети предназначени за контакт с храни и храни обработени с йонизиращи лъчения.

ЦЛХИК провежда анализи за нуждите на официалния граничен контрол, съгласно Регламент (ЕС) № 669/2009 за остатъци от пестициди в храни от растителен произход и Регламент (ЕС) №884/2014 за микотоксини в храни от растителен произход.

Централната лаборатория по ветеринарно-санитарна експертиза и екология провежда анализи за остатъци от ВМП и замърсители от околната среда в живи животни и продукти от животински произход, суровини и продукти от растителен произход, фуражи, води и напитки, както и анализи за качество на пчелен мед и пчелни продукти за нуждите на официалния контрол в България и при внос от трети страни.

Когато в системата на БАБХ няма акредитирана лаборатория за изследване на даден показател в конкретна матрица, анализите се възлагат по договор или по силата на споразумение на външна лаборатория в България. Когато в България няма лаборатория, която да отговаря на посочените изисквания, пробите се изследват в акредитирана лаборатория, разположена в държава – членка на ЕС по договор или споразумение.

III.14.1.2. Национални референтни лаборатории в системата на МЗ

1. Лабораторията в сектор „ГМО”, отдел „Храни и хранене”, Дирекция „Обществено здраве и здравен риск” от Националният център по обществено здраве и анализи, гр. София, към МЗ е определена за Национална референтна лаборатория в системата на Министерство на здравеопазването относно генетично модифицирани организми.

2. Лабораторията в отдел „Материали и предмети в контакт с храни”, Дирекция „Обществено здраве и здравен риск” от Националният център по обществено здраве и

анализи, гр. София, към МЗ е определена за Национална референтна лаборатория в системата на Министерство на здравеопазването относно материали и предмети в контакт с храни.

IV. ОРГАНИЗАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ НА ОФИЦИАЛНИЯ КОНТРОЛ, ИЗВЪРШВАН ОТ КОМПЕТЕНТНИТЕ ОРГАНИ

IV. 1. Здравеопазване на животните

Функциите и дейността на Дирекция ЗХОЖКФ са посочени в т. III.1.

След приемането на годишните програми за контрол ОДБХ извършват официален контрол и докладват резултатите на ЦУ на БАБХ. Този контрол се осъществява от инспектори и официални ветеринарни лекари.. Методите за извършване на инспекциите и вземането на проби са описани в процедурите и инструкциите за специфични проверки, изготвени от ЦУ на БАБХ. ОДБХ използват тези процедури, насоки и контролни списъци за проверки, но в определени случаи те могат да разработят своя собствена документация.

Мониторингът на прилагането на програмите за контрол се извършва от ръководителите на съответните отдели в ОДБХ и в определени случаи от служители на БАБХ на централно равнище. Резултатите от официалния контрол се докладват от ОДБХ ежеседмично, ежемесечно и на тримесечие (като се изпращат по имейл и поща) в зависимост от определената честота в процедурите за контрол.

В областта на здравето на животните се осъществява ежемесечен мониторинг на прилагането на програмата за контрол, извършван от централното управление и от отдела за здравеопазване и хуманно отношение към животните в ОДБХ. В една ОДБХ ръководителят на отдела за здравеопазване и хуманно отношение към животните установи недостатъчно прилагане на програмите за мониторинг на класическа чума по свинете, бруцелоза по говедата и програмата за ваксинация срещу антракс въз основа на месечните доклади от ОВЛ. В такива случаи се предприемат мерки за коригиране на изпълнението през следващите месеци, които се обсъждат по време на срещите с ОВЛ.

На централно равнище Дирекция ЗХОЖКФ също така осъществява ежемесечно мониторинг на изпълнението на плана (количествена проверка на извършените спрямо планираните проверки). При откриване на съответствия се изпраща обратна информация с насоки за корекция. При изготвянето на Плана, съгласно изискването на член 42 на Регламент (ЕО) № 882/2004 са взети под внимание следните аспекти:

- а) стратегически цели на плана и какво е отражението на приоритетите на контрола и разпределението на ресурсите;
- б) принципи за извършване на оценка на риска;
- в) определяне на компетентните органи и техните задачи на централно, регионално и месно ниво и на ресурсите на тяхно разположение;
- г) обща организация и управление на официалния контрол на национално, регионално и местно ниво;
- д) при необходимост, делегиране на задачи на контролните органи;
- е) методи за осигуряване на съответствие с определените критерии в член 4, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 882/2004;
- ж) обучение на персонала, който участва в извършването на официален контрол, посочен в член 6 от Регламент (ЕО) № 882/2004;
- з) документални процедури, посочени в член 8 и 9 от Регламент (ЕО) № 882/2004;
- и) организирането и изпълнението на планове за действие в непредвидени случаи за извънредни ситуации, възникнали във връзка с болести и други рискове застрашаващи здравето на хората и животните.

Обща вътрешна организация и структура и човешки ресурси

Дирекция “Здравеопазване и хуманно отношение към животните, и контрол на фуражи” на БАБХ се ръководи от директор, трима началник отдели и 18 експерта, които са ветеринарни лекари, зооинженери и инженер технологи.

Областни дирекции по безопасност на храните (ОДБХ)

Територията на страната е разделена на 28 ОДБХ. Във всяка ОДБХ има длъжност началник отдел “Здравеопазване на животните”, който осъществява контрол по здравеопазването на животните в съответния регион. В своята дейност той се подпомага от ветеринарни инспектори.

Към всеки началник отдел “Здравеопазване на животните” има официални ветеринарни лекари отговарящи за спазване правилата за защита и хуманно отношение към животните, ВМП и регионални администратори, и за контрола на фуражите - експерти и инспектори, отговарящи на изискванията за заемане на длъжността.

Официални ветеринарни лекари, отговарящи за съответните общини

Контролът по здравеопазването на животните на общинско равнище се осъществява от официални ветеринарни лекари – общо 265 човека.

Ветеринарни участъци

Р България е разделена на 1000 ветеринарни участъка (ВУ), в които работят регистрирани в съответните ОДБХ ветеринарни лекари на ветеринарна практика. Те участват в изпълнение на мерките по държавната профилактична програма и издаването на ветеринарномедицински документи за придвижване на животни на територията на страната. Контрола върху тяхната дейност се осъществява от общинските ветеринарни лекари.

В таблиците по-долу е даден план на проверките в животновъдни обекти за здравословно състояние на животните, за изхранване с кухненски отпадъци, мерки за биосигурност и във връзка със здравеопазване на животните през периода 2015 г. -2017 г.

ПЛАН

за проверки в животновъдни обекти за здравословно състояние на животните и събиране и обезвреждане на умрели животни, през 2015г.

ОДБХ	Брой проверки по видове животни									
	Говеда	ДПЖ	Свине	Коне	Птици	Зайци	Дивеч	Риби	Пчели	Всичко
1. Благоевград	120	80	9462	2	4	4	4	22	140	9838
2. Бургас	120	150	7223	10	50					7553
3. Варна	81	68	132	6	15		1		13	316
4. В.Търново	40	10	10		15			4	24	103
5. Видин	209	110	10424		6	4	2	4	150	10909
6. Враца	616	49	12728		20					13413
7. Габрово	60	12	380	2	30			2	16	502
8. Добрич	174	63	67		24					328
9. Кърджали	700	100	340	180	30		2	4	70	1426
10. Кюстендил	20	20	16410		20			2	30	16502
11. Ловеч	151	70	7734	6	22	2		16	32	8033
12. Монтана	371	169	10104		92			24	135	10895
13. Пазарджик	20	10	5810	40	10			20	10	5920
14. Перник	70	85	48	1	5					209

15. Плевен	200	100	608		40				61	1009
16. Пловдив	120	20	4514		30		5	20		4709
17. Разград	100	100	342		5					547
18. Русе	205	30	2532		5					2772
19. Силистра	100	100	4000	4	20		3			4227
20. Сливен	110	115	18262			1	1			18489
21. Смолян	1169	314	90	8	12			24	2	1619
22. София-град	50	5	4000	8	96		2			4161
23. София-обл.	190	55	6764	5	40	6				7060
24. Ст.Загора	186	224	186		14	1	1	12	6	630
25. Търговище	80	30	50		10	2	1	2	20	195
26. Хасково	400	400	1500	2	50			10	10	2372
27. Шумен	189	434	3207	2	2			2	125	3961
28. Ямбол	22	4	12		7			10	10	65
Общо за БАБХ	5873	2927	126939	276	674	20	22	178	854	137763

ПЛАН

за проверки в животновъдни обекти за здравословно състояние на животните и събиране и обезвреждане на умрели животни, през 2016 г.

ОДБХ	Брой проверки по видове животни									
	Говеда	ДПЖ	Свине	Коне	Птици	Зайци	Дивеч	Риби	Пчели	Всичко
1. Благоевград	120	80	700	2	4	2	2			910
2. Бургас	130	250	130		35					545
3. Варна	68	70	32	9	25	1				205
4. В.Търново	40	8	160		40					248
5. Видин	120	150	1100		16	4				1390
6. Враца	150	80	130	2	20	2	2			386
7. Габрово	35	15	12	2	45					109
8. Добрич	110	74	42	1	6	1				234
9. Кърджали	500	100	10	35	12		1			658
10. Кюстендил	20	20	700	5	15		2			762
11. Ловеч	82	63	300	1	24	1				471
12. Монтана	216	149	1100		90					1555
13. Пазарджик	200	50	500	20	10					780
14. Перник	200	107	49	2	4					362
15. Плевен	236	232	99	8	36		2			613
16. Пловдив	210	77	38		26		5			356
17. Разград	100	80	172		5					357
18. Русе	70	30	600		10					710
19. Силистра	80	70	734		8					892
20. Сливен	18	14	184		5	1	1			223
21. Смолян	560	230	60	8	12			24		894
22. София-град	50	20	500		10					580
23. София-обл.	480	150	60	20	18	4	1			733
24. Ст.Загора	186	224	186		14	1	1			612
25. Търговище	25	30	10		15					80
26. Хасково	800	400	100	12	50					1362
27. Шумен	15	10	688	1	2					716
28. Ямбол	25	25	14	2	16					82
Общо за БАБХ	4846	2808	8410	130	573	17	17	24	0	16825

ПЛАН
за проверки в животновъдни обекти за здравословно състояние на животните и
събиране и обезвреждане на умрели животни, през 2017 г.

ОДБХ	Брой проверки по видове животни									
	Говеда	ДПЖ	Свине	Коне	Птици	Зайци	Дивеч	Риби	Пчели	Всичко
1. Благоевград	120	80	678	2	2	2	2			886
2. Бургас	160	245	59	14	10					488
3. Варна	68	70	32	9	25	1				205
4. В.Търново	40	8	160		40					248
5. Видин	120	150	1100		16	4				1390
6. Враца	150	80	130	2	20	2	2			386
7. Габрово	35	15	12	2	45					109
8. Добрич	110	74	42	1	6	1				234
9. Кърджали	500	100	10	35	12		1			658
10. Кюстендил	20	20	700	5	15		2			762
11. Ловеч	82	63	300	1	24	1				471
12. Монтана	216	149	1100		90					1555
13. Пазарджик	200	50	500	20	10					780
14. Перник	200	107	49	2	4					362
15. Плевен	236	232	99	8	36		2			613
16. Пловдив	210	77	38		26		5			356
17. Разград	100	80	172		5					357
18. Русе	70	30	600		10					710
19. Силистра	80	70	734		8					892
20. Сливен	18	14	184		5	1	1			223
21. Смолян	560	230	60	8	12			24		894
22. София-град	50	20	500		10					580
23. София-обл.	480	150	60	20	18	4	1			733
24. Ст.Загора	186	224	186		14	1	1			612
25. Търговище	25	30	10		15					80
26. Хасково	800	400	100	12	50					1362
27. Шумен	15	10	688	1	2					716
28. Ямбол	25	25	14	2	16					82
Общо за БАБХ	4876	2803	8317	144	546	17	17	24	0	16744

ПЛАН
за проверки в животновъдни обекти за мерки за биосигурност, през 2015 г.

ОДБХ	Брой проверки по видове животни									
	Говеда	ДПЖ	Свине	Коне	Птици	Зайци	Дивеч	Риби	Пчели	Всичко
1. Благоевград	120	80	9462	2	4	4	4	22		9698
2. Бургас	120	150	7223							7493
3. Варна	32	24	132		15			1		204
4. В.Търново	100	10	2451		30					2591
5. Видин	209	110	10424		6	4	2	4	150	10909
6. Враца	616	49	12728		20	3				13416
7. Габрово	60	12	380	2	60				16	530
8. Добрич	174	63	67		24					328
9. Кърджали	700	100	340		30			4		1174
10. Кюстендил	20	20	20		30	5				95
11. Ловеч	98	72	7734	6	22	2		12		7946
12. Монтана	371	169	10104		92					10736

13. Пазарджик	20	10	5810	1	12					5853
14. Перник	70	85	48	1	5	2				211
15. Плевен	200	100	608		44				36	988
16. Пловдив	100	20	4514		45					4679
17. Разград	100	100	342		5					547
18. Русе	205	30	2532		15					2782
19. Силистра	30	24	12	4	20		3			93
20. Сливен	110	75	18262			1	1			18449
21. Смолян	1169	314	500	4	2			12		2001
22. София-град	50		4000	2	8					4060
23. София-обл.			6764							6764
24. Ст.Загора	16	6	28		14		2			66
25. Търговище	80	30	50		20	2	1		10	193
26. Хасково	400	400	1500	2	50					2352
27. Шумен	189	434	3207	2	2			2	125	3961
28. Ямбол	22	4	12		7					45
Общо за БАБХ	5381	2491	109254	26	582	23	13	57	337	118164

ПЛАН
за проверки в животновъдни обекти за мерки за биосигурност, през 2016 г.

ОДБХ	Брой проверки по видове животни									
	Говеда	ДПЖ	Свине	Коне	Птици	Зайци	Дивеч	Риби	Пчели	Всичко
1. Благоевград	20	8	75	2	4	2	2			113
2. Бургас	30	25	130		35					220
3. Варна	8	3	32	9	25	1				78
4. В.Търново			77		40					117
5. Видин	12	5	112		16	4				149
6. Враца	150	80	27	2	20	2	2			283
7. Габрово	35	15	12	2	45					109
8. Добрич	10	7	42	1	6	1				67
9. Кърджали	5	10	10	35	12					72
10. Кюстендил	20	20	23		15					78
11. Ловеч	20	10	22	1	24	1				78
12. Монтана	21	14	80		90					205
13. Пазарджик			10		10					20
14. Перник	11	3	2	2	4					22
15. Плевен	100	10	89	8	33		2			242
16. Пловдив	122	32	38		26		1			219
17. Разград	25	12	33		5					75
18. Русе	70	30	47		10					157
19. Силистра	14	11	16		8					49
20. Сливен	18	14	184		5	1	1			223
21. Смолян	5	5	31	4	2			12		59
22. София-град			14		10					24
23. София-обл.	50		60	20	18	2				150
24. Ст.Загора	16	6	28		14		2			66
25. Търговище	25	10	10		30					75
26. Хасково	30	20	20	12	50					132
27. Шумен	15	10	40	1	2					68
28. Ямбол	25	25	14	2	16					82
Общо за БАБХ	857	385	1278	101	575	14	10	12	0	3232

ПЛАН
за проверки в животновъдни обекти за мерки за биосигурност, през 2017 г.

ОДБХ	Брой проверки по видове животни									
	Говеда	ДПЖ	Свине	Коне	Птици	Зайци	Дивеч	Риби	Пчели	Всичко
1. Благоевград	20	8	70	2	2	2	2			106
2. Бургас	50	35	59	1	10					155
3. Варна	8	3	32	9	25	1				78
4. В.Търново			77		40					117
5. Видин	12	5	112		16	4				149
6. Враца	150	80	27	2	20	2	2			283
7. Габрово	35	15	12	2	45					109
8. Добрич	10	7	42	1	6	1				67
9. Кърджали	5	10	10	35	12					72
10. Кюстендил	20	20	23		15					78
11. Ловеч	20	10	22	1	24	1				78
12. Монтана	21	14	80		90					205
13. Пазарджик			10		10					20
14. Перник	11	3	2	2	4					22
15. Плевен	100	10	89	8	33		2			242
16. Пловдив	122	32	38		26		1			219
17. Разград	25	12	33		5					75
18. Русе	70	30	47		10					157
19. Силистра	14	11	16		8					49
20. Сливен	18	14	184		5	1	1			223
21. Смолян	5	5	31	4	2			12		59
22. София-град			14		10					24
23. София-обл.	50		60	20	18	2				150
24. Ст.Загора	16	6	28		14		2			66
25. Търговище	25	10	10		30					75
26. Хасково	30	20	20	12	50					132
27. Шумен	15	10	40	1	2					68
28. Ямбол	25	25	14	2	16					82
Общо за БАБХ	877	395	1202	102	548	14	10	12	0	3160

Обучение

Съгласно чл. 6 на Регламент (ЕО) № 882/2004, компетентните органи гарантират, че всички членове на персонала, които извършват официален контрол, получават за своята сфера на компетентност подходящо обучение, което им дава възможност да изпълняват задълженията си компетентно и последователно и да извършват официалния контрол. Обучения се провеждат при следните случаи:

- при новости в законодателството;
- при установени слабости в изпълнението на задълженията;
- по искане от официалните ветеринарни лекари;
- след анализи на доклади от одити;
- съобразно предвидени обучения

На централно ниво се изготвят методични указания и се предоставят до съответните областни и общински служби.

Периодично се провеждат работни срещи, семинари и обучения с началник отделите “Здравеопазване на животните” към ОДБХ и се обсъждат често срещани затруднения и възникнали въпроси от упражняването на контрола.

IV.2. Хуманно отношение към животните

Българска агенция по безопасност на храните е компетентен орган за спазване изискванията за хуманно отношение към животните. Дирекция “Здравеопазване и хуманно отношение към животните, и контрол на фуражите” към ЦУ на БАБХ е отговорна за контрол на здравеопазването на животните и ХОЖ, както и за осъществяване на контрол при прилагане на законодателството в тази област. Дирекция ЗХОЖКФ ръководи, координира и ръководи дейността на ОДБХ по отношение на ХОЖ. За улеснение при извършването на официалния контрол дирекция ЗХОЖКФ е изготвила инструкции, процедури, писма, заповеди и др. документи в сферата на хуманното отношение към животните.

Документите са публикувани на интернет страницата на БАБХ: http://babh.government.bg/bg/actualno-department-health&article_id=107.html

В случай на необходимост експерти от отдел ХОЖ в Дирекция ЗХОЖКФ организират обучение на инспекторите, които участват в проверки за ХОЖ.

Проверките за спазване изискванията за хуманно отношение към животните се извършват на базата на одобрен от изпълнителния директор на БАБХ годишен план. Планирането на проверките за официалния контрол за хуманното отношение и защита на животните се извършва на основание анализа на риска и с необходимата честота, като се взема под внимание идентифицираните рискове, свързани с хуманното отношение и защита на животните констатирани при предишните проверки.

Проверките се осъществяват от официални ветеринарни лекари/ инспектори към ОДБХ и от длъжностни лица – ветеринарни лекари на граничните инспекционни пунктове в страната. Във всяка 28 ОДБХ има по един ветеринарен лекар- отговорник по ХОЖ, както и общински официални ветеринарни лекари във всяка община.

Инспектори от отдел “Контрол на храните” към ОДБХ са отговорни за спазване изискванията за ХОЖ по време на клане.

Информация за проверките на общинско ниво се предоставя в Дирекция ЗХОЖКФ ежесечно във ветеринарномедицински отчет по образец- форма 12 ВД.

Законът за защита на животните (ЗЗЖ) и ЗВД дават правомощия на полицията да осъществява проверки за спазване изискванията за ХОЖ по време на транспорт.

Проверките се извършват на случаен принцип на мястото на натоварване, на мястото на пристигане, по време на транспорт, на пазарите, както и на изходните пунктове на страната ГИП – Капитан Андреево.

В съответствие със ЗВД, в случай на констатиране на нарушения при извършване на проверки за спазване изискванията за ХОЖ се предприемат следните действия:

- Издава се предписание за отстраняване на несъответствието в срок от по-малко от 3 месеца, без незабавни действия за административни и наказателни санкции;
- Издава се предписание за отстраняване на несъответствието в срок от повече от 3 месеца, без незабавни действия за административни и наказателни санкции;
- Административни и наказателни санкции;

В таблиците по-долу е даден план на проверките в животновъдни обекти за спазване правилата за хуманно отношение към животните през 2015 г., 2016г. и 2017г.

ПЛАН
за проверки в животновъдни обекти за спазване правилата за хуманно отношение към животните, през 2015 г.

ОДБХ	Брой проверки по видове животни							
	Говеда	ДПЖ	Свине	Коне	Птици	Зайци	Дивеч	Всичко
1. Благоевград	120	80	70	2	4	4		280
2. Бургас	100	130	150	10	50			440
3. Варна	57	32	26	1	21	1	1	139
4. В.Търново	70	10	20	4	100		1	205
5. Видин	104	64	234		24	3		429
6. Враца	50	20	30		10	3	2	115
7. Габрово	112	12	12	2	4			142
8. Добрич	24	56	46	2	34			162
9. Кърджали	1200	350	88	35	10		3	1686
10. Кюстендил	15	10	10		15	2		52
11. Ловеч	48	13	24	2	24	8		119
12. Монтана	116	132	116		55			419
13. Пазарджик	20	10	63	60	4	1		158
14. Перник	270	280	130	30	25	15		750
15. Плевен	132	112	100		66		1	411
16. Пловдив	100	30	40		35			205
17. Разград	120	185	50		10			365
18. Русе	12	3	7		5			27
19. Силистра	300	250	100		30		4	684
20. Сливен	60	60	200		12	1	1	334
21. Смолян	28	28	14		2			72
22. София-град	50	5	72	10	72			209
23. София-обл.	185	115	154	7	93	12	15	581
24. Ст.Загора	42		20		32			94
25. Търговище	17	20	10		6	5	1	59
26. Хасково	40		20	2	50			112
27. Шумен	189	434	138	2	9			772
28. Ямбол	58	22	16		14			110
Общо за БАБХ	3639	2463	1960	169	816	55	29	9131

ПЛАН
за проверки в животновъдни обекти за спазване правилата за хуманно отношение към животните, през 2016 г.

ОДБХ	кокошки носачки			теле та	прасета	ЕПЖ (без телета)	овце	кози	други птици от кокошовия вид	щраусови птици	патици	гъски
	свободн о отглежд ане	подово отглежда не	уголем ени клетки									
1. Благоевград		2		30	70	90	50	30				
2. Бургас		8		15	30	110	160	70				
3. Варна		2		51	23	52	50	14	6		10	
4. В.Търново		2	6	4	14	12	15	2	1			
5. Видин		4		10	68	120	65	21	12			
6. Враца		4		50	100	100	50	30	4	2		
7. Габрово		2		48	36	60	30	2	12			

8. Добрич		2	1	3	42	107	89	14	2		3	
9. Кърджали			6	30	2	500	100	10			1	
10. Кюстендил		6		12	20	70	50	10	3			
11. Ловеч		12		15	23	41	23	5	6		6	
12. Монтана				7	73	216	140	48	90			
13. Пазарджик	2	1	1	50	9	200	70	20			5	
14. Перник		3		30	49	170	78	29	1			
15. Плевен		18		79	63	190	106	111	70	3		2
16. Пловдив				34	26	77	36	12			17	
17. Разград		1	1		21	100	60	20			1	
18. Русе		4		10	20	30	15	5		1		
19. Силистра		10			20	13	14	8	2		8	
20. Сливен			8		10	18	10	4	4		3	
21. Смолян				2	2	560	300	40				
22. София-град			5	4	20							
23. София-обл.		6	4	5	6	40	30	5	2	2	2	
24. Ст.Загора		12	2	2	5	24	18	9	1		13	
25. Търговище		2			10	150	150	10	25			
26. Хасково		4		20	20	40					30	
27. Шумен				15	8	15	8	2	2			
28. Ямбол		3			26	25	5	2	6		5	
Общо за БАБХ	2	108	34	526	816	3 130	1 722	533	249	8	104	2

ПЛАН
за проверки в животновъдни обекти за спазване правилата за хуманно отношение към животните, през 2017 г.

ОДБХ	кокошки носачки			теле та	прасета	ЕПЖ (без телета)	овце	кози	други птици от кокошовия вид	щраусови птици	патици	гъски
	свобод но отглеж дане	подово отглеждане	уголемени клетки									
1. Благоевград		2		30	70	90	50	30				
2. Бургас	1	3	4	26	53	157	178	111			5	
3. Варна		2		51	23	52	50	14	6		10	
4. В.Търново		2	6	4	14	12	15	2	1			
5. Видин		4		10	68	120	65	21	12			
6. Враца		4		50	100	100	50	30	4	2		
7. Габрово		2		48	36	60	30	2	12			
8. Добрич		2	1	3	42	107	89	14	2		3	
9. Кърджали			6	30	2	500	100	10			1	
10. Кюстендил		6		12	20	70	50	10	3			
11. Ловеч		12		15	23	41	23	5	6		6	
12. Монтана				7	73	216	140	48	90			
13. Пазарджик	2	1	1	50	9	200	70	20			5	
14. Перник		3		30	49	170	78	29	1			
15. Плевен		18		79	63	190	106	111	70	3		
16. Пловдив				34	26	77	36	12			17	
17. Разград		1	1		21	100	60	20			1	
18. Русе		4		10	20	30	15	5		1		
19. Силистра		10			20	13	14	8	2		8	
20. Сливен			8		10	18	10	4	4		3	
21. Смолян				2	2	560	300	40				
22. София-град			5	4	20							

23. София-обл.		6	4	5	6	40	30	5	2	2	2	
24. Ст.Загора		12	2	2	5	24	18	9	1		13	
25. Търговище		2			10	150	150	10	25			
26. Хасково		4		20	20	40					30	
27. Шумен				15	8	15	8	2	2			
28. Ямбол		3			26	25	5	2	6		5	
Общо за БАБХ	3	103	38	537	839	3 177	1 740	574	249	8	109	

ПЛАН
за проверки по време на транспорт за спазване правилата за хуманно отношение към животните, през 2015 г.

А. Брой проверки за движение в страната

ОДБХ	на пътя по време на транспорт							на мястото на предназначение							на пазарите						
	Говеда	свин е	ДПЖ	ЕК	Птици	Зайци	Др. видове	Говеда	свин е	ДПЖ	ЕК	Птици	Зайци	Др. видове	Говеда	свин е	ДПЖ	ЕК	Птици	Зайци	Др. видове
1. Благоевград								5	15	5											
2. Бургас	15	15	35					5	5	5	2	2									
3. Варна	24	24	36	12	60		1	10	3	11	7	15		1							
4. В.Търново								10	5	10		25				1	1		1		
5. Видин	10	10	5	2	10		2	5	4	5	2	10		1	20		20	2	20		1
6. Враца	5	5	5	5	20	2		10	10	10	5	20									
7. Габрово									3		3										
8. Добрич	8	4	7		2	1		1	1			2									
9. Кърджали	6	2	6	2	2			24	4	12											
10. Кюстендил	2	2	1	1				2	2	2	1	3			3	3	3	3	3		
11. Ловеч	5	10	2		2			10	25	16	2	30									
12. Монтана	14	14	14	14	14	14		14	14	14	14	14	14		14	14	14	14	14	14	
13. Пазарджик								5	5	5	5	5			4	4	4	4	4		
14. Перник	5	2	5	1	3			5	2	5	1	3									
15. Плевен								4	6	4					10	10	5	10	10		
16. Пловдив	8	2	8	2	6			1		1		4			10		10	5	5		
17. Разград								5	5			20			5	5	5	5	5		
18. Русе	15	20	5		5											10					
19. Силистра		3	5	2				5	5	5	5										
20. Сливен								6	4	7					1	1	1	1	1	1	1
21. Смолян	5	2	5	2	2			5		5	2	1									
22. София-град		10		30												10			5		
23. София-обл.	30	10	15	10	5	2	5		3						10		10	5	10	5	5
24. Ст.Загора									2			6			1		1		2		
25. Търговище	5	5	11		5			10	15	10											
26. Хасково	12	12	12	6	24		4		12						4		4	4	4		
27. Шумен	1	1	1	1	1			7	88	4	1										
28. Ямбол	1	1	1	1	1				3	2		2				10			10	10	
Общо за БАБХ	171	154	179	91	162	19	12	149	241	138	50	162	14	2	82	68	78	53	94	30	7

ОДБХ	в събирателните центрове							на местата за заминаване						
	Говеда	свин е	ДПЖ	ЕК	Птици	Зайци	Др. видове	Говеда	свин е	ДПЖ	ЕК	Птици	Зайци	Др. видове

1. Благоевград								5		5				
2. Бургас								10	15	15				
3. Варна								12	24	12		36		
4. В.Търново								2	3	3		2		
5. Видин								10	15	5	2	10		1
6. Враца								15	15	15	10	20	1	
7. Габрово												2		
8. Добрич								7	2	9		2		
9. Кърджали	1		1					1		1				
10. Кюстендил								3	2	3	1	3		
11. Ловеч								13	28	6	2	10		
12. Монтана								14	14	14	14	14	14	
13. Пазарджик				5				10	10	10	10	10		
14. Перник														
15. Плевен								23	22	23				
16. Пловдив	4							9		7		2		
17. Разград								5	5	5		1		
18. Русе														
19. Силистра	3		4					20		20		4		
20. Сливен	5		5					14	14	10		10		
21. Смолян												3		
22. София-град	30			30								3		
23. София-обл.	3							2	2	2	2	2	2	
24. Ст.Загора	2							2				5		
25. Търговище	3		5					3		5		5		
26. Хасково				6				2	2	2		2		
27. Шумен	2		2					2	2	2	1	1		
28. Ямбол								5	5	5		7		
Общо за БАБХ	53	0	17	41	0	0	0	189	180	179	42	154	17	1

Б. Брой проверки за вътреобщностна търговия

ОДБХ	на пътя по време на транспорт							на мястото на предназначение							на пазарите					
	Говеда	свине	ДПЖ	ЕК	Птици	Зайци	Др. видове	Говеда	свине	ДПЖ	ЕК	Птици	Зайци	Др. видове	Говеда	свине	ДПЖ	ЕК	Птици	Зайци
1. Благоевград	5							5	30											
2. Бургас												2								
3. Варна	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	3	1	1						
4. В.Търново									6	6										
5. Видин	5	5	5	2	3		1	2	2	2	2			1						
6. Враца																				
7. Габрово									3		3									
8. Добрич								1												
9. Кърджали																				
10. Кюстендил																				
11. Ловеч								2			2									
12. Монтана	1		1					1		1		9								
13. Пазарджик												5								
14. Перник																				
15. Плевен																				
16. Пловдив																				
17. Разград																				
18. Русе								5	5	5										
19. Силистра																				

20. Сливен								2	2											
21. Смолян								2		2	2			2						
22. София-гр.																				
23. София-обл.																				
24. Ст.Загора																				
25. Търговище																				
26. Хасково																				
27. Шумен	1	1	1	1	1				19											
28. Ямбол								1	8			5								
Общо за БАБХ	13	7	8	4	5	1	2	23	77	18	11	24	1	4	0	0	0	0	0	0

ОДБХ	в събирателните центрове							на местата за заминаване							на местата за почивка						
	Гове да	свине	ДПЖ	ЕК	Птици	Зайци	Др. видове	Гове да	свине	ДПЖ	ЕК	Птици	Зайци	Др. видове	Говеда	свине	ДПЖ	ЕК	Птици	Зайци	
1. Благоевград								20		10											
2. Бургас																					
3. Варна															1						
4. В.Търново																					
5. Видин								5		3	3				3	3	3				
6. Враца																					
7. Габрово											3										
8. Добрич																					
9. Кърджали																					
10. Кюстендил																					
11. Ловеч								2			2										
12. Монтана								1		1	1										
13. Пазарджик				10							10										
14. Перник																					
15. Плевен								2	3	4											
16. Пловдив																					
17. Разград								1			3										
18. Русе								1	1	1		1			10						
19. Силистра										4											
20. Сливен	3		3																		
21. Смолян																					
22. София-град	30			30																	
23. София-обл.	4			3																	
24. Ст.Загора																					
25. Търговище	2		3					2		3											
26. Хасково				6							6										
27. Шумен			1						1		1										
28. Ямбол												28									
Общо за БАБХ	39	0	7	49	0	0	0	34	5	26	29	29	0	0	14	3	3	0	0	0	

ОДБХ	на междинните пунктове						
	Говеда	свине	ДПЖ	ЕК	Птици	Зайци	Др. видове
1. Благоевград							
2. Бургас							
3. Варна							
4. В.Търново							
5. Видин	3	3	3	2			
6. Враца							
7. Габрово							
8. Добрич							
9. Кърджали							
10. Кюстендил							
11. Ловеч							
12. Монтана							
13. Пазарджик							
14. Перник							
15. Плевен							
16. Пловдив							
17. Разград							
18. Русе							
19. Силистра							
20. Сливен							
21. Смолян							
22. София-град							
23. София-обл.							
24. Ст.Загора							
25. Търговище							
26. Хасково							
27. Шумен							
28. Ямбол							
Общо за БАБХ	3	3	3	2	0	0	0

ПЛАН
за проверки по време на транспорт за спазване правилата за хуманно отношение към животните, през 2016 г.

А. Брой проверки за движение в страната

ОДБХ	на пътя по време на транспорт							на мястото на предназначение							на пазарите						
	Говеда	свин е	ДПЖ	ЕК	Птици	Зайци	Др. видове	Говеда	свине	ДПЖ	ЕК	Птици	Зайци	Др. видове	Говеда	свине	ДПЖ	ЕК	Птици	Зайци	Др. видове
1. Благоевград								5	15	5											
2. Бургас	24	24	33	3	4			11	11	11	1	5							15		15
3. Варна	24	24	36	12	60		1	10	3	11	7	15		1							
4. В.Търново								10	5	10		25				1	1		1		
5. Видин	10	10	5	2	10		2	5	4	5	2	10		1	20		20	2	20		1
6. Враца	5	5	5	5	20	2		10	10	10	5	20									
7. Габрово									3		3										
8. Добрич	8	4	7		2	1		1	1			2									

9. Кърджали	6	2	6	2	2			24	4	12										
10. Кюстендил	2	2	1	1				2	2	2	1	3			3	3	3	3	3	
11. Ловеч	5	10	2		2			10	25	16	2	30								
12. Монтана	14	14	14	14	14	14		14	14	14	14	14	14		14	14	14	14	14	14
13. Пазарджик								5	5	5	5	5			4	4	4	4	4	
14. Перник	5	2	5	1	3			5	2	5	1	3								
15. Плевен								4	6	4					10	10	5	10	10	
16. Пловдив	8	2	8	2	6			1		1		4			10		10	5	5	
17. Разград								5	5			20			5	5	5	5	5	
18. Русе	15	20	5		5										10					
19. Силистра		3	5	2				5	5	5	5									
20. Сливен								6	4	7					1	1	1	1	1	1
21. Смолян	5	2	5	2	2			5		5	2	1								
22. София-град		10		30											10				5	
23. София-обл.	30	10	15	10	5	2	5		3						10		10	5	10	5
24. Ст.Загора									2			6			1		1		2	
25. Търговище	5	5	11		5			10	15	10										
26. Хасково	12	12	12	6	24		4		12						4		4	4	4	
27. Шумен	1	1	1	1	1			7	88	4	1									
28. Ямбол	1	1	1	1	1				3	2		2				10			10	1
Общо за БАБХ	180	163	177	94	166	19	12	155	247	144	49	165	14	2	82	68	78	53	109	30

ОДБХ	в събирателните центрове							на местата за заминаване						
	Говеда	свине	ДПЖ	ЕК	Птици	Зайци	Др. видове	Говеда	свине	ДПЖ	ЕК	Птици	Зайци	Др. видове
1. Благоевград								5		5				
2. Бургас								8	5	21	1			
3. Варна								12	24	12		36		
4. В.Търново								2	3	3		2		
5. Видин								10	15	5	2	10		1
6. Враца								15	15	15	10	20	1	
7. Габрово												2		
8. Добрич								7	2	9		2		
9. Кърджали	1		1					1		1				
10. Кюстендил								3	2	3	1	3		
11. Ловеч								13	28	6	2	10		
12. Монтана								14	14	14	14	14	14	
13. Пазарджик				5				10	10	10	10	10		
14. Перник														
15. Плевен								23	22	23				
16. Пловдив	4							9		7		2		
17. Разград								5	5	5		1		
18. Русе														
19. Силистра	3		4					20		20		4		
20. Сливен	5		5					14	14	10		10		
21. Смолян												3		
22. София-град	30			30								3		
23. София-обл.	3							2	2	2	2	2	2	
24. Ст.Загора	2							2				5		
25. Търговище	3		5					3		5		5		
26. Хасково				6				2	2	2		2		

27. Шумен	2		2				2	2	2	1	1			
28. Ямбол							5	5	5		7			
Общо за БАБХ	53	0	17	41	0	0	0	187	170	185	43	154	17	1

Б. Брой проверки за вътреобщностна търговия

ОДБХ	на пътя по време на транспорт							на мястото на предназначение							на пазарите						
	Говеда	свине	ДПЖ	ЕК	Птици	Зайци	Др. видове	Говеда	свине	ДПЖ	ЕК	Птици	Зайци	Др. видове	Говеда	свине	ДПЖ	ЕК	Птици	Зайци	
1. Благоевград	5							5	30												
2. Бургас	3		3		1			1				9									
3. Варна	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	3	1	1							
4. В.Търново									6	6											
5. Видин	5	5	5	2	3		1	2	2	2	2			1							
6. Враца																					
7. Габрово									3		3										
8. Добрич								1													
9. Кърджали																					
10. Кюстендил																					
11. Ловеч								2			2										
12. Монтана	1		1					1		1		9									
13. Пазарджик												5									
14. Перник																					
15. Плевен																					
16. Пловдив																					
17. Разград																					
18. Русе								5	5	5											
19. Силистра																					
20. Сливен								2	2												
21. Смолян								2		2	2			2							
22. София-гр.																					
23. София-обл																					
24. Ст.Загора																					
25. Търговище																					
26. Хасково																					
27. Шумен	1	1	1	1	1				19												
28. Ямбол								1	8			5									
Общо за БАБХ	16	7	11	4	6	1	2	24	77	18	11	31	1	4	0	0	0	0	0	0	

ОДБХ	в събирателните центрове							на местата за заминаване							на местата за почивка						
	Говеда	свине	ДПЖ	ЕК	Птици	Зайци	Др. видове	Говеда	свине	ДПЖ	ЕК	Птици	Зайци	Др. видове	Говеда	свин е	ДПЖ	ЕК	Птици	Зайци	
1. Благоевград								20		10											
2. Бургас								1		1					3						
3. Варна															1						
4. В.Търново																					
5. Видин								5		3	3				3	3	3				
6. Враца																					
7. Габрово											3										
8. Добрич																					
9. Кърджали																					
10. Кюстендил																					

11. Ловеч								2			2								
12. Монтана								1		1	1								
13. Пазарджик				10							10								
14. Перник																			
15. Плевен								2	3	4									
16. Пловдив																			
17. Разград								1			3								
18. Русе								1	1	1		1			10				
19. Силистра										4									
20. Сливен	3		3																
21. Смолян																			
22. София-град	30			30															
23. София-обл.	4			3															
24. Ст.Загора																			
25. Търговище	2		3					2		3									
26. Хасково				6							6								
27. Шумен			1						1		1								
28. Ямбол												28							
Общо за БАБХ	39	0	7	49	0	0	0	35	5	27	29	29	0	0	17	3	3	0	0

ОДБХ	на междинните пунктове						
	Говеда	свине	ДПЖ	ЕК	Птици	Зайци	Др. видове
1. Благоевград							
2. Бургас							
3. Варна							
4. В.Търново							
5. Видин	3	3	3	2			
6. Враца							
7. Габрово							
8. Добрич							
9. Кърджали							
10. Кюстендил							
11. Ловеч							
12. Монтана							
13. Пазарджик							
14. Перник							
15. Плевен							
16. Пловдив							
17. Разград							
18. Русе							
19. Силистра							
20. Сливен							
21. Смолян							
22. София-град							
23. София-обл.							
24. Ст.Загора							
25. Търговище							
26. Хасково							
27. Шумен							
28. Ямбол							
Общо за БАБХ	3	3	3	2	0	0	0

ПЛАН
за проверки по време на транспорт за спазване правилата за хуманно отношение към животните, през 2017 г.

А. Брой проверки за движение в страната

ОДБХ	на пътя по време на транспорт							на мястото на предназначение							на пазарите						
	Говеда	свинѐ	ДПЖ	ЕК	Птици	Зайци	Др. видове	Говеда	свинѐ	ДПЖ	ЕК	Птици	Зайци	Др. видове	Говеда	свинѐ	ДПЖ	ЕК	Птици	Зайци	Др. видове
1. Благоевград								5	15	5											
2. Бургас	20	20	30	3	4			11	11	11	1	5							15		15
3. Варна	20	20	35	10	50		1	10	3	11	7	15		1							
4. В.Търново								10	5	10		25				1	1		1		
5. Видин	10	10	5	2	10		2	5	4	5	2	10		1	20		20	2	20		1
6. Враца	5	5	5	5	20	2		10	10	10	5	20									
7. Габрово									3		3										
8. Добрич	8	4	7		2	1		1	1			2									
9. Кърджали	6	2	6	2	2			24	4	12											
10. Кюстендил	2	2	1	1				2	2	2	1	3			3	3	3	3	3		
11. Ловеч	5	10	2		2			10	25	16	2	30									
12. Монтана	10	12	14	12	14	14		14	14	14	14	14	14		14	14	14	14	14	14	
13. Пазарджик								5	5	5	5	5			4	4	4	4	4		
14. Перник	5	2	5	1	3			5	2	5	1	3									
15. Плевен								4	6	4					10	10	5	10	10		
16. Пловдив	8	2	8	2	6			1		1		4			10		10	5	5		
17. Разград								5	5			20			5	5	5	5	5		
18. Русе	15	20	5		5											10					
19. Силистра		3	5	2				5	5	5	5										
20. Сливен								6	4	7					1	1	1	1	1	1	1
21. Смолян	5	2	5	2	2			5		5	2	1									
22. София-град		10		30												10			5		
23. София-обл.	25	10	15	10	5	2	5		3						10		10	5	10	5	5
24. Ст.Загора									2			6			1		1		2		
25. Търговище	5	5	11		5			10	15	10											
26. Хасково	10	10	12	6	21		4		12						4		4	4	4		
27. Шумен	1	1	1	1	1			7	88	4	1										
28. Ямбол	1	1	1	1	1				3	2		2				10			10	10	
Общо за БАБХ	161	151	173	90	153	19	12	155	247	144	49	165	14	2	82	68	78	53	109	30	22

ОДБХ	в събирателните центрове							на местата за заминаване						
	Говеда	свинѐ	ДПЖ	ЕК	Птици	Зайци	Др. видове	Говеда	свинѐ	ДПЖ	ЕК	Птици	Зайци	Др. видове
1. Благоевград								5		5				
2. Бургас								8	5	21	1			
3. Варна								12	24	12		40		
4. В.Търново								2	3	3		2		
5. Видин								10	15	5	2	10		1
6. Враца								15	15	15	5	20	1	

7. Габрово												2		
8. Добрич								7	2	9		2		
9. Кърджали	1		1					1		1				
10. Кюстендил								3	2	3	1	3		
11. Ловеч								13	28	6	2	10		
12. Монтана								14	14	14	14	15	15	
13. Пазарджик				5				10	10	10	10	15		
14. Перник														
15. Плевен								23	22	23				
16. Пловдив	4							9		7		2		
17. Разград								5	5	5		1		
18. Русе														
19. Силистра	3		4					15		30		4		
20. Сливен	5		5					14	14	10		15		
21. Смолян												3		
22. София-град	30			30								3		
23. София-обл.	3							2	2	2	2	2	2	
24. Ст.Загора	2							2				5		
25. Търговище	3		5					3		5		5		
26. Хасково				6				2	2	2		2		
27. Шумен	2		2					2	2	2	1	1		
28. Ямбол								5	5	5		7		
Общо за БАБХ	53	0	17	41	0	0	0	182	170	195	38	169	18	

[illegible]

26. Хасково																									
27. Шумен	1	1	1	1	1				15																
28. Ямбол								1	8			5													
Общо за БАБХ	15	6	10	4	6	1	2	24	71	17	11	29	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ОДБХ	в събирателните центрове							на местата за заминаване							на местата за почивка						
	Гове да	свине	ДПЖ	ЕК	Птиц и	Зайци	Др. видове	Говед а	свине	ДПЖ	ЕК	Птици	Зайци	Др. видов е	Гове да	свине	ДП Ж	ЕК	Птиц и	Зайци	
1. Благоевград								15		8											
2. Бургас								1		1					3						
3. Варна															1						
4. В.Търново																					
5. Видин								3		3	3				3	3	3				
6. Враца																					
7. Габрово											3										
8. Добрич																					
9. Кърджали																					
10. Кюстендил																					
11. Ловеч								2			2										
12. Монтана								1		1	1										
13. Пазарджик				10							8										
14. Перник																					
15. Плевен								2	3	4											
16. Пловдив																					
17. Разград								1			3										
18. Русе								1	1	1		1			8						
19. Силистра										3											
20. Сливен	2		3																		
21. Смолян																					
22. София-град	28			28																	
23. София-обл.	4			3																	
24. Ст.Загора																					
25. Търговище	2		3					2		3											
26. Хасково				6							5										
27. Шумен			1						1		1										
28. Ямбол												22									
Общо за БАБХ	36	0	7	47	0	0	0	28	5	24	26	22	0	0	15	3	3	0	0	0	

ОДБХ	на междинните пунктове						
	Гове да	свине	ДПЖ	ЕК	Птици	Зайци	Др. видове
1. Благоевград							
2. Бургас							
3. Варна							
4. В.Търново							
5. Видин	5	5	5	3			
6. Враца							
7. Габрово							
8. Добрич							
9. Кърджали							
10. Кюстендил							
11. Ловеч							
12. Монтана							

13. Пазарджик							
14. Перник							
15. Плевен							
16. Пловдив							
17. Разград							
18. Русе							
19. Силистра							
20. Сливен							
21. Смолян							
22. София-град							
23. София-обл.							
24. Ст.Загора							
25. Търговище							
26. Хасково							
27. Шумен							
28. Ямбол							
Общо за БАБХ	5	5	5	3	0	0	0

Съгласно чл. 6 на Регламент (ЕО) № 882/2004 компетентните органи гарантират, че всички членове на персонала, които извършват официален контрол, получават за своята сфера на компетентност подходящо обучение, което им дава възможност да изпълняват задълженията си компетентно и последователно и да извършват официалния контрол. Обучения се провеждат при следните случаи:

- при новости в законодателството;
- при установени слабости в изпълнението на задълженията;
- по искане от официалните ветеринарни лекари;
- след анализи на доклади от одити;
- съобразно предвидени обучения

На централно ниво се изготвят методични указания и се предоставят до съответните областни и общински служби.

Периодично се провеждат работни срещи, семинари и обучения с началник отделите “Здравеопазване на животните” към ОДБХ и се обсъждат често срещани затруднения и възникнали въпроси от упражняването на контрола.

Официалните ветеринарни лекари в клиниките извършват проверки в клиниките за спазване изискванията на Директива 93/119/ЕО на Света от 22 декември 1993 година относно защитата на животните по време на клане или умъртвяване и Регламент (ЕО) № 1/2005 относно защитата на животните по време на транспортиране.

Компетентните органи при своите проверки се ръководят от Инструкция за намаляване до минимум страданията на животните по време на клане или умъртвяване. С инструкцията се определят минималните изисквания за намаляване до минимум страданията на животните при:

1. придвижване на животните;
2. предкланична почивка и подготовка за клане;
3. ограничаване на движението, фиксиране и зашеметяване;
4. клане.

Всички манипулации по време на придвижването на животните, предкланичната почивка, подготовката за клане, ограничаването на движението, фиксирането, зашеметяването, клането или умъртвяването на животните се организират и извършват по начини, които намаляват до минимум възбудата, болката и страданието им.

Официалните ветеринарни лекари имат достъп до всички места в тях по всяко време на производствения процес.

Контролните органи извършват:

- редовни проверки на инструментите и съоръженията, за да се уверят, че отговарят на изискванията на законодателството и се поддържат в добро работно състояние;
- проверка на професионалните знания и умения на персонала в кланиците;
- резултатите от проверките се документират с чек-листове и протоколи.

При констатиране на нарушения на изискванията контролните органи предприемат необходимите законови мерки. Съгласно изискванията на Инструкцията за прилагане на многогодишния план за официален контрол, официалните ветеринарни лекари в кланиците извършват един път на три месеца тематични проверки за спазване изискванията за хуманно отношение към животните по време на транспорт, разтоварване и зашеметяване.

IV.3. Трансмисивни спонгиформни енцефалопатии (ТСЕ) и странични животински продукти (СЖП)

Контролните мерки за ТСЕ се изпълняват съгласно Регламент (ЕО) № 999/2001.

Официалният контрол в кланиците се осъществява периодично, с честота, в зависимост от интензитета на работа на кланицата за преживни животни. Официалните ветеринарни лекари, осъществяващи контрол в кланиците, на база Инструкцията за добив на месо от глави и отделяне на гръбначен мозък при едри и дребни преживни животни, проверяват за спазване изискванията на законодателството за отделяне на специфичните рискови материали.

От всяко ЕПЖ над 30 месечна възраст и всяко ДПЖ над 18 месеца се взема проба мозък от ОВЛ, на специално обозначено за целта място след което отвора /форамен магнум/ се запушва с тапа. Пробата се изпраща в НДНИВМИ за изследване за ТСЕ.

Финализирана е работата по нова инструкция - Инструкция относно вземане на проби при добив на месо от глави от ЕПЖ над 30 месечна възраст за определяне на замърсяването им с тъкъв от централната нервна система. Чрез тази инструкция ще се осигури по-добра ефективност на системата за официален контрол, като по този начин се гарантира безопасността на месодобива, съхранението и предлагането на месо от глави от ЕПЖ.

Официалният ветеринарен лекар осигурява вземането на проби, идентифицирането, обработването и изпращането им до акредитирана лаборатория в изпълнение на Регламент (ЕО) № 722/2007 за ТСЕ, изменящ приложения II, V, VI, VIII, IX и XI на Регламент (ЕО) № 999/2001.

Организация на официалния контрол в обектите за добив, преработка и съхранение на храни от животински произход и в одобрените обекти извършващи дейност по Регламент (ЕО) № 1069/2009.

Въз основа на Инструкциите относно прилагането на многогодишния национален план за контрол на суровини и храни от животински произход и контрол на СЖП се изготвя годишен план за извършване на:

- официален контрол от официалните ветеринарни лекари, контролиращи обектите;
- одити на системата НАССР от комисии от ОДБХ;
- годишна програма за извършване на вътрешни одити от началниците на отдели „Контрол на храните“ в обектите за добив, преработка и съхранение на хранителни продукти от животински произход. Една от темите, залегнали в годишния план и годишната програма е спазване на изискванията на Регламент (ЕО) № 1069/2009. Честотата на планираните инспекции и одити се

определя въз основа на анализ на риска съгласно критерии, формулировки, цифрени стойности и формуляри за оценка на риска, заложи в инструкцията.

Оценката на нивото на риска е основана на определяне въздействието на 9 основни критерии, пряко влияещи на вероятността за реализацията на основните опасности. Някои критерии не са числово измерими и е възможен субективизъм. По тази причина всеки от тях трябва да се обсъди внимателно, като се подходи с необходимата отговорност. Оценката на риска подлежи на корекции в случай на промени в обекта, оказващи влияние на заложените критерии (например, промяна във вида на продуктите, категорията на СЖП и вида на обектите). Оценката на риска на съответните обекти е окончателна за момента на нейното извършване, като ОВЛ, контролиращ обекта носи пълната отговорност за оценяването и изхода от него.

Сградният фонд и оборудването на обектите за съхранение, обработка, преработка на СЖП трябва да са съобразени с изискванията на Регламент (ЕО) 1069/2009 за съответния вид обект за СЖП и преди всичко да бъдат така изградени, че да не представляват риск за здравето на животните или общественото здраве.

Видовете обекти за СЖП са: междинни предприятия, предприятия за производство на храни за домашни любимци, предприятия за технически продукти, складове за СЖП, олеохимични предприятия, преработвателни предприятия за животински протеини.

1. Висок риск.

Налице са сериозни недостатъци в структурната организация. Машините и оборудването са амортизирани и/или морално остарели. Текущата поддръжка на обектите не е на необходимото ниво. Необходимо е да се предприемат сериозни мерки за подобряване на сградния фонд и оборудването на обекта.

2. Нисък риск.

Структурата и оборудването са съобразени с нормативните изисквания за осъществяване на съответната дейност. Не се констатира отклонения по отношение на сграден фонд и оборудване. Използваните материали и оборудване са съобразени с изискванията на законодателството и не представляват риск за здравето на животните или общественото здраве при съхранение, обработка, преработка на СЖП.

Обектите, които извършват разнообразни и разнородни дейности са комплицирани по отношение спазване на изискванията на Регламент (ЕО) 1069/2009, което крие потенциален риск.

1. Висок риск.

Обекти, чиито дейности са разнообразни, прилагат се различни технологични обработки и се извършват многобройни дейности.

2. Нисък риск.

Обекти, в които не се прилагат разнообразни технологични обработки и се извършва един вид дейност.

Различните видове СЖП преминават разнообразна технологична обработка и преработка свързана с различен риск. СЖП, които са подложени на термична преработка или процес на обработка са с по-малък риск отколкото непреработените СЖП. Оценката на риска по този критерий се прави при условие, че се спазват всички технологични параметри (време, температура, налягане и др.), заложи в технологичната документация.

1. Висок риск.

Обекти за съхранение на непреработени СЖП, като непреработена кожа с косми, без процеси на консервиране, непреработена свинска четина, непреработена вълна, непреработени пера и части от пера, сурови храни за домашни любимци и др.

2. Нисък риск.

Преработените продукти или обработените продукти чрез препариране, осоляване, изсушаване, и други методи на консервиране и обработка, позволяващи сигурното унищожаване на болестотворните причинители, като ловни трофеи, консервирани храни за домашни любимци, преработени животински протеини, топени мазнини и др.

Суровините, използвани в обектите за съхранение, обработка, преработка на СЖП са особено важен критерий за оценката на риска.

1. Висок риск - в обекта се съхраняват, обработват или преработват СЖП от категории 1 и/или 2.

2. Нисък риск - в обекта се съхраняват, обработват или преработват СЖП от категория 3.

Съгласно европейското и националното законодателство обектите за съхранение, обработка и преработка на СЖП трябва да имат разработени и внедрени системи за самоконтрол или НАССР, в зависимост от изискванията на Регламент (ЕО) № 1069/2009. Всяко предприятие има индивидуални особености и системите за самоконтрол са с различен обхват и степен на прилагане.

1. Висок риск.

Системите за самоконтрол са разработени, но не са действащи и обхватът им е непълен. Системите не са валидирани и верифицирани. Персоналът не е компетентен по отношение на системите за самоконтрол. Ръководството не осигурява необходимите ресурси за разработването и поддържането им. Не е направен анализ на потенциалните опасности. Документацията не се води задоволително, няма предприети корективни действия в случай на несъответствия и не се извършват вътрешни одити на системата. Персоналът не е достатъчно квалифициран и обучен. Не са осигурени достатъчно финансови ресурси за поддържане и актуализиране на системите за самоконтрол.

2. Нисък риск.

Системите за самоконтрол са разработени, внедрени и действат адекватно. Има назначен специалист отговарящ единствено за поддържане на системите за самоконтрол, както и обучен оперативен персонал. Документацията отразява реалното състояние на обекта. Извършен е одит на системата. Анализът на риска обхваща всички потенциални опасности. Своевременно се предприемат корективни действия и актуализиране на системите за самоконтрол.

От съществено значение са квалификацията и професионалният опит на персонала. Предприятията разполагат с различен по степен на обучение и производствен опит наличен персонал.

1. Висок риск.

Наличният персонал в предприятието е без необходимото образование, професионален стаж и компетентност за извършваните дейности и прилагането на системите за самоконтрол. Предприятието няма разработена програма и финансов ресурс за допълнително обучение и квалификация на кадрите.

2. Нисък риск.

Персоналът в предприятието притежава необходимото професионално образование, стаж и компетентност и е с добри познания по прилагането на системите за самоконтрол. Предприятието разполага с разработена програма за обучение за подобряване и усъвършенстване квалификацията на кадрите, която е обезпечена с достатъчен финансов ресурс.

Управлението на предприятието и ангажираността на ръководството оказва пряко влияние върху цялостната организация на обекта и изграждането на доверие в обществото по изпълнение на целите, които покрива регламента.

1. Висок риск.

Ръководството не осъзнава отговорността, която носи. Не се изпълняват в указания срок предписанията от официалните компетентни органи. Не се полагат усилия за обучение на персонала. Не се извършват вътрешни одити. Липсват подготвени хора за решаването на проблеми и кризи свързани със самоконтрола. Ръководството прави опити за упражняване на натиск под различна форма на официалните ветеринарни лекари. Мениджърите пренебрегват официалния контрол и/или не осигуряват достъп до цялата документация, касаеща дейността на предприятието.

2. Нисък риск.

Ръководството е убедено, че носи цялата отговорност по отношение на безопасността на произвежданите продукти. Провеждат се обучения на целия персонал в зависимост от заеманите длъжности. Планирани са и се извършват вътрешни одити. Направените от одиторите препоръки се вземат под внимание от ръководството. Мениджърите са запознати с промените в законодателството и своевременно прилагат новите изисквания.

Честота на контрол на обектите за съхранение, обработка и преработка на СЖП

Обектите за съхранение, обработка и преработка на СЖП се групират на базата на оценка на възможните рискове съгласно сбора от точки в една от следните категории определяща честотата на контрол в тях. Те са:

I група – обекти с висок риск: сбор от точки над 33 – контрол минимум 2 пъти на месец;

II група – обекти с нисък риск: сбор от точки до 32 - контрол минимум 1 път на месец.

Честотата на контрол задължително се увеличава в следните случаи:

а. Епизоотични причини;

б. Установени сериозни несъответствия при извършения контрол.

Честота на контрол на СЖП в обектите за храни от животински произход, предназначени за човешка консумация

ОВЛ, контролиращ предприятието за храни предназначени за човешка консумация извършва минимум веднъж месечно проверка за спазване изискванията на Регламент (ЕО) № 1069/2009. ОВЛ задължително документира проверката.

За предприятията за храни не се попълва Формуляр за оценка на риска.

Честотата на контрол задължително се увеличава при констатирани несъответствия при извършения контрол.

Честота на контрол в обектите за търговия на едро и дребно със СЖП

ОВЛ, контролиращ обекта извършва минимум веднъж месечно проверка за спазване изискванията на Регламент (ЕО) № 1069/2009. ОВЛ задължително документира проверката.

За обектите за търговия на едро и дребно не се попълва Формуляр за оценка на риска.

Честотата на контрол задължително се увеличава при констатирани несъответствия при извършения контрол.

Одити на системата за самоконтрол

Директорите на ОДБХ определят комисии, които да извършват одити на системата за самоконтрол или НАССР въведена в обектите за съхранение, обработка или преработка на СЖП на територията на съответния регион.

В комисиите, извършващи одит на системата за самоконтрол или НАССР да се включат служители с необходимия професионален опит, преминали обучения по НАССР, познаващи добре конкретните обекти, способни да се справят с отговорната задача.

Честотата за извършване на одити е минимум 1 път годишно. Одитите се извършват при спазване на всички принципи за извършване на одити (уведомяване на фирмата, съгласуване на датата и програмата за извършване на одит, въвеждане на срещата, попълване на чек-лист с критериите, които се одитират, заключителна среща с обсъждане на несъответствията, предписване на несъответствията с краен срок за отстраняването им, доклад от извършения одит, проверка на предприетите корективни действия и в зависимост от резултата предприемане на съответните законови мерки).

Всяка ОДБХ си разработва писменни критерии и формуляри съотнесени към вида на обектите – обекти за съхранение, обработка и преработка на СЖП.

Експертите или инспекторите от ОДБХ, отговорни за контрола на фуражи, изготвят рамкови планове за контрол за контролираните от тях области на базата на ясно разписани критерии за оценка на риска.

Експерти от отдел „Контрол на фуражите“, дирекция ЗХОЖКФ, към ЦУ на БАБХ проверяват изготвените на областно ниво проекти на Рамкови планове за контрол на фуражите. Те изготвят обобщен национален Рамков план за контрол на фуражите, на базата на рамковите планове за контрол на фуражите изготвени от експертите или инспекторите от съответните ОДБХ. Планът за контрол се утвърждава със заповед на Изпълнителния директор на БАБХ или със заповед на Заместник изпълнителния директор на БАБХ.

Експертите от отдел „Контрол на фуражите“, дирекция ЗХОЖКФ, към ЦУ на БАБХ изготвят Указания за работа за изпълнение на Рамковия план за контрол на фуражите. Същият се утвърждава от заместник изпълнителния директор на БАБХ. Рамковият план за контрол на фуражите и Указанията за работа по изпълнението му се предоставят на всички инспектори или експерти, отговорни за официалния контрол на фуражи в ОДБХ.

Отчета за дейността по изпълнението на плана на областно ниво се представя на всеки **три месеца до отдел „Контрол на фуражите“**, до десето число на следващия месец, по образец. Отчетът се съпровожда с доклад, който съдържа анализ на изпълнението, **като включва и анализ на ефективността (резултатността) при изпълнението.**

До 30-то число на следващия месец, след тримесечния отчетен период, съгласно заповед на изпълнителния директор на БАБХ, отдел „Контрол на фуражите“, дирекция ЗХОЖКФ изготвя подробен доклад, включващ както анализ на извършвания контрол на фуражи, така и анализ на състоянието на сектор „Фуражи“ в Република България. Докладите се одобряват от изпълнителния директор на БАБХ.

Разпределението на броя анализи за съставки от животински произход във фуражи е в съответствие с оценката на риска. Анализирането на получените резултати и контролната дейност за периода 2012-2014 г. са основа за определянето на броя анализи по показатели за година. Увеличаването или намаляването на броя на показателите се дължи на анализа на несъответствията и оценката на риска. Вzeti са под внимание получените от самоконтрола на операторите от фуражния сектор резултати от анализи.

При извършването на официален контрол по фуражи, при пробонабиране, ще се следва следното процентно разпределение:

- производители на комбинирани фуражи (включително оператори, извършващи дейност пакетиране и етикетирание на комбинирани фуражи) – 25-30 %;
- търговци, транспортиращи фирми и търговци, притежаващи складове за съхранение – 2-5%;
- животновъдни обекти/ферми – 70-80 %.

Разпределението по области зависи от броя на предприятията, произведените количества фуражи, както и от вида им и особеностите на областите.

Брой анализи за съставки от животински произход по контролна система ТСЕ и СЖП

ПОКАЗАТЕЛИ	2015 г. брой	2016 г. брой	2017 г. брой
Фуражни заводи			
Фуражни суровини	10	10	10
Комбинирани фуражи за преживни животни	35	35	35
Комбинирани фуражи за непреживни животни	61	61	61
Търговци/складове			
Фуражни суровини	2	2	2
Комбинирани фуражи за преживни животни	7	7	7
Комбинирани фуражи за непреживни животни	3	3	3
Животновъдни обекти/ферми			
Фуражни суровини	5	5	5
Комбинирани фуражи за преживни животни	200	200	200
Комбинирани фуражи за непреживни животни	127	127	127
Общо	437	450	450

Предвижда се промяна на броя на пробите от комбинирани фуражи за непреживни животни за изследване за периода от 2015 до 2017 г., тъй като за предишните отчетни периоди са установени положителни несъответстващи проби. В случай, че оценката на риска или други параметри на предпоставките за определяне на броя на планираните проби бъде променена, промяната ще се извърши чрез промяна на годишния план за официален контрол на фуражи.

Протеините от животински произход са рискови по отношение на замърсяване с микроорганизми (салмонела и ентеробактерии), поради което се вземат проби за микробиологично замърсяване:

- *Салмонела* – от преработени животински протеини (рибено брашно, кръвно брашно и др.), кръвни продукти (хемоглобин и др.), суроватка и млекозаместители, които я съдържат, както и от комбинирани фуражи, които съдържат изброените продукти. В случай на установяване на положителен резултат за салмонела се

предприемат действия съгласно „Процедура за предприемане на действия от служителите, отговорни за официалния контрол на фуражи в случай на установяване на *Salmonella* spp. във фуражи;

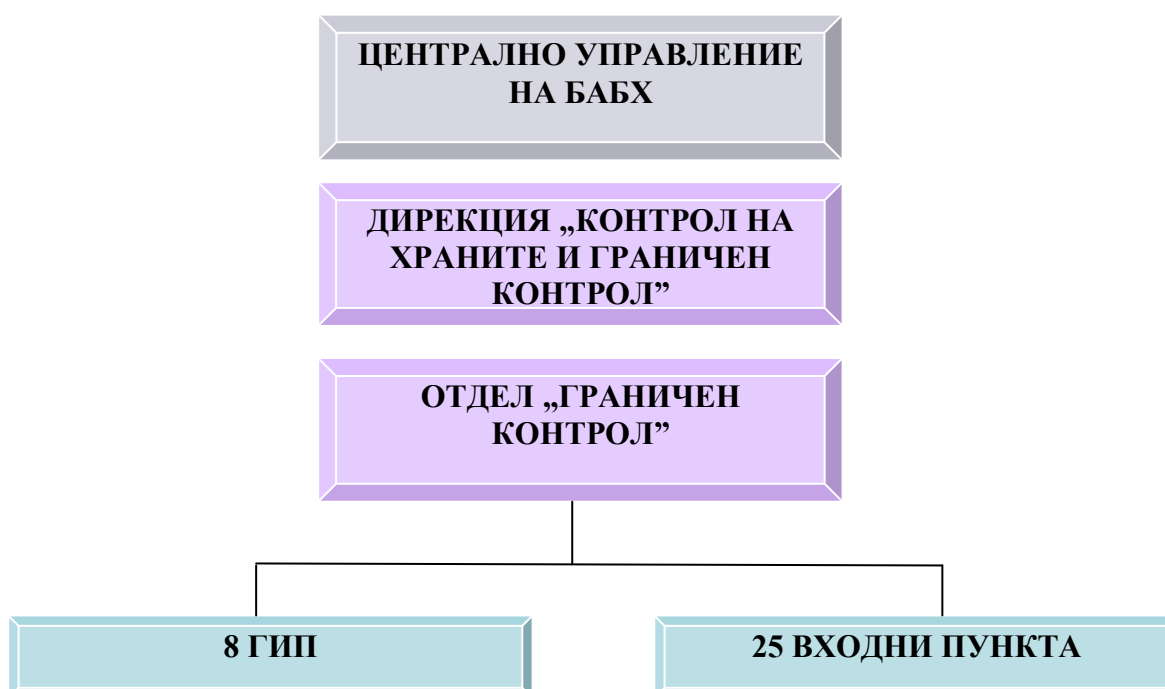
- *Ентеробактерии* – проби за наличие на ентеробактерии се вземат от рибено брашно, както и от комбинирани фуражи, които го съдържат.

ПОКАЗАТЕЛИ	2015 г.	2016 г.	2017 г.
	брой	брой	брой
<i>Salmonella</i>	45	40	35
Ентеробактерии	25	23	20
Общо	70	63	55

IV. 4. Внос на животни и храни от растителен и животински произход

IV.4.1 Внос на животни и храни от животински произход

Организацията и управлението на граничния ветеринарномедицински контрол върху пратките с животни, продукти от животински произход е следната:

БАБХ чрез отдел „Граничен контрол“ контролира въвеждането, изнасянето и транзитното преминаване през териториите на Общността на животни, зародишни продукти, суровини и храни от животински произход, странични животински продукти и продукти, получени от тях, специфични растителни продукти и фуражи, идващи от трети страни.

Съгласно устройствения правилник на БАБХ отдел „Граничен контрол“ е в структурата на специализираната администрация, в дирекция “Контрол на храните и граничен контрол” и се ръководи от директор и началник отдел. В отдела работят 4 главни експерта, един старши експерт и един главен специалист.

Гранични инспекционни пунктове

Оперативният контрол се извършва на граничните инспекционни пунктове, които са на пряко подчинение на ОДБХ.

Съгласно Решение на Комисията 2007/276/ЕС от датата на присъединяване на Р. България към ЕС са определени и функционират 8 (осем) гранични инспекционни пункта (ГИП) за контрол на търговския обмен на пратки.

1. Пристанище Варна–Запад: за въвеждане на пакетирани суровини и храни от животински произход, на температурен и не температурен режим, предназначени за консумация от хора и не предназначени за консумация от хора.

2. Пристанище–Бургас: за въвеждане на пакетирани суровини и храни от животински произход, на температурен и не температурен режим, предназначени за консумация от хора и не предназначени за консумация от хора.

3. Капитан Андреево–шосе: за въвеждане на живи животни, суровини и храни от животински произход, на температурен и не температурен режим, предназначени за консумация от хора и не предназначени за консумация от хора.

4. Златарево–шосе: за въвеждане на пакетирани суровини и храни от животински произход, на температурен и не температурен режим, предназначени за консумация от хора и не предназначени за консумация от хора.

5. Гюешево– шосе: за въвеждане на пакетирани суровини и храни от животински произход, на температурен и не температурен режим, предназначени за консумация от хора и не предназначени за консумация от хора.

6. Калотина–шосе: за въвеждане на живи животни, пакетирани суровини и храни от животински произход, на температурен и не температурен режим, предназначени за консумация от хора и не предназначени за консумация от хора.

7. Летище София: за въвеждане на еднокопитни и други животни, суровини и храни от животински произход, на температурен и не температурен режим, предназначени за консумация от хора и не предназначени за консумация от хора.

8. Брегово–шосе: за въвеждане на пакетирани суровини и храни от животински произход, на температурен и не температурен режим, предназначени за консумация от хора и не предназначени за консумация от хора.

На входни пунктове се извършва ветеринарен контрол на личния багаж на пътниците и на домашни любимци от гранични ветеринарни инспектори.

Официалните ветеринарни лекари на входните пунктове:

-участват в контрола (проверките) на личния багаж на пътниците, пренасящи продукти от животински произход от трети държави;

-осъществяват контрол при въвеждането в ЕС на домашни любимци с произход трети държави;

-на входните пунктове,където няма назначени ветеринарни лекари, контрола на личния багаж и домашните любимци се извършва от митническите инспектори.

Категоризиране на риска

Официалният контрол се извършва въз основа на оценка на риска и данните получени от извършената контролна дейност през предходните години. Категоризирането и оценката на риска се извършва на база на съществуващото законодателство, както и ползвайки информацията от Световната организация по здравеопазване на животните и информационните системи TRACES и RASFF.

Организация на контрола при въвеждане от трети държави на суровини и продукти от животински произход, живи животни и фуражи.

Всички пратки със суровини и продукти от животински произход, живи животни и фуражи от трети страни се внасят при спазване на изискванията на европейското и национално законодателство. Официалният контрол включва посочените в чл.16, параграф 1 на Регламент (ЕО) № 882/2004 дейности:

- 24 часа преди пристигане на пратката лицето отговорно за товара подава попълнена първа част /А/ на общия ветеринарен документ за въвеждане в общността (ОВДВ).

- В деня на вноса лицето отговорно за товара предоставя на пункта придружаващите пратката документи.

- Съгласно Директива 97/78, Регламент (ЕО) № 136/2004, Регламент (ЕО) № 282/2004, Директива 91/496, Наредба № 47/2006 г. на Министъра на земеделието и горите и чл.188/1/ от ЗВД, граничният ветеринарен инспектор от ГИП, при внос от трети страни в ЕС на пратки с продукти от животински произход, живи животни и фуражи, извършва за всяка от тях документална проверка, проверка за идентичност и физическа проверка преди те да бъдат пуснати за свободно обръщение в Общността.

- Проверката се извършва преди митническия контрол. Обектите, които подлежат на ветеринарни проверки, са дадени в Решение /2007/275ЕО, изменено с Решение 2012/31/ЕО и чл.184 от ЗВД. Проверките се извършват по начин недопускащ възможност от кръстосано замърсяване и при спазване на необходимия температурен режим.

- Физическата проверка включва и взимането на проби. Проби се взимат по мониторингова програма, при съмнение и при наличие на съобщение в Система за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF). Пробите се изпращат за анализ в акредитирани лаборатории, одобрени от компетентния орган.

- Когато се взимат проби по мониторингова програма, пратката може да бъде насочена в обекта на получаване под ветеринарен контрол и освободена след излизане на лабораторните резултати, ако те са задоволителни. При получаване на незадоволителен резултат от лабораторно изследване по мониторингова програма на дадена пратка, се вземат проби от следващите 10 пратки от същия вид, същия производител и страна на произход. До получаване на резултата от лабораторното изследване пратките се задържат.

- Когато се взимат проби при възникнало съмнение, пратката се освобождава след получаване на задоволителни резултати от лабораторните изследвания.

- Физическата проверка на животни включва клинично изследване по отношение на тяхното здравословно състояние и спазване изискванията за хуманно отношение към тях по време на транспорта, съгласно Регламент (ЕО) № 1/2005, включително и взимане на проби ако е необходимо съгласно изискванията на Директива 91/496/ЕС.

- Съгласно изискванията на чл.198 от ЗВД и чл.19 от Регламент (ЕО) № 882/2004, когато официалният ветеринарен лекар на ГИП установи, че при вноса на дадена пратка има нарушение на законодателството, той поставя под възбрана пратката

и след установяване на контакт с отговорните за нея бизнес оператори разпорежда: връщане в страната на произход, третирането ѝ по специален начин, пренасочването ѝ извън пределите на Общността, използването ѝ с цели различни от тези, за които първоначално е предназначена или нейното унищожаване.

- Когато при внос на живи животни граничният ветеринарен инспектор установи, че има несъответствия в придружаващата пратката документация и всички или някои от животните в нея не отговарят на изискванията, той или задържа пратката, като определя срок за изясняване на случая и осигурява необходимите грижи за животните, а при съмнение ги поставя и под карантина, или връща пратката при спазване на здравните изисквания и на изискванията за хуманно отношение към тях (ЗВД, чл.193).

- Когато при проверката официалният ветеринарен лекар установи, че пратката с животни представлява опасност за здравето на хората и животните, той издава разпореждане отнемането им в полза на държавата и унищожаване на пратката (ЗВД, чл.195).

- Копия от всички документи, които се изготвят при недопускане или унищожаване на пратката се изпращат в отдел „Граничен контрол” при БАБХ.

Персонал, отговорен за провеждане на официалния граничен ветеринарномедицински контрол

Граничният ветеринарен контрол на ГИП се извършва от назначени по служебно правоотношение със заповед на изпълнителния директор на БАБХ официални ветеринарни лекари (ОВЛ), които са ефективно отговорни за проверките и взимането на съответното решение. Те изпълняват своите задължения в съответствие с действащото ветеринарно законодателство.

С цел повишаване на капацитета и опита на служителите на граничните инспекционни пунктове се организират обучения. Съгласно чл. 6 на Регламент (ЕО) № 882/2004 компетентните органи гарантират, че всички гранични ветеринарни инспектори, които извършват официален контрол са получили подходящо обучение, което им дава възможност да изпълняват задълженията си компетентно. Информирани са за новостите в своята сфера на компетентност и при необходимост получават допълнително обучение. Изготвя се годишна програма за обучение, утвърдена от изпълнителния директор на БАБХ.

IV.4.2 Внос на храни от неживотински произход и материали и предмети в контакт с храни

Обща вътрешна организация

Официалните инспектори на определените гранични пунктове, определените пунктове за внос и контролните пунктове извършват:

- документални, идентификационни и физически проверки на пратки, съдържащи храни от неживотински произход и материали и предмети в контакт с храни
- вземане на проби храни от неживотински произход и материали и предмети в контакт с храни от пратки, предназначени за внос в Република България и ЕС, с честота, определена в съответния Регламент. В случай че при проверка, извършена на мястото на получаване или по време на съхранение или транспортиране на пратката от внос, официалните инспектори установят несъответствие, те предприемат съответни мерки, включително връщане на пратката в страната на произход. За извършените проверки инспекторите попълват Протокол за вземане на проби, Констативен протокол и оформят и подпечатват Общия документ за влизане CED;
- изготвят тримесечни справки и отчети по изпълнението на Регламентите, касаещи вноса на храни от неживотински произход.

Определените гранични пунктове, пунктове за внос и контролни са обявени на интернет страницата на БАБХ и нотифицирани пред Европейската комисия, съгласно изискванията на Регламентите на ЕС, касаещи вноса на храни от неживотински произход и материали и предмети в контакт с храни.

Системи за контрол

Вътрешните проверки от отдел „Граничен контрол“ на определените гранични пунктове, пунктове за внос и контролни пунктове се провеждат в съответствие с годишния план за вътрешните проверки по предварително уточнени процедури. Те могат да бъдат:

- Планови;
- Внезапни, в зависимост от резултатите от плановите проверки и предписаните указания;
- По сигнал за несъответствие.

Проверка на ефективността на официалния контрол при внос на храни от животински и неживотински произход и материали и предмети в контакт с храни в съответствие с член 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004.

Проверка на ефективността на официалния контрол при внос на храни от животински и неживотински произход и материали и предмети в контакт с храни на централно ниво

Съгласно чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004 проверка на ефективността на официалния контрол при внос на храни от животински и неживотински произход и материали и предмети в контакт с храни, извършван на ГИП се извършва от експертите от отдел „Граничен контрол“ към дирекция „Контрол на храните и граничен контрол“ при ЦУ на БАБХ. Проверките се извършват съгласно утвърден със заповед на изпълнителния директор на БАБХ „План за извършване на проверки на ефективността на официалния контрол на граничните инспекционни пунктове (контролни пунктове, определени пунктове за внос)“.

Проверките на ефективността на официалния контрол се извършват при спазване на:

- „Стандартна оперативна процедура за проверка на ефективността на официалния контрол върху вноса на храни от неживотински произход и материали и предмети в контакт с храни извършван на ОГП/КП/ОПВ/ППВ, съгласно чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004” (СОП – КХГК – 03).
- „Стандартна оперативна процедура за проверка на ефективността на официалния контрол при внасяне, изнасяне и транзитно преминаване на пратки с животни, храни, странични животински продукти и продукти, получени от тях, специфични растителни продукти, фуражни суровини, фуражни добавки, премикси и комбинирани фуражи, подлежащи на граничен ветеринарен контрол“ (СОП-КХГК-12).

Целта на проверките е да се докаже, че официалният контрол върху вноса на храни от животински и неживотински произход и материали и предмети в контакт с храни извършван на граничните инспекционни пунктове се провежда в съответствие с изискванията на европейското и национално законодателство и допълнителните процедури, инструкции и указания по прилагането му.

За всяка проверка се изготвя обобщен доклад до изпълнителния директор на БАБХ. Копие от одобрения доклад се изпраща на ресорния заместник изпълнителен директор, директора на дирекция „Контрол на храните и граничен контрол“, дирекция „Вътрешен одит“, директора на ОДБХ и началник отдел ГК/КХ към съответната ОДБХ. На основание направените констатации при проверките, екипът от експерти от отдел „Граничен контрол“, дирекция КХГК към ЦУ на БАБХ прави препоръки към ОДБХ, с цел предприемане на действия по отстраняване на несъответствията, което да доведе до постигане на поставените цели.

Честота на извършване на проверките на ефективността на официалния контрол при внос на храни от животински и неживотински произход и материали и предмети в контакт с храни се определя съгласно критерии, описани в стандартните оперативни процедури.

Проверка на ефективността на официалния контрол при внос на храни от животински и неживотински произход и материали и предмети в контакт с храни на регионално ниво

Началникът на отдел „Граничен контрол/“Контрол на храните” или оторизирани от него лица, определени със заповед на директора на ОДБХ извършват верификация на съответствието и ефективността с честота и обхват, разписани в Стандартните оперативни процедури за проверка на ефективността на официалния контрол при внос на храни от животински и неживотински произход и материали и предмети в контакт с храни.

На всеки три месеца на база на събраната информация началник отдел „Граничен контрол“/“Контрол на храните“ извършва анализ относно изпълнението на заложените оперативни цели, която изпраща в отдел „Граничен контрол“ при ЦУ на БАБХ по електронен път. За извършената верификация на съответствието и ефективността на всеки шест месеца началник отдел „Граничен контрол“/“Контрол на храните“ изготвя обобщен доклад до отдел „Граничен контрол“ при ЦУ на БАБХ.

Одитите на дейността на отдел „Граничен контрол“ се извършват от дирекция „Вътрешен одит“, отдел „Одит на официалния контрол“ при ЦУ на БАБХ.

Контролната дейност на отдел „Граничен контрол“ се основава на принципа на прозрачност.

Координация и обмен на информация

Отдел „Граничен контрол“ координира дейността си с останалите служби от задължителния граничен контрол - главна дирекция „Гранична полиция“ и Агенция „Митници“, и работи в тясно сътрудничество както с тях, така и с Министерство на околната среда и водите, „Български пощи“ ЕАД, Министерство на транспорта, а при необходимост и с други заинтересовани ведомства.

Оперативното взаимодействие между органите на БАБХ, Агенция „Митници“ и главна Дирекция „Гранична полиция“ се осъществява на териториален принцип от съответните териториални структури на трите ведомства.

Съгласно Инструкцията за взаимодействие между БАБХ и Агенция „Митници“, митническите органи не разрешават вдигането на пратката преди извършване на граничен контрол от компетентния орган.

Процедурите за обмен на информация имат за цел осигуряването на постоянен поток на информация по контролната дейност на компетентните органи, с което се гарантира постигане на целите на многогодишния план. Съгласно инструкциите за взаимодействие, периодично експерти от централните управления на компетентните органи се събират и анализират резултатите от контрола и обмена на информация, а също така и изготвят указания към регионалните структури за усъвършенстване на контрола върху вноса.

Обучения

Съгласно чл. 6 на Регламент (ЕО) № 882/2004, компетентните органи гарантират, че всички членове на персонала, който извършват официален контрол:

а) получават за своята сфера на компетентност подходящо обучение, което им дава възможност да изпълняват задълженията си компетентно и последователно да извършват официалния контрол. Това обучение обхваща в зависимост от случая областите, посочени в приложение II, глава I на Регламент (ЕО) № 882/2004;

б) са информирани за новостите в своята сфера на компетентност и редовно получават допълнително обучение при необходимост.

Планирането на обученията става на база нуждите и посочените области в Приложение II, Глава I „Предмет на обучението на персонала, извършващ официален контрол“ от Регламент (ЕО) № 882/2004.

Обучения се провеждат в следните случаи:

- при постъпване на работа;
- съгласно утвърден годишен план за обучение;
- при новости в законодателството;
- при идентифицирани слабости в изпълнението на задълженията;
- по искане от инспекторите;
- след анализи на доклади от одити;
- по препоръки от проведени одити от СХВВ.

Осигурена е максимална достъпност за всеки официален инспектор до всички нормативни актове в областта на храните на хартиен и електронен носител. От страна на отдел „Граничен контрол“ се изготвят указания за прилагането на нови нормативни актове и се предоставят на инспекторите.

Периодично се провеждат срещи с всички инспектори и се обсъжда прилагането на нормативните актове, срещани затруднения и възникнали въпроси от упражняването на контрола. Провеждат се семинари и обучения периодично. За всички проведени обучения се съставят протоколи. Участниците, преминали успешно обучението, получават документ, удостоверяващ придобитите знания и компетентност.

Указание за дейността по официалния контрол върху вноса на храни от неживотински произход

Официалният контрол върху вноса на храни от неживотински произход се извършва в съответствие с изискванията Европейското законодателство.

Лабораторните изследвания се извършват по матрици, замърсители и честота разписани в Регламентите на ЕС.

IV.5. Храни, хигиена на храните и ГМО

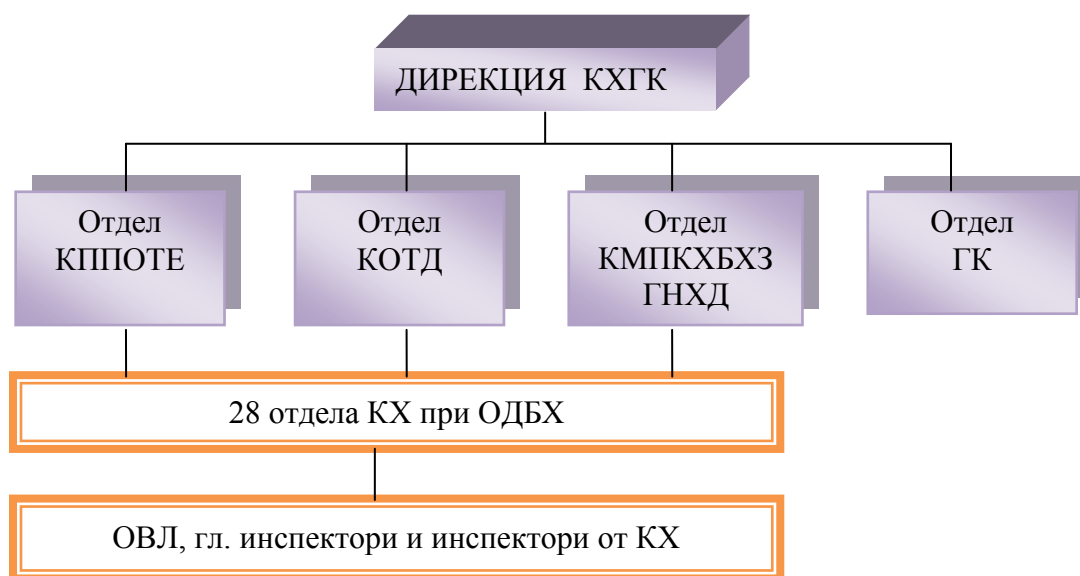
IV.5.1 Храни, хигиена на храните (с изключение на бутилирани натурални, минерални, изворни и трапезни води) и ГМО.

Обща вътрешна организация и структура

Управлението на контрола на храните на национално ниво се осъществява от Изпълнителен директор, Заместник изпълнителен директор и директор на Дирекция “Контрол на храните и граничен контрол” при ЦУ на БАБХ, а на регионално и местно ниво от директор на Областна дирекция по безопасност на храните и началник отдели на “Контрол на храните” при ОДБХ.

Дирекция “Контрол на храните и граничен контрол” е структурирана в:

- Отдел “Контрол на производствени предприятия и обекти за търговия на едро”;
- Отдел “Контрол на обекти за търговия на дребно”;
- Отдел “Контрол на материали и предмети за контакт с храни, биохрани, защитени географски наименования и хранителни добавки”;
- Отдел “Граничен контрол”.

Вътрешна организация:

С цел ефективно изпълнение на официалния контрол, експертите от дирекция “Контрол на храните и граничен контрол”, към ЦУ на БАБХ изготвят указания, инструкции и процедури за осъществяване на контролните дейности. Същите се утвърждават от изпълнителния директор на БАБХ със заповед. Разработените и утвърдени документи се предоставят на всички служители, ангажирани в официалния контрол на храните при ОДБХ.

Дирекция “Контрол на храните и граничен контрол” изготвя рамков план за извършване на официален контрол в обектите за производство и търговия с храни. Изпълнението на плана се отчита на 3 месеца и включва количествени данни за

извършения официален контрол, данни за решенията от контролните дейности и за срещани трудности при осъществяване на контрола. Предоставената информация за изпълнението на плана служи за системна оценка и анализ на правилното функциониране на единна контролна система по цялата хранителна верига.

Дирекция “Контрол на храните и граничен контрол” изготвя Надзорен план за проверка на ефективността на дейността на отделите “Контрол на храни” към ОДБХ, съгл. чл. 8, т. 3 на Регламент (ЕО) № 882/2004. Планът се утвърждава със заповед на Изпълнителния директор на БАБХ.

Служителите при отдели “Контрол на храните” при ОДБХ по електронен път изпращат в дирекция “Контрол на храните и граничен контрол” седмични, месечни, тримесечни, шестмесечни и годишни справки за осъществената дейност.

Отговорните експерти при дирекция “Контрол на храните и граничен контрол” обобщават и анализират получената информация от ОДБХ.

Изготвя се обобщен доклад за дейността на дирекцията до изпълнителния директор на БАБХ.

След приключване на календарната година, на база получаваната през годината информация се изготвя подробен доклад, който включва анализ на извършвания контрол на храните и се набелязват приоритетите за следващата година.

Дирекция ЛДКК осъществява координация и контрол относно генетично модифицираните храни. Тя изготвя и следи за изпълнението на Националната програма за контрол на генетично модифицирани храни, координира дейностите на ОДБХ при изпълнение на програмата, изготвя стандартни оперативни процедури относно ГМО, които са качени на сайта на БАБХ, методически подпомага другите дирекции от ЦУ и ОДБХ по въпроси, свързани с ГМО.

Човешки ресурси на разположение за извършването на националния контрол

Дейността на дирекция КХГК при ЦУ на БАБХ се изпълнява от Директор, началник отдели, главни експерти, старши експерти и младши експерти, разпределени в съответните отдели.

Контролът на храните на регионално ниво се осъществява от 28 отдела “Контрол на храните”, влизащи в състава на Областните дирекции по безопасност на храните.

Дейността по контрол на храните в ОДБХ се осъществява от директор, началник отдел КХ, главни инспектори, инспектори и официални ветеринарни лекари (ОВЛ) за контрол в обекти за производство на храни от животински произход.

Всички инспектори и експерти са с висше образование – бакалаври и магистри: ветеринарни лекари, хуманни лекари, инженер-технолози, биолози и здравни инспектори. Всички експерти и инспектори са държавни служители, с 8 часова заетост на ден, 40 часа/седмично. Служителите имат на разположение служебен транспорт, мобилни телефони, компютри, постоянен достъп до интернет.

Система за бързо предупреждение на храни и фуражи (RASFF)

Функционирането на Системата за бързо предупреждение на храни и фуражи (RASFF) в България се осъществява чрез звена за контакт, които осигуряват обмена на информация при функционирането на системата на територията на Република България. При функционирането на системата се прилагат Регламент (ЕС) № 16/2011 на Комисията от 10 януари 2011 година за установяване на мерки за прилагане за Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (ОВ L 6, 11.1.2011 г.) и Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в

областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните (ОВ L 31, 1.2.2002 г.).

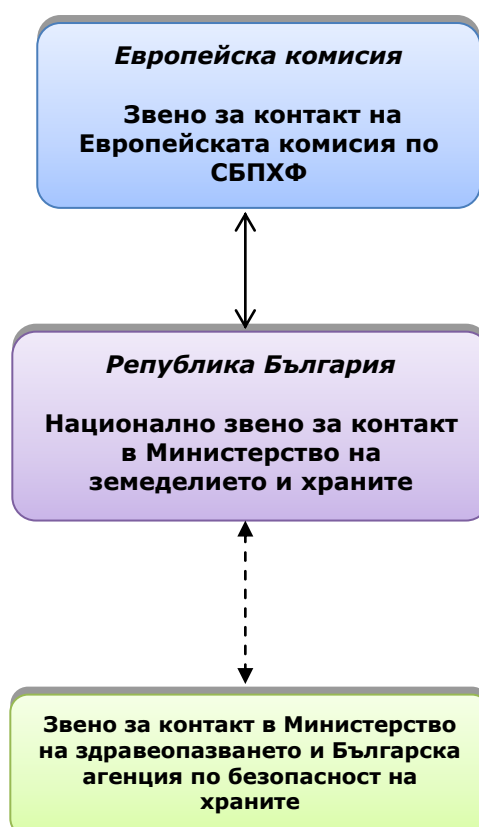
Системата работи, чрез уеб-базирана система за бързо предупреждение за храни и фуражи, наречена iRASFF (Internet based Rapid Alert System for Food and Feed) и интегрираната компютризирана ветеринарна система наречена TRACES (Trade Control and Expert System) на Европейската комисия, и чрез образци на нотификации на Европейската комисия, в извънредни случаи само когато уеб-базирана система за бързо предупреждение за храни и фуражи (iRASFF) не функционира или когато първоначалните нотификации са изпратени по електронна поща от Европейската комисия. Звената за контакт по системата са както следва: Национално звено за контакт на Република България, звено за контакт в Министерството на здравеопазването и звено за контакт в Българската агенция по безопасност на храните.

В Дирекция „Политики по агрохранителната верига“ на Министерството на земеделието и храните функционира национално звено за контакт на Република България, което координира работата с Европейската комисия и подпомага министъра на земеделието и храните при провеждането и прилагането на политиката в обхвата на системата. Към националното звено за контакт функционира звено за контакт по системата в Българската агенция по безопасност на храните.

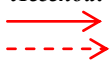
Министърът на земеделието и храните определя със заповед числения и поименния състав на националното звено за контакт, което координира директно или чрез определен от него ресорен заместник-министър в обхвата на системата, както и в случаите на кризи с храни и/или фуражи и по предложение на националното звено за контакт ежегодно утвърждава план за обучение и извършва одит на звеното за контакт в Българската агенция по безопасност на храните.

Министърът на здравеопазването и изпълнителният директор на Българската агенция по безопасност на храните определят със заповед числения и поименния състав на звеното за контакт, което координират в обхвата на системата и утвърждават правила за работа на ръководеното от тях звено за контакт.

Организация и функциониране на Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи в Република България

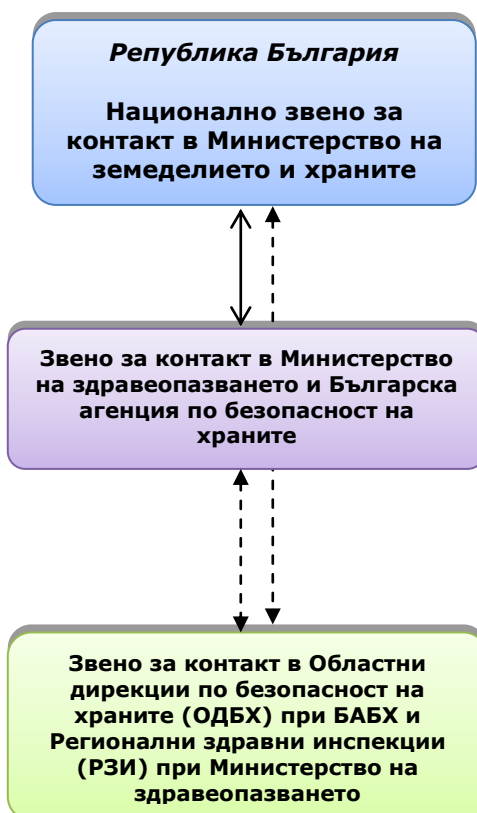
Легенда:

Поток на информацията за предоставяне на нотификация, съгласно Регламент (ЕС) № 16/2011
Поток на информацията, за предоставяне на информация от Националното звено за контакт по
чл. 7, ал. 1, т. 2 и 7 и чл. 9, ал. 1

Звеното за контакт в Министерството на здравеопазването, поддържа непрекъснат обмен на информация с НЗК, изготвя уведомления (нотификации) при официален контрол на минерални и бутилирани води и подпомага работата на НЗК в случаите на директен риск за здравето на хората.

Звеното за контакт в Българската агенция по безопасност на храните (за храни и материали, предназначени за контакт с храни, за граничен контрол и за фуражи), поддържа непрекъснат обмен на информация със звената за контакт в ОДБХ и подпомага работата на НЗК. Звеното за контакт в Българската агенция по безопасност на храните по системата RASFF, изготвя уведомления (нотификации) при официален контрол на храни, фуражи, на материалите и предметите, предназначени за контакт с храни, както и на пратки за Европейския съюз от трети държави. В ОДБХ към БАБХ, също има създадени звена за контакт по системата, които поддържат непрекъснат обмен на информация и подпомага работата на звената за контакт в НЗК и БАБХ.

Съответствие с оперативните критерии

Официалният контрол на компетентните органи от отделите „Контрол на храните” към ОДБХ се извършва систематично на базата на риска, и с подходяща честота с цел осигуряване безопасността на храните.

Честотата на проверките, извършвани от инспекторите към отделите “Контрол на храните” е определена по критерии заложи в инструкцията за прилагане на многогодишния план за официален контрол и включва:

- честотата на проверките на обектите за добив, преработка, съхранение и търговия на едро на суровини и храни от животински произход.
- честотата на проверките на обектите за добив, преработка, съхранение и търговия на едро на суровини и храни от неживотински произход, материали в контакт с храни, добавки в храните, хранителни добавки, търговия на дребно и обществено хранене.
- честотата на проверките на обектите за търговия на дребно с храни (вкл. заведения за обществено хранене).
- честотата на одитите на системата HACCP в обектите за добив, преработка, съхранение и търговия на едро на суровини и храни, добавките и материалите в контакт с храните.
- честотата и периодичността на проверките, които се извършват от началник отдел “Контрол на храни” на дейността на инспекторите относно:
 - уменията му да използва методите на официален контрол определени в Регламенти (ЕО) № 854/2004 и (ЕО) № 882/2004;
 - уменията му да предприема адекватни действия съгласно Закона за храните, Закона за ветеринарномедицинската дейност и подзаконовни нормативни актове и уменията да води необходимата документация;
 - уменията му да констатира несъответствия относно спазването на изискванията на изброените по-горе нормативни документи.

За да определи честотата на проверките, компетентният орган извършва оценка на риска за здравето на хората. Някои критерии не са числово измерими и е възможен субективизъм. По тази причина всеки от тях трябва да се обсъди внимателно, като се подходи с необходимия професионализъм и лична отговорност.

Оценката на риска подлежи на корекции в случай на промени в обекта, оказващи влияние на заложените критерии (например, промяна в асортимента).

Критериите са заложи в Инструкцията за прилагане на многогодишния национален план за контрол и подлежат на преразглеждане и актуализация при нужда.

Честота на контрол

Обектите за добив, преработка, производство, преупаковане и съхранение на храни от животински произход се категоризират на базата на оценка на възможните рискове съгласно сбора от точки, определящи степента на риска и честотата на официален контрол в тях. Критериите за определяне на честотата на контрол в обектите са разписани в инструкцията за прилагане на многогодишния национален план за контрол на суровини и храни, добавки в храни и материали в контакт с храните.

За определяне честотата на контрол в обектите за производство на храни от неживотински произход, търговия на дребно с храни и на обектите от общественото хранене са използвани критерии, които са разписани в инструкцията за прилагане на многогодишния национален план за контрол. Те служат за категоризиране на обектите в съответното ниво на риск. Кратността на инспекциите е индикативна и може да подлежи на промени в съответната ОДБХ. Промените също следва да бъдат извършени на база оценка на риска и да вземат предвид резултатите от контрола провеждан в обекта през предходни периоди, съществуващите записи и собствен контрол, повтарящи се отклонения от нормативните изисквания, вид и обем на продукцията, обслужвано население и т.н. Прехвърлянето на обект от една честота на инспекции към друга следва да бъде мотивирано и отразено в Годишния план на ОДБХ.

Изключения, при които не се прилага определената честота на контрол.

Честотата на контрол задължително се увеличава в следните случаи:

- При промяна на епизоотичната, и/или епидемиологичната обстановка;
- Установени съществени несъответствия при извършения контрол;
- При незадоволителни резултати от лабораторни анализи по отношение критериите за безопасност на храните;
- При религиозни и официални празници, свързани с консумация на специфични храни;
- При сигнали и жалби на потребители и др;
- При наличие на данни за възникнали инциденти свързани с консумация на храни, криещи риск за човешкото здраве.

Официален контрол

Официалният контрол се провежда чрез използване на методите, определени в Регламент (ЕО) № 882/2004: проверка (верификация), инспекция, мониторинг, одит и вземане на проби за лабораторно изпитване.

Инспекцията се извършва по утвърдени процедури и се проверява съответствието на обектите за производство и търговия с храни и дейностите, извършвани в тях с изискванията на нормативната уредба и постигане изискванията за хигиена, определени в европейското и националното законодателство. Инспекцията, като метод на официалния контрол се извършва без предупреждение с възможност за обхващане на всички етапи на производство, преработка и търговия на храни. Инспекциите биват: планови – в изпълнение на годишните, месечни или седмични планове и извънпланови – за решаване на сигнали на граждани, при възникнали кризисни ситуации, за проверка на разпоредени административни мерки и др.. Плановите инспекции включват всички дейности определени в чл.10 на Регламент (ЕО) № 882/2004, а извънплановите обхващат тези области от дейностите под контрола на операторите и местата където се извършват тези дейности, които имат пряко и/ или косвено отношение към конкретната тема на проверка.

В процеса на извършване на инспекциите се вземат проби на основание разработен план, изготвен на база оценката на риска и при необходимост. Пробите се предоставят за изпитване в акредитирани лаборатории, които работят в съответствие с изискванията на БДС EN ISO/IEC 17025 по предварително изготвен график.

Одит на НАССР системата или процедурите в съответствие с нейните принципи, когато цялостното внедряване на системата е неприложимо в обектите за производство на храни се извършва при спазване на принципите за извършване на одит с цел да се установи дали дейностите и свързаните с тях резултати отговарят на планираните, дали се прилагат ефективно и дали са подходящи за постигане на целите. При извършване на одит се спазват съответните процедури в зависимост от вида на обекта. Директорите на ОДБХ определят със заповед комисии, които да извършват одити на СУБХ, в предприятията на територията на съответния регион. Честотата за извършване на одити е определена в Инструкцията за прилагане на многогодишния национален план за контрол на суровини и храни.

Честота на официалния лабораторен контрол

Систематичният официален контрол е насочен към спазване на нормативните изисквания към храните по отношение на тяхната микробиологична и химична безопасност. За доказване на безопасността на храните и ефективността на системите за управление на безопасността на храните на операторите се предвижда подходяща честота на официален лабораторен контрол, съобразена с нормативните изисквания. В обектите за добив, преработка, производство, съхранение и търговия на храни се вземат проби за лабораторно изпитване с планирана честота, съобразена с вида и обема

на производство, както и с естеството на опасностите за съответните видове храни. Критериите за планиране на честотата на официалния лабораторен контрол се залагат в инструкции и указания, утвърдени от изпълнителния директор. Инструкциите и указанията подлежат на актуализация ежегодно или периодично в зависимост от анализа на резултатите от лабораторния контрол, оценката на риска, промяна в законодателството и при други необходимости.

При възникване на съмнения относно безопасността на храните при извършване на официален контрол се допуска вземане на проби за лабораторен анализ извънпланово с цел опазване на здравето на населението. На централно ниво са утвърдени и Национални програми за контрол на:

а) остатъци от ВМП и замърсители от околната среда в живи животни и продукти от животински произход (НМПКО);

б) остатъци от пестициди в и върху храни от растителен и животински произход (НПКООП);

в) химични и микробиологични замърсители,

г) генетично модифицирани храни и други съгласно изискванията на законодателството.

д) на антимикробната резистентност на причинителите на зоонози и др.

Във всяка програма има ясно разписани правила за вземане на проби с определена честота.

Вътрешни проверки по смисъла на чл. 8 от Регламент (ЕО) № 882/2004

Целите на проверката на ефективността на официалния контрол е да се:

- гарантира, че официалният контрол, който се осъществява в областта на контрол на храните, е ефективен и в съответствие с изискванията на чл. 4, т. 2 на Регламент 882/2004 и индикаторите/мерките, които се използват за неговото осъществяване са SMART - конкретни, измерими, постижими, реалистични и обвързани със срокове.
- докаже, че при официалният контрол в сферата на контрол на храните се прилагат ефективно изискванията на пряко приложимото право на Европейския съюз, Закона за храните и подзаконовите нормативни актове по прилагането им и са подходящи за постигане на целите на съответното законодателство.

Изпълнителният директор на Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ) по предложение на директора на дирекция “Контрол на храните и граничен контрол” (КХГК) в Централното управление (ЦУ) на Агенцията утвърждава със заповед стандартната оперативна процедура за проверка ефективността на официалния контрол по контрол на храните.

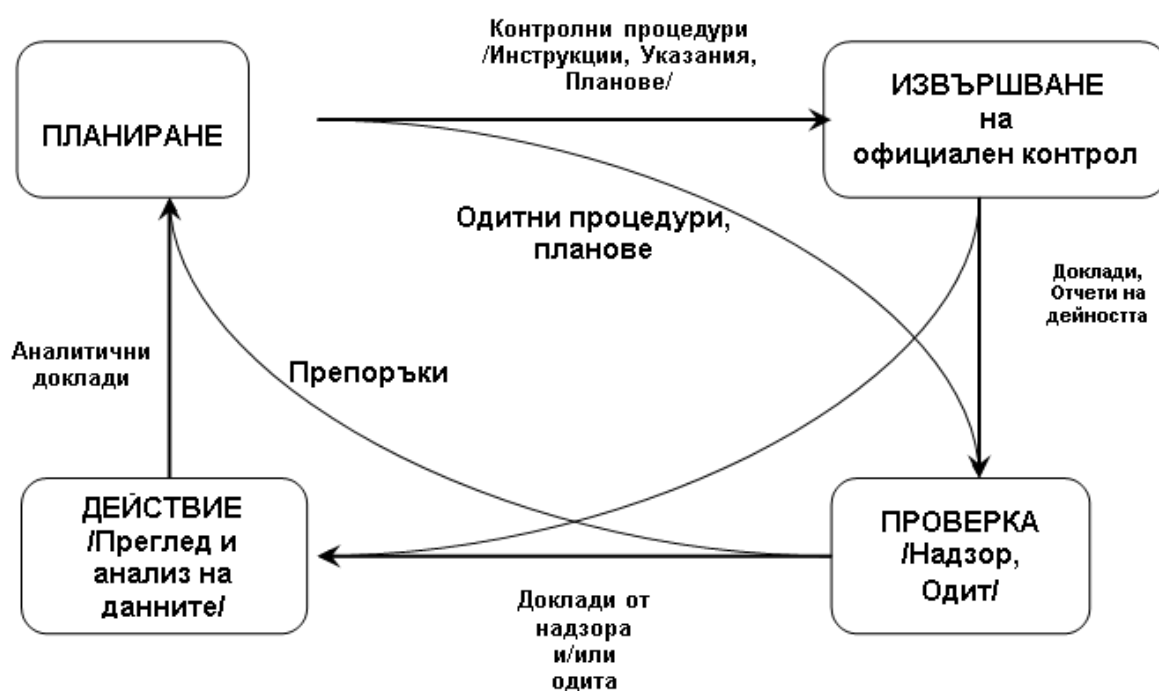
Тази процедура се прилага от експертите, началник отделите и директора на дирекция КХГК в ЦУ на БАБХ, както и от директорите на областните дирекции по безопасност на храните, началник отделите “Контрол на храните” при ОДБХ и инспекторите от отделите “Контрол на храните” при ОДБХ.

Проверката на ефективността се извършва по конкретно заложен оперативни критерии /маркери/ за проверка ефективността на официалния контрол:

- Редовно извършване на официалния контрол, основано на риска и с необходимата честота;
- Качество на официалния контрол;
- Последователност на официалния контрол;
- Регистрирани случаи на хранителни взривове;

- Предложение за изменение на законодателството и/или поява на нови научни доказателства в областта на безопасността на храните и своевременното им прилагане;
- Констатации от извършени вътрешни или външни одити на официалният контрол;
- Сигнали от потребители, медии, браншови организации и други държавни институции.

При оценка на ефективността на контрола на различни нива следва да се прилага цикъла “Планиране – извършване – проверка - действие”, посочени в следната схема:

Верификация на официалния контрол се извършва с определена периодичност, секционирано на различните управленски нива на контрол.

На централно ниво:

Дирекция “Контрол на храните и граничен контрол” при ЦУ на БАБХ извършва надзор над дейността на Областните дирекции по безопасността на храните (регионалните служби) и по-специално над дейността на отделите “Контрол на храните”. За тази цел в дирекцията се изготвя надзорен план, в който са разписани регионите, които ще бъдат проверени и времето, в което ще се извършат проверките. Обект на надзора са дейностите по официалният контрол, които те извършват /оперативни маркери/.

Дейността на ОДБХ се проверява чрез:

1. Документална проверка на дейността на ОДБХ - информация за постигане на оперативните маркери под формата на справки, отчети и доклади даващи основа за количествена и качествена оценка. Количествената проверка на документите е оценка на изпълнение на плановите за проверки и заповедите за възлагане на допълнителни проверки. Проверка за качеството на дейността е на база анализ на данните вписани в официалните документи и дали са спазени стриктно разписаните политики, стратегии,

процедури и ръководства за осъществяване на официален контрол в сферата на контрола на храните.

2. Проверка на място в ОДБХ върху на дейността на началник отдел „Контрол на храните“ при ОДБХ относно:

а) способността му да използва методите на официален контрол, определени в Регламент (ЕО) № 882/2004, уменията му да предприема адекватни действия съгласно българското и европейско законодателство, както и уменията да попълва и води необходимата документация.

б) способност за цялостна организация на работата по отношение осъществяване на официален контрол

в) дейността, свързана със способността му да констатира несъответствия, относно спазването на действащото законодателство в сферата на контрола на храните

г) уменията му да работи с други институции при осъществяване на официален контрол

д) проверка на уменията на началник отдела да използва подходящите техники при извършване на контрол на инспекторите.

На регионално ниво проверките се извършват:

- от Директора на ОДБХ върху дейността на началник отдел КХ - основана на количествена и качествена проверка на документите и преписките, които се изготвят от началник отдел КХ. При необходимост и по преценка на директора се извършва и физическа проверка на място като се избере обект за производство или обект за търговия с храни, в който наблюдава как проверявания началник отдел КХ проверява извършването на официален контрол от инспектора;
- от Началник отдел КХ върху дейността на инспекторите.

Началник отдел КХ към ОДБХ разработва годишен план за проверка на дейностите на инспекторите в сферата на контрола на храни, относно постигане на критериите на чл. 4 от Регламент (ЕО) № 882/ 2004, който съдържа оперативни маркери за контрол, свързани с уменията им да използват методите на официален контрол, определени в Регламенти (ЕО) № 854/2004 и (ЕО) № 882/2004 и предвидена честота за проверка, относно:

- уменията да се използват методите на официален контрол, определени в Регламенти (ЕО) № 854/2004 и (ЕО) № 882/2004;
- уменията да се забелязват несъответствия относно спазването на изискванията на нормативните документи;
- уменията да се предприемат адекватни административни мерки, съгласно Закон за храните и Закон за ветеринарномедицинската дейност;
- уменията да се води необходимата официална документация.

В плана са включени всички инспектори, които извършват официален контрол върху безопасността на храните в региона.

Проверката на ефективността се извършва чрез преглед на дейностите по официалният контрол по заложените оперативни маркери и обхваща документална и физическа проверка на дейността на инспекторите.

Планиране на официалния контрол

Проверките на обектите за производство и търговия с храни се планират на основата на ясно разписани критерии за оценка на риска.

План

за извършване на официален контрол в обекти за производство и търговия с храни

2015 – 2017 г.

ВИДОВЕ ОБЕКТИ	БРОЙ ОБЕКТИ	ПЛАНУВАНИ ИНСПЕКЦИИ	ПЛАНУВАНИ ОДИТИ
0 - Предприятия с обща активност	804	9632	461
I – Месо от домашни копитни	83	6193	83
II – Месо от птици и лагоморфни	57	3106	57
IV – Месо от дивеч	4	36	4
V – Мляно месо, месни заготовки и МСМ	132	2651	132
VI – Месни продукти	193	4302	193
VII – Живи двучерупчести молюски	16	192	16
VIII – Рибни продукти	38	640	38
IX – Млечни продукти	242	4564	242
X – Яйчни продукти	93	1260	93
XI – Жабешки бутчета и охлюви	13	156	13
XIII – Трегирани стомаси, пикочни мехури и черва	1	12	1
ABP	321	3852	321
15 – Пчелен мед и пчелни продукти	33	428	33
18 – Обекти, които не са обект на Приложение III на Регламент 853/2004/ЕЕС	93	1393	93
1 - Обекти за производство и/или пакетиране на зърнени храни и храни на зърнена основа	1883	7617	951
2 - Обекти за производство и/или пакетиране на храни от плодове и зеленчуци	404	1482	157
3 - Обекти за производство и/или бутилиране на мазнини от растителен произход	91	360	22
4 - Обекти за производство на захар, захарни и сладкарски изделия	785	7481	326
5 - Обекти за производство и/или бутилиране на напитки	238	1157	90
6 - Обекти за производство и/или пакетиране на кафе, заместители на кафе, чай, мате и какао	84	272	37
7 - Обекти за производство на готови за консумация храни в пресен, консервиран, замразен, концентриран или изсушен вид	420	4429	180
8 - Обекти за производство на други храни	463	1512	245
9 - Обекти за търговия на едро с храни от неживотински произход, добавки в храните и хранителни добавки	1609	3964	370
10 - Обекти за производство и търговия на едро с материали и предмети в контакт с храни	141	255	28
Обекти за търговия на дребно с храни	57203	153433	-

Заведения за обществено хранене	60891	174662	-
ОБЩО:	126335	395041	4186

***ЗАБЕЛЕЖКА:** Планираният официален контрол е на база брой регистрирани обекти към 01.01.2015 г., разпределени в различните нива на риск и е в динамична зависимост от промяната в броя на регистрираните обекти и промяна в оценката на риска в тях.*

Дирекция КХГК при ЦУ на БАБХ изготвя указания за планиране на дейността на ОДБХ в областта на официалния контрол на обекти за производство и търговия с храни, на база на които регионалните структури изготвят годишен план за дейността си. Последният се утвърждава от директорите на ОДБХ. Началник отделите «Контрол на храните», съгласувано с директорите на ОДБХ изготвят писмен график за контрол, в който определят инспекторите, които ще извършват контрола в съответните обекти. Разпределението на инспекторите се определя на ротационен принцип по възможност минимум веднъж на шест месеца.

Разпределението и ротацията да се осъществяват според физическите и финансовите възможности на ОДБХ.

Обучение на персонала, който извършва официален контрол

В съответствие с изискванията на чл. 6 на Регламент (ЕО) 882/2004 всички инспектори, които извършват официален контрол трябва да са получили подходящо обучение, което да им дава възможност да изпълняват дейностите си по официален контрол компетентно и последователно. Контролните органи трябва да получават навременна информация за новостите в своята сфера на компетентност и при необходимост получават допълнително обучение.

Отдел “Обучение и квалификация” към дирекция ЕКМСОК изготвя програми, организира и координира провеждането на курсове за обучение и повишаване на квалификацията на служителите на агенцията.

Контролиращите инспектори преминават ежегодно обучения, свързани с предмета на тяхната дейност. Всяка ОДБХ изготвя годишни програми за обучение на служителите си. Програмите основно включват:

- провеждане на тематични обучения за инспекторите, свързани с предмета на контролната дейност;
- допълнителни обучения по актуални въпроси в сферата на тяхната компетентност и по искане на инспекторите;
- обучения в зависимост от необходимостта, определена на базата на установени пропуски, констатирани в процеса на извършените проверки;- обучения във връзка с въвеждане на ново законодателство в областта на контрола върху храните;
- обучения на новопостъпили служители.

Служители на БАБХ участват в обучения, организирани от ГД ”Здравеопазване и потребители” при ЕК, като след това на каскаден принцип предават наученото на своите колеги.

Документални процедури:

Компетентните органи извършват официален контрол в съответствие с изискванията на европейското и националното законодателство.

С цел унифициране и оптимизиране на контрола върху храни и материали и предмети, предназначени за контакт с храни, на централно ниво са създадени и съответни документални процедури, инструкции и указания. Тези процедури съдържат информация, предназначена за персонала, който извършва официален контрол.

Органите на официалният контрол разполагат с процедури за проверка на ефективността на официалния контрол, който извършват, както и процедури за осигуряване на коригиращи действия при необходимост.

Органите на отделите “Контрол на храните” изготвят доклади за извършения официален контрол. Докладите включват описание на целта на официалния контрол, използваните методи на контрол, резултатите от официалния контрол и в зависимост от случая, действията, които собственикът на провереното предприятие следва да предприема. Компетентните органи осигуряват за собственика на провереното предприятие копие от доклада от извършената проверка и връчват предписания за констатираните несъответствия.

Органите, отговорни за контрол на храните, съгласно законодателството имат право да изискват сведения и документи, свързани с производството и търговията с храни и да получават копие от тях.

IV.5.2. Бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води

Обща организация и структура на системата за официалния контрол върху бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води

Официалният контрол се осъществява под ръководството на Министерство на здравеопазването - Главен държавен здравен инспектор и Дирекция „ОЗ”.

Главният държавен здравен инспектор организира, контролира, координира и ръководи дейността на Регионалните здравни инспекции.

Дирекция “Обществено здраве”:

- разработва и съгласува проекти на нормативни актове в областта на храните в т.ч. и бутилираните води;
- разработва здравни изисквания и норми в областта на храните, в т.ч. и бутилираните води;
- разработва и съгласува проекти на нормативни актове, които транспонират актове на Европейския съюз;
- организира разрешителната и регистрационната дейност и поддържа регистри в областта на бутилираните води;
- координира изпълнение на програми, проекти и дейности в областта на храните и храненето на населението.

На териториално ниво на основание Устройствен правилник на регионалните здравни инспекции (ДВ, бр. 6 от 2011 г.) осъществяването на официален контрол е възложено на 28 регионални здравни инспекции (РЗИ) – по една за всяка област на страната. РЗИ се ръководи и представлява от директор, а административното ръководство се осъществява от главен секретар. Оперативното ръководство на дирекция ОЗ и дирекция ЛИ се осъществява от директор на дирекция.

Организация на работата

Здравният контрол върху обектите за производство на бутилирани води и върху самите бутилирани води се извършва по реда на Регламент (ЕО) № 882/2004 относно официалния контрол на храните, Директива 2009/54/ЕО относно експлоатацията и предлагането на пазара на натурални минерални води, Закона за храните, Закона за здравето, Закона за водите, Наредбата за изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели, Наредба № 9 за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели и Наредба № 36 за условията и реда за упражняване на държавен здравен контрол.

Официалният контрол върху обектите за производство на бутилирани води и върху самите бутилирани води се провежда за установяване спазването на изискванията и разпоредбите на:

- Регламентите и директивите на ЕС;
- Решенията на ЕС;
- Закона за храните;
- Закона за здравето;
- Закона за водите;
- Наредбите, издадени на основание на Закона за храните, Закона за здравето и Закона за водите,

и следва да включва официален контрол, извършван чрез текущи инспекции и тематични проверки, основан на безпристрастност, качество и последователност.

Всяка календарна година от страна на МЗ се изготвя указание за планиране на дейността на РЗИ в областта на официалния контрол на обекти за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води и на пуснатите на пазара бутилирани води, на база на което регионалните структури изготвят годишен план за дейността си. Последният се утвърждава от директорите на РЗИ. Въз основа на годишния план на инспекцията всеки държавен здравен инспектор работи по изготвен индивидуален годишен план.

Всяка седмица инспекторите изготвят план – график за контрола. Отчитането на дейността по контрола се извършва ежедневно. Всеки инспектор поддържа досиета на всички контролирани от него обекти за производство на бутилирани води.

Контролът на бутилираните води се извършва въз основа на годишното указание за планиране дейността на РЗИ, изготвяно от МЗ, отразено в годишните планове на инспекциите и индивидуалните планове на държавните здравни инспектори. Проби се взимат от:

1. Бутилирани води от производствените предприятия и обектите за търговия. Изследват се по химични и микробиологични показатели, посочени в Наредбата за изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели и броят на пробите се определя съгласно настоящия план.

2. Водоизточниците, които се използват за бутилиране на натурални минерални и изворни води. Изследват се по химични и микробиологични показатели в обем и честота съгласно Приложение № 3 и Приложение № 5 на Наредбата за изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели и Наредба № 14 за курортните ресурси, курортните местности и курортите.

3. В производствените предприятия на мястото на пълнене на опаковките. Изследват се по химични и микробиологични показатели с обем и честота съобразно оценката на риска и изискванията на Наредбата за изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели и Наредба № 9 за качеството на водите, предназначени за питейно-битови цели.

Извършването на лабораторни изследвания за контрол и мониторинг на бутилираните води по посочената по-горе т. 1 се извършва в девет лаборатории на РЗИ - Столична, Плевен, Велико Търново, Варна, Бургас и Пловдив (по физико-химични и микробиологични показатели), Монтана, Стара Загора, Смолян и Кърджали (само по микробиологични показатели), които отговарят на изискванията на Регламент (ЕО) 882/2004 относно официалния контрол.

Пробите се представят за лабораторни изпитвания в лабораториите на инспекциите от служителите на инспекцията, извършващи държавния здравен контрол.

При несъответствие се предприемат действия, съгласно действащото законодателство и оперативните процедури.

В края на контролната година всяка РЗИ изготвя годишен отчет за дейността по държавен здравен контрол, който се представя в МЗ – дирекция „Обществено здраве”.

Персонал, ангажиран за провеждане на държавния здравен контрол

- здравни инспектори и лекари – 100 човека

Ресурси, подкрепящи действията, свързани с официалния контрол

Лаборатории

РЗИ са създадени със Закона за здравето (изм., ДВ, бр. 8 от 2011 г.) и са специализирани регионални органи на държавния здравен контрол към Министерство на здравеопазването. Дейността им се осъществява на основание на Правилник за устройството и дейността на регионалните здравни инспекции (ДВ, бр. 6 от 2011 г.).

В структурата на всяка от 28 РЗИ има самостоятелна дирекция или отдел „Лабораторни изследвания”.

Лабораториите в 6 РЗИ - Столична, Пловдив, В. Търново, Варна, Бургас и Плевен, на които са възложени междуобластни функции са акредитирани в съответствие със стандарт БДС EN ISO/IEC 17025:2006 „Общи изисквания относно компетентността на лабораториите за изпитване и калибриране” по отношение извършване на физико-химични и микробиологични анализи на бутилирани води. Още 4 лаборатории – на РЗИ Монтана, Стара Загора, Смолян и Кърджали са акредитирани в съответствие със стандарт БДС EN ISO/IEC 17025:2006 за извършване на микробиологични анализи на бутилирани води. Изградени са и се поддържат система за управление на качеството и всички останали документи по изискванията на стандарта.

Процедура за определяне на лабораториите

При определянето на лабораториите за анализ на бутилирани води, взети при официалния контрол, са спазени изискванията на чл. 12 „официални лаборатории” на Регламент (ЕО) № 882/2004 и на чл. 33, ал. 2 от Закона за храните.

Процедури за гарантиране удовлетворяването на изискванията, приложими към официалните лаборатории

Лабораториите, които извършват анализи за целите на официалния контрол на бутилираните води в системата на Министерството на здравеопазването участват в кръгови изпитвания, съгласно изготвена програма, за които получава сертификат за одобрение. Всяка от лабораториите провежда вътрешно лабораторни тестове по собствена програма, два пъти в годината.

Лабораториите гарантират, че за всички изпитвания и вземане на извадки/проби, в рамките за обхвата на акредитацията, прилагат подходящи стандартизирани методи, които задължително се верифицират. При използване на нестандартизирани методи, същите задължително се валидират. Лабораториите използват с предимство БДС, БДС ISO, БДС EN, БДС EN ISO методи. В лабораториите не се използват методи за изпитване, които биха довели до недоверен резултат. При липса на нормативни изисквания за методи за вземане на извадки/проби и методи за анализ се прилагат международно признати или национални правила и методи, регламентирани в стандарти. В тези случаи могат да се използват и други разработени методи, съответстващи на целта. Когато не са налице гореспоменатите изисквания, валидирането на методите за анализ се извършва в една лаборатория съгласно международно приет протокол.

Методите за анализ на храните се характеризират със следните критерии:

- точност;

- приложимост (матрица и диапазон на концентрация);
- граница на откриване;
- граница на определяне;
- прецизност;
- повторяемост;
- възпроизводимост;
- възстановяване;
- избирателност;
- чувствителност;
- линейност;
- неопределеност на измерванията;
- други критерии, които могат да бъдат подбрани при необходимост.

Съответствието на даден метод с изискванията се установява чрез междулабораторни изпитвания.

Когато се получи разлика в интерпретацията на резултати от лабораторно изследване, при които са приложени различни методи за анализ, валидни са гореспоменатите критерии.

Методите на контрол и използваните техники

Официалния контрол се извършва като се използват подходящи методи и техники на контрол като мониторинг, верифициране, одит, инспекция, взимане на проби и анализ. Съгласно Закона за храните на официален контрол подлежат:

- всички етапи на производство, преработка, дистрибуция и търговия на бутилираните води.
- състоянието и начинът за използване на сградите, инсталациите и прилежащото им пространство, техническото и материалното оборудване, транспортните средства, свързани с производството на бутилирани води;
- материалите и предметите, предназначени да влязат в контакт с храните;
- миещите, почистващите, дезинфекционните, дезинсекционните и дератизационните препарати и процеси;
- етикетирането, представянето и рекламата на бутилираните води;
- хигиената на лицата, заети в производството;
- добрите практики за производство и търговия с бутилирани води, системата за управление на безопасността на храните, системата за анализ на опасностите и критични контролни точки или съответните процедури, основани на нейните принципи, а също технологичната документация.

Официалният контрол се извършва без предварително уведомяване, систематично и с подходяща честота, като се имат предвид:

- установените рискове, свързани с производството на бутилирани води, които могат да повлияят на безопасността им;
- водената документация от производителите по отношение на съответствието с нормативните изисквания;
- документираните от компетентните органи данни за установени при предишни проверки несъответствия в дейността на производителя с нормативните изисквания;
- надеждността на извършваните от производителя собствени проверки в обекта;
- всяка друга информация, която би могла да свидетелства за несъответствие.

Официалният контрол се извършва с предварително уведомяване в случаите на одити, за провеждането на които производителите задължително се уведомяват.

Официалният контрол се състои от една или няколко от следните дейности:

1. инспекции на:
 - а) сгради, прилежащи площи, помещения, съоръжения, технологично оборудване, опаковки, използвани при производството;
 - б) етикетирание, представяне и рекламиране на бутилираните води;
2. проверки на хигиенните условия в предприятията за производство на бутилирани води;
3. оценка на процедурите за прилагане на добри практики, на системата за управление на безопасността на храните или на системата за анализ на опасностите и критични контролни точки, а когато тя е неприложима - на процедурите в съответствие с нейните принципи;
4. вземане на проби и образци и провеждане на анализи и изследвания;
5. контрол на хигиената на персонала;
6. преглед на документацията и записите, които могат да имат връзка с оценката на съответствието с изискванията на законодателството по храни;
7. разговори с ръководителите и изпълнителите в предприятията за производство на бутилирани води;
8. отчитане на стойностите, регистрирани от средствата за измерване, използвани в предприятията за производство на бутилирани води;
9. проверки на регистрираните стойности от средствата за измерване в предприятието чрез използване на средства за измерване от компетентните органи;
10. други дейности, необходими за осигуряване изпълнението на целите на законодателството.

Видове методи на контрол и използвани техники:

- Инспекции – извършват се по стандартни оперативни процедури, разработени в съответствие с изискванията на Регламент (ЕО) 882/2004 относно официалния контрол;
- Одити на процедурите на добрите практики и принципите на HACCP;
- Вземане на проби, основаващи се оценка на риска и при съмнение, както и вземане на проби на случаен принцип.

Инспекции

1. Официалният контрол, чрез инспекции, в обектите за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води за установяване на съответствие на извършваната от бизнес операторите дейност с нормативните изисквания за хигиената на храните. Контролът е насочен предимствено към:

- високорисковите обекти за производство на бутилирани води;
- обекти, в които в хода на провеждания официален контрол се констатира системни нарушения;
- оценка степента на въвеждане на системи за управление безопасността на храните в обектите за производство и търговия с бутилирани води, вкл. въведените системи за проследяване на храните; подпомагане на бизнес операторите за въвеждане на системите чрез предоставяне и разясняване на нормативните изисквания, предоставяне на информация къде да бъдат намерени на интернет страницата на ЕК, МЗ или РЗИ и при необходимост предоставяне на действащи Регламенти и ръководства на Европейската комисия (Guidelines), както и разработени такива от компетентния орган – МЗ и РЗИ.

Честотата на инспекциите в обектите за производство на бутилирани води, планирана на база оценката на риска на обектите е не по-малко от **4 пъти годишно**.

2. Официалният контрол на бутилираните води е насочен към спазване на нормативните изисквания към храните по отношение на тяхната химична и

микробиологична безопасност; състав; правилно етикетиране, представяне и рекламиране, условията и сроковете на съхранение; технологията на производство; съпровождащата документация и други специфични изисквания към натуралните минерални, изворни и трапезни води.

Одит

За оценка на ефективността на системата за безопасността на храните се използват техниките на одита. Планира се изготвяне на критерии за одитна програма в зависимост от резултатите от извършените одити.

Контрол чрез вземане на проби

В процеса на извършване на инспекциите се вземат проби на основание разработен годишен план, изготвен на база оценката на риска и при необходимост. Пробите се анализират за съответствие изискванията на европейското и национално законодателство и декларирани показатели от страна на производителите и.

- Определяне броя на анализите

Извършва се въз основа на анализ на резултатите от изпълнение на плана за предходните периоди, най-често констатираните несъответствия и оценка на риска.

- Разпределение на броя на анализите

Разпределението на броя на анализите за оценка на химичните и микробиологичните показатели е съобразено с оценката на риска и съобразно указанията на МЗ.

Планиран брой проби от бутилирани води, взети от търговската мрежа или производствените предприятия по групи показатели за периода 2015-2017 г.:

Показатели:	2015 г.	2016 г.	2017 г.
- микробиологични	380	380	380
- химични	240	240	240
Общо	520	520	520

Други контролни мерки

Така представеният план за контрол описва минималните дейности по контрола на бутилираните води. В тази връзка би трябвало да се добавят от 10 до 20 % за допълнителен контрол:

- препоръки на ЕК;
- последващ контрол при несъответствие;
- контрол по оплаквания на потребители;
- при нотификации по системата RASFF и в случай на възникнали кризи с храни.

Обучения

Съгласно чл. 6 на Регламент (ЕО) № 882/2004 за официалния контрол, компетентните органи гарантират, че всички членове на персонала, който извършват официален контрол:

а) получават за своята сфера на компетентност подходящо обучение, което им дава възможност да изпълняват задълженията си компетентно и последователно да извършват официалния контрол. Това обучение обхваща в зависимост от случая областите, посочени в приложение II, глава I на Регламент (ЕО) № 882/2004;

б) са информирани за новостите в своята сфера на компетентност и редовно получават допълнително обучение при необходимост;

Планирането на обученията става на база нуждите и посочените области в Приложение II, Глава I “Предмет на обучението на персонала, извършващ официален контрол” от Регламент (ЕО) № 882/2004.

Обучения се провеждат в следните случаи:

- при постъпване на работа;
- при новости в законодателството;
- при идентифицирани слабости в изпълнението на задълженията;
- по искане от инспекторите;
- след анализи на доклади от одити.

Осигурена е максимална достъпност за всеки държавен здравен инспектор до всички нормативни актове в областта на храните на хартиен и електронен носител. От страна на МЗ се изготвят указания за прилагането на нови нормативни актове и се предоставят на РЗИ.

Периодично се провеждат срещи с всички инспектори и се обсъжда прилагането на нормативните актове, срещани затруднения и възникнали въпроси от упражняването на контрола. Провеждат се семинари и обучения периодично. За всички проведени обучения се съставят протоколи. Участниците, преминали успешно обучението, получават документ, удостоверяващ придобитите знания и компетентност.

IV.6. Фуражи и хранене на животните

Обща вътрешна организация и структура на отдел „Контрол на фуражите”

Отдел „Контрол на фуражите”, дирекция ЗХОЖКФ към БАБХ методически ръководи и координира ОДБХ при извършването на официален контрол на фуражите. Съгласно Устройствения правилник на БАБХ (Приет с ПМС № 35 от 14.02.2011 г., обн., ДВ, бр. 15/2011 г., посл. изм. и доп., ДВ, бр. 91/2013 г.), отдел „Контрол на фуражите”, като част от дирекция ЗХОЖКФ е специализирана администрация по контрола на фуражите в системата на БАБХ, и се ръководи от началник отдел. В състава на отдела има 6 щатни бройки.

Във всяка ОДБХ има по един или двама инспектори, назначени като титуляри за извършване на официалния контрол на фуражи, в зависимост от броя на операторите от сектор „Фуражи” и по един официален ветеринарен лекар, който да замества титулярите по контрола на фуражи. Инспекторите и експертите, отговорни по контрола на фуражи в ОДБХ са назначени в отдел „Здравеопазване на животните”. Числеността на инспекторите и експертите, титуляри по официалния контрол на фуражи в ОДБХ е 32, а броят на официалните ветеринарни лекари, заместващи титулярите са общо 28 – по един във всяка ОДБХ. Числеността на официалните ветеринарни лекари в ОДБХ, издаващи сертификати за износ на фуражи е 63.

Организация на работата

На основата на ясно разписани критерии за оценка на риска, експертите или инспекторите от ОДБХ, отговорни за контрола на фуражите, изготвят рамкови планове за контрол за контролираните от тях области.

Експерти от отдел „Контрол на фуражите”, дирекция ЗХОЖКФ, към ЦУ на БАБХ проверяват изготвените на областно ниво проекти на Рамкови планове за контрол на фуражите. Те изготвят обобщен национален Рамков план за контрол на фуражите, на базата на рамковите планове за контрол на фуражите на от ОДБХ. Планът за контрол се утвърждава със заповед на Изпълнителния директор на БАБХ или със заповед на Заместник изпълнителния директор на БАБХ.

Експертите от отдел „Контрол на фуражите”, дирекция ЗХОЖКФ, към ЦУ на БАБХ изготвят Указания за работа за изпълнение на Рамковия план за контрол на

фуражите по трите контролни системи свързани с фуражи. Същите се утвърждават от заместник изпълнителния директор на БАБХ. Рамковият план за контрол на фуражите и Указанията за работа по изпълнението му се предоставят на всички инспектори или експерти, отговорни за официалния контрол на фуражи в ОДБХ.

Всички експерти или инспектори, отговорни за официалния контрол на фуражи към ОДБХ изпращат по електронната поща до отдел „Контрол на фуражите”, дирекция ЗХОЖКФ към ЦУ на БАБХ до 30 число от месеца план-график по образец за планирания контрол през следващия месец. План-графикът се съгласува от началник отдел „Здравеопазване на животните” и се одобрява от директора на съответната ОДБХ.

Отчитането на дейността по официалния контрол на фуражите в Република България се извършва ежемесечно, тримесечно и годишно, както следва:

Месечно отчитане на дейността, свързана с официалния контрол на фуражите - Инспекторите изпращат до първо число на следващия месец Регистъра на констативните протоколи, като отчитат извършвания официален контрол за предходния месец. Информацията се изпраща само по електронната поща до всички експерти в отдел „Контрол на фуражите”, дирекция ЗХОЖКФ.

Инспекторите, изпращат сканирани констативните протоколи от извършените проверки, протоколите за вземане на проби, етикети, рецепти или декларации за съответствие на фуражи, от които са взети пробите и протоколите от изпитване всеки петък до края на работния ден.

Тримесечно отчитане на дейността свързана с официалния контрол на фуражите - Съгласно заповед на изпълнителния директор на БАБХ всяка ОДБХ предоставя тримесечен доклад по образец за извършената дейност по официалния контрол на фуражите до отдел „Контрол на фуражите” към дирекция ЗХОЖКФ. В доклада се включва и анализ на извършения официалния контрол на фуражи за съответния отчетен период. Докладите от 28-те ОДБХ се изпращат по официален път и по електронната поща до 10 число на следващия месец от следващия отчетен тримесечен период.

До 10-то число на следващия месец, след тримесечния отчетен период, всяка ОДБХ предоставя по електронната поща до отдел „Контрол на фуражите”, дирекция ЗХОЖКФ информация относно планираните, взетите и анализирани проби за официален контрол на фуражи по изпълнението на Рамков план за контрол на фуражите съгласно образец, както и Регистър на пробите за микотоксините взети за официален контрол на фуражи.

До 30-то число на следващия месец, след тримесечния отчетен период, съгласно заповед на изпълнителния директор на БАБХ, отдел „Контрол на фуражите”, дирекция ЗХОЖКФ изготвя подробен доклад, включващ както анализ на извършвания контрол на фуражи, така и анализ на състоянието на сектор „Фуражи” в Република България. Докладите се одобряват от изпълнителния директор на БАБХ.

Годишно отчитане на дейността, свързана с официалния контрол на фуражите – Съгласно заповед на изпълнителния директор на БАБХ всяка ОДБХ предоставя годишен доклад по образец за извършената дейност по официалния контрол на фуражите до отдел „Контрол на фуражите” към дирекция ЗХОЖКФ. В доклада се включва и анализ на извършения официалния контрол на фуражите през съответната календарна година. Докладите се изпращат по официален път и по електронната поща до отдел „Контрол на фуражите”, дирекция ЗХОЖКФ до 10 януари на следващата година.

До 15 януари на следващата календарна година всяка ОДБХ предоставя по електронната поща до отдел „Контрол на фуражите”, дирекция ЗХОЖКФ информация относно планираните, взетите и анализирани проби за официален контрол на фуражи

по изпълнението на Рамковия план за контрол на фуражите и Регистър на пробите за микотоксините, взети за официален контрол на фуражи.

До 30 януари на следващата календарна година, съгласно заповед на изпълнителния директор на БАБХ, отдел „Контрол на фуражите”, дирекция ЗХОЖКФ изготвя подробен годишен доклад, включващ както анализ на извършвания контрол на фуражи, така и анализ на състоянието на сектор „Фуражи” в Република България. Докладите се одобряват от изпълнителния директор на БАБХ.

Персонал, ангажиран за провеждане на официалния контрол на фуражите

В отдел „Контрол на фуражите”, дирекция ЗХОЖКФ, към ЦУ на БАБХ, съгласно Устройствения правилник на БАБХ са заети 6 щатни бройки.

Във всяка ОДБХ има по един или двама инспектори, назначени като титуляри за извършване на официалния контрол на фуражи, в зависимост от броя на операторите от сектор „Фуражи” и по един официален ветеринарен лекар, който да замества титулярите по контрола на фуражи. Инспекторите и експертите, отговорни по контрола на фуражи в ОДБХ са назначени в отдел „Здравеопазване на животните”. Числеността на инспекторите и експертите, титуляри по официалния контрол на фуражи в ОДБХ е 32. Броят на официалните ветеринарни лекари, заместващи титулярите са общо 28 – по един във всяка ОДБХ. Числеността на официалните ветеринарни лекари в ОДБХ, издаващи сертификати за износ на фуражи е 63.

Всички инспектори и експерти са с висше образование, магистри: по зооинженерство, ветеринарна медицина, животновъдство, инженер-технолози със специалност „Технология на зърнените, фуражните, хлебните и сладкарските продукти” и инженер-химици. Всички инспектори са държавни служители, с часова заетост 8 часа/ден, 40 часа/седмично. Всички инспектори имат на разположение служебен транспорт, мобилни телефони, компютри, постоянен достъп до интернет.

Методи и техники на контрол

Официалният контрол се извършва чрез прилагане на методи и техники на контрол, като мониторинг, надзор, проверка, одит, инспекция, вземане и изследване на проби, в съответствие с изискванията на чл. 10 на Регламент (ЕО) № 882/2004.

В съответствие с чл. 3, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 882/2004 официалният контрол се извършва без предупреждение, с изключение на одитите.

Пробите за целите на официалния контрол на фуражи се вземат и изследват при спазване на разпоредбите на Регламент (ЕО) № 152/2009 за методите за вземане и изследване на проби за целите на официалния контрол на фуражи и в съответствие с изискванията на чл. 11 от Регламент (ЕО) № 882/2004. При вземането на пробите за целите на официалния контрол на фуражите се оформят най-малко три крайни проби, като едната се изпраща в лабораторията за анализ, втората се съхранява в ОДБХ за целите на арбитражни изследвания, а третата крайна проба се оставя като контролна при оператора.

Приоритети на контрола, разпределение на ресурсите и начин, по който те се свързват с категоризирането на риска

Официалният контрол на фуражи се изпълнява според приоритети, които са в основата на поставените стратегически цели. Контролът обхваща цялата фуражна верига:

- производство на първични фуражи и свързаните с това операции, съгласно чл. 5 на Регламент (ЕО) № 183/2005 за хигиена на фуражите;
- производство и търговия с фуражи;
- съхранение на фуражи, транспортни и спедиторски операции;
- граничен контрол на фуражи;

- животновъдни обекти.

Основните оперативни цели на официалния контрол на фуражите в България, които са свързани с изпълнението на стратегическите цели са:

- Да се гарантира, че фуражите отговарят на изискванията за безопасност;
- Проверка на съответствието с изискванията на законодателството за пускането на пазара и употребата на фуражите (етикетиране).

Изпълнението на тези цели ще се постигне чрез:

- проверка за съответствието с изискванията на законодателството по фуражите;
- намаляване честотата на инспекциите и вземането на проби поради съответствие на операторите с изискванията на законодателството по фуражите.

Честота и нивата на официалния контрол (инспекции, документални проверки и прилагането на останалите техники на контрол), се определя на основата на ясно разписани критерии за оценка на риска, като се вземат предвид следните параметри:

- естество на контролирания оператор (одобрен или регистриран);
- вид на извършваната дейност/и с фуражи – съхранение, производство, търговия, отглеждане на животни, както и видът, броя и категориите отглеждани животни;
- вид и произход на фуражите, с които работи операторът; употреба на рискови фуражи (добавки и премикси от добавки с фиксирано максимално съдържание, преработени животински протеини, вторични продукти от храни и др.), които изискват особено внимание при контрола на качеството;
- специфичност и степен на риска от възникване на несъответствие с изискванията за производство, търговия, съхранение и спазване на такава последователност при производство на фуражи, че да бъде постигнат;
- капацитет/обем на производство, търговия и/или друг вид дейност на оператора;
- брой, вид и тежест на нарушения, констатирани в предишни периоди;
- получени сигнали и жалби във връзка с извършваната от оператора дейност или комбинацията от дейности;
- резултати от лабораторни изследвания на проби взети за официалния контрол на фуражи;
- обем на производство или употреба на медикаментозни фуражи;
- надеждност на самоконтрола;
- пускане на пазара, проследяване, влагане, употреба и етикетиране на ГМ-фуражи.

Методи и техники на контрол:

• **Проверки** се извършват за спазване изискванията на законодателството в областта на фуражите и за издаване на документ за дейност на оператор, подал заявление за одобрение съгласно чл. 18, ал. 1 и чл. 55а, ал. 1 от Закона за фуражите, във връзка с чл. 10 от Регламент (ЕО) № 1831/2003. Проверката има за цел инспекторът или експертът да установи дали операторът е изпълнил изискванията на пряко приложимото право на ЕС и националното законодателство в сектор „Фуражи“.

Проверките на операторите от фуражния сектор включват:

- отговорности на предприятието, персонал, квалифицирани служители;
- спазване на условията за одобрение или регистрация;
- документална и физическа проверка за съхранение на проби, взети за самоконтрол от операторите;
- проследяемост на фуражите;

- проверка на документацията по самоконтрола на операторите;
- проверка на транспортни средства и условия за транспортиране на фуражи;
- съхранение на фуражи;
- обекти и оборудване;
- управление на отпадъците (отпадъчни материали, почистващи шаржове и материали от филтрите);
- спазването на изискването за разработване, въвеждане и прилагане на процедури, основани на принципите на HACCP.

- **Одити** на HACCP- системи;
- **Инспекции** се извършват на оператори извършващи дейност – за спазване на изискванията на пряко приложимото право на ЕС и национално законодателство, което регулира съответната дейност.

- **Документални проверки** на записите, обхващащи определен период от време;

- **Вземане и анализиране на проби от фуражи за целите на официалния контрол.** Броят и честотата на вземане на проби се определят на основа на ясно определени критерии, основани на оценка на риска. Проби се вземат и при съмнение, както и на случаен принцип по преценка на инспектора или експерта. Проби се вземат с цел изпълнение на изискванията на законодателството в сектор фуражи по отношение на:

- нежелани вещества, забранени за влагане медикаментозни субстанции, като фуражни добавки и замърсяване на фуражите с ветеринарномедицински продукти; спазване на тоталната и вътревидовата фуражна забрана – употреба и изхранване на селскостопански животни с преработени животински протеини;

- спазване на условията в индивидуалните разрешителни на фуражни добавки;

- съответствие с декларираните от операторите показатели, обозначени върху етикетите (при пакетирани фуражи) и документите, придружаващи партидата при насипни фуражи;

- защита на потребителите от измами и заблуди, свързани със незаконни практики, при представяне на фуражите в обекти за производство и търговия.

Официалният контрол на фуражите е планов и текущ. Текущият контрол включва последващи, при съмнение и разследване проверки (сигнали, нотификации по системата RASFF и др.).

Плановият контрол се основава на база критерии за оценка на риска. Планът обхваща контрола на фуражите на всички нива, включително и изхранването на животните във фермите. За гарантиране на равномерно разпределение при проверките, броят на взетите проби и анализи се определя така, че да се гарантира контрол на всички етапи по веригата във фуражния сектор.

Контролът се извършва чрез:

- проверки, които се извършват без предупреждение;
- проверки при съмнение за несъответствия/нарушения на законодателството;
- последващи проверки, съгласно резултати от предишни проверки;
- проверки при сигнали, разследвания и нотификации по системата RASFF;
- вземане на проби, съобразно оценката на риска, при съмнение, при сигнали и разследвания;

- одити.

Проверките обхващат:

- Контрол на процесите (производствена и документална проверка);

- Контрол на продуктите (вземане на проби за анализи - хранителен състав, фуражни добавки, нежелани и забранени вещества);
- Контрол за спазване изискванията за етикетиране и за защита от заблуда и рекламата.

Официалният контрол цели да провери степента на съответствие с общото и специфичното законодателството в сектор „Фуражи“.

На проверки подлежат целевите групи от фуражната верига, както следва:

- Производители;
- Търговци;
- Оператори извършващи дейност „съхранение на фуражи“ и оператори транспортиращи фуражи;
- Вносители;
- Земеделски производители, в т.ч. ферми.

Одити на НАССР системи в обектите за производство или търговия с фуражи.

В изпълнение на чл. 8, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 882/2004 и с цел унифициране на извършваните одити на оператори във фуражния сектор, същите се извършват в съответствие с „Процедура за извършване на одит на обекти за производство, преработка, съхранение и търговия с фуражи в съответствие с чл. 10 от Регламент (ЕО) № 882/2004 – СОП 6-13“, изготвена от отдел „Контрол на фуражите“, дирекция ЗХОЖКФ. Процедурата е утвърдена със заповед на изпълнителния директор на БАБХ.

Заедно с горепосочената процедура са изготвени и следните унифицирани документи:

1. Въпросник за одит на НАССР система на оператор във фуражния сектор (примерен);
2. Доклад от извършен одит;
3. План за предприети действия от операторите във фуражния сектор;
4. Декларация по чл. 7 от Регламент (ЕО) № 882/2004;
5. Декларация за липса на конфликт на интереси на членове на одитния екип и технически експерти.

Процедурата, заедно с прилежащите документи към нея са на разположение на всички 28 ОДБХ.

При извършване на проверки за ефективността на извършвания официален контрол на фуражи от ОДБХ, в изпълнение на разпоредбата на чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004, експертите от отдел „Контрол на фуражите“, дирекция ЗХОЖКФ проверяват спазването на СОП 6-13, включително спазени ли са заложените срокове и дали са попълнени всички съпътстващи одита документи. Като доказателства се вземат копия на досиета за извършени одити на оператори.

В докладите от извършените одити се включва:

- цел на одита – оценка на системата за управление на безопасността на фуражите (съответствие с принципите на НАССР), за да установи дали дейностите и свързаните с тях резултати отговарят на планираните, дали се прилагат ефективно и дали са подходящи за постигане на целите;
- обхват на одита;
- критерии на одита.

За всеки един одит се издава заповед на директора на областната дирекция по безопасност на храните, с която е определена датата за извършване на одита и одитния екип. Планираните одити се извършват при спазване изискванията на чл. 3, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 882/2004 – стопанските субекти в областта на фуражите се

уведомяват предварително (дата на извършване, цел и обхват на одитиране, разпространение на доклада и срок за изпълнение на препоръки).

Одитите се извършват на съгласуваната с оператора дата. Провежда се откриваща среща, на която се потвърждават целите, обхвата и критериите на одита. По време на одита се извършва преглед на процедурите и документите на НАССР системата, с цел да се установи дали дейностите и свързаните с тях резултати отговарят на планираните, дали се прилагат ефективно и дали са подходящи за постигане на целите. Провеждат се заключителни срещи при приключване на одита, на които се съобщават направените констатации и заключения.

Всеки един одит приключва с изготвен Доклад от одита, който се предоставя на оператора.

При установяване на несъответствия се дават препоръки, по които операторите трябва да предприемат корективни действия.

Честота на извършване на одити се определя съгласно ясно разписани критерии, основани на оценката на риска.

Проверка на ефективността на официалния контрол на фуражи в съответствие с член 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004.

Проверка на ефективността на официалния контрол на фуражи на централно ниво

Съгласно чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004 проверка на ефективността на официалния контрол на фуражи, извършван от областните дирекции по безопасност на храните се извършва от експертите от отдел „Контрол на фуражите“ към дирекция „Здравеопазване и хуманно отношение към животните, и контрол на фуражите“ към ЦУ на БАБХ, които са определени със Заповед на изпълнителния директор или упълномощено от него лице. Проверките се извършват съгласно утвърдена със заповед на изпълнителния директор на БАБХ „Програма за извършване на проверка на ефективността на официалния контрол на фуражи, осъществяван от служителите в ОДБХ. Програмата се утвърждава ежегодно до 31 декември, като обхваща следващата календарна година. Същата се изпраща до всички ОДБХ и се публикува на интернет страницата на БАБХ:

[http://www.babh.government.bg/bg/actualno-department-feed control&article_id=543.html](http://www.babh.government.bg/bg/actualno-department-feed-control&article_id=543.html)

По предложение на директора на дирекция „Здравеопазване и хуманно отношение към животните, и контрол на фуражите“, отдел „Контрол на фуражите“, съгласувано с ресорния заместник изпълнителен директор, изпълнителния директор на БАБХ в заповедта за извършване на проверката на ефективността на официалния контрол на фуражите от ОДБХ, определя и водещ проверката експерт.

Директорът на дирекция „Здравеопазване и хуманно отношение към животните, и контрол на фуражите“ чрез отдел „Контрол на фуражите“ организира и контролира писменото уведомяване на съответната ОДБХ за датата за извършване на проверката. Уведомяването се извършва чрез изпращане на заповедта и плана за извършване на проверката до съответната ОДБХ по електронната поща.

Директорът на дирекция „Здравеопазване и хуманно отношение към животните, и контрол на фуражите“, отдел „Контрол на фуражите“ или упълномощено от него лице при необходимост писмено изисква предоставяне на информация по отношение на извършвания контрол.

Проверките на ефективността на официалния контрол се извършват при спазване на „Процедура за извършване на проверка на ефективността на извършвания официален контрол на фуражи от областните дирекции по безопасност на храните в съответствие с чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004“ (СОП – ЗХОЖКФ – 01).

Целта на проверките е да се докаже, че официалният контрол в сектор „Фуражи“ по отношение на изискванията на пряко приложимото право на Европейския съюз, Закона за фуражите и подзаконовите нормативни актове по прилагането им се прилагат ефективно и са подходящи за постигане на целите на съответното законодателство, както и с Рамковите планове за контрол на фуражите и Указанията за работа по прилагането им и с изготвените стандартни процедури за работа. Проверките на ефективността на официалния контрол на фуражи в съответствие с чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004 включват:

- Документална проверка:
 - преглед на степента на изпълнение на незакрытите и дадените препоръки от проверките на ефективността на официалния контрол през предходни години;
 - документи, кореспонденция и координация с отдел „Контрол на фуражите“, дирекция ЗХОЖКФ в ЦУ на БАБХ;
 - оценка за познаване, прилагане и изпълнение на стандартните оперативни процедури (СОП) за работа, Указанията за работа и Рамковите планове за контрол на фуражите по контролна система „Фуражи и хранене на животните“, контролна система „Трансмисивни спонгиформни енцефалопатии и странични животински продукти“ (ТСЕ и СЖП) и контролна система „Ветеринарномедицински продукти (ВМП) и остатъци от ВМП“, месечни планове за контрол на фуражи, отчети за извършения контрол на фуражи, констативни протоколи и други доказателства;
 - оценка на познаване на законодателството по фуражите и правилното му прилагане;
 - регистри на регистрирани оператори съгласно чл. 9 и чл. 5, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 183/2005 относно хигиена на фуражите, Регистър на одобрените оператори съгласно чл. 10 от Регламент (ЕО) № 183/2005;
 - работа със Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи и извършване на разследващи проверки с цел да се гарантира гладкото функциониране на Системата съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 16/2011.
- Физическа проверка – проверка на терен, как инспекторите от ОДБХ извършват официалния контрол на фуражите.
- Пробовземане – преглед на протоколи за вземане на проби и брой взети проби в съответствие с рамковите планове за контрол – срок на годност, съответствие на етикета с нормативните изисквания. Техника на вземане на проби от фуражи за целите на официалния контрол;
- Интерпретиране на получени резултати от лабораторни анализи;
- Събиране на доказателствени средства.

За всяка проверка се изготвя подробен доклад до ресорния заместник изпълнителен директор на БАБХ, с копие до директора на съответната ОДБХ.

На базата на интервюта, проверка на записи и извадки на документи, избрани на случаен принцип и проверки на оператори на място се извършва оценка на планирането и ефективността на извършвания официален контрол в областта на фуражите, както и дали контролът е в съответствие със изискванията на законодателството. На основание направените констатации при проверките, екипът от експерти от отдел „Контрол на фуражите“, дирекция ЗХОЖКФ към ЦУ на БАБХ прави препоръки към ОДБХ, с цел подобряване на организацията за планирането и извършването на официалния контрол на фуражите, който да е ефективен и да е в съответствие със заложените цели.

Честота на извършване на проверките на ефективността на официалния контрол на фуражи се определя съгласно ясно разписани критерии, основани на оценката на риска.

Проверка на ефективността на официалния контрол на фуражи на регионално ниво

Началник отдел „Здравеопазване на животните“ извършва документална проверка на констативните протоколи и цялата документация от извършените инспекции и изготвените месечни отчети за извършени проверки и взети проби от инспекторите, отговорни за официалния контрол на фуражите в ОДБХ на основание изпълнението на месечния план-график и месечните отчети за извършения контрол в съответствие с писмените процедури за работа на инспектора, Указанията за работа по изпълнение на Рамковия план за контрол на фуражи.

Проверка на регионално ниво се осъществява от началника на отдел „Здравеопазване на животните“ два пъти в годината – до края на месец юни и до края на месец декември на съответната календарна година. Следи за:

- количественото изпълнение на проверките и взетите проби;
- съставяне на актове за административни нарушения и даване на предписания при установени несъответствия в констативната част на протокола и дали са предприети съответни действия за приключване на проверката;
- извършват ли се последващи проверки за изпълнението на предписания от предходни проверки;
- изпраща ли се необходимата информация до дирекция „Здравеопазване и хуманно отношение към животните, и контрол на фуражите“, отдел “Контрол на фуражите” в съответствие с утвърдените срокове в Указанията за работа за съответната година.

За извършената проверка се изготвя доклад. Докладът се адресира и изпраща до:

- директорът на ОДБХ;
- директорът на дирекция “Здравеопазване и хуманно отношение към животните, и контрол на фуражите”, отдел “Контрол на фуражите”.

Контрол на процесите

При извършване на проверки/инспекции се взема предвид вида на дейността/комбинация на дейностите, извършвани в обекта, капацитета и декларираната от оператора дейност, свързана с фуражи. Следи се за наличие на документални процедури и за записи за изпълнението им, както и на процедури и документация за проследяване и самоконтрол за качество и безопасност на фуражи.

Документални проверки на:

- документ за дейност (Удостоверение за регистрация или Удостоверение за одобрение) – изпълнение на изискванията за одобрение/регистрация;
- документи за определяне на отговорностите на персонала;
- органограма и/или схема на технологичния процес;
- промени в технологичната схема и/или оборудването;
- внедряване, прилагане и поддържане на процедури, основани на принципите на HACCP;
- поддържане на документи и водене на записи;
- документация за гарантиране на обратно проследяване;
- документация за извършени собствени проверки, вкл. вземане на проби за самоконтрол;
- вземане и съхранение на проби от фуражни суровини, фуражни добавки, премикси, на основата на фуражни добавки и комбинирани фуражи;
- документация от производствения процес;
- документация, относно входящ, текущ и изходящ контрол;

- документи по борбата с вредителите и други хигиенни мерки.

Проверки/инспекции на:

- Сгради, складове, технически съоръжения, транспортни пътища (чистота/хигиена, вкл. борбата с вредителите; съхранение на различните продукти и избягване на кръстосана контаминация);
- Използване на дезинфекционни и миещи препарати;
- Борбата с вредителите и други хигиенни мерки;
- Спазване на изискванията за етикетирание;
- Спазване на изискванията за използване на фуражите.
- Процедури, основани на принципите на HACCP (Анализ на опасностите и контрол на критичните точки);
- Състояние на сградите и оборудването;
- Вид и съдържание на фирмената документация, по-специално за гарантиране на обратното проследяване;
- Входящ контрол;
- Рекламации в миналото и тяхната оценка.

Планиране на проверки/инспекции на оператори във фуражния сектор

Проверките на операторите от фуражния сектор се планират на основата на ясно разписани критерии за оценка на риска. При годишното планиране на проверките на операторите се прилага системата „бонус малус“, т.е. при операторите, които са с добра история и не са установени несъответствия през последните две години, ще се намали броя на проверките. На тези оператори ще се извършват проверки през една календарна година.

Вид оператор	Брой планирани проверки на оператори за година
1. Регистрирани производители на комбинирани фуражи, съдържащи добавки и премикси	80-100% от операторите се проверяват веднъж или два пъти в годината
2. Регистрирани производители на комбинирани фуражи предназначени за пазара, които не съдържат добавки и премикси (комбинирани фуражи, съдържащи само фуражни суровини, мастни топки за изхранване на диви птици и смеси от цели зърнени фуражни суровини)	80-100% от операторите се проверяват веднъж или два пъти в годината
3. Регистрирани производители на добавки и премикси	80-100% от операторите се проверяват веднъж или два пъти в годината
4. Производители на фуражни суровини, в това число:	
продукти при преработката на пшеница	70% от операторите се проверяват веднъж в годината
продукти при преработката на маслодайни семена	80% от операторите се проверяват веднъж в годината
минерали и получени от тях продукти	70% от операторите се проверяват веднъж в годината

продукти от преработка на захар (захарни изделия и шоколад)	80-100% от операторите се проверяват веднъж в годината
тревни и груби фуражи	80% от операторите се проверяват веднъж в годината
продукти при преработката на царевица	80% от операторите се проверяват веднъж в годината
продукти при производството на бира	70% от операторите се проверяват веднъж в годината
продукти при производството на алкохол	100% от операторите се проверяват веднъж в годината
продукти при преработката на ориз	60% от операторите се проверяват веднъж в годината
продукти при производството на тестени и макаронени изделия	70% от операторите се проверяват веднъж в годината
продукти при производството на сладкарски изделия	80-100% от операторите се проверяват веднъж в годината
продукти получени от преработката на други семена и плодове	100% от операторите се проверяват веднъж в годината
продукти получени от преработката на млечни продукти	90% от операторите се проверяват веднъж в годината
продукти получени от преработката на сухоземни животни	100% от операторите се проверяват веднъж в годината
продукти получени от преработката на риба и други водни животни	100% от операторите се проверяват веднъж в годината
смесване на мазнини	100% от операторите се проверяват веднъж в годината
други	100% от операторите се проверяват веднъж в годината
5. Оператори транспортиращи фуражи, спедитори и оператори, отдаващи складове под наем	60% от операторите се проверяват веднъж в годината
6. Регистрирани търговци на комбинирани фуражи и фуражни суровини	60% от операторите се проверяват веднъж в годината
7. Регистрирани търговци на добавки и премикси	80% от операторите се проверяват веднъж в годината

8. Одобрени производители на комбинирани фуражи	100% от операторите се проверяват веднъж или два пъти в годината
9. Одобрени производители на добавки и премикси	100% от операторите се проверяват веднъж или два пъти в годината
10. Одобрени търговци	70% от операторите се проверяват веднъж или два пъти в годината
11. Оператори пакетиращи, препакетиращи и етикетирани фуражи	80% от операторите се проверяват веднъж или два пъти в годината
12. Оператори извършващи деконтаминация на зърнени суровини	100% от операторите се проверяват веднъж в годината
13. Ферми, попадащи в обхвата на чл. 5, параграф 1, буква в) и спазващи изискванията на Приложение I и/или Приложение III към Регламент (ЕО) № 1831/2005	20-30% от операторите се проверяват веднъж в годината

Контрол на продуктите – вземане и анализиране на проби за целите на официалния контрол на фуражите

При извършване на планов официален контрол, както и при съмнение за несъответствие се вземат и анализират проби от фуражи. Броят на пробите, взети за целите на официалния контрол се определя съгласно ясно разписани критерии, основани на оценката на риска. Вземат се проби за съответствие с декларираните от оператора показатели и за спазване на допустимите максимални стойности, определени в законодателството.

Материали и методи

При вземането на проби за целите на официалния контрол на фуражи се спазват разпоредбите на Регламент (ЕО) № 152/2009 и измененията му, „Процедура за вземане на проби от фуражи във вътрешността на страната за целите на официалния контрол на фуражите – СОП 2 -12“ и „Процедура за вземане на проби за целите на официалния контрол на фуражите по отношение на наличието на генетично модифициран материал, за който е в ход процедура за даване на разрешение или за който разрешението е изтекло – СОП 3-12“.

Определяне броя на изследванията на проби от официалния контрол

Броят на пробите, взети за целите на официалния контрол се определя съгласно ясно разписани критерии, основани на оценката на риска. Вземат се проби за съответствие с декларираните от оператора показатели и за спазване на допустимите максимални стойности, определени в законодателството.

Промяната се извършва при условията и реда на чл. 42, т. 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004.

Разпределение на броя на анализите

Разпределението на броя анализи върху фуражите (комбинирани фуражи, премикси, фуражни добавки, фуражни суровини, медикаментозни фуражи) е в съответствие с оценката на риска. Анализирането на получените резултати и контролната дейност за периода 2012-2014 г. са основа за определянето на броя анализи по показатели за година. Увеличаването или намаляването на броя на показателите се

дължи на анализа на несъответствията и оценката на риска. Вzeti са под внимание препоръките на ЕК и получените от самоконтрола на операторите от фуражния сектор резултати от анализи. Регламент (ЕО) № 183/2005 разширява обхвата на контрола и целевите групи по фуражната верига. С влизането в сила на Регламент (ЕО) № 767/2009 относно търговията с фуражи обхватът на контрол на фуражите *inter alia* се прилага и по отношение на животните, които не се отглежда за производство на храни

Определяне на целевите групи при вземане на проби

При извършването на официален контрол по фуражи, чрез пробонабиране, ще се следва следното процентно разпределение:

- производители на комбинирани фуражи (включително оператори, извършващи дейност пакетиране и етиктиране на комбинирани фуражи) – 40-45 %;
- производители на фуражни добавки и премикси на основата на фуражни добавки – 2-5 %;
- производители на фуражни суровини (включително оператори, извършващи дейност пакетиране и етиктиране на фуражни суровини) – 20-25 %;
- търговци, транспортиращи фирми и търговци, притежаващи складове за съхранение – 2-5%;
- животновъдни обекти/ферми – 30-35 %.

Разпределение по области

Разпределението по области зависи от броя на предприятията, произведените количества фуражи, както и от вида им и особеностите на областите.

Брой анализи по групи показатели по контролна система „Фуражи и хранене на животните” (средно натоварване на една проба – 3 до 6 показателя)

Показатели	2015 г.	2016 г.	2017 г.
	брой	брой	брой
Качествени показатели и макроеlementи	700	650	600
Фуражни добавки, с фиксирано максимално съдържание, в т. ч. и кокцидиостатици ¹	600	550	500
Нежелани вещества (тежки метали, пестициди, диоксини и диоксиноподобни полихлорирани бифенили, микотоксини);	2500	2500	2500
Забранени за влагане медикаментозни субстанции, като фуражни добавки	6300 ²	5850	5400
неизбежен пренос на кокцидиостатици в нецелеви фуражи	35	35	35

¹ декоквинат, диклазурил, халофугинон хидробромид, ласалоцид-А-натриум, мадурамицин-амониум-алфа, момензин-натрий, наразин, наразин-никарбазин, робенидин-хидрохлорид, салиномицин-натрий, сеамдурамицин-натрий.

² Общо 140 проби. Всяка проба се анализира по 45 показателя (Amoxycillin, Ampicillin, Amprolium, Carbadox, Chlortetracyclin (calc. as HCl), Decoquinat, Diclazuril, Dimetridazol, Dinitolmid (DOT), Doxycycline residues, Ethopabate, Flubendazole, Furaltadone, Furazolidone, Halofuginon, Iprnidazol, Lincomycine, Medroxy progesterone acetate, Meticlorpindol, Nicarbazine, Nifuroxazide, Nifurprazine, Nifursol, Nitrofurantoin, Olaquinox, Oxytetracyclin (calc. as HCl), Ronidazole, Spiramycine, Sulfabenzamide, Sulfachinoxaline, Sulfaclozine, Sulfadiazine, Sulfadimethoxine, Sulfadimidine, Sulfadoxine, Sulfamerazine, Sulfamethizole, Sulfanilamide, Sulfathiazole, Tetracyclin (calc. as HCl), Tiamuline, Trimethoprim, Tylosin A, Virginiamycine, Zinc-Bacitracine)

Микробиологични изследвания (салмонела)	300	270	250
Генетично модифицирани фуражи	40	40	40

Други контролни мерки

Така представения план за контрол включва минимални параметри. Планът може да бъде коригиран, както следва:

- по препоръки на Европейската комисия;
- настъпили промени в правото на Европейския съюз (ЕС) и националното законодателство в сектор „Фуражи“;
- при получени препоръки от проведени мисии от експерти на Европейската комисия;
- за последващ контрол при несъответствие или разследване;
- при получени нотификации чрез Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи;
- при възникване на извънредни ситуации, които произтичат от фуражи;
- при настъпили промени в броя на регистрираните и одобрени оператори в сектор „Фуражи“;
- при настъпили промени в дейностите, извършвани от операторите от фуражния сектор.

Разпределение на ресурсите

За определяне на необходимото финансиране се прилага програмно бюджетиране. При определяне на размера на нужните финансови ресурси за предстоящите контролни години, са взети предвид посочените по-горе критерии. Заложените финансови ресурси са определени на база резултатите от контрола за 2014 г. и са заложили до 2017 година. Оценката на риска за всяка предстояща контролна година може да коригира, както планираните контроли, така и бюджета за предстоящата година.

Обучения

Планът за обученията за периода на изготвяне на плана е съобразен с разпоредбата на чл. 6 на Регламент (ЕО) № 882/2004 за официалния контрол. С оглед да се гарантира компетентността на служителите, които извършват официален контрол по фуражите, планираните обучения обхващат областите, посочени в приложение II, глава I на цитирания регламент.

Ежегодно, изпълнителният директор на БАБХ утвърждава план за провеждане на обучения на служителите, като част от този план е и планът за обучение на служителите, отговорни за официалния контрол на фуражи.

Обучения:

- първоначални – при постъпване на работа и последващи обучения;
- при новости в законодателството;
- при идентифицирани слабости в изпълнението на задълженията;
- по искане на служителите, отговорни за контрола на фуражи;
- след анализи на доклади от одити;
- съобразно предвидени обучения, залегнали в стратегията за развитие на БАБХ.

С цел своевременно информиране на служителите, отговорни за контрола на фуражи, всички нови или променени нормативни актове в областта на фуражите им се изпращат за информация и изпълнение.

На централно ниво се изготвят указания за планиране и изпълнение на официалния контрол.

При възникване на въпроси от страна на служителите по контрола на фуражи, своевременно се търси отговор, включително и чрез контакти и запитвания на експерти от други държави членки или Европейската комисия.

IV. 7. Ветеринарномедицински продукти (ВМП) и остатъци от ВМП

Европейско законодателство

1. Регламент (ЕС) № 37/2010 на Комисията от 22 декември 2009 година относно фармакологичноактивните субстанции и тяхната класификация по отношение на максимално допустимите стойности на остатъчните количества в храните от животински произход.

2. Директива на Европейския парламент и на Съвета 2001/82/ЕО от 6 ноември 2001 година относно кодекса на Общността за ветеринарните лекарствени продукти.

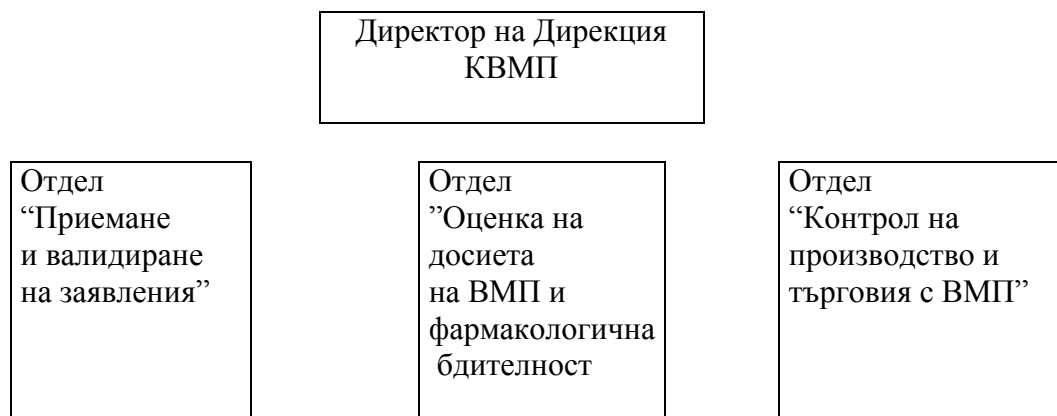
Национално законодателство

Закон за Ветеринарномедицинската дейност (ДВ бр.87/1.11.2005 г.).

Закон за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите (ЗКНВП).

Обща вътрешна организация и структура на дирекция „Контрол на ВМП”

Съгласно Устройствения правилник на БАБХ, дирекция "Контрол на ветеринарномедицински продукти" методически ръководи и координира дейността на ОДБХ по осъществяване на мерките за официален контрол при производството, търговията, съхранението, употребата и рекламата на ВМП.

Във всяка Областна дирекция по безопасност на храните (ОДБХ) има по един инспектор или експерт, назначен за контрола на ВМП. Инспекторите и експертите отговорни по контрола на ВМП в ОДБХ са назначени в отдел „Здравеопазване и хуманно отношение към животните”.

Организация на работата

Контролът върху търговията с ВМП, както и употребата на ВМП във фермите се извършва съгласно Годишна инспекционна програма на БАБХ за официален контрол върху ВМП /ГИП/, която определя честотата и последователността на извършване на проверките на базата на оценка на риска. Програмата се изготвя ежегодно от дирекция "Контрол на ветеринарномедицински продукти".

На базата на Годишната инспекционна програма на БАБХ в ОДБХ се изготвят годишни планове за извършване на проверки, като инспекторите от ОДБХ извършват **най-малко по една** инспекция в годината на:

- обекти за търговия на дребно с ВМП;
- обекти за търговия на едро с ВМП;
- ветеринарни лечебни заведения;
- животновъдни ферми;
- обекти за търговия на дребно с ВМП, съдържащи наркотични вещества;
- обекти за търговия на едро с ВМП, съдържащи наркотични вещества;

Контролът върху производителите и вносителите на ВМП се осъществява от дирекция КВМП на базата на Годишен план за инспекции по Добра производствена практика на производители и вносители на ВМП. Планът се изготвя в съответствие с процедура на ЕС “Основен на риска модел за планиране на инспекции на фармацевтични производители”.

Извън предвидените в годишните планове проверки, в обектите подлежащи на контрол по отношение на ВМП се извършват и допълнителни проверки във връзка с подадени сигнали и жалби, както и на база оценка на риска за всеки отделен обект, въз основа на която се планират допълнителни проверки.

Инспекторите от дирекция КВМП и/или ОДБХ извършват проверки за проследяване изпълнението на дадени предписания от предшестващи проверки.

Методи и техники на контрол

Официалният контрол се извършва чрез прилагане на методи и техники на контрол, като надзор върху ВМП в търговската мрежа, проверки на обекти за търговия и употреба на ВМП, инспекции по Добра производствена практика на производители и вносители на ВМП, вземане и изследване на проби.

Инспекторите и експертите от БАБХ извършват периодични и внезапни проверки и при необходимост изпращат проби от ВМП и активни субстанции за лабораторни изпитвания в лаборатория на БАБХ или в акредитирана лаборатория на Европейския съюз.

В съответствие с чл. 3, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 882/2004 всички проверки, с изключение на тези при изпълнение на Годишния план за провеждане на инспекции на производители/вносители на ВМП за съответствие с Добрата производствена практика и във връзка със заявления за издаване/промени в лицензи за производство/вносяне на ВМП, търговия на едро или дребно с ВМП, не се оповестяват предварително. Контролът се извършва чрез:

1. лабораторно изпитване на проби от ВМП и активни субстанции;
2. проверка на документите и условията за производство, внасяне, съхранение и контрол на ВМП;
3. проверка на документите и условията за производство, съхранение и контрол на активни субстанции;
4. проверка на документите и условията за търговия на едро и дребно с ВМП;
5. проверка на документите и помещенията на притежателите на лиценз за употреба на ВМП.

Проби за лабораторни изследвания на ВМП се вземат от инспектори/ експерти от ОДБХ и/или експерти от дирекция КВМП при получени сигнали или при съмнения за отклонения в качеството на ВМП; при проучване на съобщения, свързани с фармакологичната бдителност и при осъществяване на надзор върху ВМП в търговската мрежа.

Приоритети на контрола, разпределение на ресурсите и начин, по който те се свързват с категоризирането на риска

Официалният контрол на ВМП се изпълнява съгласно приоритети, основани на стратегическата цел за осигуряване на животновъдството и ветеринарната медицина с висококачествени ВМП, съгласно националното и европейското законодателство и обхваща:

1. производството на активни субстанции за ВМП съгласно изискванията за
 - а. Добрата производствена практика (ДПП);
2. производството на междинни и крайни ВМП и документацията съгласно изискванията за ДПП;
3. изходните суровини и материали за производство на ВМП;
4. спазване на етапите на технологичния процес и хигиенните норми при производство на ВМП;
5. внасянето и освобождаването за продажба на партии ВМП;
6. съхранение и транспортиране на ВМП в обектите за търговия на едро, търговия на дребно, клиники и амбулатории;
7. търговията и употребата на ВМП;
8. спазване на карентните срокове на ВМП;
9. употребата на ВМП в лечебните заведения (klinики, амбулатории), съгласно данните върху опаковката и в листовката;
10. рекламата на ВМП;
11. документацията за произхода и движението на суровините и готовите ВМП в обектите за производство, търговия и употреба на ВМП;
12. употреба на ВМП извън предназначението му и индикациите, посочени в досието на продукта;
13. фармакологична бдителност;
14. употреба на ВМП в животновъдните обекти;
15. производство, преработване, съхранение, търговия, внос и износ на наркотични вещества от списък II на приложение № 2 към чл. 3, т. 2 и списък III на приложение № 3 към чл. 3, т. 3 от Наредбата за реда за класифициране на растенията и веществата като наркотични и ветеринарномедицински продукти, съдържащи наркотични вещества, лицензирани за употреба в Република България по реда на Закона за ветеринарномедицинската дейност (ЗВД);
16. съхранение, отчетност, употреба на ВМП, съдържащи наркотични вещества в лечебните заведения (klinики, амбулатории);
17. контрол на предлаганите за търговия и употреба ВМП в търговската мрежа и лечебните заведения и действия при отклонения в качеството на ВМП.

Критерии за оценка на риска при определяне честотата на контрол в обектите за производство, търговия и употреба на ВМП:

1. обема на производство, търговия и/или употреба на ВМП;
2. броя, вида и тежестта на нарушенията, констатирани при предишни инспекции;
3. естеството на контролираните обекти или продукти, както и спецификата и степента на риск от възникване на несъответствие с изискванията за производство, търговия, съхранение и употреба на ВМП;
4. получени сигнали и жалби във връзка с производството, търговията, съхранението и/или употребата на ВМП;
5. резултати от лабораторните изпитвания на проби от ВМП или суровини, взети при предишни инспекции;
6. видовете, предназначението и броя на животните или птиците. Които обслужва ветеринарната клиника или амбулатория;
7. категорията на ветеринарната амбулатория или клиника;

8. видовете, предназначението и броя на животните или птиците във фермата;
9. обема на производство или употреба на медикаментозни фуражи.

Оценката на значимостта на съответните критерии се извършва по 3 балната система, като за всеки обект се отчитат само приложимите за него критерии.

Степента на оценка на риска се разпределя в три категории:

- Висок риск – над 15 точки;
- Среден риск – 9 до 14 точки;
- Нисък риск – под 9 точки.

За обектите, за които е определена висока степен на риск се планират най-малко две допълнителни инспекции през годината.

За обектите, за които е определена средна степен на риск се планира най-малко една допълнителна инспекция през годината.

За обектите с нисък риск може да не се планират допълнителни инспекции.

Основаното на риска планиране и провеждане на инспекции на производителите/вносителите на ВМП за съответствие с изискванията за Добра производствена практика се извършва съгласно Набора от процедури на ЕС за извършване на инспекции на фармацевтични производители и обяна на информация, въведен за прилагане в дирекция КВМП чрез стандартни оперативни процедури.

Управление на координацията между компетентните органи със съответните отговорности;

Гарантиране на ефикасно и ефективно сътрудничество в рамките на и между компетентните органи;

Гарантиране на това, че са засегнати всички области, където се изискват координация и сътрудничество както в рамките на, така и между компетентните органи

Дирекция КВМП методически ръководи и координира дейността на ОДБХ по осъществяване на мерките за официален контрол при производството, търговията, съхранението, употребата и рекламата на ВМП. В тази връзка дирекцията участва в изготвянето на проекти на нормативни актове, указания, процедури, инструкции и образци на документи, свързани с осъществяването на официалния контрол на ВМП, които своевременно се предоставят в ОДБХ и се публикуват на интернет страницата на БАБХ.

При изпълнение на своите функции служителите от дирекция КВМП участват в работни групи, постоянни комитети и срещи към национални и международни институции, свързани с дейността на дирекцията.

Дирекция КВМП организира и нейни служители участват в провеждането на заседанията на Комисиите за лекарствени и имунологични ВМП към изпълнителния директор на БАБХ.

Дирекция КВМП подава информация в базата данни на Европейската агенция по лекарствата (ЕАЛ) за издадените лицензи за производство на ВМП и сертификати за Добра производствена практика и въвежда и обменя информация в Мрежата за комуникация и проследяване на процедурите по взаимно признаване и децентрализираните процедури.

Дирекция КВМП координира и контролира подаваната информация в системата за фармакологична бдителност и предоставя чрез нея на компетентните органи на държавите членки и на ЕАЛ информация за подозираните сериозни нежелани лекарствени реакции, наблюдавани на територията на страната.

Проверка на ефективността на официалния контрол на ВМП в съответствие с член 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004

Проверките на ефективността на официалния контрол се извършват при спазване на „Процедура за извършване на проверка на ефективността на извършвания официален контрол на ВМП от областните дирекции по безопасност на храните в съответствие с чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004” (СОП – КВМП – 018) и съгласно „Процедура за извършване на проверка на ефективността на официалния контрол за изпълнение на НМПКО от областните дирекции по безопасност на храните в съответствие с чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004.” (СОП – ЛДКК – 01).

Проверка на ефективността на официалния контрол на ВМП се извършват на централно и на регионално ниво. Целта на проверката на ефективността на официалния контрол на ВМП, извършван от ОДБХ е, чрез оценка на определени критерии за изпълнение да се докаже, че официалният контрол в сектор “Контрол на ВМП” по отношение на изискванията на Закона за ветеринарномедицинската дейност и подзаконовите нормативни се прилагат ефективно и е подходящ за постигане на целите.

Верификация на официалния контрол за изпълнение на НМПКО от областните дирекции по безопасност на храните в съответствие с чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004, се извършва на основание програма, одобрена от изпълнителния директор на БАБХ. Верификацията се извършва от експерти от дирекция „Лабораторни дейности и контрол на качеството“, при необходимост с участие на експерти от дирекции КВМП и ЗХОЖКФ, отдел КФ при ЦУ на БАБХ. Процесът на верификация обхваща документално съответствие за изпълнение на НМПКО и проверка в животновъдни обекти. Констатациите се обобщават в доклад, който се одобрява от изпълнителния директор на БАБХ. Одобреният доклад се изпраща до директора на съответната ОДБХ за информация и предприемане на коригиращи действия за отстраняване на установени несъответствия. Съгласно поставените срокове, ОДБХ изпраща в дирекция ЛДКК доказателства за предприетите действия по отстраняване на несъответствията, гарантиращи ефикасността на официалния контрол. В края на годината, дирекция ЛДКК изготвя и предоставя пред изпълнителния директор на БАБХ годишен доклад с анализ на установените при верификация несъответствия и предложения за подобряване ефикасността на официалния контрол по отношение остатъци от ВМП и замърсители.

Персонал, ангажиран за провеждане на официалния контрол на ВМП

В състава на дирекция "Контрол на ветеринарномедицински продукти" има 20 щатни бройки, като всичките са заети. Числеността на инспекторите и експертите в ОДБХ, отговарящи за контрола на ВМП е 28.

Всички инспектори са държавни служители с висше образование с часова заетост 8 часа/ден, 40 часа/седмично. Всички инспектори имат на разположение служебен транспорт, мобилни телефони, преносими компютри, постоянен достъп до интернет.

Лабораторният контрол на ВМП се осъществява в специализирани лаборатории на НДНВМИ.

Правомощията на БАБХ за извършване на официален контрол на ВМП са дефинирани в Закона за ветеринарномедицинската дейност.

Ежегодно дирекция КВМП организира и провежда дискуссионни срещи и семинари с представители на професионалните сдружения на производителите и търговците на ВМП и практикуващите ветеринарни лекари за обсъждане на проекти на нормативни актове и текущи проблеми, свързани с контрола на ВМП.

Мерки във връзка с обучението

Дирекция КВМП ежегодно организира и провежда съвместно с дирекция “Европейска координация, международно сътрудничество и обучение и квалификация”

(ЕКМСОК) при ЦУ на БАБХ най-малко едно обучение на отговорните за контрол на ВМП служители от ОДБХ във връзка с промени в приложимото законодателство или други актуални проблеми, свързани с контрола на ВМП. Необходимостта от провеждане на обучения по контрол на ВМП и техният обхват се посочват в годишните доклади за изпълнение на Програмата за официален контрол на ВМП, които дирекция КВМП изготвя. Данните за проведените обучения и резултатите от тях се документират и съхраняват, съгласно процедурите на дирекция ЕКМСОК.

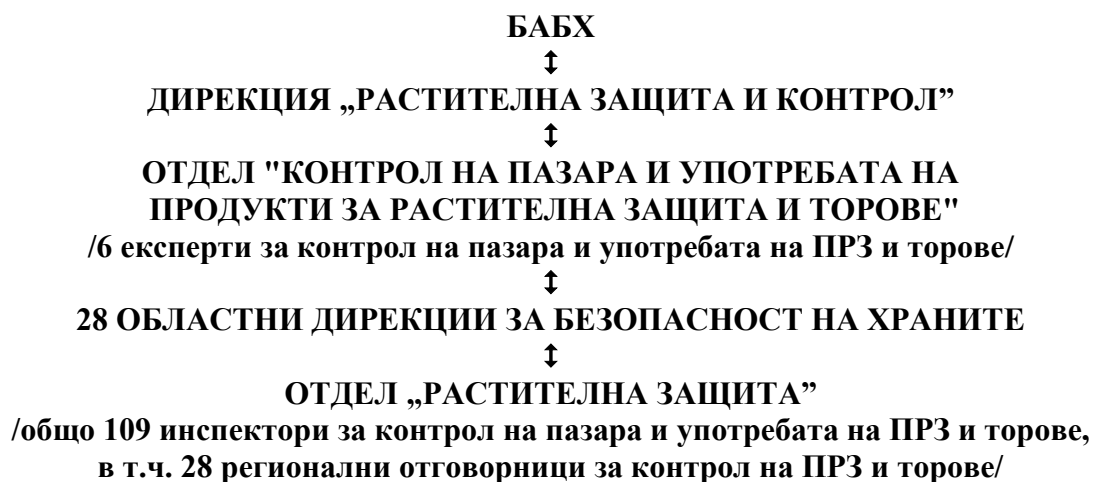
Дирекция ЛДКК изготвя и изпълнява „Програма за верификация на официалния контрол, осъществяван от служителите в ОДБХ при изпълнение на НМПКО (съгласно чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004)”. За целта се спазва стандартна оперативна процедура и се изготвят доклади до изпълнителния директор на БАБХ и директора на съответното ОДБХ, обект на верификацията. Дирекция ЛДКК следи за преприетите коригиращите действия посочени в доклада.

IV. 8. Продукти за растителна защита (ПРЗ) и остатъци

Обща организация и управление

Контролната дейност върху продуктите за растителна защита на територията на страната, на централно ниво се организира, координира, обобщава и анализира от 6 бр. експерти от отдел „Контрол на пазара и употребата на ПРЗ и торове” към дирекция „Растителна защита и контрол”, ЦУ на БАБХ (1 началник отдел, 2 главни експерта, 3 младши експерта, 1 главен специалист с технически функции).

На регионално ниво се извършва от 109 бр. инспектори (включително 28 отговорници по контрол) от 28 Областни дирекции по безопасност на храните.

Контролът на продуктите за растителна защита се извърши съгласно Годишни Национални планове за контрол на пазара контрол върху употребата на продукти за растителна защита и торове, утвърдени със заповед на изпълнителния директор на БАБХ.

На базата на Националните планове за контрол, всяка ОДБХ разработва Регионални планове за контрол и график, в който са заложили брой проверки по месеци и брой проверки за един инспектор в ОДБХ, утвърдени със заповед на директора на съответната ОДБХ.

Категоризиране на риска

Официалният контрол върху продуктите за растителна защита се извършва въз основа на категоризиране на риска, на база контролната дейност от предходни години.

Обектите за контрол се определят в зависимост от извършения от инспекторите на ОДБХ анализ на риска, което включва:

А. При контрол на предлагането на пазара на ПРЗ:

- Брой на регистрираните обекти за търговия с ПРЗ и преупаковане на ПРЗ, на територията на съответната област;
- Наличен брой инспектори осъществяващи контрол върху продуктите за растителна защита, за определения за инспекция период;
- Степента на интензивност на търговията с ПРЗ или преупаковане на ПРЗ, за инспекционния период;
- Постъпили сигнали за нарушения в регламентирания обекти или сигнали за нерегламентирана дейност;
- Констатирани несъответствия при предходни инспекции и направени предписания с корективни мерки за отстраняването им и посочен срок за изпълнение.

Б. При контрол върху употребата на ПРЗ от земеделски производител:

Обектите на контрол се определят от инспекторите от ОДБХ, въз основа на категоризиране на риска, в зависимост от анализа на риска, определен при спазване на изискванията и реда, посочени в „Процедура за анализ на риска при определяне на обектите за контрол на употребата на ПРЗ при първично производство на земеделски култури, предназначени за храна или за фураж”, утвърдена от изпълнителния директор на БАБХ.

1. Анализ на риска

Прави се извадка от всички земеделски стопанства на територията на съответната област, които да бъдат инспектирани в определен времеви период /седмица, месец и др/. Анализът на риска се извършва преди да се вземе решение дали да се инспектира земеделското стопанство чрез посещение на място.

2. Идентифициране на земеделските производители за инспекция, на база:

- Размера на обработваемата площ на земеделското стопанство;
- Видовете отглеждани култури в земеделското стопанство;
- Интензивността на извършваните растителнозащитни мероприятия;
- Сигнали за нерегламентирана употреба на продукти за растителна защита;
- Констатирани несъответствия при предходни инспекции или неизвършени такива.

3. Определяне степента на риска за земеделското стопанство - незначителна, ниска, средна и висока.

Анализът на риска се извършва преди да се вземе решение дали да се инспектира земеделското стопанство чрез посещение на място.

В. Инспекции извън предварително планирания официален контрол:

Освен предварително планираните, инспекции се извършват и по допълнителни указания и писма на МЗХ, във връзка с постъпили нотификации по системата RAPEX, по сигнали и жалби на физически и юридически лица, и др.

Инспекции по сигнал се извършват в срок до един работен ден от подаването на сигнала и отразяването му в дневник за подадените жалби и сигнали в ОДБХ или БАБХ. Тези инспекции следва да се предвидят в плановете за контрол, като за база се вземат получените през предходната година сигнали.

Канали за отчитане и обмен на информация

В съответствие с член 4, параграф 5 на Регламент (ЕО) № 882/2004, са изготвени писмени процедури за взаимодействие и обмен на информация в рамките на БАБХ. Чрез тях се уреждат сътрудничеството, координацията и обмена на информация при изпълнението на интегриран контрол за безопасност и качество на храни и на фуражи.

Процедурите за обмен на информация осигуряват постоянен поток на информация по контролната дейност, което гарантира постигане на стратегическите и конкретните цели на многогодишния план.

Резултатите от контрола върху продуктите за растителна защита периодично се довеждат до знанието на заинтересованите експерти и инспектори. Информацията се анализира, с цел да послужи за повишаване на ефективността на интегрирания контрол.

Организация на контролната дейност на БАБХ върху предлагането на пазара и употребата на ПРЗ и торове

Официалният контрол, извършван от БАБХ по отношение на пускането на пазара и употребата на продуктите за растителна защита, използвани при първичното производство на земеделски култури, предназначени за храна или за фураж или за производство на храна или фураж, е организиран в следната схема:

Контролът върху продуктите за растителна защита и торовете законодателно е уреден със Закона за защита на растенията и подзаконовата нормативна уредба.

Продуктите за растителна защита се:

- предлагат на пазара и се употребяват, когато са разрешени по реда на Закона за защита на растенията;
- предлагат на пазара с етикети на български език;

- предлагат на пазара в оригинални запечатани опаковки на производителя или преопаковани от лице, което притежава разрешение за това.

Торовете, подобрителите на почвата, биологично активните вещества и хранителните субстрати се:

- предлагат на пазара и се употребяват, когато са регистрирани в БАБХ по реда на Закона за защита на растенията;
- когато са ефикасни и нямат неблагоприятно въздействие върху хората, животните или околната среда при предписаните от производителя условия за употреба.
- които отговарят на изискванията на Регламент (ЕО) № 2003/2003 и са обозначени с маркировка „ЕО TOP“, ако са неорганични торове;
- предлагат на пазара с етикети на български език.

БАБХ контролира:

- продуктите за растителна защита, активните вещества, адювантите, торовете, подобрителите на почвата, биологично активните вещества и хранителните субстрати;
- лицата, които извършват дейности с ПРЗ и торове;
- обектите, в които се извършват дейностите с ПРЗ и торове;
- документацията, свързана с извършване на дейностите с ПРЗ и торове;
- растенията и растителните продукти при първичното им производство и други обекти, върху които са употребени продукти за растителна защита и торове.

Контролните органи имат право да:

1. извършват проверки на растения, растителни продукти и други обекти, продукти за растителна защита, активни вещества, адюванти, торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества и хранителни субстрати;
2. извършват проверки в обектите, в които се произвеждат, изпитват, изследват, преопаковат, съхраняват, превозват, търгуват или са налични по друг начин продукти за растителна защита, активни вещества, адюванти, торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества и хранителни субстрати;
3. извършват проверки в обектите, в които се произвеждат, преработват, отглеждат, изследват, селектират, преопаковат, съхраняват, превозват, търгуват или са налични по друг начин растения и растителни продукти;
4. вземат контролни проби от продукти за растителна защита и работни разтвори, торове, почви, води, растения, растителни продукти и други обекти за извършване на лабораторни изследвания;
5. изземват, поставят под възбрана, разпореждат обезвреждане на биологични агенти, продукти за растителна защита, активни вещества, адюванти, торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества и хранителни субстрати, които не отговарят на изискванията на закона и/или на актовете по прилагането му;
6. отнемат в полза на държавата, изземват, разпореждат унищожаване на растения, растителни продукти и други обекти, които не отговарят на изискванията на закона и/или на актовете по прилагането му;
7. изискват сведения и документи, включително писмени обяснения, свързани с контролната им дейност;
8. издават разпореждания и предписания за провеждане на мерки за отстраняване на констатирани несъответствия, като определят срокове за тяхното изпълнение;
9. съставят актове за установени административни нарушения по този закон

и/или актовете по прилагането му;

10. сезират съответните компетентни и контролни органи за констатирани нарушения;

11. искат съдействие от други компетентни и контролни органи.

Контролните проби от ПРЗ, торове или растения се предоставят за анализ в Централната лаборатория за химични изпитвания и контрол (ЦЛХИК) към БАБХ.

Персонал, провеждащ официалния контрол върху ПРЗ

Контролната дейност на територията на страната, на централно ниво се организира, координира, обобщава и анализира от 6 експерта от отдел „Контрол на пазара и употребата на ПРЗ и торове“ към дирекция „Растителна защита и контрол“, а на регионално ниво се извършва от 109 инспектора от 28 Областни дирекции по безопасност на храните.

Всички експерти и инспектори, които осъществяват контрол върху продуктите за растителна защита и торовете са с висше агрономическо образование, с образователна степен магистър и са държавни служители. За осъществяването на контролната дейност инспекторите са обезпечени с необходимите технически средства и оборудване, с изключение на мобилна интернет връзка.

Изпълнителният директор на БАБХ със заповед определя регионален отговорник по контрола във всяка Областна дирекция по безопасност на храните и лицата, които осъществяват контрола.

Контролните органи преминават ежегодно обучения, свързани с предмета на контрола, по програма, утвърдена от изпълнителния директор на БАБХ.

Проверка на ефективността на официалния контрол на ПРЗ в съответствие с член 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004

Съгласно чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004 проверка на ефективността на официалния контрол на ПРЗ и торове извършван от областните дирекции по безопасност на храните, се извършва от експертите от отдел „Контрол на пазара и употребата на ПРЗ и торове“ към дирекция „Растителна защита и контрол“ към ЦУ на БАБХ, които са определени със Заповед на изпълнителния директор или упълномощено от него лице. Проверките се извършват съгласно утвърдена със заповед на изпълнителния директор на БАБХ „Програма за извършване на проверка на ефективността на официалния контрол на ПРЗ и торове“, осъществяван от служителите в ОДБХ. Програмата се утвърждава ежегодно до 31 декември, като обхваща следващата календарна година.

Проверките на ефективността на официалния контрол се извършват при спазване на „Процедура за извършване на проверка на ефективността на извършвания официален контрол на ПРЗ от областните дирекции по безопасност на храните в съответствие с чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004“ (СОП – РЗК – 01).

Целта на проверките е да се докаже, че официалният контрол върху ПРЗ и торове по отношение на изискванията на пряко приложимото право на Европейския съюз, Закона за защита на растенията и подзаконовите нормативни актове по прилагането им се прилагат ефективно и са подходящи за постигане на целите на съответното законодателство, както и с Националните планове за контрол на ПРЗ и торове с изготвените стандартни процедури за работа.

Началникът на отдел „Контрол на пазара и употребата на ПРЗ и торове“ в дирекция „Растителна защита и контрол“ при ЦУ на БАБХ изготвя проект на план за проверка на ефективността на официалния контрол в съответната ОДБХ, който има за цел:

- Да се определи и съгласува датата на проверката с директора на дирекция „Растителна защита и контрол“;

- Да се определят членовете на одиторския екип;
- Да се уточнят служителите, които ще присъстват на проверката;
- Да се уточнят критериите, целта и обхвата на проверката.

Директорът на дирекция „Растителна защита и контрол” в БАБХ утвърждава плана за проверка на ефективността на официалния контрол.

По време на проверката, одитиращия екип попълва Контролен фиш за извършване на проверка за ефективността на извършвания официален контрол, където се отразяват всички констатации.

Проверките на ефективността на официалния контрол на ПРЗ в съответствие с чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004 включват:

- Документална проверка - изисква се наличие на документи за проверка на извършвания официален контрол върху предлагането на пазара и употребата на ПРЗ и торовете. В случаите на установени несъответствия или частични несъответствия се анализират причините довели до тях;

- Проверка на място - проверка на терен, как инспекторите от ОДБХ извършват официалния контрол върху ПРЗ и торове.

- Пробовземане - преглед на протоколи за вземане на проби от ПРЗ, торове и растителни проби и брой взети проби в съответствие с планове за контрол, техника на вземане на проби за целите на официалния контрол, становища за установени несъответствия, предприети последващи действия и административнонаказателни мерки, обратна връзка;

- Събиране на доказателствени средства - документални и материални доказателства, визуализация чрез снимки.

По време на проверката, одитиращия екип попълва Контролен лист, който съдържа конкретни критерии за определяне на ефективността на официалния контрол върху продуктите за растителна защита и торовете, въз основа на които одиторския екип дава количествена и качествена оценка. В зависимост от степента на изпълнение на определените критерии проверяващия екип, изготвя „Фиш за несъответствие” или „Фиш за забележка”, като посочва срок за отстраняване на несъответствията и изготвя и цялостно заключение от проверката на ефективността на официалния контрол върху продуктите за растителна защита и торовете в ОДБХ.

На основание направените констатации при проверките, екипът от експерти от отдел „Контрол на пазара и употребата на ПРЗ и торове”, дирекция РЗК към ЦУ на БАБХ прави препоръки към ОДБХ, с цел подобряване на организацията за планирането и извършването на официалния контрол на ПРЗ и торове, който да е ефективен и да е в съответствие със заложените цели.

Честота на извършване на проверките на ефективността на официалния контрол на ПРЗ и торове се определя съгласно ясно разписани критерии, основани на оценката на риска.

За всяка проверка се изготвя подробен доклад до ресорния заместник изпълнителен директор на БАБХ, с копие до директора на съответната ОДБХ.

Честота на извършване на проверките на ефективността на официалния контрол на ПРЗ и торове се определя съгласно ясно разписани критерии, основани на оценката на риска.

Методи на контрол и използвани техники

Официалния контрол върху продуктите за растителна защита се извършва като се използват подходящи методи и техники на контрол, като инспекции на обекти, изпълнение на мониторингови програми, вземане на проби от ПРЗ, торове и растителни проби и извършване на анализ, в съответствие с изискванията на чл. 10 на Регламент (ЕО) № 882/2004.

В срок до 30 януари всяка година отдел „Контрол на пазара и употребата на ПРЗ и торове” изготвя Национален план и програма за контрол на пазара, Национален план и програма за контрол върху употребата на ПРЗ и Национален план за контрол на торове, за извършване на проверки за текущата календарна година, които се утвърждават от изпълнителния директор на БАБХ. Националните планове и програми се изпращат в 7-дневен срок от утвърждаването им на регионалния отговорник по контрола във всяка ОДБХ.

Въз основа на националните програми за извършване на проверки, регионалните отговорници по контрола изготвят график за броя на инспектираните обекти по месеци на територията на съответната ОДБХ. Непосредствено преди проверката отговорникът по контрол в ОДБХ и инспекторите определят обектите, които ще бъдат посетени.

Инспекциите се извършват от инспекторите от ОДБХ и/или от ръководителя и експертите на звеното по контрол в ЦУ на БАБХ, при спазване на изискванията и реда, посочени в Процедурите за инспекции на селскостопански аптеки, складове за съхранение и търговия с ПРЗ, цехове за преупаковане на ПРЗ и на земеделски производители.

При всяка проверка се съставя доклад от инспекция по утвърден образец, в който се отбелязват проверените контролни точки и констативен протокол, в който се описват обстоятелствата при проведената инспекция. При констатирани нарушения се дават предписания, с фиксиран срок за отстраняване на несъответствието, като се прави последваща проверка или се съставят актове за установяване на нарушение, на основание Закона за защита на растенията. Наказателните постановления се издават от директора на ОДБХ. Установяването на нарушенията, издаването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

За извършените проверки регионалните отговорници по контрола изпращат справки и изготвят периодично доклади, които се обобщават от отдел „Контрол на пазара и употребата на ПРЗ и торове”.

Обекти на официалният контрол и честота на инспекциите

А. Контрол на пазара на ПРЗ:

Контролът върху предлагането на пазара на продуктите за растителна защита се осъществява съгласно годишен Национален план за контрол на пазара на продукти за растителна защита.

I. Основна цел:

Да се гарантира предлагането на пазара и употребата само на разрешени продукти за растителна защита, съгласно реда, предвиден в Закона за защита на растенията. Да се осигурят добрите практики при търговията с ПРЗ и защита интересите на потребителите.

II. Вид на инспектираните обекти и плануване на инспекциите:

- Производители на ПРЗ - инспектират се 100% от броя на регистрираните обекти, два пъти годишно;
- Цехове за преупаковане на продукти за растителна защита - инспектират се 100% от броя на регистрираните обекти, два пъти годишно;
- Складова база за съхранение и търговия с продукти за растителна защита (ПРЗ)- инспектират се 100% от броя на регистрираните обекти, един път годишно;
- Селскостопански аптеки - инспектират се от 70% до 100% от броя на регистрираните обекти, най-малко един път годишно, на база анализ на риска;
- Нерегламентирани обекти (всеки един обект извън регистрираните) - броят на инспекциите се определя в зависимост от броя на предполагаемите (възможните) обекти, където съществува риск от нерегламентирана търговия с ПРЗ.

Периоди за инспекция на обектите:

- Планови инспекции в обектите - планират се в Регионалната програма на ОДБХ, като брой инспекции по месеци и брой на инспекциите за един инспектор.
- Внезапни инспекции - извършват се през цялата година, в зависимост от рисковите обекти и по преценка на регионалния отговорник по контрол на ОДБХ.
- Инспекции по сигнал - извършват се в срок до един работен ден от подаването на сигнала и отразяването му в Дневник за подадени сигнали и жалби.

Б. Контрол върху употребата на ПРЗ:

Контролът върху употребата на продукти за растителна защита се осъществява съгласно годишен Национален план за контрол на употребата на продукти за растителна защита.

I. Основна цел

Да се гарантира правилната употреба на продуктите за растителна защита (ПРЗ) при производство на растения и растителни продукти, спазвайки изискванията на Добрата растителнозащитна практика (ДРЗП) или интегрираното управление на вредителите.

II. Вид на инспектираните обекти и планиране на инспекциите:

А. Документален контрол - водене на записи от земеделските производители.

Б. Употреба на ПРЗ:

1. С наземна техника;
2. За обеззаразяване на семена;
3. Чрез фумигация;
4. Чрез въздушно пръскане.

Броят на инспекциите се планира на база 5% - 7% от регистрираните земеделски производители на растения предназначени за храна и за фураж.

В планирания общ брой земеделски производители за контрол се включват и земеделски производители, регистрирани като първични производители на фуражи, вписани в "Списък на регистрираните оператори във фуражния сектор на ниво първично производство, които попадат в обсега на член 5, параграф 1, буква а) и б) на Регламент (ЕО) 183/2005 относно определяне на изискванията за хигиена на фуражите".

На контрол подлежат и земеделски производители, които не са регистрирани по Наредба № 3 за създаване и поддържане на регистър на земеделските производители.

Периоди за инспекция на обектите:

Всяка ОДБХ планира периодите за провеждане на инспекциите при земеделските производители, в зависимост от естеството на отглежданите култури в Агроекологичния район и извършваните растителнозащитни мероприятия за съответния период. Изготвя се график за брой инспекции по месеци за всеки един инспектор.

При контролната дейност върху употребата на ПРЗ се вземат предвид следните обстоятелства:

- установените рискове, свързани с търговията и употребата на ПРЗ или с процеси, дейности или действия, които могат да повлияят на безопасността на растителната продукция;
- водената документация от търговците на ПРЗ и от земеделските производители по отношение на съответствието с нормативните изисквания;
- документираните от компетентните органи данни за установени при предишни проверки несъответствия в дейността на търговците и земеделските производители с нормативните изисквания;

- всяка друга информация, която би могла да свидетелства за несъответствие.

В. Контрол на торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества и хранителни субстрати:

- Обекти за производство на торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества и хранителни субстрати - най-малко два пъти годишно;
- Обекти за опаковане или преопаковане на торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества и хранителни субстрати - най-малко два пъти годишно;
- Складова база за съхранение и търговия с торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества и хранителни субстрати - най-малко веднъж годишно;
- Селскостопански аптеки и други търговски обекти, в които се предлагат торове- в зависимост от спецификата на обектите за търговия се планират и определен брой целеви проверки.

Периоди за инспекция на обектите:

Броят инспекции и видовете инспектирани обекти се определят от съответната ОДБХ, в зависимост от броя и видовете обекти на територията на съответната област.

Планиране на инспекциите

А. Контрол на пазара на ПРЗ

1. План за извършване на официален контрол върху предлагането на пазара на ПРЗ

ОДБХ	Брой инспекции	Брой регистрирани обекти			Нерегламентирани обекти
		Аптеки	Складове	Цехове	
Благоевград	61	56	2	0	3
Бургас	54	41	9	0	4
Варна	60	40	20	0	4
Велико Търново	46	30	12	0	4
Видин	17	13	0	0	4
Враца	41	33	4	0	4
Габрово	25	17	3	0	3
Добрич	69	24	41	0	4
Кърджали	26	22	0	0	4
Кюстендил	33	22	8	0	3
Ловеч	20	16	1	0	3
Монтана	38	22	10	1	4
Пазарджик	93	49	36	3	2
Перник	14	6	4	0	4
Плевен	61	34	23	0	4
Пловдив	210	143	60	5	2
Разград	30	13	14	0	3
Русе	59	22	33	0	4
Силистра	28	18	7	0	3
Сливен	35	24	8	0	3
Смолян	15	12	0	0	3

София град	45	31	10	1	3
София област	26	23	0	0	3
Стара Загора	63	42	18	0	3
Търговище	23	13	6	0	4
Хасково	58	50	3	2	3
Шумен	42	19	20	0	3
Ямбол	44	15	26	0	3
Общо:	1336	850	378	12	94

*** Забележка:**

- Селскостопанските аптеки и складове се инспектират един път годишно по годишния план за контрол.
- Цеховете за преупаковане се инспектират два пъти годишно.
- Нерегламентираните обекти (магазини, пазари, тържища и др.) се инспектират един път годишно и при сигнал.

1. Национална програма за вземане на проби за съответствие на ПРЗ

ОДБХ	Брой проби от ПРЗ за съответствие
Благоевград	8
Бургас	10
Варна	10
Велико Търново	4
Видин	3
Враца	10
Габрово	3
Добрич	8
Кърджали	10
Кюстендил	5
Ловеч	10
Монтана	3
Пазарджик	8
Перник	10
Плевен	5
Пловдив	15
Разград	10
Русе	3
Силистра	10
Сливен	3
Смолян	6
София град	4
София област	3
Стара Загора	10
Търговище	8
Хасково	8
Шумен	10
Ямбол	3
ОБЩО:	200

Б. Контрол върху употребата на ПРЗ

1. Национална програма за контрол върху употребата на ПРЗ от земеделски производители

ОДБХ	Общ брой регистрирани земеделски производители на растениевъдна продукция към 30.09.2013г.	Регистрирани земеделски производители на растения предназначени за фураж за 2015г. (1)	Плануван брой земеделски производители на растения предназначени за фураж за контрол през 2015г. (2)	Плануван общ брой земеделски производители за контрол през 2015г. - 7 % (3)
1	2	3	4	5
Благоевград	688	3	1	48
Бургас	1 800	112	3	126
Варна	1 063	586	6	74
Велико Търново	1 365	283	5	95
Видин	1 066	52	2	75
Враца	1 236	359	7	87
Габрово	281	54	2	20
Добрич	2 680	92	2	188
Кърджали	477	1	1	33
Кюстендил	604	8	1	42
Ловеч	507	28	1	36
Монтана	1 032	27	1	72
Пазарджик	1 331	35	1	93
Перник	398	22	1	28
Плевен	1 733	129	3	121
Пловдив	3 177	304	6	222
Разград	1 151	221	5	81
Русе	1 416	259	5	99
Силистра	1 569	61	2	110
Сливен	1 864	693	6	131
Смолян	132	2	1	9
София град	159	28	1	11
София област	960	74	2	67
Стара Загора	1 817	234	4	127
Търговище	836	159	3	59
Хасково	2 494	55	2	175
Шумен	1 494	138	3	105
Ямбол	1 673	154	3	117
ОБЩО:	35 003	4173	80	2451

*** Забележка:**

- Регистрираните земеделски производители на растения, предназначени за фураж са част от общия брой регистрирани земеделски производители.

- Плануваният брой на земеделските производители на растения, предназначени за фураж (колона №4), са част от общия брой инспектирани земеделски производители - (колона №5).

2. Национална програма за вземане на растителни проби при контрол върху употребата на ПРЗ от земеделски производители

ОДБХ	Брой листни проби за идентификация на употребените ПРЗ	Растителни проби от Мониторингова програма за остатъци от пестициди при първично производство на растителни продукти,	Растителни проби от Мониторингова програма за остатъци от пестициди при първично производство на земеделски култури,	ОБЩ БРОЙ РАСТИТЕЛНИ ПРОБИ
------	--	---	--	---------------------------

		предназначени за храна	предназначени за фураж	
Благоевград	1	4	0	5
Бургас	1	4	0	5
Варна	1	2	1	4
Велико Търново	1	4	0	5
Видин	1	1	1	3
Враца	1	1	1	3
Габрово	1	1	1	3
Добрич	1	1	2	4
Кърджали	1	3	0	4
Кюстендил	1	3	0	4
Ловеч	1	2	0	3
Монтана	1	3	1	5
Пазарджик	1	5	0	6
Перник	1	2	0	3
Плевен	1	3	0	4
Пловдив	1	5	0	6
Разград	1	0	2	3
Русе	1	2	1	4
Силистра	1	1	2	4
Сливен	1	3	0	4
Смолян	1	2	0	3
София град	1	0	1	2
София област	1	4	0	5
Стара Загора	1	4	0	5
Търговище	1	2	1	4
Хасково	1	3	0	4
Шумен	1	2	1	4
Ямбол	1	3	0	4
ОБЩО:	28	70	15	113

* Забележка:

- Цифрите в горните таблици са за планиран контрол за период от една календарна година. За база са взети показателите от 2013 година и всяка година те варират около този брой, в зависимост от промяната в броя на регламентираните обекти за търговия с ПРЗ и в зависимост от броя на регистрираните земеделски производители на растениевъдна продукция за всяка година.

В. Контрол на торове

1. Национална програма за контрол на торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества и хранителни субстрати

№	ОДБХ	I тримесечие	II тримесечие	III тримесечие	IV тримесечие	Всичко за ОДБХ
1	Благоевград	1	1	1	1	4
2	Бургас	1	2	1	1	5
3	Варна	2	1	1	1	5
4	Велико Търново	2	1	1	1	5
5	Видин	1	1	1	1	4
6	Враца	2	1	1	1	5

7	Габрово	1	1	1	1	4
8	Добрич	2	1	1	1	5
9	Кърджали	0	1	1	0	2
10	Кюстендил	0	1	1	1	3
11	Ловеч	1	1	1	1	4
12	Монтана	1	1	2	1	5
13	Пазарджик	2	1	1	1	5
14	Перник	1	1	1	1	4
15	Плевен	2	1	1	1	5
16	Пловдив	2	1	1	1	5
17	Разград	1	1	1	1	4
18	Русе	1	2	1	1	5
19	Силистра	1	1	2	1	5
20	Сливен	1	2	1	1	5
21	Смолян	1	1	1	0	3
22	София град	1	1	1	1	4
23	София област	1	2	1	1	5
24	Стара Загора	2	1	1	1	5
25	Търговище	1	2	1	1	5
26	Хасково	2	1	1	1	5
27	Шумен	1	1	1	1	4
28	Ямбол	2	1	1	1	5
ОБЩО		36	33	0	26	125

*** Забележка:**

- Разпределението на пробите по тримесечия е индикативно и цели равномерното им разпределение през годината и регулярното постъпване на пробите в ЦЛХИК, за да се осигури своевременното им анализиране.

- В случай, че графикът за вземане на проби не може да се спазва във вида, в който е заложен, ОДБХ разпределя вземането на проби съобразно възможностите, като е необходимо да се спазва общия брой проби, планиран за годината.

Лаборатории

Взетите проби от продукти за растителна защита и торове за установяване на съответствие с показателите, одобрени при разрешаването на продукта се анализират в Централна лаборатория за химични изпитвания и контрол (ЦЛХИК) към БАБХ.

Листните проби за идентификация на употребените ПРЗ се анализират във външна лаборатория.

Растителните проби, взети по контролната програма за остатъци от пестициди в растения предназначени за храна или за фураж се анализират в ЦЛХИК, която е Национална референтна лаборатория за остатъци от пестициди в плодове и зеленчуци и във външна лаборатория.

Ресурси, подпомагащи провеждането на официалния контрол върху ПРЗ

Българската агенция по безопасност на храните разполага с лаборатория, която подпомага контролната дейност върху ПРЗ - Централна лаборатория за химични изпитвания и контрол (ЦЛХИК) - София. В нея се извършват анализи на взети при контролната дейност проби от ПРЗ, за установяване на съответствие с показателите одобрени при разрешаването на продуктите и на растителни проби: листни проби, за идентификация на използваните ПРЗ и суровини и продукти от растителен произход, за анализ за съдържание на остатъци от пестициди.

Централна лаборатория за химични изпитвания и контрол има изградена и функционираща система за управление на качеството (СУК). Тя е акредитирана в съответствие с изискванията на БДС EN ISO/IEC 17025 от ИА "БСА" за анализ на остатъчни количества от пестициди в растителни суровини и продукти. Тя е Национална референтна лаборатория за остатъци от пестициди в плодове и зеленчуци. Лабораторията има вътрешнолабораторна програма за осигуряване на качеството, която стриктно се спазва.

Контрол чрез вземане на проби

При инспекциите на селскостопанските аптеки, складове и цехове се вземат проби от ПРЗ за съответствие по годишната национална програма за контрол на пазара. Пробите се изпращат за анализ в Централна лаборатория за химични изпитвания и контрол.

Освен пробите от ПРЗ, които се вземат от инспекторите при проверките и съобразени с Националния годишен план за контрол на пазара, проби се вземат и при констатиране на нарушения, както и при заявяване от фирми, търгуващи с ПРЗ, за извършване на анализ за съответствие и за удължаване срока на годност на определени продукти и партии.

За продуктите за растителна защита, за които при контролната дейност се установи, че са неразрешени, с изтекъл срок на годност, с несъответствия по отношение на етикета или с несъответствие доказано при анализа, се спират от продажба, като се дава съответното разпореждане за безопасното обезвреждане на ПРЗ, съгласно Закона за управление на отпадъците. Иззетите ПРЗ от контролния орган при конфискация се съхраняват в определените за това складове на територията на страната.

При инспекциите на земеделските производители се вземат растителни проби за идентификация на използваните ПРЗ, във връзка с изпълнение на Националния годишен план за контрол на употребата на ПРЗ, както и при участие на инспекторите в комисии по жалби от граждани, за установяване на щети от хербициден ефект и подмор на пчели.

По програмата за мониторинг на остатъци от пестициди при първично производство на продукти от растителен произход се вземат проби от местата на производство (полето, оранжерии), при прибиране на реколтата, от набрана продукция, преди предлагането им на пазара. Пробите се изпращат за анализ в Централна лаборатория за химични изпитвания и контрол.

По програмата за мониторинг на пестицидни остатъци при първично производство на фуражи проби се вземат от зърнената продукция, предназначена за производство на фуражи, при прибиране на реколтата. Растителните проби се анализират в Националният диагностичен научноизследователски ветеринарномедицински институт (НДНИВМИ) - качествен метод в обхват на акредитация за ФОС и карбаматни съединения. Във ЦЛХИК или външна лаборатория пробите се анализират за ХОП, перитроидни, азотсъдържащи пестициди и потвърждение за ФОС и карбаматни съединения.

При установени несъответствия – съдържание на забранено активно вещество, съдържание на активни вещества неразрешени при определени култури, контролните органи предприемат последващи действия, като на земеделските производители се правят предписания или се съставят актове за нарушение по Закона за защита на растенията.

При установяване на остатъци от пестициди със стойности над МДК продукцията се проследява и се прилагат мерките по Закона за храните и Закона за фуражите.

Документирани процедури

а/ Годишен Национален план за контрол на пазара на ПРЗ и Национална програма за инспекции.

⇒ Регионален план за контрол на пазара и график, в който са заложи броя проверки по месеци и броя на проверките за един инспектор в ОДБХ.

⇒ Годишна програма за вземане на проби от ПРЗ за съответствие.

⇒ Процедури за инспекция на:

1. Селскостопанска аптека;
2. Складова база;
3. Цех за преупакване;
4. Процедура за вземане на средни проби от ПРЗ;
5. Процедура за изземване/конфискуване на продукти за растителна защита.

б/ Годишен Национален план за контрол на употребата на ПРЗ и Национална програма за инспекции.

⇒ Регионален план за контрол на употребата и график, в който са заложи броя проверки по месеци и броя на проверките за един инспектор в ОДБХ.

⇒ Годишна програма за вземане на листни проби за идентификация на употребените ПРЗ.

⇒ Процедури за инспекция:

1. При земеделски производител;
2. При въздушно пръскане;
3. При фумигация;
4. При обеззаразяване на семена;
5. Процедура за вземане на проби от растения и растителни продукти за идентификация на използваните ПРЗ

в/ Процедура за вземане на проби от продукти от растителен произход за остатъци от пестициди, по програма за мониторинг на остатъци от пестициди в суровини и продукти от растителен произход.

Чрез цитираните процедури е въведен унифициран подход при осъществяването на контрола, както и спазване на общи правила за изпълнението му. Следените показатели са измерими. Процедурите гарантират оперативно, съгласувано, прозрачно и целенасочено изпълнение на показателите.

Обучение на персонала, който извършва официален контрол

Съгласно чл. 6 на Регламент (ЕО) 882/2004 за официалния контрол, компетентните органи гарантират, че всички инспектори, които извършват официален контрол са получили подходящо обучение, което им дава възможност да изпълняват задълженията си компетентно и последователно да извършват официалния контрол. Информирани са за новостите в своята сфера на компетентност и при необходимост получават допълнително обучение.

В рамките на БАБХ отдел "Обучение и квалификация" към дирекция ЕКМСОК изготвя програми, организира и координира провеждането на курсове за обучение и повишаване на квалификацията на служителите на агенцията, както и на новоназначени служители.

Контролните органи преминават ежегодно обучения, свързани с предмета на контрола върху ПРЗ и торове, по програма, утвърдена от изпълнителния директор на БАБХ.

БАБХ залага в Годишния план за обучение на експертите и инспекторите планови и извънпланови, вътрешни и външни обучения за повишаване на тяхната

компетентност по отношение на измененията и допълненията в правната уредба на Р България и на ЕО, във връзка с контролната дейност, както и на езиковата и компютърна подготовка.

На базата на планираните от БАБХ годишни обучения, директорът на ОДБХ прави предложения и утвърждава регионален план за организиране и провеждане на тематични обучения за инспекторите, свързани с предмета на контролната дейност, в зависимост от необходимостта, определена на базата на установени пропуски, констатирани в процеса на осъществяване на инспекциите.

Всяко обучение се документира, като се записва предмета и нивото на обучението, броя на дните за обучение, броя на участниците. Всички обучения се удостоверяват със сертификат, като копие от сертификата да се поставя в досието на инспектора.

Обучения се провеждат в следните случаи:

- при постъпване на работа;
- при новости в националното и европейско законодателство;
- за повишаване на езиковата и компютърна подготовка;
- при идентифицирани слабости в изпълнението на задълженията;
- по искане от инспекторите;
- след анализи на доклади от одити;
- съобразно предвидени обучения, залегнали в плана на БАБХ.

Всички настъпили промени в нормативни актове в областта на контрола на ПРЗ и торове са достояние на инспекторите от БАБХ. На централно ниво се изготвят указания за инспекторите и се предоставят по съответните ОДБХ, за сведение и изпълнение. При възникване на въпроси от страна на инспекторите, своевременно се търси отговор, включително и чрез контакти и запитвания на експерти от други държави-членки или ЕК.

Съгласно Закона за държавния служител два пъти в годината се провеждат срещи между инспекторите и преките им ръководители, за атестация на тяхната дейност, като и се анализират степента на изпълнение на заложените в контролния план цели, както и компетентността на инспектора по изпълнение на неговите задължения.

IV.9. Растително здраве

Дирекция „РЗК“ в БАБХ организира, ръководи и извършва фитосанитарен контрол на растения, растителни и други продукти, потенциални преносители на вредители, провежда карантинни мерки при вноса, износа, производството, съхранението, търговията и движението на растения, растителни и други продукти и издава съответните документи.

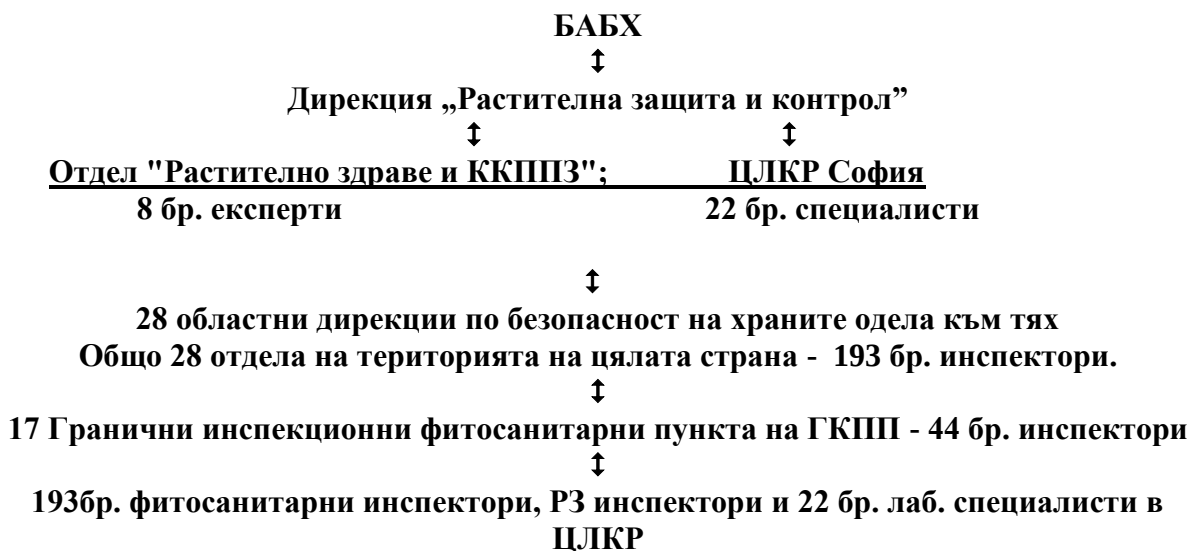
Дейността на БАБХ в областта на фитосанитарния контрол, растителното здраве и фитосанитарните мерки са уредени в международен аспект от Международната конвенция по растителна защита (МКРЗ), а в национален - в Закона за защита на растенията (ЗЗР) и Наредба № 1 за фитосанитарен контрол (ФСК), която е напълно хармонизирана с Директива 2000/29 на ЕК и се състои в:

- граничен фитосанитарен/карантинен/контрол на вноса на растения и растителни продукти за България и страни членки на ЕС, в съответствие с европейските стандарти и Директиви 2000/29, 98/22 и др.
- фитосанитарен контрол при производството на растения и растителни продукти и ефективни наблюдения на територията на страната по отношение на карантинни вредители по растенията и растителните продукти съгласно изискванията на Директива 2000/29 ЕС, Наредба № 1 за ФСК и ЗЗР.
- разработване и провеждане на фитосанитарни мониторингови програми при различни растителни видове за своевременно установяване и предотвратяване

разпространението на регулирани вредители на територията на страната и ЕС, изцяло съобразени с Директива 2000/29 на ЕС и Решенията на ЕК за предприемане на спешни мерки за предотвратяване разпространението на територията на ЕС на определени вредители.

- обмен на информация и данни чрез системата „EUROPHYT” за бърз обмен на информация за установени огнища от карантинни вредители или заловени такива на външни граници на ЕС.
- лабораторно-диагностична мрежа за лабораторни експертизи диагностика и идентификация на карантинни вредители се състои от 7 регионални лаборатории за рутинни анализи, които методически се ръководят от Централна лаборатория по карантинна на растенията /ЦЛКР/. Основната дейност на ЦЛКР включва:
 - Разработване на нови методи за лабораторен анализ, съобразени със световния опит.
 - Обучение на лабораторни специалисти:
 - Лабораторна експертиза на почви, растения и растителни продукти от местно производство.
 - Лабораторна експертиза на посевен и посадъчен материал по Закон за посевния и посадъчния материал.
 - Оторизация на лаборатории за осъществяване на здравен анализ;
 - Извършване на арбитражни анализи.
- организира, ръководи и извършва прогноза и сигнализация за борба с вредителите, изготвя препоръки и осъществява технологичен контрол по опазването на земеделските култури;
- внедрява принципите на Добрата растителнозащитна практика по култури и принципите на интегрираната растителна защита.

Организация на контролната дейност в областта на растителното здраве.

Права и задължения на фитосанитарните инспектори:

- да влизат в митници, митнически бюра, безмитни зони, морски и речни пристанища, летища, железопътни и автобусни гари, пощенски станции, в складове и хранилища към тях и всички помещения на влизащите в страната влакове, плавателни съдове, самолети от гражданския транспорт и моторни превозни средства за извършване на фитосанитарни прегледи на намиращите се там материали, пратки и багажи;

- да посещават и извършват прегледи на посеви и насаждения, разсадници, маточници, оранжерии, ботанически градини, опитни участъци на институти и станции, фирми, арендатори, земеделски кооперации, лични стопанства, складове и преработвателни предприятия;
- да извършват периодични прегледи на растенията и растителните продукти, които се продават на тържищата и пазарите;
- да изискват от съответните учреждения, предприятия, търговци, организации и други документи и сведения за приетите и намиращите се в тях растения, растителни и други продукти;
- да забраняват, задържат и разрешават при условията, определени в Наредба №1 за ФСК, вноса, транзита, износа, отглеждането и придвижването на растителни материали, когато съществува опасност от пренасяне и разпространение на вредители.
- да имат достъп до обекти за съхраняване и поставяне под карантина на пратки или тяхното унищожаване при необходимост.

Фитосанитарните инспектори са длъжни:

- да извършват фитосанитарен контрол и експертиза при внос и транзит на подкарантинни материали;
- да извършват фитосанитарен преглед на стоките от растителен произход, предназначени за износ, реекспорт или за движение в страната, и да ги освидетелстват с фитосанитарен сертификат или паспорт;
- да регистрират в съответни регистри всички внасяни и изнасяни растителни материали и провеждат периодични прегледи на посевите и насажденията с вносен материал, както и складовете и преработващите предприятия;
- да организират и провеждат периодични прегледи на земеделските, горските и декоративните растителни видове за установяване на фитосанитарното им състояние;
- да поставят под карантина заразените с вредители или застрашените от тях райони и да налагат забрани или ограничения за изнасянето от тях на подкарантинен материал;
- да организират и контролират борбата с карантинните вредители във вътрешността на страната;
- при откриване на непознати вредители да вземат проби и ги изпращат за определяне в ЦЛКР, а до определянето да поставят под карантина материалите;
- да съставят актове при констатиране нарушения на Закона за защита на растенията и Наредба №1 за ФСК.

Персонал, провеждащ официалния контрол

Член 4 от Регламент (ЕО) № 882/2004 изисква от компетентния орган да гарантира, че има достъп до достатъчно на брой квалифициран и опитен персонал, че има на разположение подходящи и надлежно поддържани съоръжения и оборудване и че сред персонала, който извършва официален контрол, не възниква конфликт на интереси. Посочената разпоредба не се прилага по отношение на растителната защита.

Член 2, параграф 1, буква и) от Директива 2000/29/ЕО на Съвета изисква от държавите членки да гарантират, че техните държавни служители и квалифицирани кадри притежават необходимите квалификации за правилното прилагане на директивата.

Съгласно член 2, параграф 1, буква ж) от Директива 2000/29/ЕО на Съвета отговорните официални органи могат да делегират изпълнението на предвидените в

посочената директива задачи на юридическо лице, субект на публичното или частното право, „при условие че това лице и неговите членове нямат личен интерес от резултата от предприеманите от него мерки“.

Общо 193 бр. инспектори по РЗ осъществяват дейностите свързани с растителното здраве на растенията, растителната защита и контрола на употребата на ПРЗ.

Инспекторите от ОДБХ изпълняват задачи, свързани преди всичко с карантина на растенията. В някои случаи на инспекторите от ГИП се възлагат и други задачи, като например наблюдение на територията.

Всички упълномощени да извършват контролна дейност инспектори от ОДБХ разполагат с необходимите материали, инструменти и оборудване, включително и с автомобили за всякакви терени с напълно окомплектовани куфарчета за извършване на инспекции и средства за лична защита.

Методи на контрол и използвани техники

Член 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004 изисква официалния контрол да се извършва редовно, въз основа на риска и с необходимата честота. Контрол се извършва на всеки един от етапите по веригата за производство и преработка, по принцип без предварително предупреждение. Контролът се прилага с едно и също внимание, както по отношение на износа от Европейския съюз, така и към вноса в Съюза и към предлагането на продукти на пазара в рамките на Европейския съюз. Посочената разпоредба не се прилага по отношение на растителната защита и не съществуват общи законови изисквания, които да са еквивалентни, особено по отношение на износа, но в специални случаи съществуват подобни изисквания.

Съгласно член 6, параграф 5 от Директива 2000/29/ЕО на Съвета официалните проверки, посочени във въпросния член, се извършват редовно, в подходящо време, най-малко веднъж годишно и най-малко чрез наблюдение с просто око. Член 12, параграф 1 от същата директива предвижда държавите-членки да организират официални проверки, за да гарантират спазването на условията на посочената директива, и по-специално на член 10, параграф 2; тези проверки се извършват на случаен принцип, без каквато и да е дискриминация по отношение на произхода на растенията, растителните продукти или други предмети и в съответствие със следните разпоредби:

- случайни проверки по всяко време и на всяко място, където са преместени растения;
- растителни продукти или други предмети;
- случайни проверки в предприятията, където се отглеждат, произвеждат, съхраняват или продават растения, растителни продукти или други предмети, както и в предприятията на купувачите;
- случайни проверки едновременно с всякакви други проверки по документи, извършвани по причини, различни от фитосанитарните.

Проверките трябва да са редовни в предприятията, вписани в официален регистър в съответствие с член 10, параграф 3 и член 13в, параграф 1, буква б), и могат да са редовни в предприятията, вписани в официален регистър в съответствие с член 6, параграф 6. Проверките трябва да бъдат селективни, ако има факти, които позволяват да се смята, че една или няколко разпоредби на посочената директива, не са спазени.

Общият годишен план за дейността на отдел „Фитосанитарен контрол“ се изготвя съвместно от експерти от отдел „ФСК“ в дирекция „РЗКППЗ“ в ЦУ на БАБХ и ЦЛКР. Планът се обсъжда на годишен семинар по фитосанитарен контрол и се включва в общия план за работа на БАБХ.

Относно обследванията за вредители, всяка година се формират работни групи

по различните мониторингови програми, състоящи се от експерти от ЦУ на БАБХ, експерти от ЦЛКР, националния докладчик по съответната програма и фитосанитарни инспектори от регионите, където има интензивно производство на наблюдаваните култури. Работната група анализира резултатите от изпълнението за предходната година, изготвя план за наблюдение за всеки регион, периодите за наблюдение, промените в законодателството, и на тази база актуализира броя на инспекциите и пробите за лабораторно изпитване, необходими да се гарантира изпълнението на програмата.

- фитосанитарни мониторингови програми при картофи
- фитосанитарни мониторингови програми при овощни видове
- фитосанитарни мониторингови програми при лозя
- фитосанитарни мониторингови програми при зеленчукови оранжерии
- фитосанитарни мониторингови програми при ягоди и ягодоплодни
- фитосанитарни мониторингови програми при горски видове
- фитосанитарни мониторингови програми при декоративни видове и оранжерии
- Национална програма за картофени цистообразуващи нематоди.

Мониторинговите програми се актуализират ежегодно с промените в нормативната уредба и въвеждане на нови Решения на ЕК за спешни мерки свързани с предотвратяване разпространението на определени вредители.

В член 10 от Регламент (ЕО) № 882/2004 са определени дейностите, методите и техниките на контрол, които следва да се прилагат. Посочената разпоредба не се прилага по отношение на растителната защита, но специфични изисквания относно дейностите по контрола се съдържат в Директива 2000/29/ЕО.

Като цяло официален контрол се извършва на всички етапи на производството, вноса и търговията. Планираните контроли се основават на риска, като тяхната честота и график на провеждане са съобразени с изискванията на законодателството на страната и ЕС.

Основен метод за оценка на фитосанитарното състояние е визуалната проверка на растенията, която винаги в случай на съмнение, се придружава от вземане на проби и лабораторни анализи. Провеждат се също така редовни обследвания, които включват задължително вземане на проби и лабораторно изследване за всички видове вредители като вредителите по картофите.

Разпространено е използването на феромони за *Monochamus* spp.

Обследвания за наличие на вредители се извършват на производствените обекти, в зелените зони и горските райони, съгласно изискванията на ЕС.

Инспекциите през вегетационния период се планират и извършват в подходящо време, като ОДБХ изготвя месечни отчети.

Контролът в рамките на системата на фитосанитарните паспорти е основан на редовни посещения на регистрираните производители. Фитосанитарните паспорти се издават от инспекторите, в случай че резултатът от инспекцията отговаря на изискванията.

Обекти на официалния контрол

Обекти за контрол при граничен фитосанитарен контрол на ГКПП

Растенията, растителните и други продукти от трета страна, посочени в приложение № 5, част Б от Наредба № 1 за ФСК, и въведени на митническата територия на Европейската общност, се поставят под митнически надзор съгласно чл. 37, ал. 1 на Митническия кодекс на Европейската общност и под надзора на фитосанитарните органи от момента на въвеждането им. След издаване на заключението от фитосанитарните органи, че са изпълнени условията по чл. 14 на

Наредба № 1 за ФСК, растенията, растителните и другите продукти се поставят под един от митническите режими, определени в чл. 4, ал. 16, букви «а», «г», «д», «е» и «ж» на Митническия кодекс на Европейската общност.

Растенията, растителните и други продукти под формата на постелъчен материал, прегради, палети и опаковъчен материал, които се използват при транспорт на всякакви стоки от трети страни и са различни от изброените в ал. 1, се поставят под надзора на фитосанитарните органи от момента на въвеждането им в митническата територия на Европейската общност до установяването, че отговарят на изискванията по тази наредба.

Пратките или партидите от трети страни, за които имат основателни съмнения, че съдържат или се състоят от растения, растителни или други продукти, посочени в приложение № 5, част Б от Наредба № 1 за ФСК, въпреки че не са декларирани като такива. При съмнения, свързани с идентифицирането на стоката, особено относно рода или вида на растенията или растителните продукти или техния произход, пратката се проверява като съдържаща растения, растителни или други продукти, посочени в приложение № 5, част Б от наредбата.

Растенията, растителните или други продукти, за които е дадено митническо направление по чл. 4, ал. 15, букви «б», «в», «г» и «д» или са поставени под митнически режим по чл. 4, ал. 16, букви «б» и «в» от Митническия кодекс на Европейската общност, подлежат на фитосанитарен контрол, когато съществува риск от разпространение на вредители.

Фитосанитарният контрол при внос включва проверка на документите и опаковките на пратките или партидите, а когато е необходимо и на транспортните средства, идентифициране на растенията, растителните и другите продукти и определяне фитосанитарното им състояние. На контрол подлежи всяка пратка и/или партида, за която според митническите изисквания е декларирано, че се състои от растения, растителни и други продукти по чл. 11а, ал. 1 и 2 в съответствие с разпоредбите на приложение № 4 на Международната конвенция за хармонизиране на граничния контрол на стоки (ДВ, бр. 95 от 2000 г.).

Проверките се извършват в местата на въвеждане или на друго място, определено или одобрено от митническите власти и от официалния фитосанитарен орган. Изключения се допускат при условията и по реда на Наредба № 68 от 2006 г. за фитосанитарни проверки на внасяните от трети страни растения, растителни и други продукти, осъществявани на места, различни от определените за въвеждане на територията на Европейската общност (ДВ, бр. 47 от 2006 г.), въвеждаща Директива 2004/103. По време на прегледа се вземат проби за допълнителни анализи, за което фитосанитарният инспектор съставя протокол, подписан от представител на вносителя. Съответните членове от решенията за извънредни ситуации изискват от държавите-членки да извършват всяка година официални обследвания, чиято цел е да се установи наличието на определени вредители. Също така се изисква да се спазват и някои условия за движението на растенията-гостоприемници, посочени във въпросните решения. Когато дадена държава-членка ползва опцията, според която определени растения произхождат от области, за които се знае, че са свободни от конкретните вредители, то статутът на зона, свободна от вредители, трябва да бъде установен.

Обекти за контрол при производството

Фитосанитарен контрол се осъществява чрез фитосанитарни проверки, които се извършват редовно най-малко веднъж в годината и обхващат регистрираните в официалния регистър за ФСК субекти, сградите на производителя, площите за производство, растежната среда на растенията, скиците и документите.

В официалния регистър за фитосанитарен контрол задължително се регистрират:

- всеки производител на растения, растителни и други продукти, посочени в приложение № 5, част А на Наредба № 1 за ФСК;
- всеки вносител на растения, растителни и други продукти, посочени в приложение № 5, част Б на Наредба № 1 за ФСК;
- всяко лице, което събира или разделя партии с растения, растителни и други продукти, посочени в приложение № 5, част А от Наредбата;
- магазини, центрове за експедиция и тържища, разположени в определена производствена зона;
- други лица по решение на Европейската комисия съгласно процедурата по чл. 18 (2) на Директива 2000/29/ЕС.

Производството и движението в страната на растения, растителни и други продукти, посочени в приложение № 4, част А, и приложение № 5, част А на Наредба № 1 за ФСК, подлежи на контрол от страна на фитосанитарните инспектори. Този контрол се отнася до растения, растителни и други продукти, отглеждани от производителя или които се намират при него.

Фитосанитарният контрол се извършва върху отделни партии, без да се прилага дискриминация по отношение произхода на растенията, растителните и други продукти:

- навсякъде и по всяко време, когато растенията, растителните и други продукти се придвижват;
- в предприятията, в които растенията, растителните и други продукти се съхраняват или продават, както и в предприятията на купувачите.

Контролът може да бъде редовен или избиращ, когато има данни, че фитосанитарните изисквания не се спазват.

Процедури при осъществяване на фитосанитарния контрол

Всички процедури по прилагане на фитосанитарното законодателство са подробно описани в утвърдените от изпълнителния директор на БАБХ Методически указания, документация и документооборот за прилагането на Наредба №1 за ФСК и в утвърдените мониторингови програми за съответната година.

Обучение на персонала, който извършва официален контрол

Съгласно чл. 6 на Регламент (ЕО) № 882/2004 за официалния контрол, компетентните органи гарантират, че всички инспектори, които извършват официален контрол са получили подходящо обучение, което им дава възможност да изпълняват задълженията си компетентно и последователно да извършват официалния контрол. Информирани са за новостите в своята сфера на компетентност и при необходимост получават допълнително обучение.

Съгласно изискванията на Наредба №1 за фитосанитарен контрол чл. 4а. (Нов - ДВ, бр. 28 от 2003 г., в сила от 30.06.2003 г.) (1) Фитосанитарният контрол се извършва от фитосанитарните инспектори.

БАБХ провежда обучение на фитосанитарните инспектори за повишаване на тяхната квалификация. Обучението на инспекторите е не по-малко от 40 часа за период от три години.

Всички фитосанитарни инспектори задължително преминават различни видове целеви обучения през годината. Това е заложено в чл. 4а ал. 3 от Наредба № 1 за ФСК, където е посочено, че обучението на инспектори е не по-малко от 40 часа за период от три години. Темите на тези обучения се определят въз основа на анализа на резултатите от контрола, установени несъответствия в работата на инспекторите при извършени проверки от ЦУ на БАБХ, анализ на риска при ново установени вредители в съседни страни или други страни членки на ЕС, с които имаме търговски стокообмен, информации от EUROPHYT и прилагане на нови Решения на ЕК за спешни мерки или промени в Директива 2000/29/ЕС и др. Осигурява ежегодно обучение свързано с

фитосанитарния контрол, в рамките на програма за обучение, утвърдена от изпълнителния директор на БАБХ.

IV.10. Храни с традиционно специфичен характер, защитени географски указания и защитени наименования за произход

Контролът за съответствие с регистрираната спецификация на земеделски продукти и храни със защитени географски означения и традиционно специфичен характер се осъществява от контролиращи лица, които са получили акредитация за съответствие с изискванията на Стандарт EN 45011 от орган по акредитация и са получили разрешение за упражняване на контрол от министъра на земеделието и храните. Контролът за съответствие се осъществява въз основа на договор между производителите и контролиращите лица, като разходите за проверки на съответствието със спецификацията са за сметка на производителите, които са подложени на такива проверки.

Министерството на земеделието и храните (дирекция „Директни плащания и промоции“) упражнява надзор върху дейността на контролиращите лица. Извършва се преглед на представяните копия от протоколи за всяка извършена проверка и на годишните обобщаващи отчети, както и се провеждат годишни проверки на място при контролиращите лица. При прегледа на протоколите и представените документи от контролиращото лице и при установяване на пропуски или нарушения, извършени от производителите, се извършва надзорна проверка на място с участие на експерти от ДПП и от други компетентни звена. След проверката ДПП проследява в протоколите изпратени от контролиращото лице какви мерки и действия се предприемат от страна на производителите с оглед отстраняване на нарушенията.

До момента Министърът на земеделието и храните е одобрил 2 контролиращи лица, отговарящи на изискванията за осъществяване на контролна дейност на територията на Република България, като заповедите за разрешение са публикувани в ДВ и на електронната страница на Министерството на земеделието и храните.

Министерството на земеделието и храните (дирекция „Директни плащания и промоции“) изгражда и поддържа база данни на:

1. производителите на земеделски продукти и храни с географски означения;
2. производителите на земеделски продукти и храни с традиционно специфичен характер;
3. лицата, които осъществяват контрол за съответствие на земеделските продукти и храни с географски означения и традиционно специфичен характер.

Контролът върху правомерната употреба на земеделски продукти и храни със защитени географски означения и традиционно специфичен характер на пазара се упражнява от Българската агенция за безопасност на храните, съгласно ЗПОПЗПЕС и Наредба № 6 от 5 май 2011 г. за специфичните изисквания при осъществяване на официалния контрол върху употребата на защитени географски означения и храни с традиционно специфичен характер /обн. в ДВ, бр. 39 от 20 май 2011г./. Проверките, насочени към употребата на земеделски продукти и храни със защитени географски означения и традиционно специфичен характер, са част от регулярните проверки на БАБХ в търговската мрежа и се предвижда да се извършват с минимална честота – два пъти годишно. Те се залагат в плановите за контрол на отделите „Контрол на храни“ при ОДБХ и се извършват и отчитат съгласно „Процедура за осъществяване на официален контрол на храни със защитени географски указания, защитени наименования за произход и храни с традиционно специфичен характер в търговската мрежа“, утвърдена със Заповед РД 11-136/04.02.2014 г. на изпълнителния директор на БАБХ. При сигнали за нарушения или при други непредвидени случаи са възможни и внезапни проверки от страна на БАБХ на пазара.

БАБХ представя пред министъра на земеделието и храните до 31 март всяка година отчет за извършените планови проверки, констатирани нарушения и предприетите мерки по отношение на официалния контрол върху употребата на земеделски продукти и храни със защитени географски означения и традиционно специфичен характер.

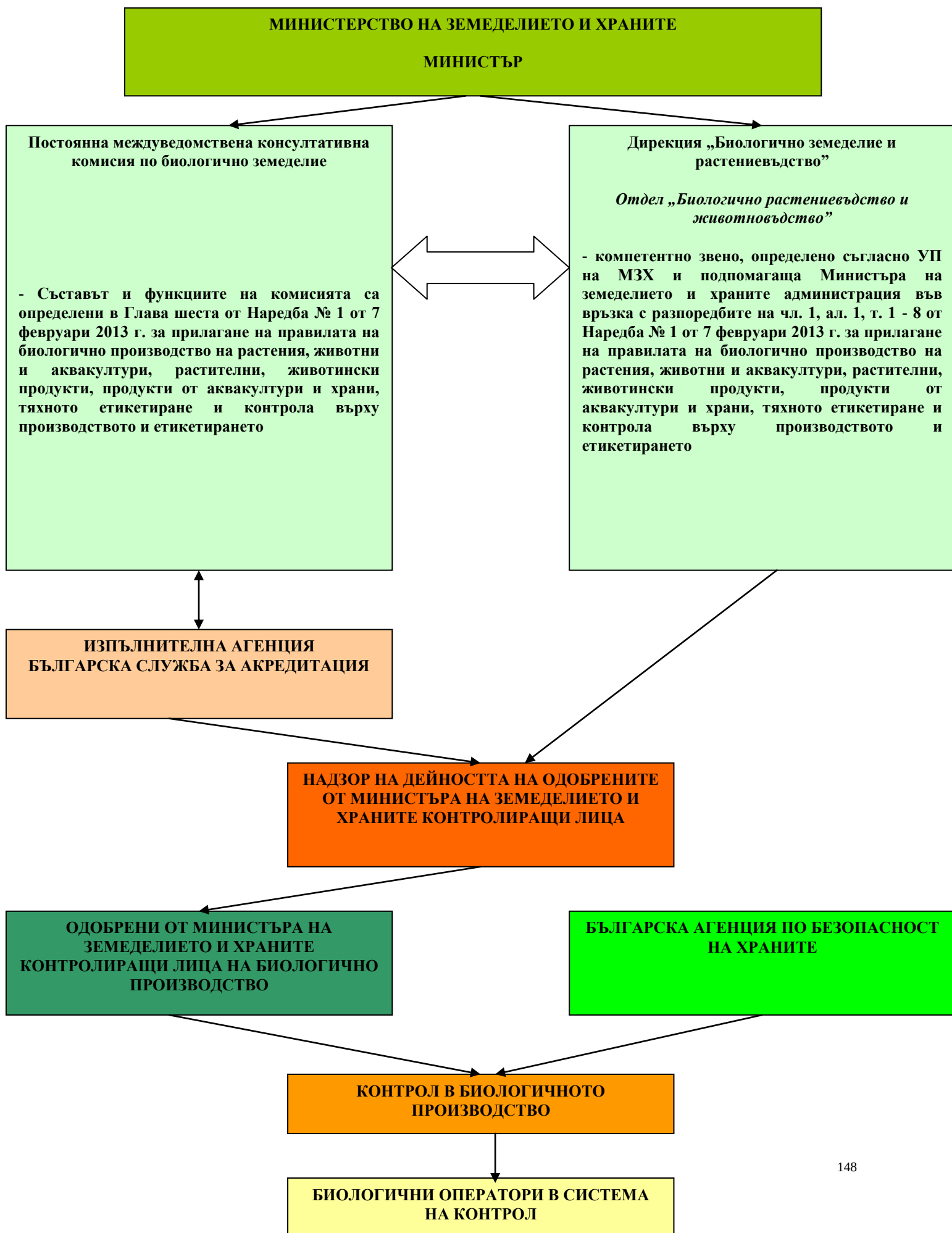
Министерството на земеделието и храните (дирекция ДПП), непосредствено след вписване в Европейските регистри на земеделски продукти и храни със защитени географски означения и традиционно специфичен характер, изпраща на БАБХ съответните бази данни с оглед упражняване на ефективен официален контрол на пазара. Едновременно с това базите данни се публикуват и на електронната страница на Министерството на земеделието и храните. Извършва се обмен на информация между дирекция ДПП и БАБХ при сигнали за неправомерна употреба на наименованията на български или чужди продукти, вписани в европейските регистри.

Експертите от отдел „Промоции на земеделски продукти“ участват в общи административни обучения, организирани от Министерство на земеделието и храните и досега има един обучен експерт по курс, организиран от Европейската комисия по програмата „По-добро обучение за по-безопасна храна“, с фокус върху европейските схеми за качество и техния контрол.

IV. 11. Биологично производство

Общо вътрешна организация и структура

СХЕМА ЗА КОНТРОЛ И НАДЗОР В БИОЛОГИЧНОТО ПРОИЗВОДСТВО

Организация и управление на официалния контрол, извършван от компетентните органи

Министерство на земеделието и храните е отговорно за прилагане на системата за контрол в областта на биологичното земеделие. Контролът и сертификацията се извършват от одобрени контролиращи лица, акредитирани за съответствие с изискванията на Стандарт EN 45011 (ISO/IEC Guide 65). Контролът върху използването на означенията за биологично производство се упражнява от органите на официалния контрол по Закона за храните – Българска агенция по безопасност на храните (БАБХ).

Контролът за спазване правилата на биологичното производство се осъществява от контролиращи лица – местни и чуждестранни, получили разрешение от министъра на земеделието и храните.

За получаване на разрешение за осъществяване на контрол на биологичното производство, кандидатите подават заявление в Министерството на земеделието и храните, дирекция “Биологично земеделие и растениевъдство”, отдел “Биологично растениевъдство и животновъдство”, съгласно чл. 19 или чл. 20 от ЗПООПЗПЕС.

Министерството на земеделието и храните изгражда и поддържа информационни регистри на:

1. Лицата, които осъществяват контрол за съответствие на биологичното производство:
http://www.mzh.government.bg/MZH/Libraries/%d0%91%d0%b8%d0%be%d0%bb%d0%be%d0%b3%d0%b8%d1%87%d0%bd%d0%be_%d0%b7%d0%b5%d0%bc%d0%b5%d0%b4%d0%b5%d0%bb%d0%b8%d0%b5-%d0%a0%d0%b5%d0%b3%d0%b8%d1%81%d1%82%d1%80%d0%b8/info_register_BG.sflb.ashx
2. Производителите, преработвателите и търговците на земеделски продукти и храни, произведени по биологичен начин:
http://www.mzh.government.bg/MZH/Libraries/%d0%91%d0%b8%d0%be%d0%bb%d0%be%d0%b3%d0%b8%d1%87%d0%bd%d0%be_%d0%b7%d0%b5%d0%bc%d0%b5%d0%b4%d0%b5%d0%bb%d0%b8%d0%b5-%d0%a0%d0%b5%d0%b3%d0%b8%d1%81%d1%82%d1%80%d0%b8/OPERATORI_BZ.sflb.ashx

Производителите, преработвателите и търговците на биологични храни, трябва да са регистрирани и контролирани от одобрените от министъра на земеделието и храните контролиращи лица.

До 30.09.2014 г. министърът на земеделието и храните е одобрил 13 контролиращи лица, които осъществяват контролна дейност на територията на Република България. Издадените разрешения се публикуват в Държавен вестник, а Европейската комисия периодично актуализира списъка на одобрените в държавите-членки контролиращи лица чрез публикация в Официалния вестник на ЕС.

Одобрените контролиращи лица подлежат на ежегодна надзорна проверка. Тя се осъществява от оправомощени от министъра на земеделието и храните служители.

Съгласно чл. 18, ал. 2 от ЗПООПЗПЕС Министърът на земеделието и храните или оправомощени от него лица осъществяват **надзор върху контролиращите лица**, на които са делегирани контролни задачи. Със заповед на министъра на земеделието и храните са оправомощени лица, които да извършват:

1. проверка на съответствието на представената от кандидата за осъществяване на контролна дейност документация, с фактическите условия за извършване на контролната дейност;
2. осъществяват надзор над контролиращите лица.

Първоначална проверка (при подаване на заявление за получаване на разрешение от кандидат за извършване на контрол на биологичното производство до компетентния орган)

Съгласно ЗПООПЗПЕС, кандидатът подава в Министерството на земеделието и храните заявление.

А) Когато кандидатът е със седалище в държава - членка на Европейския съюз, или в държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, подава заявление в Министерството на земеделието и храните. Заявлението съдържа данни за правния статус на лицето: търговска или съдебна регистрация, единен идентификационен код или код по БУЛСТАТ, наименование (фирма), седалище, адрес (адрес на управление) в Република България и предмет на дейност. Към заявлението се прилагат:

1. копие от регистрация по ЕИК/БУЛСТАТ или копие на документ за вписване в друг регистър съгласно законодателството на държавата - членка на Европейския съюз, или на държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство;

2. нотариално заверено копие на сертификат за акредитация, издаден от Изпълнителна агенция "Българска служба за акредитация", съответно от органа за акредитация на държавата - членка на Европейския съюз, или на държавата - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, в която е седалището на лицето, с който се удостоверява съответствие с изискванията на стандарт EN 45 011, съответно ISO/IEC Guide 65;

3. досие.

Досието съдържа:

1. процедура за извършване на контрол, включваща подробно описание на превантивните и контролните мерки, които контролиращото лице се задължава да прилага при упражняване на контрола, и гаранции за неговата обективност;

2. копие на договор с лаборатория/лаборатории, която/които ще извършва/извършват анализи;

3. мерките, които контролиращото лице прилага при установяване на нарушения;

4. данни за техническото оборудване, с което контролиращото лице разполага;

5. данни за броя на служители на контролиращото лице и за тяхната квалификация и опит в контролната дейност.

Документи, които са издадени на чужд език, се придружават от легализиран превод на български език.

Б) Когато кандидатът е чуждестранно лице със седалище извън Европейския съюз и Европейското икономическо пространство, подават заявление в Министерството на земеделието и храните. Заявлението се подава чрез клон, регистриран по реда на чл. 17а от Търговския закон.

Заявлението съдържа данни за правния статус на чуждестранното лице: правна форма, наименование (фирма), седалище, адрес (адрес на управление), предмет на дейност и административна, съдебна или друга регистрация, ако приложимото в съответната страна право изисква такава, данни за регистрацията на клона и адреса в страната.

Към заявлението се прилагат:

1. копие на акта за административна, съдебна или друга регистрация на чуждестранното лице, ако приложимото в съответната страна право изисква такава;

2. копие на удостоверението за регистрация на клон на чуждестранното лице - търговец, в страната;

3. копие на сертификата за акредитация, с който се удостоверява съответствието с изискванията на стандарт EN 45 011, съответно ISO/IEC Guide 65, издаден от орган на акредитация в страна, която е подписала Споразумението за международно признаване към Международния акредитационен форум;

4. досие.

Досието съдържа:

1. процедура за упражняване на контрол, включваща подробно описание на превантивните и контролните мерки, които контролиращото лице се задължава да приложи при осъществяване на контрола, и гаранции за тяхната обективност;

2. копие на договор с лаборатория/лаборатории, която/които ще извършва/извършват анализи;

3. мерките, които контролиращото лице прилага при установяване на нарушения;

4. данни за техническото оборудване, с което контролиращото лице разполага;

5. данни за броя на служителите на контролиращото лице и тяхната квалификация и опит в контролната дейност.

След подаване на заявлението за осъществяване на контрол на биологичното производство от местно и чуждестранните лица, в Министерството на земеделието и храните, дирекция “Биологично земеделие и растениевъдство”, отдел “Биологично растениевъдство и животновъдство”, се стартира процедурата за разглеждане на заявлението и издаване на разрешение.

При проверка на съответствието на представената от заявителя документация и проверката на място за установяване на съответствието ѝ с фактическите условия за извършване на контролната дейност, упълномощените от министъра на земеделието и храните длъжностни лица констатира дали са изпълнени условията, посочени в член 27, параграф 5 на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета:

- има ли точно описание на задачите, които контролният орган може да извършва, и на условията, при които може да ги извършва;

- има ли доказателство, че контролиращото лице: притежава опита, оборудването и инфраструктурата, необходими за извършването на възложените му задачи; притежава достатъчен брой подходящ квалифициран и опитен персонал, както и е безпристрастен и незасегнат от всякакъв конфликт на интереси по отношение на изпълнението на възложените му задачи;

- акредитирано ли е контролиращото лице по последно нотифицирания вариант в Официален вестник на Европейския съюз, серия С, на европейски стандарт EN 45011 или ISO Guide 65 („Общи изисквания за органи, които оперират със системи за сертификация на продукти“) и е одобрен от компетентните органи;

- контролният орган редовно съобщава на компетентния орган резултатите от извършения контрол или при поискване от компетентния орган. Ако резултатите от контрола показват неизпълнение или вероятност за неизпълнение, контролният орган незабавно информира компетентния орган;

- разработена ли е стандартната процедура за контрол, в която подробно да са описани контролните и превантивни мерки, които контролиращото лице прилага над подлежащите на контрола му оператори;

- санкциите, които контролният орган възнамерява да наложи в случай на установени нередности и/или нарушения.

Министърът на земеделието и храните издава разрешение за осъществяване на контрол на биологичното производство на конкретно контролиращо лице, само ако Постоянната междуправителствена консултативна комисия по биологично земеделие

излезе с положително становище, след запознаване с доклада на оправомощените от министъра лица.

Разрешението се издава за срок до изтичането на срока на сертификата за акредитация. Издаденото разрешение се обнародва в Държавен вестник.

Текущ надзор

След издаване на разрешението за осъществяване на контролна дейност на контролиращите лица, съгласно Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета относно биологичното производство и означаването на биологичните продукти, оправомощените лица от министъра на земеделието и храните осъществяват надзор над контролиращите лица. Оправомощените от министъра лица извършват ежегодни надзорни проверки на одобрените контролиращи лица. Всяка проверка протича на два етапа:

- Проверка на документация в офиса на контролиращото лице. По време на надзора в офиса се оценяват процедурите и санкциите на контролиращото лице и дали то ги следва при извършвания от него контрол над операторите. Произволно се избират от картотеката на контролиращото лице досиета на оператори и се проверява цялата документация. Проверява се дали в инспекционните доклади за извършване на инспекция са включени минималните изисквания за контрол, съгласно Дял IV на Регламент на Комисията (ЕО) № 889/2008. Подробно се оценяват докладите от инспекцията, проследява се дали е извършвана минимум по една пълна инспекция на място, дали са подписани от инспектирания оператор на биологичното производство. Разглеждат се издадените сертификати и приложените санкции при установени нарушения на правилата на биологичното производство. Проверява се дали производителите на биологични продукти са се възползвали от допустими дерогации и дали са спазени процедурите за получаването им. Лицата по надзора отбелязват и описват в чек-лист за надзор всички установени несъответствия в офиса на контролиращото лице.

- Посещение на произволно избрани оператори, за оценка на извършваната инспекция от инспектора на проверяваното контролиращо лице.

В края на всяка надзорна проверка се изготвят заключения, в които се описват откритите несъответствия, дават се указания и се определят срокове за тяхното отстраняване. Копие от заключенията се предоставя на контролиращото лице. При следваща надзорна проверка се проследява дали несъответствията са били отстранени.

Докладите от надзорните проверки през годината се обобщават и при необходимост се представят пред Постоянната междуведомствена консултативна комисия по биологично земеделие.

- Съгласно разпоредбите на чл. 23 от ЗПООПЗПЕС, контролиращите лица са длъжни да:

- спазват Регламент (ЕО) № 834/2007, Регламент (ЕС) № 1151/2012 и процедурите, определени в чл. 19, ал. 3, т. 1 и 3 и в чл. 20, ал. 4, т. 1 и 3;

- осигуряват на надзорния орган достъп до своите офиси и други помещения за проверки;

- представят ежегодно до 31 януари на министъра на земеделието и храните подробен годишен отчет за предходната година и списък на лицата, върху които са упражнили контрол. В отчета е включен Доклад за извършените проверки на операторите в система на контрол, съгласно *Приложение XIIIв* от Регламент за изпълнение (ЕС) № 392/2013 на Комисията от 29 април 2013 година за изменение на Регламент (ЕО) № 889/2008 по отношение на системата за контрол на биологичното производство;

- спазват предписанията на надзорния орган, посочени в изготвените заключения след всяка надзорна проверка.

Определяне на лабораториите и гарантиране удовлетворяването на изискванията, приложими към официалните лаборатории

Съгласно Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз (ЗПООПЗПЕС), контролиращите лица трябва да имат сключени договори с лаборатории за извършване на анализи, в случай на съмнение, че са използвани непозволени в биологичното производство продукти за растителна защита, ветеринарномедицински препарати и др. Съгласно Стандарт EN 45011, (ISO/IEC Guide 65) за общите изисквания за органите, които извършват сертификация на продукти, по които контролиращите лица задължително трябва да са акредитирани, договорите им трябва да са сключени с лаборатории, които съответстват на изискванията на Стандарт EN ISO/IEC 17025 за общите изисквания, на които трябва да отговарят лабораториите за изпитване и/или калибриране.

Човешки ресурси на разположение за извършването на националния контрол (еквивалентни на пълен работен ден) и ресурси, подкрепящи действията, свързани с официалния контрол

За осъществяване на контрол на Биологичното производство, съгласно разпоредбите на чл. 19 от ЗПООПЗПЕС ал. 3 всяко от Контролиращите лица трябва да има разработени:

1. процедура за извършване на контрол, включваща подробно описание на превантивните и контролните мерки, които контролиращото лице се задължава да прилага при упражняване на контрола, и гаранции за неговата обективност;
2. копие на договор с лаборатория/лаборатории, която/които ще извършва/извършват анализи;
3. мерките, които контролиращото лице прилага при установяване на нарушения;
4. данни за техническото оборудване, с което контролиращото лице разполага;
5. данни за броя на служители на контролиращото лице и за тяхната квалификация и опит в контролната дейност.

За гарантиране на контрола и във връзка с разпоредбите на чл. 27, параграф 8 от Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета, компетентния орган, делегиращ контролни задачи на контролните органи, получили разрешение да осъществяват контрол за спазване правилата на биологичното производство съгласно чл. 18, ал. 1 на ЗПООПЗПЕС, осъществява годишни надзорни проверки съгласно чл. 18, ал. 2 от ЗПООПЗПЕС. Съгласно разпоредбите на чл.46, ал.1 от Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г. отдел „Биологично растениевъдство и животновъдство” планира извършването на годишни надзорни проверки на контролиращите лица.

При осъществяване на надзорните проверки дейността на отдел „Биологично растениевъдство и животновъдство” се подпомага от длъжностни лица, оправомощени със Заповед № РД 09-404/11.06.2013 г. изменена със Заповед № РД 09-82/11.02.2014 г. на министъра на земеделието и храните. Съгласно разпоредбите на чл. 47, ал. 1 от Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г. се извършват:

- годишни надзорни проверки и изготвят заключение съгласно чл.43, ал.1 от Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г.
- повторна проверка за установяване на резултатите от предприети коригиращи действия в определените срокове от страна на контролиращите лица съгласно разпоредбите на чл.47, ал.1 от Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г.;
- допълнителни проверки извън обявения график съгласно разпоредбите на чл.47, ал.7 от Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г.

Обхватът на годишните надзорни проверки, съгласно чл. 47, ал. 2 от Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г. следва да включва административна проверка и проверка на място. Административната проверка включва:

- фактическото съответствие с представените документи от контролиращото лице до компетентното звено;

- един процент от досиетата, заведени в картотеката на контролиращото лице, но не по-малко от две досиета, всяко разгледано досие се описва в контролен лист от всяко от длъжностните лица, оправомощено да извърши проверката.

Физическа проверка на място по време на инспекция, извършена от инспектор/и на контролиращото лице, на оператор, сключил договор с Контролиращо лице за контрол и сертификация цели да установи:

- обективността, независимостта и ефективността на извършвания контрол;
- състоянието на основните критерии, които контролният орган е изпълнил при получаване на разрешението за извършване на дейност по контрол и сертификация;
- съпоставимост между предварително подадените за получаване на разрешение документи, структурата, функционирането и управлението на системата за качеството на контролния орган;
- състоянието на документите на операторите, с които контролиращото лице има сключени договор, минимална честота на извършвания контрол, употреба на подход основан на анализ на риска, извършване на внезапни и допълнителни проверки;
- оценка на опита и квалификацията на персонала по отношение на прилаганото в областта на биологичното земеделие законодателство.

При откриване на нередности и/или нарушения, се предписват коригиращи мерки за отстраняването им.

Управление на координацията между компетентните органи със съответните отговорности

- **гарантиране на ефикасно и ефективно сътрудничество в рамките на и между компетентните органи**

- **гарантиране на това, че са засегнати всички области, където се изискват координация и сътрудничество както в рамките на, така и между компетентните органи.**

Съгласно разпоредбите на Раздел V Обмен на информация от Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г.:

Компетентното звено разработва процедура за обмен на информация между:

1. компетентното звено и Европейската комисия;
2. компетентното звено и държавите членки;
3. компетентното звено и одобрените от министъра на земеделието и храните контролиращи лица.

При извършване на надзорни проверки компетентното звено установява наличие на разработени процедури за обмен на информация между:

1. одобрените от министъра на земеделието и храните контролиращи лица;
2. одобрените от министъра на земеделието и храните контролиращи лица и оператори в система на контрол.

Контролиращите лица са длъжни да предоставят информация за резултатите от инспекциите и посещенията, посочени в чл. 65 от Регламент (ЕО) № 889/2008, на Държавен фонд "Земеделие" - Разплащателна агенция, съгласно чл. 33, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 65/2011 на Комисията.

В случай че оператор и/или негов подизпълнител се контролират от различни контролиращи лица, същите задължително обменят документи по смисъла на чл. 2, буква т) от Регламент (ЕО) № 889/2008, свързани с процесите по контрол и сертификация.

Проверките по отношение на официалния контрол на биологично произведени земеделски продукти и храни в търговската мрежа се извършват от БАБХ съгласно процедура одобрена от министъра на земеделието и храните и са заложиени в

регионалните планове за контрол на отдели “Контрол на храни” при ОДБХ с минимална честота веднъж на 6 месеца.

Обучение

Съгласно разпоредбите на чл. 6 от Регламент (ЕО) № 882/2004, компетентните органи гарантират, че всички членове на персонала, който извършват официален контрол:

а) получават за своята сфера на компетентност подходящо обучение, което им дава възможност да изпълняват задълженията си компетентно и последователно да извършват официалния контрол. Това обучение обхваща в зависимост от случая областите, посочени в приложение II, глава I на Регламент (ЕО) № 882/2004;

б) са информирани за новостите в своята сфера на компетентност и редовно получават допълнително обучение при необходимост.

Планирането на обученията става на база нуждите и посочените области в Приложение II, Глава I “Предмет на обучението на персонала, извършващ официален контрол” от Регламент (ЕО) № 882/2004.

Обучения се провеждат в следните случаи:

- при постъпване на работа;
- съгласно утвърден годишен план за обучение;
- при новости в законодателството;
- при идентифицирани слабости в изпълнението на задълженията;
- след анализи на доклади от одити.

Осигурена е максимална достъпност на всеки служител до всички нормативни актове в областта на биологичното производство. Периодично се провеждат срещи с всички Контролиращи лица и се обсъжда прилагането на нормативните актове, срещани затруднения и възникнали въпроси от упражняването на контрола. Провеждат се семинари и обучения периодично. За всички проведени обучения се съставят доклади. Участниците, преминали успешно обучението, получават документ, удостоверяващ придобитите знания и компетентност.

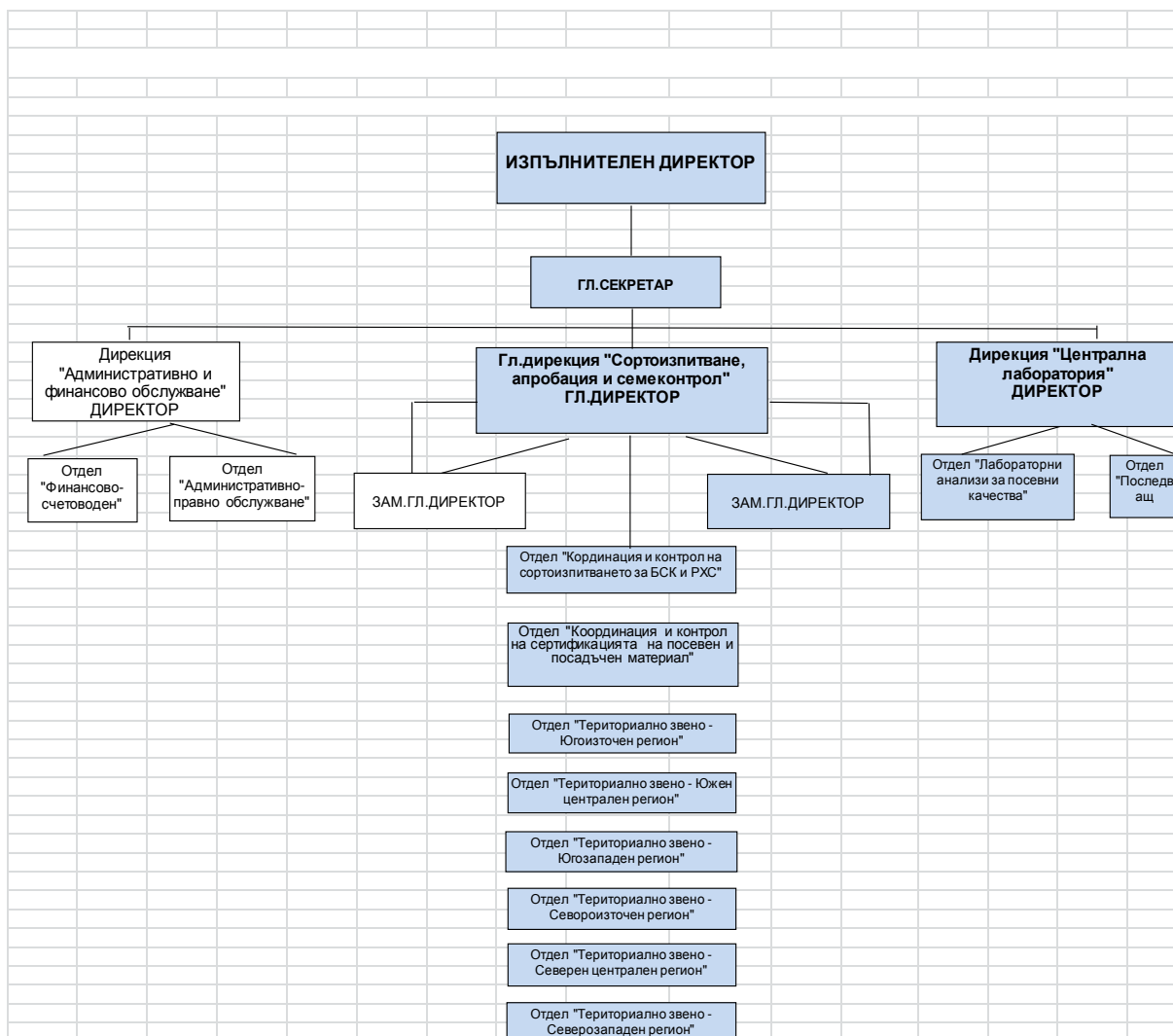
Служителите на отдел „Биологично растениевъдство и животновъдство”, Дирекция „Биологично земеделие и растениевъдство, МЗХ участват годишно в поне едно общо административно обучение организирано от Дирекция „Човешки ресурси” на Министерство на земеделието и храните” и в специализирани обучения организирани чрез Европейската комисия - ГД „Здравеопазване и потребители” и ГД „Земеделие и развитие на селските райони”, по проект „По-добро обучение за по-безопасни храни”.

IV.12. Генетично модифицирани семена и посадъчен материал

Обща вътрешна организация и структура

Управлението на контрола на генетично модифицираните семена и посадъчен материал на национално ниво се осъществява от изпълнителния директор, главния директор на ГДСАС и директора на Дирекция „Централна лаборатория“ при ЦУ на ИАСАС.

Контролът на регионално ниво се осъществява от инспектори от 6 – те отдела – Териториални звена (ТЗ) на ИАСАС, които са разпределени равномерно по територията на страната.

Човешки ресурси за извършването на националния контрол

Всички инспектори и експерти са с висше образование – бакалаври и магистри и са държавни служители, с 8 часова заетост на ден, 40 часа/седмично. Служителите имат на разположение служебен транспорт, мобилни телефони, компютри, постоянен достъп до интернет. Инспекторите на ИАСАС са оборудвани с необходимите уреди за вземане на проби и обучени за техниките на пробовземане.

Дирекция „Централна лаборатория” е оборудвана с необходимата апаратура, която да гарантира извършване на предвидените анализи.

Методът на контрол е мониторинг, като броят на вземаните проби е съобразен с оценката на риска в сектора. За всяка една година от многогодишния план са предвидени анализи за наличие на ГМО в по 20 проби.

Обучение на персонала, който извършва официален контрол

В съответствие с изискванията на чл. 6 на Регламент (ЕО) № 882/2004, инспекторите на ИАСАС преминават първоначално обучение при постъпване на работа в агенцията и планово обучение, веднъж годишно, за поддържане на уменията и за познаване с промените в техническите изисквания, законодателството и др., ако има промени. Ако по някаква причина бъде идентифицирана необходимост от обучение в специфична област или на определени лица се провежда допълнително обучение, съобразено с възникналата необходимост.

За проведените обучения се водят и съхраняват записи и се проверява ефективността им (дали обучаваният/те действително са усвоили и прилагат на практика изискванията).

Съгласно Закона за държавния служител два пъти в годината се провеждат срещи между инспекторите и преките им ръководители, за атестация на тяхната дейност, като и се анализират степента на изпълнение на заложените в контролния план цели, както и компетентността на инспектора по изпълнение на неговите задължения.

Планиран брой контролни проверки и анализирани проби за периода 2015-2017г.

Показатели:	2015 г.	2016 г.	2017 г.
Контролни проверки	40	45	50
Анализирани проби	20	22	25

V. ПЛАНОВЕ ЗА ДЕЙСТВИЕ В НЕПРЕДВИДЕНИ СЛУЧАИ И ВЗАИМОПОМОЩ

V.1. Здравеопазване на животните и хуманно отношение към тях Контингенс планове

Дирекция “Здравеопазване и хуманно отношение към животните и контрол на фуражите” е изготвила контингенс планове, одобрени с Решение 2007/24/ЕС, за следните заболявания:

- шап по чифтокопитните животни;
- класическа чума по свинете;
- инфлуенца по птиците;
- нюкясълска болест по птиците.

Освен това са изготвени контингенс планове за следните болести:

- син език по преживните животни;
- спонгиформна енцефалопатия по говедата;
- пролетна виремия по шарана;
- хеморагична септицемия по пастървата.

Многогодишни програми за надзор на заразните болести

Изготвени са програми за надзор, одобрени с Решение на ЕК 2010/712, за следните заболявания:

- Трансмисивни спонгиформни енцефалопатии
- Син език
- Класическа чума по свинете
- Инфлуенца и нюкясълска болест по птиците
- Салмонелоза по птиците
- Салмонелоза по пуйките
- Орална ваксинация на лисици срещу Бяс

Разработен е план за ликвидиране и контрол на болестта шап при възприемчиви видове животни в югоизточна България. Програмата е одобрена с Решение на Комисията 493/2011 от 05.08.2011 г.

V.2. Трансмисивни спонгиформни енцефалопатии (ТСЕ) и странични животински продукти (СЖП)

Във всички Областни дирекции по безопасност на храните на територията на страната са изготвени планове за действия в непредвидени случаи.

Плановите включват: действия при непредвидени ситуации по отношение на ТСЕ в животновъдните обекти, в центровете за събиране на животни, на местата за почивка и по време на транспорт.

Плановите включват начина на действие при възникване на съмнение за ТСЕ до окончателното определяне на дианозата и последващи действия в зависимост от резултата от лабораторното изследване.

Отговорният компетентен орган на централно ниво е дирекция „Здравеопазване и хуманно отношение към животните, и контрол на фуражите“, а на регионално ниво - съответните отговорници.

Разпоредбите за разпространение и обучение са от компетенцията на лабораторията, за да се гарантира ефективно изпълнение на плановите за действие в непредвидени случаи.

V.3. Внос на животни и храни от растителен и животински произход

При възникване на непредвидени случаи и усложнена епизоотична обстановка в трети страни, ГИП действат съгласно взетите от компетентния орган решения и инструкциите за борба с различните инфекциозни заболявания.

Процедурите, които трябва да се следват и мерките, които трябва да бъдат взети в случай на сериозен инцидент, касаещ продуктите от животински и неживотински произход, се описват в контингенс плановите. Възможните заплахи, които трябва да бъдат взети под внимание, както и съпровождащите ги мерки могат да бъдат идентифицирани посредством събираната информация от рутинния контрол или от външни източници като например известяване по системата RASFF на ЕС. Планът съдържа отговорностите на компетентните лица в случай на инцидент.

Обхватът на контингенс плановите покрива:

- описание на планираните кризисни мерки, които трябва да бъдат предприети, за да се гарантира, че компетентните власти са готови да реагират ефективно, навреме, координирано и по подходящ начин на кризисна ситуация по отношение на безопасността на храните, фуражите и животните;
- описание на процедурите на кризисно управление, които трябва да бъдат следвани в случай, че компетентните власти открият или са известени за сериозна заплаха по отношение на живите животни или продуктите от животински произход;
- конкретизиране на отговорностите на официалните лица и правната база по отношение на действията, които трябва да бъдат предприети.

Сътрудничество и взаимопомощ

В съответствие с чл. 4 (5) на Регламент (ЕО) № 882/2004 за осигуряване на ефективна координация между компетентните органи има изготвени инструкции, с които се уреждат сътрудничеството, координацията и обмена на информация при извършването на граничния контрол. Организацията във връзка със сътрудничеството между институциите и оказването на взаимопомощ включва:

- мерки за гарантиране на съответствието с оперативните критерии от Регламент (ЕО) № 882/2004;
- работа съгласно подписана от ръководствата на БАБХ при МЗХ и Агенция „Митници“ към МФ „Инструкция за взаимодействие“ между двете ведомства по отношение на контрола на търговските пратки. Оперативното взаимодействие между органите на БАБХ, Агенция „Митници“ и главна Дирекция „Гранична полиция“ се осъществява на териториален принцип от съответните териториални структури на трите ведомства.
- работа съгласно подписана от ръководствата на Българската агенция по безопасност на храните, Агенция „Митници“, Главна дирекция „Гранична полиция“,

„Български пощи” ЕАД, Главна дирекция “Гражданска въздухоплавателна администрация”, Главна дирекция „Автомобилна администрация”, Държавно предприятие „Национална компания железопътна инфраструктура”, оператори на международни експресни куриерски услуги инструкция за взаимодействие по отношение контрола на личния багаж на пътниците.

Съгласно инструкциите за взаимодействие, периодично експерти от централните управления на компетентните органи се събират и анализират резултатите от контрола и обмена на информация, а също така и изготвят указания към ГИП за усъвършенстване на контрола върху вноса и транзита. Процедурите за обмен на информация имат за цел осигуряването на постоянен поток на информация по контролната дейност на компетентните органи, с което се гарантира постигане на целите на многогодишния план.

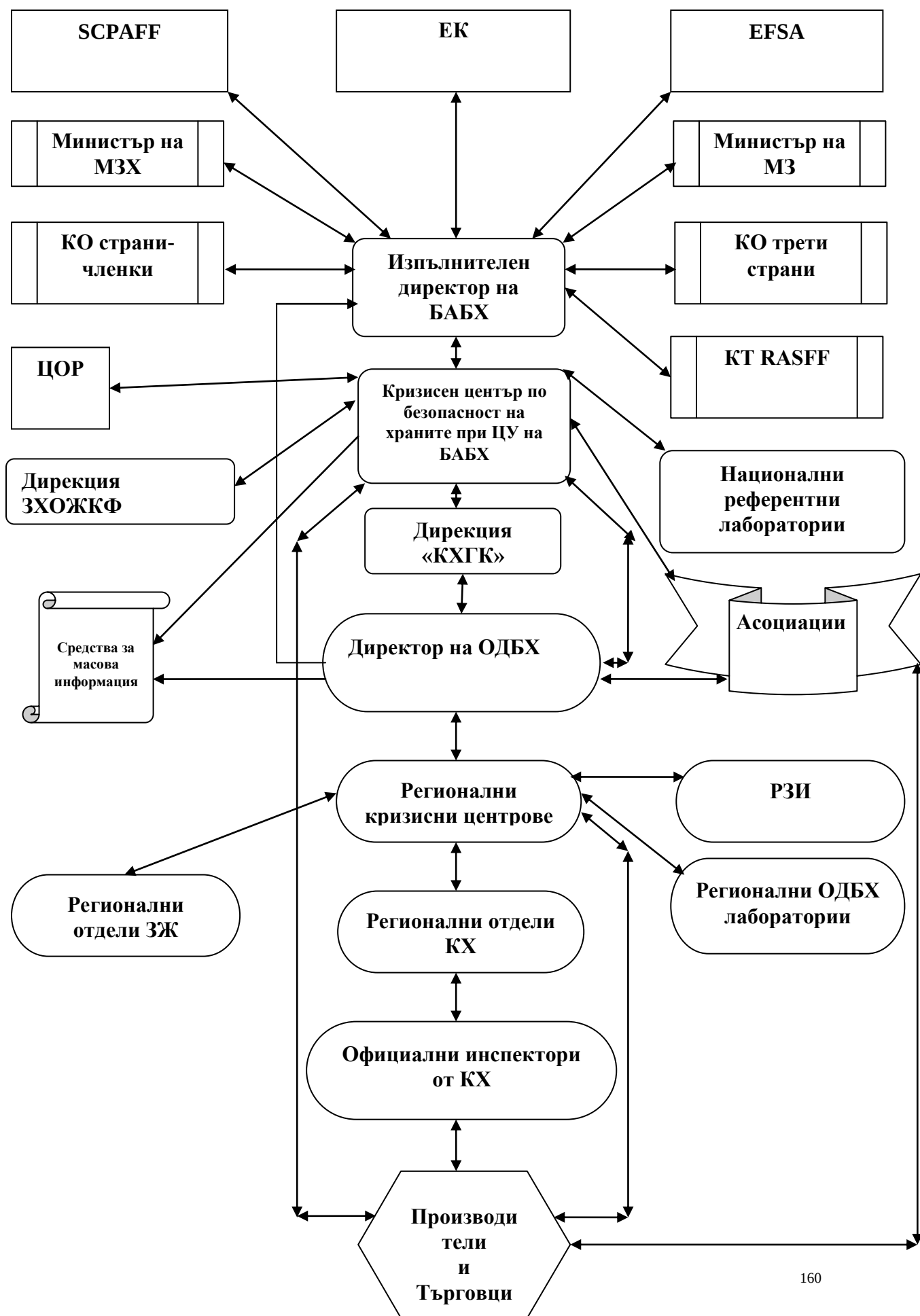
V.4.1. Храни, хигиена на храните и ГМО

V.4.1.1. Оперативен план за действие при извънредни ситуации, свързани с инциденти с храни (Контингенс план), утвърден със заповед на изпълнителен директор на БАБХ.

С този план се определят мерките, редът за съобщаване, проучване и действие когато се установи, че суровини и храни от неживотински и животински произход, материали, предназначени за контакт с храните, хранителни добавки и добавки за храни излагат на сериозен пряк или косвен риск здравето на хората, който няма вероятност да бъде предотвратен, отстранен или намален до приемливо ниво чрез съществуващите законови разпоредби, и мерките за установяване на причините, довели до възникването му и предприемане на незабавни действия от органите на БАБХ.

Сериозен риск за здравето на хората са случаи, когато консумацията на суровини и храни и употребата на добавки и материали, предназначени за контакт с храните може да причини сериозно увреждане на здравето или смърт на хора.

В диаграмата са отразени всички нива на взаимовръзка и уведомяване от компетентните власти на регионално и централно ниво в БАБХ.

V.4.1.2. Предприемане на мерки при възникване на взрив от хранително заболяване:

При всеки случай на съмнение за възникване на взрив от хранително заболяване се предприемат действия съгласно Наредба № 9 от 17 ноември 2011 г. за реда за съобщаване, проучване и регистриране на взрив от хранително заболяване и реда за вземане на проби при провеждане на епидемиологичното проучване (ДВ. бр.95 от 2 декември 2011 г.) и **Процедура за реакция при кризисна ситуация (заболяване от хранителен произход).**

Процедурата регламентира действията на ОДБХ при получаване на сигнал за възникнало заболяване от хранителен произход.

Отговорност за изпълнение на процедурата носят компетентните органи, осъществяващи официален контрол върху обектите за производство и търговия с храни и храните.

Отговорен компетентен орган на Централно ниво – Дирекция “Контрол на храните”- Началник отдели и директор, които контролират предприетите мерки на регионално ниво и информират изпълнителния директор на БАБХ.

Обменът на информация се извършва двупосочно от регионално до централно ниво и обратно. Комуникацията се осъществява по телефон, факс и електронна поща.

V.4.1.3. За предприемане на мерки при установяване на съмнителни или положителни резултати от извършени лабораторни изпитвания на суровини и храни са разработени и утвърдени следните процедури:

1. Процедура за действия при получаване на незадоволителни резултати спрямо микробиологичните критерии за безопасност на храните. Процедурата регламентира действията на ОДБХ при получаване на незадоволителни (съмнителни или положителни) резултати от извършени лабораторни изпитвания на суровини и храни по отношение на микробиологичните критерии за безопасност.

Отговорност за изпълнение на процедурата носят компетентните органи, осъществяващи официален контрол върху храните. За предприетите действия от страна на ОДБХ се изпраща подробен доклад, с приложени копия от издадените по случая документи по официален път и електронен път до Дирекция “Контрол на храните и граничен контрол” при ЦУ на БАБХ..

Обменът на информация се извършва двупосочно от регионално до централно ниво и обратно. Комуникацията се осъществява по телефон, факс и електронна поща.

2. Процедура за предприемане на действия при получаване на несъответстващи резултати от извършени лабораторни изследвания, касаещи безопасността на храните. Процедурата регламентира принципните положения за предприемане на действия от страна на официалния контрол при получаване на несъответстващи резултати от извършени лабораторни изследвания, касаещи безопасността на храните.

Отговорност за изпълнение на процедурата носят компетентните органи, осъществяващи официален контрол върху обектите произвеждащи и търгуващи с храни. За предприетите действия от страна на ОДБХ се изпраща подробен доклад, с приложени копия от издадените по случая документи по официален път и електронен път до Дирекция “Контрол на храните и граничен контрол”.

Обменът на информация се извършва двупосочно от регионално до централно ниво и обратно. Комуникацията се осъществява по телефон, факс и електронна поща.

Процедурите и планове за действие при непредвидени случаи и взаимопомощ подлежат на системен преглед и актуализация при необходимост.

За ГМО семена не е предвиден план за действие в непредвидени ситуации.

V.4.2. Бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води

Министерство на здравеопазването има изготвен общ **план за управление на кризи** в областта на храните, контролирани от органите на официален контрол.

Планът предоставя на органите на ДЗК процедури за незабавно реагиране при кризисна ситуация, свързана с храни с оглед да се осигури защита на общественото здраве. Той определя ролите, отговорностите и координацията между органите на ДЗК при управлението на кризи с храни, с оглед предприемането на бързи, навременни и ефективни мерки.

На регионално ниво при възникването на взрив от хранително заболяване съответната РЗИ и ОДБХ действат съгласно Наредба № 9 от 17 ноември 2011 г. за реда за съобщаване, проучване и регистриране на взрив от хранително заболяване и реда за вземане на проби при провеждане на епидемиологичното проучване и Стандартна оперативна процедура.

V.5. Фуражи и хранене на животните

Оперативният план за действие при извънредни ситуации, които произтичат от фуражи се изготвя от отдел „Контрол на фуражите“, дирекция ЗХОЖКФ и се утвърждава със заповед на заместник изпълнителния директор на БАБХ. Същият се актуализира при настъпили промени в ЦУ на БАБХ и ОДБХ (новоназначени служители, промени в телефонни номера, електронни адреси и други).

Планът влиза в действие в случаите, когато възникне съмнение или е налице доказателство за наличие на сериозен риск за здравето или живота на животни или хора, консумирали суровини или храни от животински произход, при условие че рискът произтича от фуражи.

Планът е задължителен в своята цялост и се прилага от всички структури на БАБХ, имащи отношение към фуражите.

При възникване на сериозен риск, който засяга повече сектори от хранителната верига се свиква постоянния кризисен щаб, създаден със Заповед на изпълнителния директор на БАБХ, който взема решенията за вида на мерките и действията, които следва да се предприемат.

Всеки по веригата предоставя цялата налична информация, която може да послужи за овладяване на кризата.

При разпространяване на чувствителна информация, се спазва принципът за конфиденциалност.

Административни органи

При възникване на извънредни ситуации, които произтичат от фуражи, административните органи, които имат отношение към разрешаване на кризите, свързани с фуражи са:

- Министерство на земеделието и храните, чрез дирекция „Политики по агрохранителната верига“ и чрез националното звено за контакт по системата RASFF за храни и фуражи; Българска агенция по безопасност на храните, чрез:
 - отдел „Контрол на фуражите“, дирекция ЗХОЖКФ – на централно и на областно ниво чрез контактните точки по системата RASFF за храни и фуражи, в частта за фуражи;
 - дирекция „Здравеопазване и хуманно отношение към животните, и контрол на фуражите“ и съответният отдел в областните дирекции по безопасност на храните (ОДБХ) – когато животни са поели фураж, който не отговаря на изискванията за безопасност;
 - отдел „Граничен контрол“ , дирекция „Контрол на храните и граничен контрол“ – чрез граничните инспекционни пунктове има отношение към изпълнението

на оперативния план в случай, че се касае за внесени фуражи или храни, пренасочени за храна на животни;

- дирекция „Контрол на храните и граничен контрол” – когато кризата засяга или има опасност да засегне хора след консумация на суровини или храни от животински произход, добити от засегнати животни; когато от засегнати животни са добити суровини и/или храни, както и в случай че те са достигнали краен потребител или кризата е свързана с храни от растителен произход, които са пренасочени за хранене на животни и са последвали същите ефекти;

- дирекция „Контрол на ветеринарномедицински продукти” – когато кризата е възникнала поради незаконно третиране на животни с медикаментозни фуражи или ВМП, в нарушение на разпоредбите на ЗВД и подзаконовите нормативни актове, издадени по прилагането му, които касаят задължения на собствениците на животни, събирателни пунктове, кланици, търговци на едро или дребно с ВМП, на ветеринарни лекари, които обслужват обект, в който се намират засегнатите животни, или на производители на медикаментозни фуражи;

- дирекция „Лабораторни дейности и контрол на качеството” – когато се налага спешно изследване на взети проби, когато в системата на агенцията няма акредитирана лаборатория, в която да се изследват взети проби, организира изпращането им в подходяща лаборатория. Избирането на външна лаборатория се извършва по СОП - Процедура по избор на външни лаборатории, съгласно чл. 12 от Регламент (ЕО) № 882/2004).

Правомощия и отговорности

Задължения на ЦУ на БАБХ

Изпълнителният директор на БАБХ може да бъде информиран за спешен случай, свързан с фураж, чрез националното звено за контакт по системата RASFF в МЗХ или от регионална структура на БАБХ, както и по друг начин.

1. Изпълнителният директор на БАБХ се уведомява за спешен случай, свързан с фураж, разпространен чрез Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи от компетентното звено за контакт по системата RASFF в отдел „Контрол на фуражите“, дирекция ЗХОЖКФ или от регионална структура на БАБХ, както и по друг начин.

2. Изпълнителният директор на БАБХ, чрез дирекция ЗХОЖКФ, при получаване на информация от директор на ОДБХ за случай, представляващ сериозен пряк или косвен риск за здравето на животни или хора, произтичащ от фураж, който е реализиран на територията на друга държава членка, както и когато фураж е изнесен в трета държава, предприема една или повече от следните мерки:

- а) свиква постоянния кризисен щаб в Българската агенция по безопасност на храните, създаден със Заповед № 11-1269/26.10.2012 г.

- б) уведомява министъра на земеделието и храните за предприетите мерки, когато това се налага;

- в) уведомява министъра на здравеопазването, когато е необходимо;

- г) уведомява обществеността, чрез средствата за масова информация, когато фураж, който представлява сериозен риск е разпространен до много крайни получатели и липсва друга възможност за спешното им информиране;

- д) изпраща съобщение до националното звено за контакт по Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF) в МЗХ, когато това се налага при спазване изискванията на Регламент (ЕС) № 16/2011;

- е) уведомява компетентните органи на държавите членки за предприемане на необходимите мерки, в случай че партидата е реализирана на територията на друга/и държави членки;

- ж) уведомява компетентните органи на трети държави, в случай че партидата е изнесена в трета държава;

з) официално информира Европейската комисия в случай на необходимост от предприемане на спешни мерки;

и) уведомява браншовите асоциации, при необходимост;

й) публикува в Интернет страницата на БАБХ и МЗХ ежедневна информация;

к) всяка друга подходяща мярка.

2. Всички действия по т. 1 се предприемат при стриктно спазване принципите на прозрачност, като следва да се прилага и стратегия за обмен на информация.

3. Постоянният кризисен щаб в Българската агенция по безопасност на храните:

а) отговаря за събирането и оценката на цялата информация и за намиране на възможности за най-ефективно и бързо предотвратяване, отстраняване или намаляване до приемливо ниво на риска, възникнал от фуражи;

б) може да иска съдействие от всяко ведомство, организация или предприятие, чийто професионален опит смята за необходим за ефективното управление на кризата;

в) информира обществеността за рисковете и за предприетите мерки;

г) събира, обобщава и анализира информацията от регионалните кризисни центрове;

д) осъществява връзка със съответните референтни лаборатории;

е) поддържа връзка с Постоянния комитет по хранителната верига и здравеопазването на животните и Европейския орган по безопасност на храните;

ж) поддържа връзка със собственици на обекти, в които са произведени, съхранявани, предлагани фуражи или изхранвани фуражи.

4. Членовете на постоянния кризисен щаб в БАБХ са на разположение в рамките на работния ден, а при необходимост в почивните дни се осъществява дежурство.

5. В случаите когато фуражи са напуснали територията на страната, постоянният кризисен щаб е в тясна връзка, като предоставя пълна информация и оказва научна и техническа помощ на сформирания кризисно звено на Европейската комисия, държавата членка или третата държава.

6. Постоянният кризисен щаб в БАБХ се свиква по преценка на изпълнителния директор на БАБХ и в случаите, в които фуражи са напуснали територията на страната или съществува необходимост от предприемане на национални мерки.

Задължения на ОДБХ

Директорът на ОДБХ определя състава на кризисния щаб за съответния регион. ОДБХ предприема действия съгласно настоящия оперативен план, когато:

- е постъпил сигнал или информация от собственик на фураж, собственик на животновъден обект, ветеринарен специалист, отговорен за обекта, както и в резултат на официален контрол;

- сигналът е постъпил от друга ОДБХ или ЦУ на БАБХ.

1. В случай, че фураж, който произхожда от страната, от друга държава членка или е внесен от трета държава на територията на Р. България, представлява сериозен пряк или косвен риск за здравето на животни, здравето на хората и околната среда, и рискът не може да бъде предотвратен, отстранен или намален до приемливо ниво чрез съществуващите законови разпоредби, директорът на ОДБХ без излишно забавяне предприема една или повече от следните мерки:

а) свиква регионалния кризисен щаб, в чийто състав може да има и лица от регионални административни органи, извън системата на БАБХ, които притежават нужните знания, умения и законова компетентност.

Регионалният кризисен щаб:

- идентифицира фуража, определя опасностите и анализира риска;

- проучва източника на възникване на риска;

- налага забрана на фуража – спира пускането на пазара и употребата на фуража;
- контролира действията на оператора относно изтеглянето на фуража от пазара;
- контролира конкретните условия за съхранение и реализация за фуража, които е въвел оператора;
- при необходимост организира вземането на проби за лабораторен анализ;
- разпорежда предприемане на мерки за обезвреждане или унищожаване на фуража;
- предприема административни мерки спрямо производителя или търговеца или собственика на животните;
- уведомява изпълнителния директор на БАБХ и началник отдел „Контрол на фуражите”, дирекция ЗХОЖКФ за предприетите действия във връзка с кризата;
- съгласува с директора и изпраща съобщение до компетентната контактна точка по Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF) в отдел „Контрол на фуражите“, дирекция ЗХОЖКФ, ЦУ на БАБХ.

2. Когато обектът, от който произхожда фуражът (произведен, съхраняван и пр.) се намира извън територията на ОДБХ, на чиято територия е установен рискът, директорът съобщава незабавно всички необходими данни на съответната ОДБХ, на чиято територия е обектът на произход или е разпространен фуражът, с цел провеждане на проучване на място.

3. Директорът на ОДБХ отговаря за организацията и работата на регионалния кризисен щаб.

4. В случай на необходимост и когато са обхванати населени места в цялата страна, със заповед на изпълнителния директор на БАБХ се формира екип, в който се включват експерти, инспектори и официални ветеринарни лекари от дирекции “Здравеопазване и хуманно отношение към животните, и контрол на фуражите”, “Контрол на храните и граничен контрол”, НДНИВМИ и/или други структурни звена на агенцията и извън нея.

5. При провеждане на проучването, регионалният кризисен щаб:

- а) изяснява цялостно конкретния случай и неговото развитие;
- б) установява дали животни са хранени с опасния фураж;
- в) организира вземане на проби от фуража в съответния обект;
- г) осъществява връзка с лабораториите и организира правилното транспортиране на взетите проби по най-бързия начин;
- д) привлича допълнително експерти на БАБХ или външни специалисти за участие в проучването, в случай на необходимост;
- е) предприема необходимите спешни оперативни мерки за отстраняване на причините, довели до възникването на сериозен риск, както следва:
 - извършва обстойна проверка на хигиената на обекта, от който произхожда фуражът – обекта на добив, преработка, съхранение, транспортиране, продажба или изхранване на фуража;
 - издава писмено предписание за поставяне под възбрана на фуражите, за които има съмнение, че представляват сериозен риск;
 - издава писмени предписания за провеждане на необходимите мероприятия в обектите;
 - съставя актове на лицата, допуснали нарушения;
 - прави предложение до директора на ОДБХ за издаване на заповед за спиране на част от дейността или на цялата дейност на обекта, станал причина за възникване на сериозен риск, до отстраняването на причините за това.

ж) на основание на данните от извършеното проучване, резултатите от лабораторните изследвания и данните от извършените проверки потвърждава или отхвърля случая като представляващ “сериозен риск”;

з) изготвя протокол за цялото извършено проучване.

6. Членовете на регионалния кризисен щаб са на разположение в рамките на работния ден, а при необходимост – в почивните дни се осъществява дежурство.

7. В ОДБХ се съхранява цялата документация от проучването.

8. Директорът на ОДБХ уведомява изпълнителния директор на БАБХ и началник отдел “Контрол на фуражите”, дирекция ЗХОЖКФ за всички случаи, които представляват сериозен пряк или косвен риск за здравето на хората, произтичащ от фураж, независимо дали се касае за риск, който е предотвратен на територията на съответната ОДБХ или се е наложило да бъде уведомен директор на друга/и ОДБХ.

Задължения на производители и търговци на фуражи, собственици на животновъдни обекти

1. Съгласно законодателството по фуражите, производителите и търговците на фуражи (операторите) са отговорни за хигиената и безопасността на фуражите. Те са длъжни да изготвят, въведат и валидират система за проследяване на фуражите, с която работят. Системата за проследяване се прилага при възникване на риск, свързан с фуражи.

2. Когато оператор е внесъл, получил, произвел, преработил, обработил, транспортирал, разпространил фураж или фуражът е изхранван на животни, отглеждани за производство на храни и е възникнало съмнение или има доказателство, че фуражът представлява сериозен пряк или косвен риск за здравето на животни и/или хора, в съответствие с изпълнението на чл. 28, т. 1 от Закона за фуражите, информира незабавно, но не по-късно от 24 часа, директора на ОДБХ, на чиято територия се намира рисковия фураж, за предприетите от него мерки.

3. Едновременно с уведомяването по т. 2, операторът стартира процедурата за блокиране и изтегляне на фуража от пазара с оглед да се ограничи разпространяването му.

4. Когато фуражът е достигнал до краен потребител (до животновъден обект), производителят или търговецът по т. 1 информира за причините за изтеглянето на фуража от пазара, за да може потребителят да предприеме незабавни мерки от своя страна. В случай, че фуражът е достигнал до множество крайни клиенти, на видно място в обекта за производство и/или продажба се поставя съобщение или се предприемат действия за уведомление чрез пресата, за да бъдат приканени потребителите да върнат закупения фураж.

5. В случаите по т. 2, в съответствие с разпоредбите на чл. 28, т. 2, 3 и 4 от Закона за фуражите производителите и търговците на фуражи са длъжни да:

а) не препятстват сътрудничеството на други лица с компетентния орган, насочено към предотвратяване, намаляване или отстраняване на възможния риск, произтичащ от фуражите, в съответствие с приложимите нормативни актове и процедури;

б) оказват съдействие на компетентния орган за предприетите на действия за избягване или намаляване на риска за здравето на животните или хората;

в) възстановят заплатената от потребителите цена за съответния фураж.

Забележка: Когато обстоятелствата по т. 1 бъдат установени от ветеринарен лекар, регистриран да следи здравословното състояние на животните в животновъден обект, той незабавно уведомява директора на ОДБХ, респективно ЦУ на БАБХ. Той предприема мерки в случай, че фуражът не е под непосредствен контрол на посочените административни органи.

Организация и взаимовръзки

На всяко от посочените административни нива съществува вероятност да възникне съмнение, постъпи сигнал или има доказателство за сериозен и непосредствен риск, свързан с фуражи.

Информация или уведомление за възникнал риск може да постъпи от:

- всички нива на организационната структура на БАБХ;
- производител, търговец на фуражи или собственик на животновъден обект (операторите във фуражния сектор);
- националното звено за контакт по системата RASFF в МЗХ;
- Министерство на здравеопазването.

Обменът на информация се извършва двупосочно по веригата. Комуникацията се осъществява по телефон, факс, електронна поща, както и чрез директен контакт.

V.6. Ветеринарномедицински продукти (ВМП) и остатъци от ВМП

При възникване на непредвидени обстоятелства свързани с ВМП, административният орган, които участват в разрешаването на кризата е Българска агенция по безопасност на храните, чрез дирекция “Контрол на ветеринарномедицински продукти” - когато кризата е възникнала поради нерегламентирано третиране на животни с ВМП, в нарушение на разпоредбите на ЗВД и подзаконовите нормативни актове, издадени по прилагането му, които касаят задължения на собствениците на животни, събирателни пунктове, кланици, търговци на едро или дребно с ВМП, на ветеринарни лекари, които обслужват обект, в който се намират засегнатите животни, или на производители на медикаментозни фуражи;

Действията, които Дирекция “Контрол на ветеринарномедицински продукти” предприема при възникване на непредвидени обстоятелства свързани с ВМП са разписани в Глава единадесета от ЗВД. Те включват следните основни мерки, в зависимост от естеството на възникналата криза:

- спиране действието на лиценз за употреба на ВМП;
- отнемане на лиценз за употреба на ВМП;
- блокиране и изтегляне на ВМП от пазара,
- забрана на употребата и търговията с определена партида от ВМП;
- бракуване и унищожаване на ВМП;
- изключване от обхвата на лиценз за производство на ВМП на някои видове продукти, или отнемане на лиценза за всички продукти, когато не са спазени определени изисквания или не са изпълнени предписания на органите на БАБХ.
- спиране на производството или внасянето на ВМП и/или активни субстанции;
- спиране действието на лиценза за производство на определен вид продукти или на всички продукти;
- поставяне под възбрана ВМП и активните субстанции при съмнение за отклонение в качествените показатели;
- спиране на дейността на част или на целия обект за производство, търговия или употреба на ВМП до отстраняване на нарушенията.

При изпълнение на предвидените мерки, дирекция КВМП координира действията си с дирекция “ЗХОЖ и Контрол на фуражите” и дирекция “Лабораторни дейности” в БАБХ.

V.7. Продукти за растителна защита (ПРЗ) и остатъци

Между Българска агенция по безопасност на храните и Агенция „Митници” е сключено споразумение за взаимодействие между двете институции за повишаване на контрола на търговските пратки и в частност контрол при внос на ПРЗ, торове,

подобрители на почвата, биологично активни вещества и хранителни субстрати, за извършване на съвместни действия и обмен на информация.

При извършване надзор на пазара на торове Българска агенция по безопасност на храните сътрудничи с Агенция „Митници“. Когато се установи, че ПРЗ или торове не отговарят на изискванията, инспекторите предприемат необходимите действия, съгласно своите правомощия по Закона за защита на растенията, като незабавно уведомяват митническите органи и в уведомлението за внос се поставя текст „Продукт несъответстващ на изискванията на Закона за защита на растенията“. В тези случаи ПРЗ и торове не се допускат свободно обръщение.

V.8. Растително здраве

Член 4 от Регламент (ЕО) № 882/2004 изисква компетентните органи да разполагат с планове за действие в непредвидени случаи и да са готови да ги изпълнят при настъпване на спешен случай. Член 13 от Регламент (ЕО) № 882/2004 изисква от държавите-членки да изготвят оперативни планове за действие при непредвидени случаи, като определят мерките, които следва да се приложат незабавно, когато се установи, че фуражите или храните представляват сериозен риск.

Членове 4 и 13 не се прилагат по отношение на растителното здраве, а еквивалентни изисквания за планиране на действията при непредвидени случаи не съществуват.

Дирекция РЗК при БАБХ разполага с план за действие в непредвидени случаи при възникване на огнище или поява на вредители по растенията, в който са описани правилата за действията, които трябва да бъдат предприети. В насоките за наблюдение на определени вредители има позоваване на мерките, които трябва да се предприемат в случай на положителни проби и възникване на огнище. Тези мерки са съгласувани с ЦЛКР, която играе активна роля в разработването на конкретни указания за мерките, които следва да бъдат предприети. В случай на извънредни ситуации може да се свика консултативен съвет, предоставящ техническа експертиза и научни съвети по фитосанитарни въпроси, с цел управление на риска в случай на възникване на огнище на вредители във фитосанитарния сектор.

Планът дава общите правила за действия: създаване на оперативен щаб за ръководство, координация и контрол, разпределение на задачите и формиране на екипи за изпълнението им, изготвяне на конкретни мерки, свързани със събиране на информация за разпространение на вредителя и гостоприемници, пътища за навлизане, вероятен източник на зараза, проучване на свързани партии, ограничаване на заразената партида/площ, определяне на демаркационна зона, унищожаване на заразената партида/продукция, документиране на процеса.

Диагностика и идентификация на вредители се извършва в Централна лаборатория по карантина на растенията, която е референтна лаборатория за растително здравни анализи. Разходите по организиране, прилагане, изпълнение и контрол на мерките по обследване, ограничаване и унищожаване на огнище/вредител са от бюджета на БАБХ. В случаите, при които се изплаща компенсация на засегнатите производители, Министерът на земеделието и храните утвърждава мероприятията по унищожаване на база доклад от БАБХ.

БАБХ разработва и прилага мониторингови програми за наблюдение на карантинни вредители при овощни видове, лозя, картофи, ягоди и малини, зеленчукови видове, оранжерии, разсадници и градински центрове за цветя и декоративни растения, *Diabrotica virgifera virgifera* LeConte, *Phytophthora ramorum*. Тези програми се актуализират ежегодно. В тях са включени конкретни програми за прилагане на мерки при огнища и поява на *Synchytrium endobioticum*, *Clavibacter michiganensis* subsp.

sepedonicus, Ralstonia solanacearum, Globodera rostochiensis и Globodera pallida, Diabrotica virgifera, листоминиращи мухи от род Liriomyza, Phytophthora ramorum.

VI. РАЗПОРЕДБИ ЗА ОДИТ ОТ КОМПЕТЕНТНИТЕ ОРГАНИ

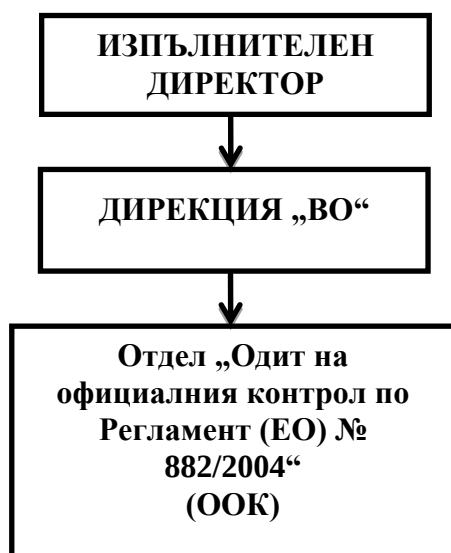
VI.1. Министерство на земеделието и храните

Съгласно чл. 40, т. 17 от Устройствения правилник на Министерство на земеделието и храните (приет с ПМС № 188 от 29.08.2013 г., абн. ДВ. бр.77 от 3 септември 2013г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.103 от 13 декември 2014г.), Дирекция „Политики по агрохранителната верига“ извършва одит и верификация на официалния контрол, осъществяван от Българската агенция по безопасност на храните. Одитите се извършват по одобрена Програма за извършване на одити. За периода 2015-2017 г. са планирани одити в сектори Здравеопазване на животните и хуманно отношение към тях, безопасност на храни, растително здраве и по Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи в Република България.

VI.2. БАБХ

В изпълнение на изискването на чл. 4, пар. 6 на Регламент (ЕО) № 882/2004, в БАБХ е изградена система за извършване на вътрешни одити.

Съгласно чл.13 от Устройствения правилник на БАБХ, приет с ПМС № 35 от 14.02.2011 г., обн. ДВ бр. 15 от 18.02.2011 г., изм. и доп., бр. 91 от 18.10.2013 г., в сила от 18.10.2013 г. като одитното тяло, което планира, организира, извършва и документира вътрешните одити е посочена дирекция „Вътрешен одит“ в ЦУ на БАБХ. Дирекция „Вътрешен одит“ има следната структура и йерархична подчиненост:

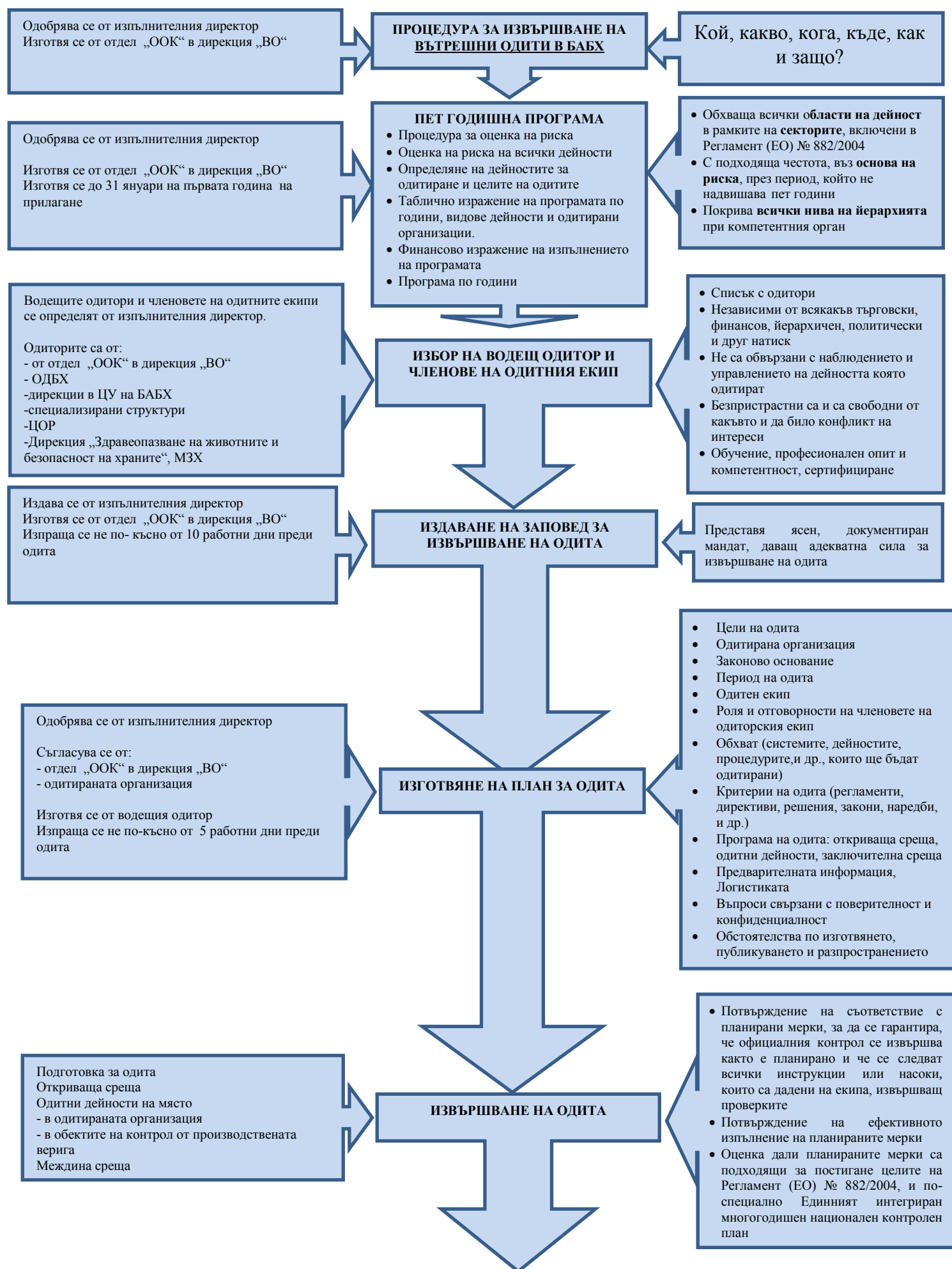
Системата за вътрешни одити съдържа следните документи изготвени от отдел „Одит на официалния контрол“ и одобрени със заповед на Изпълнителния директор на БАБХ:

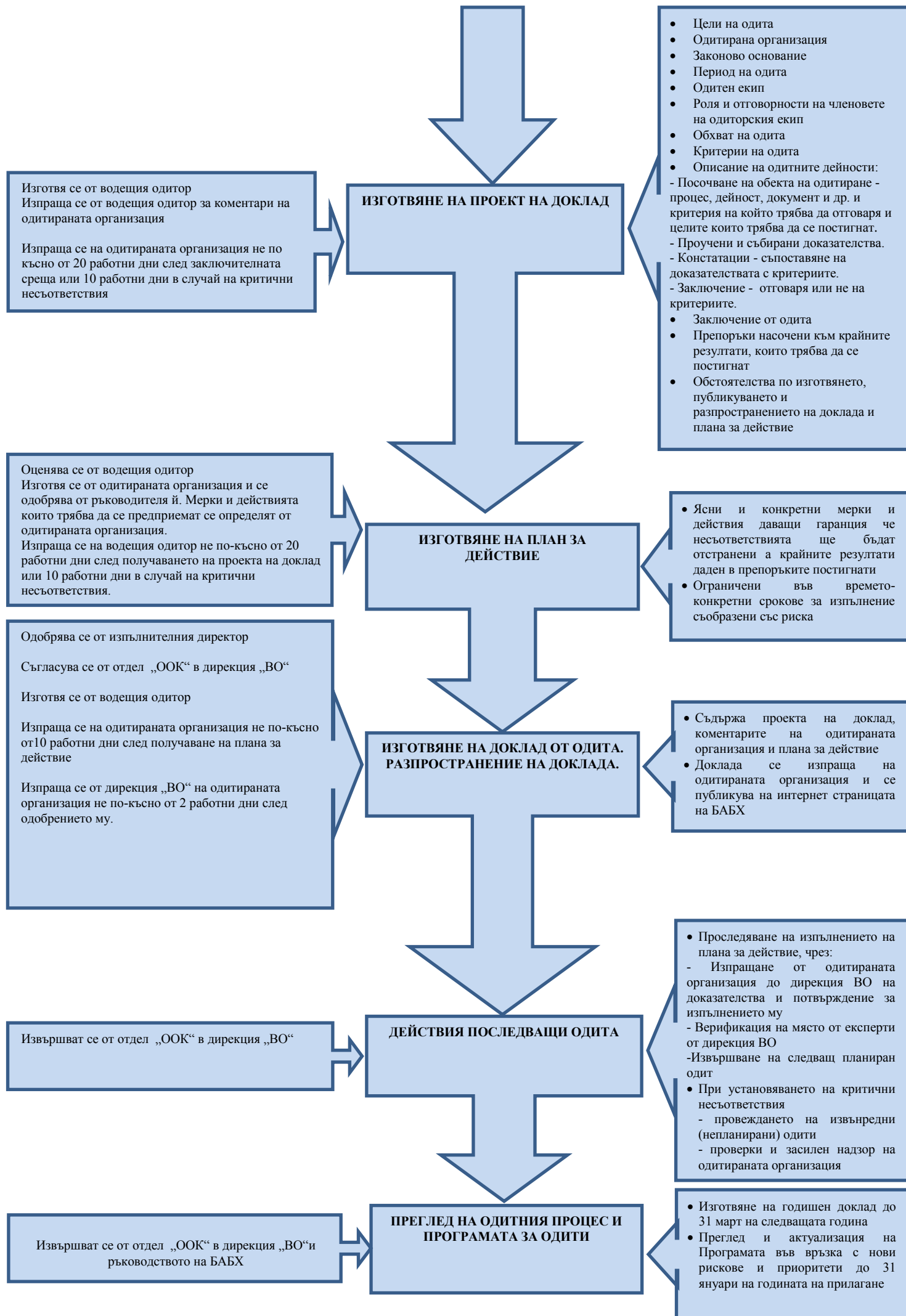
- Процедура за извършване на вътрешни одити в БАБХ, съгласно чл. 4, т. 6 на Регламент (ЕО) № 882/2004;
- Петгодишна програма за вътрешни одити на БАБХ съгласно чл. 4, параграф 6 от Регламент (ЕО) № 882/2004 и чл. 27а от Директива 2000/29/ЕК за 2011 г;
- Образец на план на одит;
- Образец на Проект на доклад на одит;

- Образец на План за действие;
- Образец на Доклад от одит;
- Образец на Декларация за липса на конфликт на интереси на членове на одитната комисия и технически експерти.

С цел прозрачност на одитния процес всички документи свързани със системата за вътрешни одити са публикувани на интернет страницата на БАБХ на следния електронен адрес: <http://www.babh.government.bg/>

Съгласно Процедурата, системата за вътрешен одит има следната организация:

Разработена е пет годишна програма за вътрешни одити в БАБХ за периода 2012-2016г. Програмата е изработена, като е извършена оценка на риска на всяка една област на дейност на официалния контрол и е постигнат баланс между изискването за 5 години да се покрият всички нива от йерархията на компетентния орган по всички области на дейност и изискването честотата на одитиране да е основана на оценката на риска.

Програмата покрива следните области на дейност:

- Растително здраве.
- Официален контрол при употребата и пускането на пазара на препарати за растителна защита и торове.
- Официален контрол при производство, търговия и пускане на пазара на фуражи.
- Официален контрол в животновъдните обекти. Здравеопазване на животните.
 - Регистрация на животновъдни обекти.
 - Идентификация на животните. Система ВЕТ ИС.
 - Програми за надзор на заболяванията по животните (зоонози и болести по животните).
- Държавни профилактични програми.
- Официален контрол при употребата и пускането на пазара на ветеринарномедицински продукти.
 - Официален контрол за хуманно отношение към животните.
 - Отглеждане и транспорт - при отделните видове животни.
 - Клане и умъртвяване.
 - Официален контрол при производството и предлагането на пазара на храни от животински произход.
 - Месо от копитни животни.
 - Птиче месо и месо от лагоморфни.
 - Месо от дивеч.
 - Мляно месо, месни заготовки и месни продукти.
 - Мляко и млечни продукти.
 - Риба и рибни продукти.
 - Живи двучерупчести мекотели.
 - Жабешки бутчета и охлюви.
 - Яйца и яйчни продукти.
 - Обработени стомаси, черва, желатин и колаген.
 - Пчелен мед.
 - Официален контрол при производството и предлагането на пазара на храни от неживотински произход и композитни храни.
 - Официален контрол при производството и предлагането на пазара на храни за кърмачета и детски храни.
 - Официален контрол при заведения за обществено хранене и обекти за търговия на дребно с храни.
 - Граничен ветеринарномедицински контрол.
 - Внос и транзит на храни от животински произход.
 - Внос, износ и транзит на живи животни.
 - Внос и транзит на фуражи.
 - Внос и транзит на странични животински продукти. Събиране и обезвреждане на отпадъците от международен превоз.
 - Личен багаж и домашни любимци.
 - Официален контрол при внос на храни от неживотински произход.

- Официален контрол на странични животински продукти и производни продукти, непредназначени за консумация от човека.
- Официален контрол при производството и пускането на пазара на хранителни добавки, добавки в храни, ензими и ароматизанти в храните, пушилни кондензати.
- Официален контрол при производството и пускането на пазара на материали и предмети, предназначени за контакт с храните.
- Официален контрол на замърсители в храните и остатъчни вещества от пестициди.
- Лабораторна дейност.

Следните звена от структурата (йерархията) на БАБХ подлежат на вътрешен одит:

- 28 - те областни дирекции по безопасност на храните (ОДБХ).
- Следните дирекции от специализираната администрация на централно ниво:
 - Дирекция Координация и контрол.
 - Дирекция Растителна защита и торове.
 - Дирекция Продукти за растителна защита и торове.
 - Дирекция Здравеопазване и хуманно отношение към животните и контрол на фуражите.
 - Дирекция Контрол на ветеринарномедицински продукти.
 - Дирекция Контрол на храните и граничен контрол.
 - Дирекция Лабораторни дейности и контрол на качеството.
 - Дирекция Европейска координация, международно сътрудничество и обучение и квалификация.
 - Специализираните структури.

Ежегодно до 31 март отдел ООК в дирекция ВО извършва анализ на резултатите от извършените одити и се преразглежда програмата за одити, като се извършва нова оценка на риска на всички области на дейност и се отчита степента на изпълнение на целите на програмата и при необходимост се извършва актуализация на програмата.

Пет годишната програма с критериите за оценка на риска е публикувана на следния електронен адрес: <http://www.babh.government.bg/>

За да се гарантира, че компетентните органи вземат подходящи мерки за отстраняване на констатираните по време на одитите несъответствия одитираната организация изготвя план за действие. Плана за действие съдържа препоръките на одитния екип и предприетите и планирани и ограничени във времето корективни и превантивни действия на одитираната организация. Плана за действие е част от одитния доклад и се одобрява от изпълнителния директор на БАБХ.

Отдел ООК проследява изпълнението на корективните и превантивни действия, чрез:

- Изпращане от одитираната организация до отдел ООК в дирекция ВО на доказателства и потвърждение за изпълнението му.
- Верификация на място от експерти от отдел ООК в дирекция ВО.
- Извършването на следващ планиран одит.

При невъзможност от страна на одитираната организация да изпълни в срок посочените корективни и превантивни действия след обсъждане с експертите от отдел "ООК" се определят нови реалистични за изпълнение срокове.

VI.3. ИАСАС

За периода 2015-2017 г. не са предвидени одити за ГМО семена и посадъчен материал.

VI.4. Министерство на здравеопазването

Бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води

Съгласно чл. 4, параграф 6 от Регламент (ЕО) № 882/2004, компетентните органи извършват вътрешни одити или могат да организират извършването на външни одити, и предприемат необходимите мерки предвид резултатите от тях, за да гарантират изпълнението на целите на регламента. Одитите подлежат на независимо подробно разглеждане и се извършват по прозрачен начин.

Съгласно чл. 28а от Закона за храните, компетентните органи провеждат вътрешни одити и организират при необходимост външни одити. Одитите се провеждат при спазване на изискванията за независимост и прозрачност. Въз основа на резултатите от одита компетентните органи предприемат мерки, за да осигурят постигането на целите на Регламент (ЕО) № 882/2004 на Европейския парламент и Съвета. В изпълнение на тази разпоредба, компетентните органи по официален контрол към МЗ извършват одити в своите структури и се подлагат на външни одити.

Изготвена е Програма за извършване на одити на дейността по ДЗК на храни, извършван от РЗИ в съответствие с насоките, определени с Решение на ЕК 667/2006.

В изпълнение на програмата в органите на официален контрол към МЗ се извършва вътрешен одит два пъти годишно. Обхватът на одитите е постигането на целите на Регламент (ЕО) № 882/2004 за официалните проверки. Вътрешния одит се извършва съгласно Заповед на Главния държавен здравен инспектор, която се изготвя ежегодно и включва екипа от одитори, темата на одит, инспекциите, които ще бъдат одитирани и периода, през който следва да се извърши одита. Екипът за вътрешен одит включва специалист от МЗ.

РЗИ подлежат и на външни одити за постигане целите на Регламент (ЕО) № 882/2004. Одитите се провеждат от институция, сертифицирана да извършва външни одити.

Планиран брой одити за периода 2015-2017 г.:

Вид на одита	2015 г.	2016 г.	2017 г.
- вътрешен	2	2	2

VII. МЕРКИ ЗА ГАРАНТИРАНЕ НА СЪОТВЕТСТВИЕТО С ОПЕРАТИВНИТЕ КРИТЕРИИ ОТ РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 882/2004

VII. 1. Здравеопазване на животните и хуманно отношение към тях

Регистрация на фермите, идентификация на животните и контрол на движението

Стопанства, които отглеждат селскостопански животни са регистрирани в централната база данни (Ветис).

Националната система за идентификация и регистрация на животните изисква идентификация на всички видове животни с индивидуален номер. Частно практикуващите официални ветеринарни лекари са отговорни за маркиране и регистриране на животните и осигуряване на месечни данни за ОВЛ, които влизат в централната база данни.

Всяко движение на животни в страната трябва да бъде придружено с ветеринарномедицинско свидетелство, което се издава от частнопрактикуващите ветеринарни лекари, като движението се регистрира и в централната база данни. Паспорти се издават за едрите преживни и еднокопитни. Всички стопанства са задължени да водят регистри на земеделското стопанство за всяка промяна в

числеността на стадото се отразява в базата данни от частнопрактикуващите ветеринарни лекари.

Системата за регистрация на превозни средства и превозвачите за животните е разработена в съответствие с изискванията на Регламент 1/2005/ЕО. Националните регистри на одобрените превозни средства за кратки и продължителни пътувания са публикувани на уеб сайта на БАБХ (<http://www.babh.government.bg/en/registers.html>).

Лаборатории

Националният диагностичен ветеринарномедицински институт в София е специализиран орган на БАБХ за диагностиката и изследователски дейности в областта на здравето на животните.

Конфликт на интереси

Лицата заемащи публични длъжности в т.ч всички официални ветеринарни лекари, осъществяващи контрола за хуманно отношение към животните, са държавни служители и ежегодно подписват декларация за конфликт на интереси в съответствие със Закона за предотвратяване на конфликт на интереси

VII. 2. Хуманно отношение към животните

В съответствие с чл. 8, параграф 3 на Регламент (ЕО) № 882/2004 и т. 3 от Заповед на ИД на БАБХ № РД 11-125/ 30.01.2014 год.е разработена стандартна оперативна процедура: “Проверка на ефективността на официалния контрол по здравеопазване и хуманно отношение към животните, съгласно чл. 8, т. 3 на Регламент (ЕО) № 882/2004”.

Компетентните органи следва да извършват редовно официален контрол във всички сектори и във връзка с всички оператори, дейности, животни и стоки, които са предмет на регламентиране от законодателството на Съюза в областта на агрохранителната верига. Честотата на мероприятията по официален контрол следва да бъде установена от компетентните органи, като се вземе предвид необходимостта от съобразяване на усилието по извършване на контрол с риска и очакваното в различни ситуации равнище на съответствие с изискванията. В някои случаи обаче законодателството на Съюза в областта на агрохранителната верига изисква официалният контрол да се извършва независимо от равнището на риска или очакваното несъответствие с оглед на издаването на официален сертификат или удостоверение, което е предварително условие за пускането на пазара или за движението на животните или стоките. В такива случаи честотата на мероприятията по официален контрол е продиктувана от нужди, свързани със сертифицирането или удостоверяването.

За да се гарантира надеждност и последователност на официалния контрол, методите, използвани за вземане на проби и за лабораторни анализи, изследвания и диагностика, следва да отговарят на съвременните научни стандарти, да съответстват на специфичните нужди на съответната лаборатория по отношение на извършването на анализи, изследвания и диагностика и да предлагат издържани и надеждни резултати в областта на анализите, изследванията и диагностиката. Следва да бъдат установени ясни правила за избора на метода, който да бъде използван, когато различни източници, като Международната организация по стандартизация (ISO), Европейската и средиземноморска организация за растителна защита (EPPO), Международната конвенция по растителна защита (IPPC), Световната организация за здравеопазване на животните (OIE), Европейския съюз и националните референтни лаборатории, или пък националните правила дават възможност за наличие на повече от един метод.

Целта на проверката на ефективността на официалния контрол е да се гарантира, че официалният контрол, който се осъществява в областта на здравеопазване на

животните и хуманно отношение към тях, е ефективен и в съответствие с изискванията на чл. 4, т. 2 на Регламент (ЕО) № 882/2004 и индикаторите/мерките, които се използват за неговото осъществяване са **SMART** - конкретни, измерими, постижими, реалистични и обвързани със срокове.

Целта на проверката на ефективността на официалния контрол е да се докаже, че официалният контрол в сферата на здравеопазване на животните и хуманно отношение към тях по отношение на изискванията на пряко приложимото право на Европейския съюз, Закона за ветеринарномедицинската дейност, Закона за защита на животните и подзаконовите нормативни актове по прилагането им се прилагат ефективно и са подходящи за постигане на целите на съответното законодателство, включително в съответствие с ЕМНКП.

Проверка на съответствието с планираните мерки, отнасящи се до прилагането на процедурите (макар че могат да бъдат повече, отколкото в самите процедури, например законовите изисквания). Проверката на съответствието може да се разглежда като основен елемент на “среща” с изискването на чл. 4, параграф 2, буква а) от Регламент (ЕО) № 882/2004. Това е необходим, но недостатъчен елемент при изпълнението на изискванията на член 8, параграф 3.

При оценка на ефективността на контрола на различни нива следва да се прилага цикъла “Планиране – извършване – проверка - действие”, посочен в схема 1:

За целта на проверките експертите от Дирекция ЗХОЖКФ извършват документална проверка (качествена и количествена) на дейността на началник отдел ЗЖ. Количествената проверка е на база изпълнение на плановете за проверки, а качествената е на база анализ на данните вписани в документацията и дали се спазват стриктно разписаните политики, стратегии, процедури и ръководства за осъществяване на официален контрол в сферата на здравеопазване и хуманно отношение към животните.

При необходимост и по преценка на проверявания се извършва и физическа проверка на място като се избере животновъден обект, транспортно средство, одобрено за продължителни пътувания и теми (обекти) на контрол, в което наблюдават как проверявания началник отдел ЗЖ и/или официален ветеринарен лекар извършват контрол.

Доверието и надеждността, свързани с процеса на проверката на ефективността на официалния контрол по здравеопазване и хуманно отношение към животните, зависят от:

- компетентността на проверяващия/ те;
- личните качества на проверяващия експерт (честност, откритост, дипломатичност, наблюдателност, възприемчивост, упоритост, решителност и др.);
- способността да се прилагат знанията;
- професионалния опит;
- обучението на проверяващия;
- опит от участие в проверки на ефективността на официалния контрол в областта на здравеопазване и хуманно отношение към животните.

След приключване на всяка проверката **в срок до 25 дни** се изготвя доклад, който се адресира и изпраща до:

➤ **за проверки на централно ниво:**

- Изпълнителния директор на БАБХ
- ресорния заместник изпълнителния директор на БАБХ
- директорът на съответната ОДБХ.

➤ **за проверки на регионално/ общинско ниво:** до директора на съответната ОДБХ.

Проверката е завършена, когато всички дейности са изпълнени, докладът от проверката е разпространен и проверяваната структура е предоставила информация за предприетите коригиращи действия по направените препоръки. Ръководителят на проверяваната структура в срок до един месец от получаването на доклада предоставя информация за предприетите коригиращи действия по направените препоръки със срокове за изпълнението им.

VII. 2. Трансмисивни спонгиформни енцефалопатии (ТСЕ) и странични животински продукти (СЖП)

Дирекция “Здравеопазване и хуманно отношение към животните, и контрол на фуражите” към БАБХ през периода 2015-2017 г. ще продължи да контролира изпълнението на Регламент (ЕО) № 999/2001 относно правилата за предотвратяване и ликвидиране на някои трансмисивни спонгиформни енцефалопатии и Регламент № 1069/2009/ЕО по отношение здравните правила към страничните животински продукти.

По отношение на Регламент (ЕО) № 999/2001 дирекцията ще контролира вземането на проби за изследване за ТСЕ в т.н. “задни дворове” и по-специално клането на здраво заклани преживни животни за собствена консумация.

Ще бъде засилен официалния контрол по отношение отстраняване на специфично-рисковите материали за ТСЕ при клането на животни от стопаните за собствена консумация.

По отношение на страничните животински продукти дирекцията извършва официален контрол на екарисажите в гр. Шумен и гр. Варна, както и изгарянето на месокостното брашно в циментовия завод в с. Бели извор, обл. Враца.

За целта и на трите места са назначени официални ветеринарни лекари, които ежедневно контролират дейността по приемане, преработка и обезвреждане на страничните животински продукти.

НРЛ за ТСЕ извършва диагностични изпитвания за целите на официалния контрол и същевременно функционира като рутинна лаборатория. В структурата на БАБХ към НДНИВМИ функционират и две изпитвателни регионални лаборатории в Стара Загора

и Велико Търново. Лаборатории са акредитирани по БДС EN ISO/IEC 17025:2006 и в момента са в процедура за разширение обхвата на акредитация.

VII.3.1 Внос на животни и животински продукти

Безпристрастност, качество и последователност на официалния контрол

Проверките се извършват без предварително оповестяване, съгласно член 3(2) на Регламент (ЕО) № 882/2004. Провеждат се при спазване на принципите, залегнали в Кодекса за поведението на служителите в държавната администрация. При необходимост, в инспекциите вземат участие и представители на други контролни органи.

Официалният контрол при внасяне, изнасяне и транзитно преминаване на пратки с животни, храни, странични животински продукти и продукти, получени от тях, се извършва при стриктно спазване на изискванията на регламентите, директивите и решенията на ЕС, и националното законодателство.

За безпристрастност и качество на контрола в съответствие с изискванията на Регламент (ЕО) № 882/2004 се използват:

- Наръчник за гранични ветеринарни проверки
- Стандартна оперативна процедура (СОП) за вземане на проби на ГИП от храни от животински произход, предназначени за внос в ЕС
- Стандартна оперативна процедура за обмен на информация по системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF) между звената за контакт в отделите „Граничен контрол“ в БАБХ.

Унифицирани са и утвърдени със заповед на изпълнителния директор на БАБХ образци на документи, касаещи контрола при внасяне, изнасяне и транзитно преминаване на пратки с животни, храни, странични животински продукти и продукти, получени от тях. Всяка промяна в европейското или националното законодателство, касаещо внос, износ и транзитно преминаване на пратки с животни, храни, странични животински продукти и продукти, получени от тях се отразява на електронните страници на БАБХ и на отдел „Граничен контрол“

Контролната дейност на БАБХ и на отдел „Граничен контрол“ се основава на принципа на прозрачността, като за целта на интернет страницата на БАБХ е осигурена достъпна информация за всички заинтересовани лица.

Конфликт на интереси

Всички инспектори, осъществяващи контрол, са държавни служители. Съгласно Закона за държавния служител, всеки държавен служител до 31 март декларира писмено пред органа по назначаването всеки търговски, финансов или друг делови интерес, който той или свързани с него лица имат във връзка с функциите на администрацията, в която работи.

Достатъчен на брой подходящ квалифициран и опитен персонал, подходящи съоръжения и оборудване

БАБХ разполага с висококвалифициран и опитен персонал за осъществяване на граничния контрол, осигурен с необходимите средства за своята работа.

Стопанските субекти си сътрудничат с персонала, който извършва официален контрол

Операторите с храни са длъжни да:

- изпълняват предписанията на компетентните органи;
- не препятстват компетентните органи при осъществяването на правомощията им;

- оказват съдействие на компетентните органи;
- водят документация съгласно изискванията на закона.

Бизнес операторите в областта на храните (вносителите) на животни, храни, странични животински продукти и продукти, получени от тях (или техните представители), които носят отговорност за пратките, трябва да уведомят предварително компетентния орган на ГИП за датата и приблизителния час на пристигане на пратките на конкретния пункт, както и нейното специфично естество.

Предварителното уведомяване за пратките, съдържащи животни, храни, странични животински продукти и продукти, получени от тях се извършва съгласно изискванията на законодателството.

Документирани процедури

За осигуряване на качество и проследяемост на контролната дейност са разработени, утвърдени от изпълнителния директор на БАБХ и се използват унифицирани документи, като констативни протоколи, доклади от проверка, протоколи за вземане на проби, актове за административни нарушения. Отдел „Граничен контрол“ е изготвил и утвърдил Стандартна оперативна процедура за вземане на проби на ГИП от храни от животински произход, предназначени за внос в ЕС.

Компетентният орган използва:

- Методи и унифицирани документирани процедури за контрол при извършване на проверка;
- Документирани инструкции;
- Документирани процедури/инструкции за вземане на проби;

Всички документи, свързани с работата на граничните инспектори се поддържат в актуално състояние и да бъдат в наличност.

Водене на документация

Официалният контрол върху вноса, износа и транзитно преминаване на пратки с животни, храни, странични животински продукти и продукти, получени от тях включва извършването на документални, идентификационни и физически проверки.

След приключване на проверките компетентните органи издават съответните документи съгласно изискванията на Регламент 136/2004 и Регламент 282/2004.

Митническите власти не разрешават вноса на пратки с продукти, освен ако не се представи доказателство, че съответните ветеринарни проверки са извършени със задоволителни резултати, че съответния ОВДВ е бил издаден и компетентната власт е гарантирала, че таксите за проверки са били или ще бъдат платени.

VII.3.2. Внос на храни от неживотински произход и материали и предмети в контакт с храни

Безпристрастност, качество и последователност на официалния контрол

Официалният контрол върху вноса на храни от неживотински произход и материали и предмети в контакт с храни, с произход от определени трети страни се извършва при стриктно спазване на изискванията на регламентите и директивите на ЕС и националното законодателство, касаещо храните от неживотински произход.

За безпристрастност и качество на контрола се използват стандартни оперативни процедури за методите и техниките на официалния контрол в съответствие с изискванията на Регламент (ЕО) № 882/2004 относно официалния контрол:

- Стандартна оперативна процедура а извършване на официален контрол върху вноса на храни от неживотински произход и приложения към нея.
- Стандартна оперативна процедура за контрол на храни от неживотински произход за остатъци от пестициди, с произход от определени трети страни и предназначени за внос в ЕО.

- Стандартна оперативна процедура за вземане на проби от ядки, сушени плодове и подправки, внос от трети страни за извършване на анализи за съдържание на микотоксини /афлатоксини и охратоксин А/, предназначени за внос в ЕС.
- Стандартна оперативна процедура за несъответстващи пратки за храни от неживотински произход и материали и предмети в контакт с храни.
- Стандартна оперативна процедура за обмен на информация по системата за бързо предупреждаване за храни и фуражи (RASFF) между звената за контакт в отделите „Граничен контрол“ в БАБХ.

Стандартните оперативни процедури определят последователността на действия при извършване на официалния контрол, както и при констатиране на несъответствие.

Унифицирани са и утвърдени със заповед на изпълнителния директор на БАБХ образци на документи, касаещи контрола при внос на храни от неживотински произход и материали и предмети в контакт с храни. При всяка промяна в европейското или националното законодателство, касаещо вноса на храни от неживотински произход и материали и предмети в контакт с храни, експертите в отдел „Граничен контрол“ при ЦУ на БАБХ изготвят указания, инструкции и указателни писма, които се утвърждават от ресорния заместник изпълнителен директор на БАБХ.

Конфликт на интереси

Всички инспектори, осъществяващи контрол върху вноса на храни от неживотински произход са държавни служители. Съгласно Закона за държавния служител, всеки държавен служител до 31 март декларира писмено пред органа по назначаването всеки търговски, финансов или друг делови интерес, който той или свързани с него лица имат във връзка с функциите на администрацията, в която работи, по образец утвърден от министъра на държавната администрация и административната реформа.

Достатъчен на брой подходящ квалифициран и опитен персонал, подходящи съоръжения и оборудване.

БАБХ разполага с квалифициран, опитен персонал за осъществяване на контрола върху вноса на храни от неживотински произход и материали и предмети в контакт с храни, подсигурен с подходящи съоръжения и оборудване.

Подходящи законови правомощия

Закон за храните и подзаконовите нормативни актове по прилагането му

Стопанските субекти си сътрудничат с персонала, който извършва официален контрол

Операторите с храни са длъжни да:

- изпълняват предписанията на компетентните органи;
- не препятстват компетентните органи при осъществяването на правомощията им;
- оказват съдействие на компетентните органи;
- водят документация съгласно изискванията на закона.

Бизнес операторите в областта на храните (вносителите) на „високорискови“ храни от неживотински произход (или техните представители), които носят отговорност за пратките, трябва да уведомят предварително компетентния орган в ОГП и ППВ за часа и датата на пристигане на пратките на конкретния пункт, както и нейното специфично естество.

Предварителното уведомяване за пратките, съдържащи храни от неживотински произход с произход от определени трети страни се осъществява съгласно изискванията на съответния регламент.

Използване на документираните процедури

- Стандартна оперативна процедура за извършване на официален контрол върху вноса на храни от неживотински произход и приложения към нея.
- Стандартна оперативна процедура за контрол на храни от неживотински произход за остатъци от пестициди, с произход от определени трети страни и предназначени за внос в ЕО.
- Стандартна оперативна процедура за вземане на проби от ядки, сушени плодове и подправки, внос от трети страни за извършване на анализи за съдържание на микотоксини /афлатоксини и охратоксин А/, предназначени за внос в ЕС.
- Стандартна оперативна процедура за несъответстващи пратки за храни от неживотински произход и материали и предмети в контакт с храни.
- Стандартна оперативна процедура за обмен на информация по системата за бързо предупреждаване за храни и фуражи (RASFF) между звената за контакт в отделите „Граничен контрол“ в БАБХ.

Водене на документация

Официалният контрол върху вноса на храни от неживотински произход и материали и предмети в контакт с храни включва извършването на документални, идентификационни и физически проверки, включително вземане на проби с честота, разписана в съответния Регламент.

След приключване на проверките компетентните органи вписват решението си относно пратката в документи, съгласно изискванията на съответното законодателство.

VII. 4.1. Храни, хигиена на храните и ГМО

Безпристрастност, качество и последователност на официалния контрол

Официалният контрол се провежда, чрез използване на методите определени в Регламент (ЕО) № 882/2004: проверка, инспекция, мониторинг, одит, вземане на проби за лабораторно изпитване, верификация.

За да се осигури ефективност на извършвания официален контрол, при посещенията в предприятията се обхващат няколко обекти (теми), включително и вземане на проби за лабораторен контрол.

Директорите на ОДБХ организират извършването на официален контрол в съответните обекти, под контрола на ОДБХ.

Разпределението и ротацията на инспекторите се осъществяват според физическите и финансовите възможности на ОДБХ. Началник отделите „Контрол на храните“, съгласувано с директорите на ОДБХ изготвят писмено графика за контрол, който включва:

- името и регистрационния номер на предприятието, официалният ветеринарен лекар или инспекторът, който трябва да извърши контрола и обектите (темите) на контрол;

- датите и часовете на проверките и инспекциите не се определят предварително, за да се спазва принципа на изненада и внезапност;

При определянето на инспекторите, които ще извършват контрола, се спазва ротационния принцип, така че контролът в едно предприятие да не се извършва само от един и същи инспектор или един и същи инспекционен екип.

В ОДБХ се води досие за всяко предприятие, което включва протоколите и докладите от извършения официален контрол и всички официални документи издадени във връзка с дейността на предприятието.

За постигане на целите на Регламент (ЕО) № 882/2004 и с цел верификация на официалния контрол, началниците на отдели „Контрол на храните“ извършват проверки най-малко веднъж годишно върху дейността на официалните ветеринарни лекари и инспектори. Проверките задължително се документират, като окончателното заключение включва препоръки за официалния ветеринарен лекар или инспектор, както и препоръки по отношение на тяхното обучение. Годишният план за официалния контрол на официалните ветеринарни лекари и годишната програма за извършване на вътрешни проверки, извършвани от началниците на отдели "Контрол на храните" са включени в Инструкцията за изпълнението на Многогодишния национален план за официален контрол

Инспекциите като метод на официален контрол се извършват без предупреждение, съгласно член 3 (2) на Регламент (ЕО) № 882/2004 с изключение на случаите на одити, като се спазват принципите на непристрастност, прозрачност и поверителност.

При необходимост, в инспекциите вземат участие и представители на други контролни органи – НАП, ИАРА, ИАМА, ДФЗ, Министерство на вътрешните работи, ГД Гранична полиция и др.

Контролната дейност на БАБХ се основава на принципа на прозрачността, като за целта на интернет страницата на агенцията е осигурена достъпна информация за всички заинтересовани лица по отношение безопасността на храните.

Конфликт на интереси

Безпристрастността и липсата на конфликт на интереси се удостоверяват с Декларация по чл. 12, т. 1 във връзка с чл. 5 от Закон за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси и Декларация по чл. 12, т. 2 във връзка с чл. 14 от Закон за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси, подписани саморъчно от инспекторите и експертите при БАБХ. За осигуряване на поверителност и етично поведение при изпълнение на служебните задължения от служителите от БАБХ, е утвърден Етичен кодекс за поведение на служителите при БАБХ.

Декларация за конфиденциалност

Компетентните лица, извършващи официалния контрол върху храните попълват и Декларация за спазване на изискванията за поверителност, съгласно чл. 7 от Регламент (ЕО) № 882/2004 относно официалния контрол, провеждан с цел осигуряване на проверка на съответствието със законодателството в областта на фуражите и храните и правилата за опазване здравето на животните и хуманното отношение към животните. Декларацията се съхранява в служебното досие на всеки служител.

Подходящ лабораторен капацитет

За целите на официалния лабораторен контрол върху храните се използват лабораториите, които са в структурата на БАБХ, а при необходимост и външни лаборатории, след сключени договори за обществени поръчки.

Достатъчно на брой подходящ квалифициран и опитен персонал

Дирекция КХГК разполага с висококвалифициран и опитен персонал за осъществяване на официален контрол върху храните, осигурен с подходящи съоръжения и оборудване.

Подходящи законови правомощия:

- Закон за храните и подзаконовите нормативни актове към него;
- Закон за ветеринарномедицинската дейност;
- Закон за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз (ЗПОПЗПЕС);
- Закон за административните нарушения и наказания;
- Закон за БАБХ;
- Устройствен правилник на БАБХ.

Стопанските субекти си сътрудничат с персонала, който извършва официален контрол.

Съгласно Закона за храните операторите с храни са длъжни:

- Да изпълняват предписанията на компетентните органи;
- Да не пречат компетентните органи при осъществяването на правомощията им; Да оказват съдействие на компетентните органи;
- Да водят документация съгласно изискванията на закона.

Съществуване и използване на документираните процедури

С цел постигане на изискванията на законодателството за извършване на единен и унифициран контрол, чрез правилно прилагане на подходящи методи и техники, дирекция КХГК е разработила инструкции, указания, процедури и образци документи утвърдени от изпълнителния директор на БАБХ (констативни протоколи и доклади от проверка, предписания, актове за вземане на проби, актове за установяване на административни нарушения и др.).

Всички образци – документи, указания, стандарти, процедури и инструкции, свързани с дейностите по отношение на официалния контрол върху храните е необходимо да се актуални и да са налични в ОДБХ.

Документираните процедури

Процедурите, указанията, инструкциите, образците документи са утвърдени със заповед на изпълнителния директор на БАБХ.

Водене на документация

Длъжностните лица от БАБХ се представят в проверявания обект на управител или отговорник на обекта и задължително се легитимират със служебна карта.

Инспекцията се извършва в присъствието на служебно лице, представител на обекта.

Длъжностните лица от БАБХ информират за повода и целта на инспекцията.

При поискване от инспектирания, длъжностното лице представя копие от заповедта на изпълнителния директор на БАБХ.

Компетентните лица съставят Констативен протокол и попълват Доклад за извършената инспекция.

При констатирани несъответствия по Закона за храните или ЗВД и в зависимост от степента им, контролните органи съставят предписания с посочване на срок за отстраняването им или съставят акт за установяване на административно нарушение.

Установяването на нарушенията, издаването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания. Актът и издаденото от наказващия орган на ОДБХ наказателно постановление се вписват в регистъра на съставените актове, който се води в ОДБХ.

При установяване на нередности или несъответствия извън компетенциите на проверяващите, контролните органи на ОДБХ са длъжни да информират съответните компетентни власти.

Въз основа на осъществената дейност от ОДБХ се изготвят справки с определена периодичност за извършените инспекции до ЦУ на БАБХ, по утвърден образец.

Пълната документация по отношение на осъществения официален контрол върху храните се съхранява в съответната ОДБХ.

Обобщен доклад за извършената контролна дейност върху храните от ОДБХ на територията на страната се изготвя от Дирекция КХГК и се предоставя на изпълнителния директор на БАБХ.

VII. 4.2. Бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води

Безпристрастност, качество и последователност на официалния контрол

За безпристрастност и качество на контрола се използват стандартни оперативни процедури за методите и техниките на официалния контрол в съответствие с изискванията на Регламент (ЕО) № 882/2004 относно официалния контрол:

- Национална оперативна процедура (НОП) за извършване на инспекция;
- НОП за одит;
- НОП за вземане на проби от храни;
- НОП за реакция при кризи.

Стандартните оперативни процедури определят последователността на действия при констатиране на несъответствие в следния ред – предписания с определени срокове за отстраняване на несъответствието, последваща проверка за изпълнението им, административно-наказателна мярка при неизпълнение на предписаните мероприятия по чл. 30, ал. 1, т. 8 от ЗХ.

При констатирани системни нарушения се предприемат действия съгласно чл. 16, ал. 2, т. 3, 4 и 5 от ЗХ.

Унифицирани са всички документи като констативни протоколи, протоколи за вземане на проби, актове за административни нарушения.

За постигане на безпристрастност се прилага периодична ротация на обектите, подлежащи на контрол от държавните здравни инспектори.

Конфликт на интереси

Всички инспектори по официалния контрол на храните са държавни служители. Съгласно Закона за държавния служител, всеки държавен служител е:

1. длъжен всяка година до 31 март декларира писмено пред органа по назначаването всеки търговски, финансов или друг делови интерес, който той или свързани с него лица имат във връзка с функциите на администрацията, в която работи.
2. длъжен да не участва при обсъждането, подготовката и вземането на решения, когато той или свързаните с него лица са заинтересувани от съответното решение или когато има със заинтересуваните лица отношения, пораждащи основателни съмнения в неговата безпристрастност.

В случаите по т. 2 държавният служител писмено уведомява органа по назначаването.

Съгласно Закона за държавния служител, конфликт на интереси възниква, когато държавен служител или свързано с него лице не са прекратили или са придобили след назначаването му качеството на едноличен търговец, съдружник, прокурист, член на управителен или надзорен съвет на търговско дружество, което извършва сделки или кандидатства, съответно е определен, за изпълнител по обществена поръчка, с юридическото лице, с чийто ръководител държавният служител

се намира в служебно правоотношение. Това се отнася и за сключването на сделки, кандидатстването и изпълнението на обществена поръчка с търговско дружество с преобладаващо участие на юридическото лице по предходното изречение. Когато декларираният конфликт на интереси не е отстранен в двумесечен срок, той се смята за укрит.

Лабораторен капацитет

Компетентните органи разполагат с девет собствени лаборатории (към РЗИ), оборудвани и функциониращи според изискванията на БДС EN ISO/IEC 17025 „Общи изисквания към компетентността на лабораториите за изпитване и калибриране” (шест от тях за на физико-химични и микробиологични параметри и още 4 за анализ само на микробиологични параметри). Същите засега задоволяват потребностите на официалния контрол по храните към МЗ и не се налага възлагане на лабораторна дейност на външни лаборатории.

Компетентните органи за лабораторни анализи на храни, за нуждите на официалния контрол към Министерството на здравеопазването разполагат със собствена лабораторна база за извършването на анализите, подходящо лабораторно оборудване и квалифициран персонал, преминал следдипломно обучение в специализираните научни центрове, за упражняване на контрола.

Персонал

Изискванията за заеманите длъжности са посочени в Устройствените правилници на МЗ и РЗИ, Единния класификатор на длъжностите в администрацията, както и в длъжностните характеристики за съответната длъжност.

Персоналът, ангажиран в официалния контрол на храните е разгледан в т. IV.5.1

Права и задължения на компетентните органи

Компетентните органи имат право:

1. на свободен достъп до всички обекти за производство на бутилирани води;
2. да изискват сведения и документи, свързани с производството на бутилирани
3. да вземат проби и образци за лабораторни анализи и изследвания;
4. да посочват в писмен вид конкретно установените от тях отклонения от нормативните изисквания, без да дават указания за начина на отстраняване;
5. да предлагат на държавната приемателна комисия за въвеждане в експлоатация на строежите в Република България решение за отказ за приемане на обекти за производство и търговия с храни, когато установят съществени нарушения на нормите и изискванията, определени с нормативен акт;
6. да спират експлоатацията на обекти за производство бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води или на части от тях временно или завинаги при установяване нарушения на нормите и изискванията, определени с нормативен акт;
7. да извършват мониторинг;
8. да спират реализацията на бутилирани води, които пряко или косвено застрашават здравето на хората, и да разпореждат те да бъдат върнати, отнети, унищожени, преработени или използвани за други цели;
9. да съставят актове за констатиране на административни нарушения;
10. да ограничават достъпа до обектите под възбрана чрез удостоверителни знаци;
11. да ограничат или забранят пускането на пазара на бутилирани води;
12. да предприемат необходимите действия за гарантиране безопасността на храните и съответствие с нормативните изисквания;

13. да предприемат всякакви други действия, необходими за изпълнение на правомощията им.

Компетентните органи провеждат дейностите по контрола на принципа на прозрачността, като за целта предоставят своевременно на обществеността необходимата информация относно контролните си дейности на интернет страниците на МЗ и РЗИ.

При изпълнение на своите задължения компетентните органи са длъжни да не разгласяват информацията, която представлява защитена от закона тайна, станала им известна при или по повод осъществяването на официален контрол.

Когато при официалния контрол компетентните органи установят несъответствие с нормативните изисквания, те предприемат ефективни, съответни на нарушението мерки. Същите се налагат чрез един от посочените по-горе способи.

Компетентните органи предприемат необходимите мерки за забрана на продажбата на бутилирани води или разпореждат изтеглянето им от пазара, когато въпреки съответствието със специфичните изисквания за безопасност има основателни причини за съмнение, че храната е опасена.

Съгласно Закона за храните компетентните органи:

1. извършват официален контрол без конфликт на интереси;
2. разполагат с подходящи методи и техники като мониторинг, надзор, верифициране, одит инспекция, вземане на проби и анализ съгласно наредбите по прилагането на ЗХ;
3. разполагат със стандартни оперативни процедури, които съдържат информация и инструкции за действия;
4. разполагат с изисквания към документите, които изготвят за резултатите от контрола
5. разполагат със собствена лаборатория или имат сключен договор с лаборатория с достатъчен капацитет и квалифициран персонал за упражняване на контрола;
6. разполагат с подходящи и правилно поддържани съоръжения и оборудване;
7. разработват планове за действие в извънредни ситуации.

Задължения на операторите

Операторите с храни подлежат на официален контрол, базиран на риска, произтичащ от храните. Съгласно Закона за храните операторите с храни са длъжни да:

- осигуряват, контролират спазването на нормативните изисквания към храните, произвеждани или предлагани под техен контрол и по време на всеки етап на производството, преработката и дистрибуцията на храните
- длъжни са да спазват хигиенните изисквания и да прилагат добри практики на всеки етап на производството, преработката и дистрибуцията на храните
- изпълняват предписанията на компетентните органи;
- не препятстват компетентните органи при осъществяването на правомощията им;
- оказват съдействие на компетентните органи;
- водят документация съгласно изискванията на закона.

Наличие и използване на документиращи процедури

Официалния контрол на храните се извършва съгласно стандартни оперативни процедури за методите и техниките в съответствие с изискванията на Регламент 882/2004, посочени в т. 7.2.1.

Водене на документация

Всяка инспекция задължително завършва със съставяне на констативен протокол (доклад). Всеки доклад съдържа: име и длъжност на инспектора, име на предприятие и отговорно лице, присъствало по време на проверката, цел на проверката, констатации, предписания, срок за отстраняване на предписанията, информация за взети проби по време на проверката и подписи на инспектора. В констативния протокол се посочват констатациите и в зависимост от това дали има несъответствие се правят предписания със срок за отстраняване в зависимост от степента на несъответствие. Неразделна част от всеки констативен протокол е чек-листа за проверка.

Констативните протоколи се съставят в два екземпляра - един за оператора на храни и един за компетентния орган.

Когато се взема проба за официалния контрол на храни се съставя Протокол за вземане на проби в три екземпляра. Единият от екземплярите се оставя на оператора на храни, от който е взета пробата, един екземпляр се съхранява от инспектора, взел пробата и един се изпраща до лабораторията за анализ на пробата.

Резултатите от лабораторните изследвания и изпитвания се оформят в протокол за резултат от изпитване на акредитирана лаборатория. Връчването на изготвените протоколи се извършва съгласно утвърдения от действащите нормативни актове ред.

Всеки инспектор поддържа досие на подлежащите за контрол обекти, определени му със заповед на директора на РЗИ. В досието се съхраняват:

- копие от удостоверение за регистрация;
- констативните протоколи от предишни проверки;
- протоколи за вземане на проби;
- резултати от изследвания и изпитвания;
- кореспонденция, засягаща дадения обект;
- документи за наложени административни наказания;
- други документи във връзка с упражнявания държавен здравен контрол;
- контрол при нотификации по системата RASFF и в случай на възникнали кризи с храни.

VII. 5. Фуражи и хранене на животните

Компетентният орган за извършване на официален контрол по фуражите, съгласно Закона за фуражите е БАБХ.

Права и задължения на компетентните органи

В изпълнение на изискванията на чл. 45 от Закона за фуражите, във връзка с чл. 8, параграф 2, чл. 19 и 54 от Регламент (ЕО) № 882/2004 инспекторите и официалните ветеринарни лекари от Българската агенция по безопасност на храните имат право:

1. на свободен достъп до всички обекти на фуражни предприятия, включително обекти, в които се осъществява първично производство на фуражи, ферми за отглеждане на животни, както и до превозните средства, използвани за транспорт на фуражи;
2. да изискват представяне на сведения и документи и да получават копия от тях за предприетите мерки, осигуряващи изпълнението на изискванията на законодателството в областта на фуражите, включително имена и адреси на лицата, от които са получили или на които са доставили фуражи;
3. да вземат проби и образци за лабораторни анализи и изследвания;
4. да посочват в писмен вид конкретно установените от тях несъответствия с

нормативните изисквания (да дават предписания), без да дават указания за начина на отстраняване;

5. да спират дейността или да затварят цялото фуражно предприятие или част от него за определен срок;

6. временно да прекратяват, да отнемат удостоверението за одобрение на обект или да заличават регистрацията на обект;

7. да извършват внезапни проверки в одобрените или регистрираните обекти;

8. да извършват надзор, мониторинг, инспекции и одити в съответствие с изискванията на чл. 10 от Регламент (ЕО) № 882/2004;

9. да спират реализацията на фуражи с неизвестен произход, както и фуражи, които пряко или косвено застрашават здравето на животните и/или хората, и да разпореждат те да бъдат изтеглени от пазара, върнати, унищожени, преработени за постигане на изискванията за безопасност или използвани за цели, различни от първоначалното им предназначение като фураж;

10. да съставят актове за установяване на административни нарушения и други документи по образец;

11. да поставят удостоверителни знаци на видно място относно предприетите мерки по т. 5 и 6;

12. да ограничат или забранят пускането на пазара, използването, вноса или износа на фуражи, както и да поставят отличителни знаци на фуражите под забрана;

13. да разпоредят за пратки от трети държави обратно връщане, унищожаване, подлагане на специална обработка или използване за други цели, различни от първоначалното им предназначение като фураж;

14. да предприемат необходимите действия за гарантиране безопасността на фуражите и за съответствието им с нормативните изисквания;

15. да изискват съдействие от органите на Министерството на вътрешните работи;

16. да предприемат други действия, необходими за изпълнение на правомощията им.

Дейностите по контрола се провеждат на принципа на прозрачността, като инспекторите и официалните ветеринарни лекари от Българската агенция по безопасност на храните своевременно предоставят необходимата информация за контролните си дейности на обществеността.

Българската агенция по безопасност на храните предприема необходимите мерки за забрана на пускането на пазара и/или използването на фураж или разпореждат изтеглянето му от пазара, когато въпреки съответствието му със специфичните изисквания за безопасност има основателни причини за съмнение, че фуражът е опасен.

Съгласно разпоредбата на чл. 45, ал. 5, във връзка с изпълнението на правомощията, определени с Регламент (ЕО) № 882/2004, инспекторите и официалните ветеринарни лекари от Българската агенция по безопасност на храните се легитимират.

При осъществяване на правомощията си инспекторите и официалните ветеринарни лекари от Българската агенция по безопасност на храните издават предписания и разпореждания.

Конфликт на интереси

Всички инспектори, отговорни за официалния контрол на фуражите са държавни служители. Съгласно Закона за държавния служител, всеки държавен служител е:

1. длъжен всяка година до 31 март по образец, да декларира писмено пред органа по назначаването всеки търговски, финансов или друг делови интерес, който той

или свързани с него лица имат във връзка с функциите на администрацията, в която работи;

2. длъжен да не участва при обсъждането, подготовката и вземането на решения, когато той или свързаните с него лица са заинтересувани от съответното решение или когато има със заинтересуваните лица отношения, пораждащи основателни съмнения в неговата безпристрастност.

В случаите по т. 2 държавният служител писмено уведомява органа по назначаването.

Съгласно Закона за държавния служител, конфликт на интереси възниква, когато държавен служител или свързано с него лице не са прекратили или са придобили след назначаването му качеството на едноличен търговец, съдружник, прокурист, член на управителен или надзорен съвет на търговско дружество, което извършва сделки или кандидатства, съответно е определен, за изпълнител по обществена поръчка, с юридическото лице, с чийто ръководител държавният служител се намира в служебно правоотношение. Това се отнася и за сключването на сделки, кандидатстването и изпълнението на обществена поръчка с търговско дружество с преобладаващо участие на юридическото лице по предходното изречение. Когато декларираният конфликт на интереси не е отстранен в двумесечен срок, той се смята за укрит.

Конфиденциалност на информацията

За изпълнение на изискванията на чл. 7, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 882/2004 инспекторите и официалните ветеринарни лекари от Българската агенция по безопасност на храните подписват декларация за конфиденциалност.

Декларация за конфиденциалност

Инспекторите, експертите и официалните ветеринарни лекари, извършващи официалния контрол на фуражите попълват Декларация за спазване на изискванията за поверителност, съгласно 45, ал. 3 от Закона за фуражите и чл. 7 от Регламент (ЕО) № 882/2004. Инспекторите, експертите и официалните ветеринарни лекари декларират, че не разкриват информация, получена при изпълнение на задълженията си, която по своето естество е предмет на професионална тайна – поверителност на процедурите за предварително разследване или разглежданите съдебни дела, личните данни, документите, обхванати от чл. 4 на Регламент (ЕО) № 1049/2001 относно публичния достъп до документи на Европейския парламент, Съвета и Комисията; информацията защитена от националното законодателство и законодателството на Общността, отнасяща се по-специално до професионалната тайна; поверителността на разискванията, международните отношения и националната отбрана. При неспазване на условията на декларацията, деклараторите носят съдебна отговорност по чл. 313 от Наказателния кодекс. Декларацията се съхранява в служебното досие на инспектора.

Задължения на операторите в сектор „Фуражи“

Съгласно Закона за фуражите, операторите с фуражи, са длъжни да:

- изпълняват предписанията на компетентните органи;
- не препятстват компетентните органи при осъществяването на правомощията им;
- оказват съдействие на компетентните органи;
- не препятстват сътрудничеството на други лица с компетентните органи, насочено към предотвратяване, намаляване или отстраняване на възможния риск, произтичащ от фуражите, в съответствие с приложимите нормативни актове и процедури
- водят документация съгласно изискванията на закона.

Официалният контрол се извършва систематично и с подходяща честота, като се имат предвид:

- установените рискове, свързани с фуражите, с тяхното производство, търговия и употреба или с процеси, дейности или действия, които могат да повлияят на безопасността на фуражите;
- водената документация от производителите и търговците на фуражи по отношение на съответствието с нормативните изисквания;
- документираните от компетентните органи данни за установени при предишни проверки несъответствия в дейността на производителя и търговеца на фуражи с нормативните изисквания;
- надеждността на извършваните от производителя или търговеца на фуражи собствени проверки в предприятието;
- всяка друга информация, която би могла да свидетелства за несъответствие.

Официалният контрол се извършва без предварително уведомяване, с изключение на одитите, за провеждането на които операторите задължително биват уведомени.

Годишни планове за контрол

Официалният контрол на фуражите се извършва съгласно рамкови (годишни) планове за контрол. Годишните планове за контрол се изготвят на базата на ясно разписани критерии, основани на оценката на риска: анализ на извършения контрол през предходни години, произведени количества фуражи за годината, разпространение и предназначение на фуража (дали е за пазара или за собствени ферми), добавките, които се влагат във фуража, размера и типа на бизнеса.

Отчита се и:

- спазването от страна на операторите на изисквания, които са проблемни за определени видове оператори по веригата;
- произходът на фуражи – държави, от които често се констатира несъответствия при фуражите;
- надеждността на системите за самоконтрол на операторите.

При изготвяне оценката на риска се взема предвид възможността за появяване на несъответствие/отклонение и сериозността на отклонението. За определяне на вероятността, се водят бази-данни за регистрираните несъответствия. За определяне на степента на опасност се отчита сериозността от несъответствието/опасността за здравето на хората, животните и опазване на околната среда, защита на потребителя от заблуди и измами.

Освен планирания контрол, при установяване на несъответствие с изискванията на приложимото законодателство се извършват последващи проверки на операторите от фуражния сектор с цел да се провери изпълнението на дадените предписания.

Безпристрастност, качество и последователност на официалния контрол

За улесняване на експертите или инспекторите и за осигуряване извършването на единен ефективен контрол, се използват образци на документи, като констативни протоколи, протоколи за вземане на проби, актове за забрана, разпореждане, актове за административни нарушения и други.

Всички експерти или инспектори преминават обучение за постигане и надграждане на необходимата компетентност (виж Обучения). Когато това е необходимо, с инспекторите се обсъжда прилагането на нормативните актове, срещани

затруднения и възникнали въпроси при осъществяването на официалния контрол. Извършва се анализ за степента на изпълнение на заложените в контролния план цели, както и компетентността на инспектора по изпълнение на неговите задължения.

На централно ниво се изготвят указания за изготвяне и изпълнение на годишен план за контрол на фуражите. В тях подробно се описват, както разпределението на контрола по области, така и начините за постигане на заложените в рамковия план за контрол цели.

За постигане на последователност и ефективност на контрола от отдел „Контрол на фуражите“, дирекция ЗХОЖКФ са изготвени стандартни оперативни процедури в съответствие с изискванията на чл. 8 от Регламент (ЕО) № 882/2004. Същите се утвърждават със заповед на изпълнителния директор на БАБХ и се изменят във връзка с настъпили промени в прякото приложимо право на ЕС и националното законодателство в областта на фуражите.

За постигане на безпристрастност, при проверките за ефективността на официалния контрол на фуражи, съгласно разпоредбата на чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004, експерти от отдел „Контрол на фуражите“, дирекция ЗХОЖКФ извършват съвместни проверки на терен с инспекторите от ОДБХ. Съблюдава се, доколкото е възможно, в одобрението на предприятията да взема участие повече от един инспектор или експерт.

Последователност на действие при несъответствие

В случаите, когато установените несъответствия влияят директно на производството и изхранването на качествени и безопасни фуражи се дават предписания, със съответния срок за отстраняване, съобразен с тежестта на установените несъответствия. След изтичане на срока на предписанията се извършва последваща проверка. При неизпълнение на предписанията се съставя акт за административно нарушение по Закона за фуражите.

В случаите, когато операторите не могат да гарантират производството и изхранването на качествени и безопасни фуражи се съставят актове за административно нарушение по Закона за фуражите.

Когато компетентният орган установи, че фуражът не съответства на изискванията, предписва една или няколко от следните мерки:

1. забрана за пускане на пазара и привеждане в съответствие с изискванията, като се постави краен срок;
2. изземване от обръщение;
3. използване за други цели;
4. унищожаване.

При неизпълнение на предписаните мерки, компетентните органи разпореждат унищожаването на фуража за сметка на неговия собственик.

При системни нарушения, както и в случай на неизпълнение на предписанията на компетентния орган се прилага чл.16, ал. 9 или чл. 17г, ал. 1 или чл. 19, ал. 17 от Закона за фуражите, във връзка с чл. 14 от Регламент (ЕО) № 183/2005 – временно отнемане на удостоверение за регистрация или одобрение. В случаите, когато операторите, на които е приложен чл. 14 от Регламент (ЕО) № 183/2005 не изпълнят изискванията на приложимото законодателство в срок до една година, се прилага чл. 16, ал. 10 или чл. 17, ал. 2 или чл. 19, ал. 18, във връзка с чл. 15 от регламента - лицата се заличават от регистрите.

Персонал

Изискванията за заеманите длъжности са посочени в Единния класификатор на длъжностите в администрацията, както и в длъжностните характеристики за

съответната длъжност. Всички инспектори, извършващи официален контрол са магистри.

Наличие и използване на документираните процедури

Официалният контрол на фуражите се извършва съгласно:

- Указания за работа по изпълнение на Рамков план за контрол на фуражите;
- Стандартни оперативни процедури:
 - Процедура за организацията на работата по контрола на фуражите;
 - Процедура за взаимодействие при съмнение за Трансмисивни спонгиформни енцефалопатии (ТСЕ) при преживни животни;
 - Процедура за извършване на проверка на ефективността на извършвания официален контрол на фуражи от областните дирекции по безопасност на храните в съответствие с чл. 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004 – СОП – ЗХОЖКФ – 01;
 - Процедура за вземане на проби от фуражи във вътрешността на страната за целите на официалния контрол на фуражите – СОП 2 -12;
 - Процедура за вземане на проби за целите на официалния контрол на фуражите по отношение на наличието на генетично модифициран материал, за който е в ход процедура за даване на разрешение или за който разрешението е изтекло – СОП 3-12;
 - Процедура за предприемане на действия в случай на установяване на *Salmonella* spp. във фуражи – СОП 4-13;
 - Процедура за одобрение на обекти във фуражния сектор – СОП 5-13;
 - Процедура за извършване на одит на обекти за производство, преработка, съхранение и търговия с фуражи в съответствие с чл. 10 от Регламент (ЕО) № 882/2004 – СОП 6-13;
 - Процедура за регистрация на обекти във фуражния сектор – СОП 7-13;
 - Процедура за действие при констатиране на несъответствие от получени резултати от анализи на проби взети при официален контрол на фуражи – СОП 8-13;
 - Процедура за извършване на инспекция/проверка на животновъдни обекти (ферми) - СОП 9-13;
 - Процедура за изготвяне на стандартни оперативни процедури за проверка ефективността на официалния контрол – ООП 01;
 - Процедура за оповестяване на информация при възникване на криза или инцидент, свързан с храни, фуражи, здравеопазване на животните, продукти за растителна защита и карантина на растенията – СОП 01-Прес;
 - Процедура за извършване на инспекция/проверка по прилагане на законодателството в областта на проследяването и етикетането на фуражи съдържащи, състоящи се от или произведени от генетично модифицирани организми – СОП – ЗХОЖКФ-10;
 - Процедура за издаване на ветеринарни сертификати за износ на фуражи за трети държави – СОП-ЗХОЖКФ-11;
 - Процедура за издаване на сертификат за произход и свободна продажба, и сертификат за добра производствена практика – СОП-ЗХОЖКФ-12;
 - Процедура за осъществяване на комуникация в сектор „Фуражи” при Българска агенция по безопасност на храните - СОП-ЗХОЖКФ-13.

Съставяне на документи при осъществяване на контролната дейност

Всяка проверка завършва със съставяне на констативен протокол (доклад). Всеки доклад съдържа: име и длъжност на инспектора, име на предприятие и отговорно лице, присъствало по време на проверката, цел на проверката, констатации, предписания, срок за отстраняване на предписанията, информация за взети проби по

време на проверката и подписи на инспектора или експерта и печат на ОДБХ, както и на оператора. В констативния протокол се отразяват констатациите и в зависимост от това дали има несъответствие, се дават предписания със срок за отстраняване в зависимост от тежестта на установеното несъответствие.

Констативните протоколи се съставят в два екземпляра – един за контролирания оператор и един за компетентния орган.

При вземане на проби за целите на официалния контрол на фуражите се съставя Протокол за вземане на проби в три екземпляра. Единият от екземплярите се оставя на оператора, от чийто обект е взета пробата, един екземпляр (оригинал) се съхранява в досието на оператора в ОДБХ и един се изпраща до лабораторията за анализ на пробата. Всяка крайна проба се придружава с отделен протокол.

Оригиналите на протоколите от изпитване на анализираните проби се изпращат до инспектора, който е взел пробата. Инспекторът предоставя копие от протокола от изпитване на оператора.

В случай на установено несъответствие при извършените анализи на проби за целите на официалния контрол на фуражи, ръководителят на лабораторията уведомява най-напред по телефона, а след това и по факс и писмено за установеното несъответствие компетентния орган.

Досиетата на операторите от фуражния сектор се съхраняват в съответната ОДБХ, под чиито контрол са същите. Всяко досие съдържа следните оригинали на документи:

- заявления за регистрация/одобрение и прилежащи документи;
- заповеди;
- удостоверения за одобрение/регистрация;
- констативните протоколи от извършените проверки;
- протоколи за вземане на проби;
- резултати от анализ;
- актове за забрана;
- разпореждания;
- кореспонденция с оператора.

VII. 6. Ветеринарномедицински продукти (ВМП) и остатъци от ВМП

БАБХ разполага с достатъчен брой инспектори, които извършват проверки в обектите за производство, търговия и употреба на ВМП. Инспекторите са държавни служители с подходяща професионална квалификация и са преминали допълнителни обучения по контрол на ВМП. Всеки служител е длъжен да декларира незабавно конфликт на интерес при възникването му.

Контролната дейност на БАБХ се осъществява в предвидения в законодателството обхват и на базата на утвърдени процедури и протоколи за провеждане на инспекции. Управлението на документацията се осъществява в съответствие с утвърдените правила за документооборот в БАБХ и писмени процедури, касаещи специфични дейности.

Дирекция КВМП изготвя ежегодни планове за проверка на ефективността на официалния контрол на ВМП, осъществяван от ОДБХ. През периода 2015-2017 г. се предвижда ежегодно извършване на проверки в около 14 ОДБХ, като се цели двугодишен цикъл на проверки във всяка ОДБХ. Проверките включват документални проверки на базата на тримесечните доклади от ОДБХ за изпълнение на ГИП и проверки на място в ОДБХ и в обектите подлежащи на контрол. Проверките за ефективност се извършват съгласно Процедура за извършване на проверка на ефективността на извършвания официален контрол на ВМП в съответствие с чл. 8,

параграф 3 от Регламент (ЕО) № 882/2004. Резултатите от тези проверки се обобщават от дирекция КВМП в тримесечни доклади до изпълнителния директор на БАБХ.

VII. 7. Продукти за растителна защита (ПРЗ) и остатъци

Безпристрастност, качество и последователност на официалния контрол

Инспекциите се провеждат без предварително оповестяване, съгласно член 3 (2) на Регламент (ЕО) № 882/2004. Извършват се при спазване на принципите, залегнали в Кодекса за поведението на служителите в държавната администрация. При необходимост, в инспекциите вземат участие и представители на други контролни органи - Министерство на вътрешните работи, Комисията за защита на потребителите и др.

Контролната дейност на БАБХ се основава на принципа на прозрачността, като за целта на интернет страницата на службата е осигурена достъпна информация за всички заинтересовани лица, по отношение на разрешените за употреба продукти за растителна защита и регистрираните торове и правилното им прилагане, за опасността за здравето на фермерите, потребителите на растениевъдна продукция и за околната среда от използването на неразрешени за употреба продукти за растителна защита и нерегистрирани торове, както и резултатите от контролната дейност.

Конфликт на интереси

Всички инспектори, осъществяващи контрол върху продуктите за растителна защита и торове са държавни служители. Съгласно Закона за държавния служител, всеки държавен служител до 31 март декларира писмено пред органа по назначаването всеки търговски, финансов или друг делови интерес, който той или свързани с него лица имат във връзка с функциите на администрацията, в която работи, по образец утвърден от министъра на държавната администрация и административната реформа.

Декларация за конфиденциалност

Инспекторите, извършващи официалния контрол върху продуктите за растителна защита и торовете попълват Декларация за спазване на изискванията за поверителност, съгласно чл. 7 от Регламент (ЕО) № 882/2004 относно официалния контрол, провеждан с цел осигуряване на проверка на съответствието със законодателството в областта на фуражите и храните и правилата за опазване здравето на животните и хуманното отношение към животните. Инспекторите декларират да не разкриват информация, придобита при изпълнение на задълженията си, която по своето естество е предмет на професионална тайна - поверителност на процедурите за предварително разследване или разглежданите съдебни дела, личните данни, документите, обхванати от чл. 4 на Регламент (ЕО) № 1049/2001 относно публичния достъп до документи на Европейския парламент, Съвета и Комисията; информацията защитена от националното законодателство и законодателството на Общността, отнасяща се по-специално до професионалната тайна; поверителността на разискванията, международните отношения и националната отбрана. При неспазване на условията на декларацията, деклараторите носят съдебна отговорност по чл. 284, ал.1 и 2 от Наказателния кодекс. Декларацията се съхранява в служебното досие на инспектора.

Подходящ лабораторен капацитет

Контролната дейност върху продуктите за растителна защита и торовете се подпомага от Централна лаборатория за химични изпитвания и контрол (ЦЛХИК), която е в структурата на БАБХ.

Достатъчно на брой подходящ квалифициран и опитен персонал

БАБХ разполага с висококвалифициран опитен персонал за осъществяване на контрола върху ПРЗ и торове, осигурен с подходящи съоръжения и оборудване.

Подходящи законови правомощия:

6.1. Закон за защита на растенията и подзаконовите нормативни документи към него;

6.2. Закон за фуражите;

6.3. Закон за пчеларството;

6.4. Закон за административните нарушения и наказания.

Стопанските субекти си сътрудничат с персонала, който извършва официален контрол

Търговците на ПРЗ и торове и земеделските производители са длъжни съгласно Закона за защита на растенията и подзаконовите нормативни актове към него да изпълняват предписанията на компетентните органи; да не възпрепятстват компетентните органи при осъществяването на правомощията им; да оказват съдействие на контролните органи; да не възпрепятстват сътрудничеството на други лица с компетентните органи; да водят задължителната документация.

Съществуване и използване на документираните процедури

За осигуряване качество на контролната дейност и проследяемост на инспекциите, са разработени, утвърдени от изпълнителния директор на БАБХ и се използват унифицирани документи, като констативни протоколи, доклади от проверка, протоколи за вземане на проби, актове за установяване на административни нарушения.

Всички ОДБХ трябва да използват:

- Методите и унифицираните документираните процедури за контрол при извършване на инспекция;
- Документираните инструкции за планиране на контрола;
- Процедури за инспекция за категорията на инспектираните обекти;
- Стандартизирани методи за взимане на проби;
- Документираните процедури/инструкции за взимане на проби;

Всички инструкции, стандарти или документираните процедури, доклади от инспекция и справочна литература, свързана с работата на инспекторит, трябва да се поддържат в актуално състояние и да бъдат в наличност в ОДБХ.

Документираните процедури

При осъществяване на официалния контрол по Закона за защита на растенията инспекторите прилагат процедури - “Процедура за инспекция” и бланка за “Доклад от инспекция”:

А. Процедури за контрол на предлагането на пазара на продукти за растителна защита:

1. Процедура за инспекция в селскостопанска аптека (ССА) и Доклад от инспекция на селскостопанска аптека;
2. Процедура за инспекция в склад за съхранение и търговия с ПРЗ и Доклад от инспекция на склад за съхранение на ПРЗ;
3. Процедура за инспекция в цех за преупаковане на ПРЗ и Доклад от инспекция на цех за преупаковане на ПРЗ;
4. Процедура за вземане на проби от продукти за растителна защита и Протокол за вземане на средни проби от продукти за растителна защита;
5. Процедура за изземване/конфискуване на продукти за растителна защита при контролна дейност, Протокол за изземване/конфискуване на продукти за

растителна защита (ПРЗ) и Протокол за предаване на иззетите/конфискувани продукти за растителна защита (ПРЗ) в склад за съхранение.

Б. Процедури за контрол върху употребата на продукти за растителна защита от земеделски производители:

1. Процедура за инспекция при употреба на ПРЗ от земеделски производител и Доклад от инспекция на земеделски производител;
2. Процедура за инспекция на употреба на ПРЗ за обеззаразяване на семена и Доклад от инспекция на земеделски производител;
3. Процедура за инспекция при употреба на ПРЗ чрез фумигация и Доклад от инспекция на земеделски производител;
4. Процедура за инспекция при употреба на ПРЗ с авиационна техника и Доклад от инспекция на земеделски производител;
5. Процедура за вземане на проби от растения и растителни продукти за идентификация на използваните ПРЗ и Протокол за вземане на проби от растения и растителни продукти за идентификация на употребените ПРЗ;
6. Процедура за вземане на проби от продукти от растителен произход за остатъци от пестициди и Протокол за вземане на проби от растения и растителни продукти за установяване на остатъчни количества от ПРЗ;
7. План за оценка на риска при регламентирано и нерегламентирано отглеждане на генетично модифицирани висши растения в Република България за целите на контролната дейност върху тях.

В. Документирана процедура за контрол на торовете в местата за производство, съхранение и при предлагане на пазара.

Процедурите са утвърдени със Заповед № РД 11-95/21.03.2011 г. на изпълнителния директор на БАБХ.

Водене на документация

При всяка инспекция инспектиращите се легитимират със служебна карта и съобщават основанието за проверката. При поискване от инспектирания длъжностното лице представя копие от заповедта на изпълнителния директор на БАБХ за определяне на лицата, които извършват контрол.

- Инспекторите попълват Доклад от инспекция, в който се проверяват контролните елементи за инспектиране на проверявания обект и тяхното съответствие или несъответствие с изискванията.

- Съставят Констативен протокол, в който се отразява фактическата обстановка в обекта като цяло и се отразяват всички констатирани несъответствия. Констативния протокол съдържа: име и длъжност на инспектора, име на предприятие и отговорно лице, присъствало по време на проверката, цел на проверката, констатации, предписания, срок за отстраняване на предписанията, информация за взети проби по време на проверката и подписи и печати на инспектора и предприятието.

- При констатирано несъответствие, в зависимост от степента му, се правят предписания със срок за отстраняването им или се съставя акт за установяване на нарушение. Докладът е неразделна част от Констативния протокол. Докладът и Констативния протокол се подписват от инспектирания екип и инспектирания.

- В случай, че в хода на инспекциите контролните органи на ОДБХ установят нередности или несъответствия извън компетенциите си, са задължени да информират съответните компетентни власти.

- При констатирани нарушения по Закона за защита на растенията контролните органи съставят Акт за нарушение. Установяването на нарушенията, издаването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания. Наказателните постановления се

издават от изпълнителния директор на БАБХ. Актът и издаденото от наказващия орган на ОДБХ наказателно постановление се вписват в регистъра на съставените актове, който се води в ОДБХ.

- При вземане на проба от ПРЗ, тор или растителна проба се съставя Протокол за вземане на проби, в който се описва основанията за вземане на пробата и всички идентификационни данни за пробата. Оригиналите на резултатите от анализи на пробите от ПРЗ, торове или растителните проби се изпращат до обекта, от където е взета пробата или се връчват “на ръка” (в случай на несъответствие). Копие от протокола от анализ се съхранява в ОДБХ, в досието на фирмата или земеделския производител.

- В ЦУ на БАБХ се поддържат досиета на всички фирми получили разрешение/удостоверение за търговия с ПРЗ и за преупаковане на ПРЗ, регистрираните фирми за извършване на фумигация на растения, растителни продукти и други обекти и обеззаразяване на семена за посев и на фирмите, които са получили удостоверение за регистрация на торове.

- Досиетата на контролираните земеделски производители се поддържат в съответните ОДБХ, на територията на която земеделските производители на растениевъдна продукция упражняват дейност. В досието се съхраняват констативните протоколи и доклади от проверки, протоколи за вземане на проби, резултати от анализ и всякакъв вид кореспонденция, засягаща дадения обект.

- След приключване на проверката, инспекторите вписват констативния протокол със съответните реквизити в регистъра на съставените констативни протоколи, който се води в ОДБХ и в който се отразяват резултатите от проверките при контрола на пазара на ПРЗ и торове, на територията на съответната ОДБХ.

- Въз основа на Констативните протоколи и Докладите от извършените инспекции от инспекторите в ОДБХ, Регионалният отговорник по контрола в ОДБХ изготвя обобщена месечна справка за извършените инспекции от ОДБХ, представена в Excel таблица, за периода от месец януари до месец декември, по утвърден образец. Справката за извършените планови проверки се изпраща ежемесечно в БАБХ, Дирекция „Растителна защита и контрол”, отдел „Контрол на пазара и употребата на ПРЗ и торове”, на e-mail: orz@bfsa.bg, в последния работен ден от месеца. Заедно с обобщената справка, на посочената електронна поща се изпраща (с натрупване) и регистъра на вписаните констативни протоколи, съставени за съответния период.

- При съставяне на актове за административно нарушение, в БАБХ по официален път се изпраща копие от пълната преписка към акта, заедно с придружително писмо.

- Обобщен доклад до Изпълнителния директор на БАБХ за извършените в страната инспекции (внезапни или по сигнал) се представя до 10 работни дни след получаване на докладите от ОДБХ.

Пълната документация по отношение контрола на пазара на ПРЗ и торове се съхранява в съответната ОДБХ.

Обобщен шестмесечен и годишен аналитичен доклад за извършената контролна дейност върху ПРЗ и торове на територията на страната се изготвя от отдел „Контрол на пазара и употребата на ПРЗ и торове” и се предоставя на изпълнителния директор на БАБХ.

VII. 8. Растително здраве

Дирекция РЗК към БАБХ извършва вътрешни проверки на регионалните си подразделения съгласно план утвърден от изпълнителния директор на БАБХ, проверките са в рамките най-малко веднъж на три години за всяка ОДБХ. Проверките се провеждат с цел оценка на степента на съответствие на документацията, която се води и доколко и

как се изпълняват поставените цели и задачи, заложи в Работния план на дирекцията за съответната година и Годишните планове за контрол. При констатирани несъответствия се попълва фиш за забележка или фиш за несъответствие, като се посочват корективни мерки и срок за изпълнението им, както и отговорно лице. След приключване на проверката се прави заключение, което се изготвя от проверяващото лице и се представя на ръководството и лицата, които са проверявани. Процедурата приключва с изготвяне на доклад от проведената проверка.

Цел на проверката:

Проверка на степента на съответствие на документацията по отношение на контролните дейности, в областта на ФСК.

Процедури на проверката:

Подготовка:

- Формулират се критериите;
- Изготвят се бланки за провеждане на проверката,
- Изготвя се план;

Попълват се бланките за проверка по съответните направления, отразява се съответната степен на изпълнение съгласно определените критерии.

- несъответствие.
- частично несъответствие (констатации).
- съответствие.

Корективни мерки – дават се под форма на:

- несъответствие.
- забележка.

Определя се срок за отстраняване на несъответствието.

Посочва се отговорно лице за отстраняване на несъответствието.

VII. 9. Храни с традиционно специфичен характер, географски указания и наименования за произход

Контрол за съответствие на земеделските продукти и храни със защитени географски означения и традиционно специфичен характер

В съответствие със Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз (ЗПООПЗПЕС) и Наредба № 16 от 14.09.2007 г. за подготовка и представяне на искания до Европейската комисия относно земеделските продукти и храни със защитени географски означения и традиционно специфичен характер, за контрол за съответствие с продуктова спецификация и поддържане на база данни на производителите и контролиращите лица /обн. в ДВ, бр. 79 от 2.10.2007 г./, министърът на земеделието и храните определя условията и реда за даване на разрешение и упражняване на надзор върху контролиращите лица и осъществяване на контрол за съответствие на земеделските продукти и на храните с географски означения и с традиционно специфичен характер с тяхната спецификация. За получаване на разрешение кандидатстват контролиращи лица, които са получили акредитация за съответствие с изискванията на Стандарт EN 45011 - ISO/IEC Ръководство 65. Съгласно Стандарт EN 45011 за общите изисквания за органите, които извършват сертификация на продукти, трябва да имат сключени договори с лаборатории, сертифицирани по Стандарт EN ISO/IEC 17025 за общите изисквания, на които трябва да отговарят лабораториите за изпитване.

За получаване на разрешение контролиращите лица подават заявление в Министерството на земеделието и храните. Заявлението съдържа данни за правния статус на лицето: регистрация, наименование, адрес в Република България и предмет на дейност. Към заявлението се прилагат: копие от регистрация; нотариално заверено

копие на сертификат за акредитация и досие. Досието съдържа: процедура за извършване на контрол, включваща подробно описание на превантивните и контролните мерки, които контролиращото лице се задължава да прилага при упражняване на контрола, и гаранции за неговата обективност; копие на договор с лаборатория, която ще извършва анализи; мерките, които контролиращото лице прилага при установяване на нарушения; данни за техническото оборудване и за броя на служителите на контролиращото лице и за тяхната квалификация и опит в контролната дейност. Документи, които са издадени на чужд език, се придружават от легализиран превод на български език.

Процедурата за даване на разрешение протича в няколко етапа. Извършва се преглед на представените документи, проверка на място за оценка на съответствието на представената от заявителя документация с фактическите условия за извършване на контролната дейност. Въз основа на установените факти се изготвя експертен доклад, който се представя на Постоянната междуетовствена консултативна комисия по географски означения и храни с традиционно специфичен характер. Комисията излиза със становище за даване на разрешение или за мотивиран отказ. Заповедта на министъра за разрешение на контролиращото лице да упражнява дейност се публикува в ДВ и е валидна до изтичане на срока на акредитацията му. Контролиращите лица извършват проверки по процедура, утвърдена в Контролния план на съответния продукт.

Контролът при производството на земеделски продукти и храни със защитени географски означения и традиционно специфичен характер се изпълнява на няколко нива. Съгласно контролните планове за всеки продукт производителите имат задължението да извършват самоконтрол, който включва поддържане на документация за всички процеси от получаването на суровини до транспортирането на готовия продукт към търговската мрежа – входящи дневници, производствени дневници, регистрация на продажбите, регистрация на проверката на готовия и опакован продукт. Контролиращите лица осъществяват планови и допълнителни проверки на място дали се спазват изискванията за съответствие – идентификация и проследимост на суровините, на съхранявания продукт, на преработвания продукт и съответно на готовия продукт. Проверят се също така характеристиките на готовия продукт и дали той отговаря на изискванията за етикетирание. След всяка извършена проверка контролиращото лице изпраща протокол на компетентния орган.

Надзорът върху контролиращите лица се възлага от министъра на земеделието и храните на длъжностни лица от компетентното звено в МЗХ. Дирекция „Директни плащания и промоции” в Министерството на земеделието и храните – отдел „Промоции на земеделски продукти” изпълнява функциите на национален компетентен орган съгласно европейското законодателство за земеделски продукти и храни със защитени географски означения и традиционно специфичен характер.

Надзорът се осъществява чрез документални проверки и чрез проверки на място, които се изпълняват веднъж годишно. За извършените проверки на място длъжностните лица изготвят протокол. Копие от протокола се изпраща на поднадзорното лице.

Съгласно чл. 2, ал 1 от Вътрешните правила на дирекция ДПП дейността на служителите се осъществява при спазване на принципите, заложи в българското законодателство, на законност, откритост, честност, лоялност, безпристрастност, ефективност, отговорност и йерархична подчиненост.

Контрол на производството етикетирание и пускането на пазара на земеделските продукти и храни със защитени географски означения и традиционно специфичен характер

Контролът върху правомерната употреба на земеделски продукти и храни със защитени географски означения и традиционно специфичен характер се упражнява от БАБХ, съгласно ЗПООПЗПЕС и Наредба № 6 от 5 май 2011 г. за специфичните изисквания при осъществяване на официалния контрол върху употребата на защитени географски означения и храни с традиционно специфичен характер /обн. в ДВ, бр. 39 от 20 май 2011г./.

Официалният контрол се извършва на всеки етап от производството и пускането на продуктите в търговската мрежа, като при упражняване на контрола БАБХ извършва проверки в обектите за производство; извършва проверки в обектите за търговия на едро и дребно; изисква сведения и документи от проверяваните; проверява правомерността на употреба на символи, означения и наименования на земеделски продукти и храни със защитени географски означения и традиционно специфичен характер.

Официалните проверки се извършват планово, внезапно и/или въз основа на сигнал.

В производствените обекти инспекторите на БАБХ проверяват опаковките и етикетите на крайната продукция за наличие на символ на ЕС и/или на означение за ЗГУ/ЗНП/ХТСХ. Те извършват проверка по документи на всички използвани наименования на продуктите, произвеждани в проверявания обект, включително на пуснатите в търговската мрежа за реализация или насочени за износ. При констатиране на употреба на защитено географско означение и/или наименование на храна с традиционно специфичен характер; на символи и/или означение ЗГУ/ЗНП/ХТСХ с произход Република България инспекторите извършват проверка в съответната база данни на производителите на земеделски продукти и храни.

В търговските обекти инспекторите на БАБХ проверяват опаковките и етикетите на предлаганите храни за наличието на символи, означения и наименования на продукти или храни със защитено географско означение или традиционно специфичен характер. При констатиране на употреба на българско защитено географско означение или наименование на храна с традиционно специфичен характер, и/или с надпис ЗГУ/ЗНП/ХТСХ инспекторите извършват проверка в съответната база данни на производителите на земеделски продукти и храни.

При съмнение за неправомерна употреба на защитено географско означение или наименование на храна с традиционно специфичен характер, установено по време на посещение на производствена база или търговски обект, инспекторите на БАБХ извършват проверка в регистъра на Европейската комисия.

VII. 10. Биологично производство

Съгласно разпоредбите на чл. 19 от ЗПООПЗПЕС, за получаване на разрешение по чл. 18, ал. 1, местните лица и лицата със седалище в държава - членка на Европейския съюз, или в държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, подават заявление в Министерството на земеделието и храните. Заявлението съдържа освен данни за правния статус на дружеството и досие, което съдържа и доказателства относно безпристрастност, качество и последователност на официалния контрол, липса на конфликт на интереси; наличие на подходящ лабораторен капацитет; достатъчно на брой подходящ квалифициран и опитен персонал; подходящи съоръжения и оборудване; подходящи законови правомощия; съществуване и използване на документирани процедури; водене и обмен на документация.

Документирани процедури

Съгласно разписани и одобрени от Директора на дирекция „Биологично земеделие и растениевъдство” Вътрешни правила за организация на дейността на отдел „Биологично растениевъдство и животновъдство”, лицата, оправомощени да извършват надзор над дейността на одобрените контролиращи лица (одобрени със заповед на министъра на земеделието и храните) отбелязват и описват в чек-лист за надзор, следните изисквания и приложени документи от страна на Контролиращото лице:

- структура, функциониране и система за управление на качеството на контролиращото лице;
- процедура за разграничаване на отговорностите на персонала в процеса на вземане на решение за сертификация;
- гаранции на обективността и безпристрастността на контролиращото лице чрез подходящи действия в случаите, когато отделът за управление или експерта, при вземане на окончателното решение за сертификация (подходящи действия, изключващи конфликт на интереси);
- дефиниране на срокът, след провеждането на контрола, в рамките на който трябва да бъде взето решението за сертификация;
- стъпките, които контролиращото лице трябва да извърши, до вземането на решението за сертификация, (посочва се документа/и, в който е описана съответната процедура);
- документи, които контролиращото лице издава в процеса на контрол и сертификация;
- декларация, по отношение на предпазните и контролните мерки, които контролиращото лице се задължава да приложи при осъществяване на контрола и гаранции за тяхната обективност, от всички членове на персонала;
- декларация, за поверителност на всички данни и информации, получени и използвани при извършване на дейностите по контрол и сертификация;
- договора/договорите на контролиращото лице с лаборатория/лаборатории, която/които ще извършва/извършват анализи;
- проверка на наличността и прилагането на мерките, които контролиращото лице прилага при установяване на нарушения при биологичното производство и неговото означаване;
- проверка на данните за техническото оборудване, с което контролиращото лице разполага;
- проверка на данните за броя на служителите на контролиращото лице и тяхната квалификация и опит в контролната дейност;
- проверка на ефективността на кореспонденцията между компетентното звено и контролиращото лице чл. 27, параграф 5г от Регламент № 834/2007;
- проверка на задължителната минимална честота на извършвания контрол над операторите, съгласно чл.27, параграф 3 от Регламент № 834/2007 и чл. 65, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 889/2008;
- проверка на процедурата за анализа на риска, на база на която е изготвен графика за годишния контрол на операторите (включително повторни проверки);
- проверка на политиката на контролния орган за вземане на проби, план за вземане на проби и резултатите за анализ на остатъчни вещества;
- проверка на процедурата за обмен на информация с другите одобрени контролиращи лица в България, в Европейската общност и извън нея, съгласно чл. 30, параграф 2 от Регламент № 834/2007.

Водене на документация

При извършване на надзорни проверки компетентното звено, определено съгласно чл. 1, ал. 3 от Наредба № 1 от 7 февруари 2013 г., установява наличие на разработени процедури за обмен на информация между:

1. одобрените от министъра на земеделието и храните контролиращи лица;
2. одобрените от министъра на земеделието и храните контролиращи лица и оператори в система на контрол.

Контролиращите лица са длъжни да предоставят информация за резултатите от инспекциите и посещенията, посочени в чл. 65 от Регламент (ЕО) № 889/2008, на Държавен фонд "Земеделие" - Разплащателна агенция, съгласно чл. 33, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 65/2011 на Комисията.

В случай че оператор и/или негов подизпълнител се контролират от различни контролиращи лица, същите задължително обменят документи по смисъла на чл. 2, буква т) от Регламент (ЕО) № 889/2008, свързани с процесите по контрол и сертификация.

Компетентното звено предоставя информация за изготвяне на годишен доклад съгласно чл. 44 от Регламент (ЕО) № 882/2004 във връзка с Многогодишния национален план за контрол по чл. 41 от Регламент (ЕО) № 882/2004.

VII. 11. Генетично модифицирани семена и посадъчен материал

Контролът на наличие на ГМО семена се извършва по предварително изготвен график и в съответствие с утвърдената процедура за проверки, което гарантира качество, безпристрастност и последователност на официалния контрол.

Инспекторите, които извършват проверки и вземат проби са запознати и прилагат в работата си вътрешните правила на ИАСАС, където е записано, че всеки служител е длъжен да декларира незабавно конфликт на интерес при възникването му.

Лабораторията на ИАСАС е с достатъчен капацитет и е оборудвана сравнително добре за целите на извършване на лабораторни анализи за наличие на ГМО в семена. Всички проби се анализират по утвърдени методики и анонимно, с цел осигуряване на безпристрастност и качество.

Законовите правомощия на ИАСАС за извършване на официален контрол са дефинирани ясно и в законодателна форма.

Стопанските субекти в сектор „Семена „ са задължени по закон да оказват съдействие на контролните органи и към момента не са регистрирани случай на отказ за съдействие.

Контролната дейност на ИАСАС се осъществява в предвидения в законодателството обхват и на базата на утвърдени от изпълнителния директор писмени процедури в които са предвидени начини за регистриране на фактите от проверките и срокове за съхраняване на документацията.

VIII. Преразглеждане и коригиране на ЕМНКП

ЕМНКП ще се коригира по време на изпълнението му, като се вземат в предвид следните фактори:

- а) ново законодателство;
- б) появата на нови заболявания или други рискове за здравето;
- в) значителни промени в структурата, управлението или дейността на компетентните национални органи;
- г) резултатите от официалния контрол, извършван при изпълнение на ЕМНКП;
- д) резултатите от проведени одити на СХВВ;
- е) научни констатации;
- ж) резултатите от одитите, извършвани от трета страна;
- з) други фактори.